

Szolgotárs

2000. harmadik—negyedik negyedév

IX. évfolyam

3—4. szám

A TARTALOMBÓL:

- ◆ Zwingli,
a prédikátor
- ◆ A lelkipásztor
szerepe a
gyülekezet
mozgósítá-
sában
- ◆ Fiatal felnőttek
lelkigondozása
- ◆ Milyen az Istent
dicsőítő zene?
- ◆ Az intertesta-
mentális
korszak
- ◆ „Magyarország-
nak szabaddá,
függetlenné kell
lennie...”
- ◆ A hippoi
Augustinus

„...hittek benne a világon...”

TARTALOMJEGYZÉK

HIRDESD AZ IGÉT!	
Huldrych Zwingli életrajzának fontosabb évszámai.....	1
Zwingli prédikációiról.....	1
Huldrych Zwingli: Kitarás és állhatatosság a jóságban (Mt 10:22).....	4
BIBLIATANULMÁNY	
Zsengellér József: A Genézis teremtéstörténete, vagy a teremtéstörténet genezise.....	6
A SZOLGÁLAT ÚTJÁN	
Nemeshegyi Zoltán: 4. A fiatal felnőttek konfliktushelyzetei mint kihívás (Folytatás).....	11
Bayer György: A lelkipásztor szerepe a gyülekezet mozgósításában.....	15
INNEN-ONNAN.....	
24	
ISTEN NÉPE A GYŰLEKEZETBEN	
Johannes Verkuyl: Az intertestamentális korszak.....	25
Robertson McQuilkin: Elveszett.....	26
ÉNEK: ZENE A GYŰLEKEZETBEN	
Ifj. Révész László: Milyen az Istent dicsőítő zene?.....	33
MISSZIÓTÖRTÉNETI SZEMELVÉNYEK	
Zinzendorf évforduló (1700–2000).....	37
Udvarnoki Erzsébet: Szegedi Irén (1917–2000).....	37
TANULMÁNYI SZEMLE	
Bereczki Lajos: „Magyarországnak szabaddá, függetlenné kell lennie...”.....	40
Szebeni Olivér: Az ezredvégi magyar vallásosságról.....	45
SZEMELVÉNYEK A SZÁZADELŐ BAPTISTA SAJTÓJÁBÓL.....	
49	
TALLÓZÓ	
Észak-Afrika püspöke (A hippoi Augustinusról).....	52
Mégis, Isten türelme egyszer véget ér.....	53
A <i>Domínus Iesus</i> kezdetű irat sajtóvisszhangjáról.....	54
ILLUSZTRÁCIÓK GYŰJTEMÉNYE.....	
56	
VIDÁM ESETEK.....	
67	

Baptista lelkeszi szakfolyóirat

Szolgatárs

2000. harmadik–negyedik negyedév IX. évfolyam

3–4. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

1068 Budapest, Benczúr u. 31.

Telefon: 352-9993

Fax: 352-9707

E-MAIL: tlukacs@freemail.c3.hu

A Magyarországi Baptista Egyház kiadványa

Felelős szerkesztő: Lukács Tamás

Felelős kiadó: Mészáros Kálmán egyházelnök

Tördelőszerkesztő: Lukács Tamás

A folyóirat önköltségi áron megvásárolható és előfizethető a Baptista Kiadónál.

Egy szám ára: 500,- Ft,
egyéves előfizetési díj: 2000,- Ft.

Megjelenik: negyedévente

ISSN 1218-425X

HIRDESZ AZ IGÉT!

HULDRYCH ZWINGLI

(1484–1531)

Életrajának fontosabb évszámai

1484	A svájci Wildhausban született január 1-jén.
1494	A bázeli Szt. Theodore iskolában tanult.
1496	Bernben folytatta tanulmányait.
1498	Tanulmányokat végzett a Bécsi Egyetemen.
1502	A Bázeli Egyetemen tanítani kezdett.
1504	Megszerezte a B. A. tanulmányi fokozatot.
1506	Megszerezte az M. A. tanulmányi fokozatot; lelkipásztori szolgálatot kezdett Glarusban.
1512	Tábori lelkészként szolgált Olaszországban a svájci zsoldosok között.
1516	Elköltözött Einsiedelnbe.
1518	Elítélte a bűnbocsátó cédulák árusítását.
1519	Elkezdte zürichi szolgálatát mint a nép papja a Gross Münsterben.
1521	Szembeszállt a zsoldoskatonaság intézményével.
1522	Prédikált „Az élelem szabad használatának választásá”-ról; titokban feleségül vette Anna Reinhardot.
1523	Kiadta 67 tételét, tanainak összegezését; beterjesztette ügyét a zürichi tanácshoz az első zürichi vitában, és jóváhagyták nézeteit.
1527	Jóváhagyta az anabaptisták üldözését, ideértve Manz Félix vízbe fojtását is.
1529	Marburgban találkozott Lutherrel és Melanchtonnal.
1531	Októberben meghalt a kappeli csatában.

Zwingli prédikációiról

Alig volt néhány nap Zwingli szolgálata idején, amikor ne ment volna fel a szószéki lépcsőn legalább egyszer. E sok prédikálás ellenére – feltehetően több mint háromezer prédikációt mondott – csupán néhány prédikáció maradt fenn, és ez eléggé meglepő, ha arra gondolunk, hogy *Kálvin János* prédikációinak százai vannak a birtokunkban.

Bizonyos okok miatt Zwinglinek nagyon kevés prédikációja maradt fenn. Először: nem kézirat alapján prédikált, és másodszor: nem voltak gyorsírói, mint Kálvinnak. Zwingli kézirat nélküli prédikálása elengedhetetlenül hozzátartozott prédikálási stílusához. Ezzel nem azt mondjuk, hogy nem készült föl, hanem inkább azt, hogy szabadon fenn akarta tartani a bensőséges és azonnali kapcsolatot hallgatóival, és a pillanatnak megfelelően követte a gondolatok fonalát. Lényegében a kézirat nélküli prédikálással Zwingli elevenné és gyakorlativá akarta tenni beszédeit. Ahelyett, hogy írónnal a kezében készült volna, inkább mély elmélkedésben töltötte idejét. A meglevő prédikációkat Zwingli emlékezetből írta le az események után, és azok a legtöbb esetben az eredeti be-

szédek kibővített változataivá lettek. Ez magyarázza, hogy legtöbb nyomtatott prédikációja rendkívül hosszú.

Jóllehet Zwingli beszédei lényegében biblikusak voltak, két kategóriába estek. Zwingli szerette a Biblia egy-egy könyvét sorozatosan magyarázni. Miután végigprédikált egy-egy kiválasztott bibliai könyvet, csak azután vette elő a másikat. Alkalmilag azonban vagy megszakította sorozatát egy bizonyos témával kapcsolatban, vagy egy másik szószéken prédikált, ahol megfelelő témát választott az alkalomhoz illően. Például 1522 nyarán Zwingli két prédikációt mondott az Ötenbachi Konventen Isten ígéje és Szűz Mária címmel. Zwingli tematikus prédikációi klasszikus anyagok gazdagságáról breszélnek. Ráadásul számos bibliai idézetet alkalmazott minden esetben.

Zwingli prédikációiban őrizkedett a szinpadiaságtól és a magasröptű szónokiasságtól. Bátorította tanítványait, hogy kerüljék a széles gesztusokat, ne prédikáljanak se túl gyorsan, se túl lassan, se túl hangosan, se túl halkán. Maga Zwingli gyenge hangon beszélt, amit feljegyzések szerint erősített a zürichi bor. Korábbi életpályáján gyors beszédű prédikátornak ismerték. Prédikációi általánosságban legalább félórásak

voltak, és fiatalabb korában egy egész óráig is tartottak. De sohasem voltak száraz igemagyarázatok vagy elmélkedések. Személyisége és humora nagyon nyilvánvalóvá vált. Egy alkalommal *Hofman* kanonok panaszkodott amiatt, hogy Zwingli prédikációi nem eléggé komolyak. A szent nevetés nem volt ismeretlen a Grossmünsterben.

Zwingli prédikációinak sajnálatos hiánya ellenére foglalkozik velük *Heinrich Bullinger* a reformációról írt történetében: „Hamarosan minden néprétegből, különösen az átlagemberek közül tömegesen tódultak, hogy hallgassák Zwingli evangéliumi prédikációit. Ezekben a prédikációkban dicsérte Istent, az Atyát, és azt tanította, hogy mindenkinek csak Isten Fiában, Jézus Krisztusban, az egész emberiség egyedüli Megváltójában kell bízni. Támadta a hitelenséget, a babonáságot és a képmutató beszédet. Lelkesen támogatta a megtérést vagy az élet megújulását, valamint a keresztyén szeretetet és bizalmat.”

A Zwingli prédikálásáról szóló általános bemutatás nem ad képet a különös tartalomról, de összhangban van a lényeges zwingliánusi teológia értelmezésével. Általánosságban Zwingli prédikációja arra irányult, hogy megszabadítsa hallgatóit a babonáság és a hamis vallás világtól.

Bullinger megjegyezte Zwingli első zürichi prédikációjának leírásában, hogy „isteni igazságot és nem emberi semmiségeket” prédikált. Pozitív értelemben sürgette a gyakorlati keresztyén életet és azt, hogy a külsőségeken túl el kell jutni az egyedüli Megváltóhoz. Ezért arra lehet következtetnünk, hogy Zwingli prédikálása már az 1519-es Zürichbe költözésekor is azonnal különösen evangéliumi jellegű és hatalmas erejű volt a reformáció kibontakozásában. Bármilyen szempontból nézi is valaki Zwingli 1519-es prédikálását, nyilvánvalóvá kell lennie, hogy a reform kérdése volt előtérben. Zwingli maga elismerte ezt *Myconiushoz* 1518. december 2-án írt levelében. Először tájékoztatta *Myconiust* arról a döntéséről, hogy végigpredikálja Máté evangéliumát, amihez hasonló szászéki gyakorlatot még nem hallottak a németek között. Zwingli döntését nem egyhangúan hagyták jóvá Zürichben. *Myconius* leírása arról, hogy miként fogadták Zwingli információját a zürichiek, tükrözi hangulatukat: „Amikor ezt hallották, egyesek szomorkodtak, mások örültek, mint ahogy korábban is véleménykülönbség volt választói között.”

Zwingli döntése nem segítette, hanem megdöbbenetette kollégáit, mert tényleg eldöntötte, hogy meglepő újítást alkalmaz. Többé nem a napra kijelölt igeszakasz alapján prédikált, hogy csak az ember készítette megjegyzések fényében magyarázzon. Isten Lelkének inspirációjára támaszkodva visszatért az igazi forráshoz, a Szentíráshoz, és félretette a közkezen forgó kommentárok egyedüli használatát. Mivel korábban Zürichben a prédikálás előre kiszámítható volt, és a gyakran

járt ösvényt követte a skolasztikusok írásaira alapozott értelmezéssel, Zwingli új és forradalmibb prédikálási módszert ajánlott. A kanonokok jogosan aggódtak, mert nem tudták megmondani, hogy ez az újító megközelítés hova vezeti őket.

Lényegében tagadta, hogy ez a prédikálási módszer előzmény nélküli. Amikor *Conrad Hofman* kanonok panaszkodott, hogy Zwingli eddig soha nem tapasztalt módon kerül az előírt anyagot, Zwingli rámutatott, hogy már évszázadokkal korábban *Krüszotomosz* és *Augustinus* is hasonló módon prédikált János evangéliumáról.

Ha valaki megvizsgálja, hogy Zwingli miként értelmezte prédikálását és mi volt prédikációinak a tartalma, világosabb kép tárul elé zürichi szászéki tevékenységéről. 1522-ben Zwinglinek alkalma nyílt prédikálásának védelmére Zürichben: „Sohasem plántáltam más növényt, mint amit Krisztus plántált az Atya irányítására, amit nem lehet kiszagatni. Három évvel ezelőtt [vagyis 1519-ben] (hogy számot adjak mostani zürichi prédikálásomról) a Máté evangéliumát prédikáltam végig.”

Leírja tanulmányában a prédikálás sorozatban történő megközelítését. Máté befejezése után az Apostolok cselekedeteiről prédikált, hogy a „zürichi egyház láthassa, milyen módon és milyen eszközökkel adták tovább az evangéliumot és terjesztették külföldön”. Ezután prédikált 1Timóteus alapján, majd átlépett a Galatákhoz, „miközben bizonyos felszínesek a hit eltorzult véleményét mutatták be”. Aztán érkezett 2Timóteushoz. 1 és 2Péterhez és a Zsidókhoz írt leveléhez. Zwingli úgy érezte, hogy három éven át azt prédikálta népének, „hogy Krisztus, miután egyszer s mindenkorra áldoztatta vált, örökre véghezvitte üdvösségüket”.

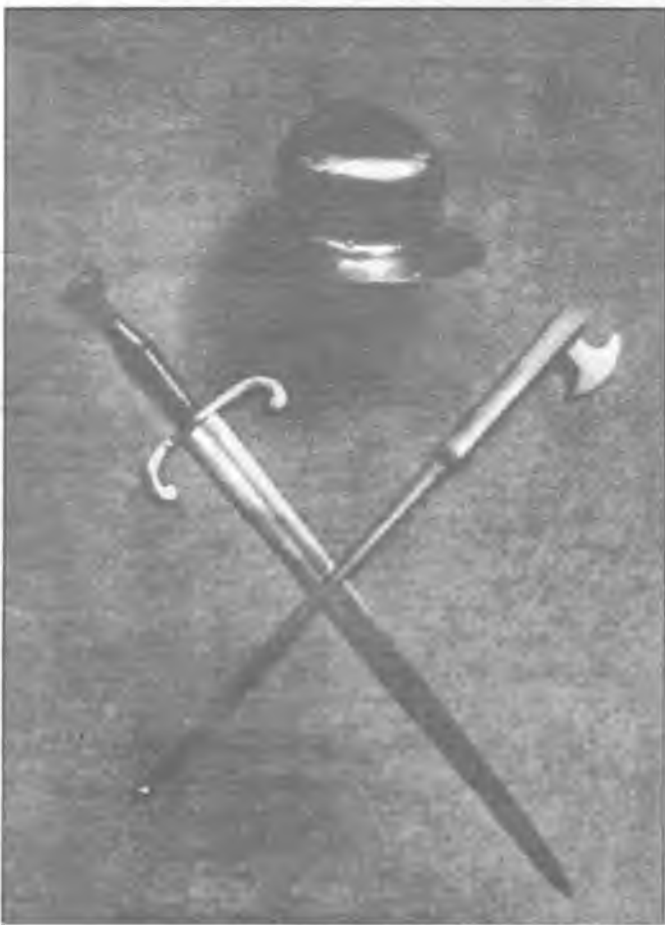
Rilliet úgy összegezte Zwingli prédikálásának jelentőségét Máté magyarázatával kapcsolatban, hogy „a Szentírás most már úrrá lett a hagyományon”. Zwingli, a véleménye szerint pusztán emberi felfedezésektől és alkotásoktól az igazi

Zwingli, Svájc reformátora
(Az ifjabb Holbein J. festménye után, melynek eredetije
Firenzében a Galleria degli Uffiziben van)

vallás elsődleges forrásához fordult. Ezt írta egyik jelentős munkájában: „Nem alkalmaztam hamis módszereket, trükköket vagy buzdításokat, hanem a svájciak előtt ismert egyszerű szavakkal és kifejezésekkel ismerttem velük bajaikat, magától Krisztustól tanulva, aki ezzel kezdte prédikálását.” Prédikálásának igazi mértéke Krisztus volt. Ehhez a normához alkalmazkodott, szemben a hagyományos értelmezés „hamis módszereivel, trükkjeivel és buzdításaival”. Ezzel az igazi forrással Zwingli „bajaik felismeréséhez” vezette hallgatóit, vagyis Isten előtti tényleges helyzetük meglátásához. Zwingli állította, hogy Krisztus beszédeinek vonalára helyezte prédikálását, aki a megtérésre szóló felhívással kezdte szolgálatát.

Polgártársai iránti elkötelezettsége sem volt kevésbé nyilvánvaló, mert „a svájciak előtt ismert egyszerű szavakkal és kifejezésekkel” prédikált nekik. Felismerte, hogy prédikálásának egyszerre biblikusnak és hallgatói személyes életére vonatkozóan kell lennie, ha igazán eredményt akar elérni. Célja az volt, hogy „nyáját teljesen elszakítsa, ameny-

*Zwingli fegyverzete, amellyel részt vett a kapelni ütközetben
(Zürich, Schweiz, Landesmuseum)*

nyire teheti, bármilyen teremtett lényben való reménytől, és az egy igaz Istenhez és Jézushoz, egyszülött Fiához, a mi Urunkhoz vezesse, mert aki hisz benne, soha meg nem hal”.

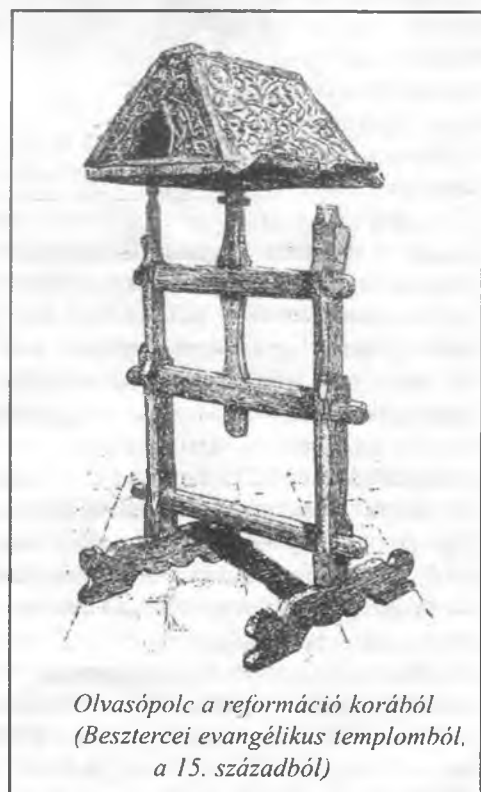
Gordon Rupp megjegyzése szerint, amikor Zwingli kijelentette, hogy végigprédikálja Máté evangéliumát, elkezdő-

*A zürichi „Grossmünster” mai állapotában
(1518. december 11-én választotta meg a „Grossmünster”
káptalana Zwinglit a Grossmünster lelkészévé. Ebben a
templomban működött Zwingli haláláig)*

dött a zürichi reformáció. Valóban, Zwingli prédikáló tevékenysége szorosan kapcsolódott a reformáció haladásához.

Prédikálásában mindent megtett, ami szükséges volt a Biblia újra felfedezéséhez. Ennek az eseménynek a fontosságát a reformációra nézve alig lehet túlhangsúlyozni.

*Olvasópole a reformáció korából
(Besztercei evangélikus templomból,
a 15. századból)*

Ford.: **Dr. G. L.**

Huldrych Zwingli

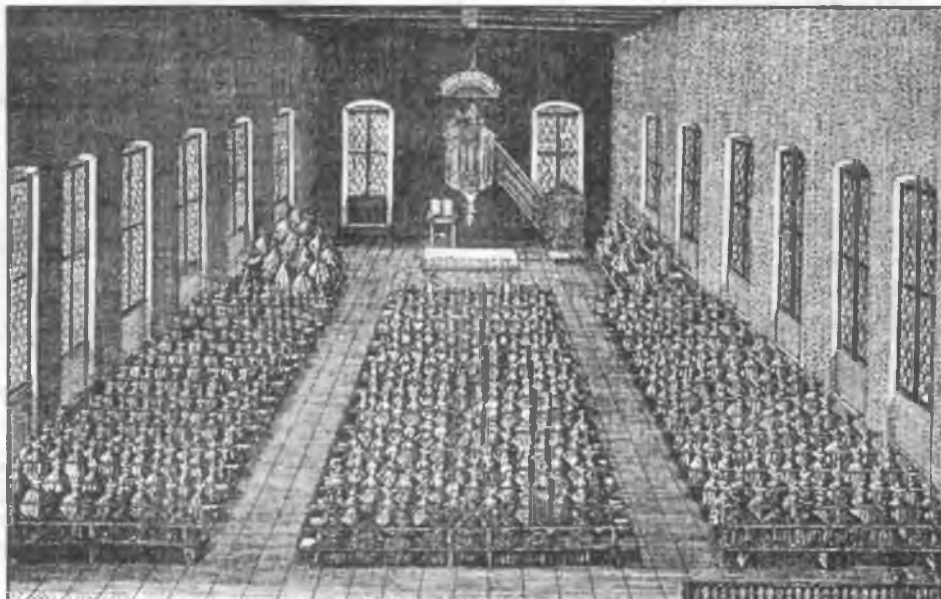
Kitartás és állhatatosság a jóságban

Máté 10:22

Mivel a képek, oltárok és más tárgyak eltávolításának idején a győzelmes igazság érdekel titeket, hasznosnak tűnik, hogy elindulásunk előtt beszéljek a jóságban való kitartásról és állhatatosságról. E témával kapcsolatban tudnotok kell, hogy a kitartás olyan erény, ami nélkül semmit sem lehet elérni. Amikor ez hiányzik, akkor a férfiakat nőknek tekintik, akik sem nem kegyesek, sem nem hűségesek; valóban, senki sem lehet kegyes vagy hűséges a kitartás nélkül. Sem a haza, sem az otthon nem állhat fenn nélküle; lényegében semmi sem maradhat mentes a szegytől és gyalázattól, ahol ez nem létezik. Mint ahogy minden erény képmutatás istenfélelem és hit nélkül, ugyanúgy el kell mondanunk, hogy nem magunkban látjuk ennek a kitartásnak az eredetét, hanem Istenben, akiben ellenállhatatlannul vágyakozunk ennek megőrzésére.

Ezért úgy találjuk, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus szavakkal és tettekkel tanította és mutatta be a kitartást. Állhatatos maradt egészen a kereszthaláláig, jóllehet igaz, hogy embersége miatt valahogy nem nagyon akart meghalni. Sem nem állította le, sem nem gyengítette megjegyzéseit ellenfelei makacosságáról, még ha alkalmilag vissza is tartotta magát addig, amíg el nem jött az órája. Ezért így oktattott minket: „*aki mindvégig kitart, az üdvözül*” (Mt 10:22). Ezekon a szavakon azt értette, hogy az embernek nem szabad kételkednie; aki csak Isten akarata és Igéje szerint él, gondolkodik és vallást tesz, annak üldözést kell átélnie, bajokon kell keresztülmennie, és szomorúság szakad rá. Mégis, ezek legyőzhető türelemmel, ami nem szegyenit meg. A pogányok is mondják: „*Ferendo vincitur fortuna*”, vagyis „az embernek le kell győznie és ki kell védenie a szerencsétlenséget türelemmel és kitartással”. Azt tanítja Ezékiel próféta, hogy a kegyes igazsága többé nem számítódik be, ha elesik (Ez 3:20). Azt mondja az Úr, hogy senki sem bölcs, aki nem ül le és nem számítja ki a költséget, mielőtt

építeni kezdene; ez azért szükséges, hogy mielőtt az ügyet befejezi, ne csúfolják ezekkel a szavakkal: „*Nézzétek, ez az ember elkezdte az építést, és nem tudta befejezni!*” Úgyszintén, egyetlen király sem kezd háborúba, aki először nem méri föl, hogy hány katonája van az ellenség ellen (Lk 14:28-32). „*Aki csak az eke szarvára veti a kezét és hátratekint, nem alkalmas az Isten országára*” (Lk 9:62), vagyis a prédikálás tiszttségére.

Istentisztelet a steini református templomban a 17. században. A templom tipikusan egyszerű, dísz nélküli épület, felszerelése is a legszükségesebbekre korlátozódik. Úrvacsoraasztalon és szószéken kívül bibliaállvány található benne.

Ki volt kitartóbb Mózesnél, akit Izrael gyermekei olyan sokszor megvetettek, olyan gyakran támadtak?! De senki sem tudta kibillenteni abból a csendes szándékából, hogy jót tesz a népet. Mihelyt úgy tűnt, hogy maga Isten is ellenük volt, könyörgött, hogy először őt eméssze meg, és azután a népet (4Móz 11:15). Ezért, ahogy a Zsidókhoz írt levél 3:5 mondja, joggal nevezték

őt Isten háza szolgájának minden más háziszolga előtt. Milyen kitartó ember volt az, aki a negyvenedik évben sem hátrált meg, sem nem alkudott meg, hogy bármi olyat tegyen vagy megengedjen a barátság kedvéért, ami istenellenes és a közös jóval ellentétes.

Már negyven éve panaszkodunk a szenvedések miatt, miután felnőttünk, de ő kitartóan elhordozta az ilyen bajokat negyven éven át; valóban, így öregedett meg, míg végül meghalt. Dávid csaknem tizennégy éven át menekült, miután először Sámuel királlyá kente, mialatt nem uralkodott, kivéve néhány hebróni évet. De sem szegénység, sem szerencsétlenség nem vihette őt olyan helyre, ahol nem hitt volna Istenben, és megvetette volna a királyságot, vagy gonoszt tett volna Saulnak, még ha veszélytelenül megtehetette volna is, de ragaszkodott a jóság és béke céljához olyan kegyességgel és egyenességgel, ami nagy példájává lett előttünk a kitartásnak. A római Cornelius Scipio még olyan fiatal volt, hogy nem vehették be a Tanácsba. Mégis, amikor a Hannibal elleni

csatát Cannae-nál elvesztették, a nemesek, akik onnan érkeztek, tanácsot tartottak, hogy miként hagyhatnák el Itáliát és menekülhetnének a tengerre. Scipio egy elhatározásra jutott. Felhatalmazás nélkül találkozott többekkel a Tanácsban, elővette kardját, és kényszerítette őket az esküre, hogy nem hagyják el Itáliát és Rómát, az otthonukat, hanem védelmezik. Halálig kitartást tanúsított mindenben. Röviden, semmi erény nem erény, ha nem kitartással viszik véghez.

Most, amikor bölcsességeitek és szereteteitek támadja a bálványimádó misevezetés külsőségeit és más tárgyakat, nem szükséges tanácskoznotok, sem másra támaszkodnotok, mint a kitartásra. Mert mindenekelőtt mi, akik korán megismertük Isten ígését, feltételezzük, hogy nagyszerűen tesznek, miközben ezt mondják: „Először is az embernek el kell távolítania szívéből a bálványokat, és aztán a szeme előtti helyekről.” Félig igazuk van. Bizonyára senki sem távolítja el külsőképpen azt, amit nem távolított el szívéből. Biztosítlak titeket, hogy mindazoknak, akik tudják, hogy szeretik kis bálványait: nem szeretnék elviselni, hogy lényüket megérintsék. Azonban, ha nem szomorkodnak, amikor a bálványokat feldarabolják tüzelőnek, ez annak a jele, hogy nem sajnálkoznak elvesztésük miatt. Nyilvánvalóan már eltávolították a szívéből. Ezért az okosak azért beszélnek, mert valami különlegeset akarnak. Azt mondani, hogy nem szabad eltávolítani azokat, amíg bárkit is megbánt, és azok ki nem jönnek minden ember szívéből ugyanaz, mintha azt mondanánk, hogy Krisztus tévedett, amikor felforgatta a székeket és pénzváltó asztalokat, és kiűzte a pénzváltókat ostarával (Jn 1:14–16). Még nem kaptak oktatást a szívében, hogy ezek helytelenek. Ezt mondták neki: „Milyen jelt mutatsz nekünk, hogy jogod van ezeket tenni?” Krisztus változatlanul hagyhatta volna a helyzetet, amíg mindnyájukat ki nem oktatták.

Másrészt sok ellenfelünk van, akik sem hallani nem akarják, sem nem fogadják el Isten ígését. Ez a két típus még sok feladatot ró rátok, mert rendszerint nem hiányzik belőlük a ravaszság, és mint ilyenek, új aggodalmakat és fenyegetéseket okoznak mindennap. Azonban Krisztus szava szerint nem kell félnetek tőlük, mert ő legyőzte a világot (Jn 16:33). Ezért jól megfigyelhetjük, hogy ők hatalmában vannak, mivel győzelmessé tesz minket minden időre. Senki se gondolja, hogy nem kell vigyázni és óvakodni állandóan; sőt, maga Krisztus szólít fel mindnyájunkat a vigyázatra! Azonban, örömmel mondom nektek előre, hogy Isten megengedi, hogy ilyen veszélyekkel találkozzatok, mert meglátjátok, hogy hatalmasan munkálkodik értetek és megvéd titeket. Ezért, amikor a veszélyek jönnek, ne ijedjétek meg! Mert Isten engedi rátok a próbákat és nyomorúságokat úgy, hogy egyedül Istennek adjatok dicsőséget, még jobban felismerve biztosan megérkező segítségét. Megtart benneteket. Mert meglátjátok pontosan, hogy minden egyedül tőle származik, és hogy ő kétségtelenül megsegít minket.

Most azonban egyesek azt mondják, hogy könnyű nektek kitartóvá lennetek, mert vannak őseitek, akik nem engednek titeket tévedésbe esni. Még sohasem láttam Isten munkáját folyamatában úgy, hogy Isten ne vitte volna jó véghez az ő kegyelmével és hatalmával. Itt fekszenek az oltárok és bálványok a templomban! (A prédikációt ott tartotta, ahol az előző estén a képeket a padlóra dobálták és az oltárt összetörték.) Aki csak rémülködik emiatt, jöhetnek nem lelkiismerete alapján, meg kell látnia most, hogy a bálványok

érték-e valamit vagy nem. A szemetet és a semmiséget el kell takarítani, hogy az a felmérhetetlen pénzüsszeget, amit másoknak adtatok a bálványimádásra és ostoba tettekre, ettől kezdve Isten élő képmására fordítsátok. (Ezen Zwingli a szegényeket értette.) Vannak vitatkozó beállítottágú emberck, akik panaszkodnak a bálványok eltörlése miatt, még ha most már nyilvánosan látják is, hogy semmi szentség nincs bennük – csak romló tárgyak, és összetörnek, mint bármilyen más fadarab vagy kő. Itt fekszik az egyik letört fejjel, és ott van egy másik kar nélkül. Nos, ha lefejezem vagy megcsonkítom a szenteket, akik Istennél vannak, akkor megsérülnek, mint a bálványok, és ha lenne erejük, akkor nem engednék meg az embereknek, hogy élve elhagyják e helyet.

Oktatnom is kell titeket ebben a kérdésben: a vitatkozások nem segítik azok lelkét, akik vitatkozó természetűek vagy gyengék. Mert a vitákkal semmi nem változik meg, de az egyik oldalnak rendszerint tévednie kell. Amikor ezek ugyanolyan bátrak, mint azok, akiknél a ténylegesen igazság van, ez vigasztalja azokat, akik igyekeznek vitázni, és a gyengét még gyengébbé teszi. Azonban, ahol megvan a jól megalapozott állhatatos lélek, az elfogadja az igazságot, akárhonnán is érkezik. Látja óráról órára, milyen az igazság színe és milyen nem, és boldogan követi az igazságot. Ennek megfelelően szeret gyönyörködni benne és élvezni az igazságot, mintha ő vagy másvalaki egyedül vagy együttesen prófétálni tudnának. Ezért ha valaki mindezzel megsérül, akkor ne haragudjék meg. A vita úgy történik, hogy akik készek vitázni, jöhetnek nem bátortalan természetűek, nem mernek az igazság ellen szólni. A keresztyén közösség és kormányzat olyan helyzetbe jutott, hogy isteni módon és becsületesen, tévedésmentesen és tántoríthatatlanul működhet. Megkaptátok az istenfélő, kegyes, tanult teológusokat és prédikátorokat. Figyeljétek rájuk buzgón, amint kifejtik az isteni ígéretek vagy figyelmeztetések! Ezért szívetek állandóan biztonságban marad minden cselekedetben és tettben Isten ígéje szerint, és nem estek tévedésbe.

Ismerjétek fel itt a Krisztustól kapott szabadságot! Álljatok meg kitartóan, ahogy Pál írja a Galaták 5:1-ben, és ne engedjétek megterhelni magatokat többé a rabszolgaság vagy szolgáltság igájával! Tudjátok meg, hogy milyen sok elnyomást szenvedtünk lelkiismeretünkben, mert az egyik hamis vigasztalástól a másikig, az egyik szobortól a másikig vezettek. Ezek csak leterhelték a lelkiismereteket. Nem vigasztaltak és nem szabadítottak meg. Azonban most már látjátok, milyen szabadságotok és vigasztalásotok van annak felismerésében és abban a bizodalomban, hogy az egyedüli Istenre néztek Jézus Krisztus, az ő egyszülött Fia által. Soha ne engedjétek eltávolítani szíveteket a szabadságtól és megváltástól!

Itt nagyobb bátorságra van szükség, mint bármilyen más kérdésben. Ősatyáink (Istennek hála!) mindig bátran és kitartóan védelmére keltek a fizikai szabadságnak. Így kell nektek sokkal inkább állhatatosan kiállni azokban, amelyek szabaddá teszik lelkiismeretünket és örökké örvendezővé, hogy Isten, aki megvilágosítja és vezeti akaratosokat, drága felebarátaitokat is vezesse, és engedje nekünk, hogy jobban megvilágosodjunk, mint ezelőtt. Isten, aki teremtett és megváltott minket, adja meg nekünk és nekik! Ámen.

Zsengellér József

A Genézis teremtéstörténete vagy a teremtéstörténet genezise¹

.....tudják meg olvasóim mindnyájan, hogy akkor értették meg igaz hit által, hogy mit jelent az, hogy Isten az égnek és földnek teremtője, ha először azt az egyetemes szabályt követik, hogy nem mennek el gondolkodás nélkül – hálátlanul és feledékenyen – azok mellett a csodálatra méltó dolgok mellett, melyeket Isten elénk tár teremtésműveiben...”

(Kálvin: *Institutio* I. 14. 21)

1. BEVEZETÉS

A mai deszakralizált és szekularizált világban mindenkinek mást és mást jelent a Biblia. A primitív vallásos képzetek gyűjteményétől az ókori Kelet vallásosságának irodalmilag is nagyon értékes dokumentumain át az isteni kijelentésig, sőt a hétköznapi életet naponta meghatározó útmutatóig fogalmazható meg ez a spektrum. Az utóbbi két különválasztott kategóriából már látszik, hogy a keresztyén emberek számára sem teljesen azonos a Biblia jelentése és használata. Amennyiben ezen az általános ponton túllépve ki is nyitjuk magát a Könyvet, még jobban láthatóvá válnak a különbségek. Az őstörténetek, azon belül is a teremtéstörténet, azaz a Genézis első kettő, illetve bizonyos értelemben az első három fejezete még jobban megosztja az olvasótábort.

Mit kezd a teremtéstörténettel az a mai ember, aki autóval, repülővel és űrhajóval utazik, mikrohullámú sütővel főz, fotocellás ajtókon halad keresztül, műanyag bankkártyával fizet, össze-vissza keresztezett növényeket és mesterségesen táplált, netán klónozott állatokat eszik? Mi az értelme és jelentősége ma a bibliai teremtéstörténetnek?²

Úgy gondolom, a felelethez nem szükséges a kreacionizmus kontra evolucionizmus vitát részletezni³, nem kívánom a ma divatos világvége-értelmezés kontextusába se állítani a Genézist, inkább azt szeretném bemutatni, hogy mit jelent a teremtéstörténet az Ószövetség bibliai teológiai szemszögéből vizsgálva. Ehhez három pontba rendeztem a gondolatokat. Elsőként az alapszöveg, a Genézis első, második és harmadik fejezetének olyan exegetikai, azaz szövegértelmezési problémáiról kell szólni, melyek befolyásolják vagy befolyásolhatják az értelmezést; majd az egész kérdéskör teológiai és vallástörténeti megközelítéseit tekintem át, végül a bibliai teológiai horizontot mutatom be, ezzel megfogalmazva egy választ a feltett kérdésre.

2. AZ ALAPSZÖVEG PROBLÉMÁI – EXEGETIKAI MEGJEGYZÉSEK

Mózes első könyvét a zsidó hagyomány a könyv kezdő héber szavából veszi: בראשית (berésit), azaz „kezdetben”. A

görög fordítás, a Septuaginta (LXX) elnevezése már tartalmi utalást ad: Genesis, azaz Teremtés, ez azonban nem vonatkozik a könyv egészére. Irodalmi szempontból a Gen 1:1–11:26 önálló egységként áll a Genézis könyvének élén. Ám ez az önálló egység, már modern elnevezéséből adódóan is (őstörténetek⁴), több kisebb részre bontható, melyből szoros értelemben csupán az első két fejezetet nevezzük teremtéstörténetnek. Kiegészítőként hozzá csatlakozik még a bűnbeesést és annak következményét tárgyaló harmadik rész.

Két önálló szakaszból tevődik össze az első két fejezet, melyek azonban nem fejezetek tagolásánál váltanak. Ezt a szövegszerkesztési megoldást már az ókori keresztyénellenes vitairatok és a középkori zsidó exegéták is felismerték, de csak a 18. századtól kezdve lett tárgya a részletes kutatásoknak. A kérdést taglaló forráselméleti vagy dokumentumhipotézis- és a hagyományozástörténeti iskolák elméleti fejlődésének hosszú története során – minden tévedés és hamisnak bizonyult feltételezés ellenére – az mindenképpen nyilvánvalóvá vált, hogy a szöveg nem egyetlen szerző önálló, egységes alkotása⁵. Határozott cezúrát lehet meghúzni az 1:1–2, 4a és a 2:4b–2:25 szakaszok közé, melyek bizonyos mértékig eltérő teológiai hangsúlyokat is jelentenek.

a) Az 1:1–2, 4a jellegzetessége, hogy csak az Elohim elnevezést használja Istenre, rendkívül precízen felépített szerkezetbe foglalja mondanivalóját, mely kozmogónia és kozmológia, kiegészülve antropogóniával.

Az első két vers bevezetés jellegű, mely a teremtés alaphelyzetét határozza meg. Ezt követi a hét napba tagolt teremtés az 1:3–2:3-ig, majd lezárja a 2:4a. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם „Ez az ég és föld teremtésének története”. Ez az utolsó mondat azért is lényeges, mert az egész Genézis felépítésében jelentős szerepet kap, az egyes szakaszok kijelölésében (5:1 – Ádám; 6:9 – Noé fiai; 11:10 – Sém; 27 – Táré; 25:12 – Izmael; 19 – Izsák; 3:1 – Ézsau; 37:2 – Jákob).⁶

Ám ezen a felépítésen belül is további tudatos szerkesztés figyelhető meg. Az egyes teremtési napok azonos beosztásúak: 1. bevezetés (mondta Isten) 2. parancs (legyen, gyűljenek össze, növezzsen) 3. a parancs megvalósulása (lett, úgy történt) 4. minősítés (látta Isten, hogy jó) 5. záró tagolás (lett este, reggel 2. nap).

A tudatos szerkesztés mellett – amelyben a tízparancsolat (Ex 20:8–12) negyedik parancsolata visszhangzik – számos olyan elemet dolgoz fel, melyek párhuzamai más népek kozmogóniáiból is ismertek⁷:

1:2 ősvíz, „tehom” – Tiamatként ismert a babiloni *Enuma Elis* szövegből;

1:2 konfliktusos teremtés, „Tehom kontra Elohim” – szerepel az *Enuma Elisben* a „Tiamat kontra Marduk” szituációban, és az egyiptomi *Merikare intelmeiben* a víziszörnyvel folytatott küzdelemben⁸.

1:7 égbolt alatti és feletti vizek szétválasztása – az *Enuma Elisben* ezek Tiamat testéből lesznek⁹;

1:27 saját képmására teremt – Egyiptom, *Merikare intelmei*¹⁰;

2:2–23 a hetedik nap a nyugalom napja – a „sabbat” talán az akkád „sappatu” szóból ered; az *Enuma Elisben* és az *Atrahasisban* az istenek nyugalma miatt teremtetik az ember¹¹.

Az ember teremtésében egyszerre alkottatik a férfi és a nő, feladatot is kapnak: szaporodás és a föld birtokba vétele. Helyzetük különleges voltát hangsúlyozza az istenképűség אדם בצלם אלהים¹² megfogalmazása.

Stílusa alapján ezt a szövegrészt az ún. Papi írónak tulajdonítja a szakirodalom, aki a teremtéstörténet leírásában láthatóan Isten egyedülálló és összehasonlíthatatlan voltát emeli ki, amit még jobban hangsúlyossá tesz az alkotni, tenni ige helyett használt „teremteni” szó.

b) A másik önálló történet a 2:4b–2:5. Itt Isten Jahveként említették. Itt a kozmogónia csupán három verset tesz ki, az elbeszélés többi része az ember teremtésével foglalkozik. Ez több fázisban zajlik. Először a föld porából létrejön a föld nevű férfi („adamá” – „adam”), majd kertbe helyezi, állatokat ad neki, végül hozzáálló női segítő társat önmagából.

Itt is szerepelnek máshonnan is ismert motívumok:

2:7 földből formálás – jelen van a sumér *Csákány teremtése, Enki és Nimnah* szövegekben¹³, valamint a babiloni *Artahasisban*;

2:7 élet lehelete – megjelenik az egyiptomi *Merikare intelmei*, a sumér *A marha és a gabona* szövegekben¹⁴;

2:9 életfa – *Gilgames eposz, Adapa eposz*;

2:10 édenkert – az akkád „edínu” (mező, síkság) szóhoz kapcsolható¹⁵;

2:21 meglévő testből létrehoz – az *Enuma Elisben* Kin-gu véreből lesz az ember.

Az előző szövegegység meglehetősen monotóniájához képest igen színes, képszerű, sőt szójátékokkal tarkított megfogalmazást ad ez a második történet.

c) A második történet egyes elemei már előkészítik a 3. fejezet eseményeit. A történet az Édenkertben folytatódik, főszereplő lesz a tiltott fa és a két nem különbözősége. A bűnbeesés történetével eljutunk az ember ma is ismert állapotáig.

A három rész, bár az a) és a b) erőteljesen eltér egymástól, és nem ötvöződik elválaszthatatlan egységbe, mégis egyes elemeik együtt adnak átfogó képet a teremtésről, és szolgáltatják az Ószövetség teremtésteológiájának az alapját. A felsorolt exegetikai pontok összekötésével a nyitva maradt dokumentumokat a Szentírás egészéből adódó értelmezésnek lehet és kell egységgé formálnia¹⁶.

3. TEOLÓGIAI ÉS VALLÁSTÖRTÉNETI MEGKÖZELÍTÉSEK

Bár az egyházatyák egyáltalán nem tagadták a teremtéstörténet történetiségét, exegetikai és hermeneutikai megközelítésük nem a szöveg szó szerinti értelmét hangsúlyozta.

Origenész számára a teremtéstörténet allegorikus értelmezése a járható út, s így a Genezisről írt homiliájában a megteremtett Nap, Hold és ég közötti kapcsolatot a Krisztus, egyház és az emberiség közötti kapcsolatként értelmezi. Ahogyan a Nap világhosszút ad a Holdnak, ami bevilágítja éjszaka az eget, úgy kapja Krisztustól az egyház a fényt, hogy azzal világítson azoknak, akik az éjszaka ismeretlenségében élnek¹⁷.

Augustinus szintén allegorikus módon értelmezi a teremtés hat napját. Szerinte nem fizikai, hanem szellemi időbeliséget jeleznek. Hasonlóan vélekedik az ég és föld teremtéséről, amikor az eget valamilyen szellemi létezőként fogalmazza meg¹⁸.

Aquinói Tamás már nem használja az allegóriát, sőt kategorikusan fogalmaz a teremtéssel kapcsolatban a hiszek-egyről szóló előadásában, amikor azt mondja: „Aki pedig azt hiszi, hogy minden véletlenül jött létre, az nem hiszi Isten létét.”¹⁹

Luther Genezishez írt előszavában bírálja Augustinus allegorikus szövegtelmezését, és azt mondja: „Amit nekünk tanítani akar (ti. Mózes), az nem szól semmiféle allegorikus teremtményekről, vagy allegorikus világról, hanem valódi teremtményekről és egy látható világról, amit láthatunk, érezhetünk, tapinthatunk.” Másutt pedig azt emeli ki, hogy a teremtéstörténet „bizonyosan az egész Írás alapja.”

Kálvin szintén a történetiség mellett áll ki, s a Genezis héber szövegének elemzése alapjaiban határozta meg teológiai megfogalmazásait. Például akkor is, amikor az ארץ igéből kiindulva a *creatio ex nihilo* gondolatát hangsúlyozta²⁰.

A felvilágosodást követően egyre többen megkérdőjelezték a teremtéstörténet történetiségét, s a vallástörténeti kutatás nem a teológiai okra kérdez rá, hanem a célra. A múlt században két párhuzamos elmélet alakult ki a teremtéstörténet geneziséről. Az első szerint az oka az, hogy az embereknek szükségük és igényük van arra, hogy megválaszoljanak bizonyos alapvető kérdéseket a világról, annak természetéről. A második, az úgynevezett mítosz-ritus hipotézis szerint az eredet abban keresendő, hogy a korábbi kultuszgyakorlat mitologizálódik. A huszadik század több irányban módosította e két korábbi elméletet. Ezek közül érdemes néhányat vázlatosan áttekinteni²¹.

Emil Durkheim szerint minden vallási hagyományhoz tartozó felosztási, besorolási forma, különösen a vallási kozmológiák, „a társadalom szerveződését mintázzák” és „a társadalmi formák jelentik és adják meg a kereteiket”²². Ezek az osztályozások mind hierarchikusak, és mivel a „hierarchia kizárólag társadalmi kategória”, ezért ezeket a besorolásokat „a társadalomból veszik át és ezt vetítik ki a mi világfelfogásunkra”²³.

Ezt az elméletet, miszerint a kozmológia az emberi társadalom formáiból ered, *Bronislaw Malinowski* nagyban kiszélesítette és részleteiben is kidolgozta. Szerinte a „vallásos hit megalapoz, fixál és erősít minden értékes mentális jellegét, mint pl. a hagyománytisztelést, a környezettel való har-

móniát, a nehézségekkel való megküzdésben és a halál fenyegetésével szemben a bátorságot és magabiztosságot”²⁴. A kozmológiai mítosz „a primitív kultúrákban nélkülözhetetlen szerepet tölt be, amikor kifejezi, hangsúlyozza és kodifikálja a hitet; őrzi és ösztönzi az erkölcsösséget; a rítusok, szertartások hatásosságát tanúsítja; és az ember eligazításához gyakorlati tanácsokat tartalmaz”. Az ilyen mítosz tehát nem „üres mese” se nem „elméleti magyarázat vagy mesterséges kitalálmány”, hanem „a primitív hit és bölcsesség pragmatikus okirata”²⁵.

C. Long megerősítette ezt: „a kozmogóniai mítoszok egy olyan modellt adnak, mely a teremtésben és az emberi létmód minden más aspektusának megalapításában foglalható össze”. Ez a mítosz „a kultúra és aspektusainak irányításának is alapirata”²⁶.

Bolle a kozmológiai gondolkodást így summázza: „a kozmoszról alkotott felfogások összhangban állnak azzal a társadalmi renddel, melyben a törzs vagy a hagyomány él, és mint szabály beszámolnak a megelőző termelési módról”²⁷. Ez nem csupán azt jelenti, hogy a kozmológia a divat szerint tükrözi a társadalmi formákat. Mint okiratok, a kozmológiák etikai mondanivalót is tartalmaznak: „gyakran leírják az embertől elvárt viselkedési formákat, és minden esetben beletagolják a világrendről szóló elbeszélésbe”²⁸.

Mircea Eliade felfogása a korábbiak kombinációja. A kozmológiai gondolkodás szerinte javarészt rituális eredetű, kielégíti az intellektuális szükségletet a kérdések magyarázatában, és egyben összefoglaló leírása az etikai útmutatásnak. Véleménye szerint a kozmogóniai tanítások abszolút központi helyet foglalnak el a hagyományos társadalmakban. A kozmogóniai tanítás jelenlétét a hagyományos kultúrák meghatározó jellemvonásaként definiálja, szemben a modern, történelemre alapozott társadalmakkal. „Bár időről időre megszünteti, bár állandóan leértékeli azzal, hogy transzhisztórikus modelleket és archetípusokat talál helyette, bár végül metahisztórikus jelentést ad neki (ciklikus történelem, eszkatológikus jelentőségek stb.), a hagyományos civilizáció embere nem tulajdonított a történelmi eseménynek önmagában értéket.”²⁹

Eliade szerint a fejlett történelmi tudat hiányában a hagyományos ember mindig olyan elbeszélésekhez fordul, melyek a kozmosz ősi napjairól szólnak. Csupán azoknak a dolgoknak van teljes jelentősége a hagyományos társadalmakban, melyek „a kezdetben történtek, azokban a napokban, *in illo tempore, ab origine*”³⁰. „A kozmogóniai mítoszok megőrzik és továbbadják a példákat, a követendő modelleket minden felelősségteljes cselekedethez, melyet az ember megtehet.”³¹ Másutt így ír: „az ősi, szent történelem... alapvető, mivel elmagyarázza, továbbá igazolja a világ, az ember és a társadalom létét... Elmondja, hogyan jöttek létre a dolgok, egyúttal példaértékű modellt és az emberi tevékenység igazolását adva.”³²

Claude Lévi-Strauss a nyelv elsődleges voltát hangsúlyozza. Így a korábbi szociológiai és biológiai alapozástól a nyelvészet felé fordul, s erre építi fel a kozmogóniai mítoszok hátterét. A nyelvészet különleges jelensége azt jelenti, hogy az ember egyfajta kozmikus ellentmondás foglyává vált: egy időben állat, mivel a természet része, de különbözik is a természet többi részétől, hiszen a nyelv révén megteremtette magának azt a szellemi világot, amelyben él. Ez az ellent-

mondás tükröződik minden kulturális dologban, legyen az a királyság intézménye vagy a vallási mítosz. A nyelvi prioritás miatt Lévi-Strauss mítoszelemzése mindig a kapcsolat szerkezeteire koncentrál, nem pedig a különböző mitológiai készletek egyes elemeire. Mivel a nyelvben a jelentés mindig kapcsolódó, nem pedig lényegi, hasonlóan a mítoszban is strukturálisan kell keresni a jelentést. Azaz az emberi élethelyzet, ami tele van ellentmondásokkal, a kozmogóniai mítoszok ismételt megfogalmazásához vezet, melyek szerkezetei ugyan nem tüntetik el ezeket az ellentmondásokat, de szellemileg elviselhetővé válnak általuk.

Jonathan Z. Smith szerint „azok a mítoszok és szertartások, melyek a kozmosz egy meghatározott helyéhez kapcsolódnak, áthidalnak minden inkongruenciát azáltal, hogy minden dolog kölcsönös összekapcsolódását, a szimbolikus ábrázolásmód helyes voltát (amit általában a makrokozmosz és a mikrokozmosz megfeleltetésébe vetett hit fejez ki) és az ismétlés erejét és lehetőségét állítják”³³.

Végezetül két bibliai teológust is említsünk meg ebben a kérdéskörben, akik valamilyen módon ötvözték a vallásfilozófiai meglátásokat a teológiai felismerésekkel.

Gerhard von Rad alapvetően formálta át a teológiai gondolkodást, amikor a bibliai beszámolóban olvasható történelmet elkülönítette a hagyományos történelemtől, és üdvtörténetként fogalmazta meg, s ehhez kapcsolódóan a Gen 1–11-et őstörténetnek nevezte el. Ugyanakkor alárendelte a teremtéstörténetet a kivonulástörténet teológiai jelentőségének, azzal, hogy a Genézis első fejezeteit Izrael kiválasztásának etimológiai megfogalmazásaként határozta meg³⁴.

Brevard S. Childs ún. kanonikus megközelítésével megpróbálta közelebb hozni a vallástörténeti és az exegézisen belüli történeti és fundamentalista álláspontokat. Szerinte a könyv kanonikus szerepe a lényeg, ez pedig az, „hogy a hit és szertartás közösségében, a gyülekezetben igaz bizonyosságot tegyen Isten aktív részvételéről a teremtésben, áldásban, ítéletben és megbocsátásban, valamint a megváltásban és ígéletben.”³⁵

4. BIBLIA TEOLÓGIAI HORIZONT

Az eddigiek ismeretében vázoljuk fel a Biblia teológiai vonalvezetését a teremtéstörténetről! Amit elsőként megálapíthatunk, az a tudatos szerkesztés és elhelyezés. Nem történeti leírás kíván lenni, hiszen az lineárisan haladna, s akkor jogosan tehetnénk fel olyan kérdéseket, mint például: Honnan lett Káinnak és Ábelnek felesége? Vagy miért szerepel két párhuzamos teremtéstörténet? Nem történeti leírás, hanem része – von Rad definíciójával élve – az üdvtörténeti koncepciónak.

Ha jól szemügyre vesszük az egész Genézis könyvét, egy tölcserstruktúrát figyelhetünk meg. A legtágabb térből, sőt a téren túlról indul, eljut a világegyetemig, a naprendszerig, a földig. Majd tovább szűkíti a kört, a teremtményekre, az emberiségre. Végül eljutunk a néphez, azon belül is egy emberhez, Ábrahámhoz. Ezen a szálon indul el és fut a választott nép történelme, párhuzamosan a már zajló üdvtörténettel. Az Ószövetségnek ezt a tölcserstruktúráját különösen izgalmas módon ragadja meg az Újszövetség, különösen János evangéliuma. János ugyanúgy kezdi evangéliumát – *en arche*, ahogyan a Genézis indul – בראשית azaz „kezdetben”. Azzal a

különbséggel, hogy Krisztus praexistenciáját mutatja fel. Hogy a Fiú szintén ott van a teremtésben, s így egy fordított tölcserststruktúrát indít el. Kezdve az egyetlen Fiútól, a tanítványokon át, a keresztények sokaságán keresztül az apokalipszis totalitásáig, amikor is majd eljutunk az új ég és új föld teremtéséig. Izrael történelme az összekötő kapocs az őstörténet törcsérstruktúrája és a keresztényiség történetét elbeszélő Újszövetség tölcserststruktúrája között.

Ez alapján már nem tűnik olyan véletlenszerűnek, hogy az Ószövetségben másutt is igen hangsúlyosan jelenik meg a teremtéstörténet. Isten a teremtésben, a teremtettség érzetén keresztül is kijelenti magát. Mi ismerhető meg a teremtőről ezekből a szövegekből?

Először is hogy a teremtés a kezdet cselekménye. בראשית „berásit” – mondja az első szó az Ószövetségben. Kezdetben, kezdetkor, az elején. A szó gyöke a fej, ראש „rás” szó, a mondat nem beszél explicité arról, hogy a semmiből hozna létre valamit. A *creatio ex nihilo* gondolata majd csak a hellenisztikus korban a denferokanonikus 2Makk 7:28-ban olvasható először:

„Gyermekem, kérlek, tekints az égre, és nézz a földre, és mindarra, ami rajta van! Gondold meg, hogy Isten semmiből teremtette, és az emberi nem is ugyanígy keletkezett.”

Mégis implicité hordozza magában azt, hogy íme az Isten cselekvése, ami létrehoz valamit. A ברא „brá”, teremteni ige kizárólag Istennel kapcsolatban szerepel az Ószövetségben, és a létrejövő dolog korában még nem volt. Ez az isteni hatalom materiális és immateriális szférára egyaránt vonatkozik, ahogyan az 51. zsoltárban Dávid felsóhajt: „Tiszta szívet teremts bennem, ó, Isten!” Az ember teljes inkompetenciáját hangsúlyozza a teremtés tekintetében a Jób könyve is a 38:4–9-ben:

„Hol voltál, amikor a földnek alapot vettem? Mondd el, ha tudsz valami okosat! Tudod ki szabta meg annak méreteit, vagy ki feszített ki fölötte mérőzsinórt? Mire vannak erősítve oszlopai, vagy ki helyezte el sarokkövét?”

Tény, hogy Isten teremtésén keresztül jelenti ki magát hiszen a 19. zsoltár azt mondja: „Az egek hirdetik az Isten dicsőségét, kezének munkájáról beszél a menny. Nappal a napnak adja át e szót, éjjel az éjjelnek adja tudtul.” Ez azonban nem implikálja azt, hogy Isten a megteremtett természetén keresztül közvetlenül ismerhető meg, és azon keresztül tisztelhető, mivel az bálványimádáshoz vezetne, hanem Isten mint teremtő mutatkozik meg, mint aki „sátrat készített a napnak”.

Bár a teremtésről szóló beszámolók hordoznak bizonyos más vallások mítoszaival azonos elemeket, mégis azokat demitologizált formában építik be az elbeszélésbe. A Genézis 1–2-ben nem, de a 74., 89. és 104. zsoltárban; Jób 7; 9; 26-ban és Ézs 51-ben előkerülnek mitológiai ellenfelek, Isten nem válik sem részévé sem eszközévé a teremtésnek. Ő egyedül cselekszik, egyedül teremt, ahogyan Ézsaiás 45:5–7 is hirdeti:

„Én vagyok az Úr, nincs más, nincs isten rajtam kívül (...) Én alkottam a világosságot, én teremtettem a sötétséget,

én szerzek békességet, én teremtek bajt, én, az Úr cselekszem mindezt.”

Ez az alkotás pedig egészen egyedi módon történik. Bár az egyiptomi mitológiában Path is beszédével teremt, Isten mindent az Ő szavával hív életre:

„Az Úr igéje alkotta az eget, egész seregét szájának lehelete... mert amit Ő mondott, meglett, és amit parancsolt, előállott.”

Különleges az, hogy a דבר „dabar” (mondani) szó, melyet itt olvashatunk, nem egyszerűen a szót jelenti, hanem jelenti még az eseményt, a cselekményt, a dolgot is. Görög megfelelője a λογος „Logosz” – természetesen erőteljes jelentésbővüléssel – amit János használ Krisztus teremtésbeni szerepének a bemutatásához.

Az ember számára a legfontosabb mozzanata a teremtéstörténetnek mégiscsak a Gen 1:27 azaz hogy Isten a maga képmására és hasonlatosságára teremtette az embert. Aki ember, אדם „Adam”, azaz a világhoz, a földhöz, אדמה „adamá” tartozik, s ezért halandóként oda tér vissza. Mégis különleges a kapcsolata a hozzá hasonlító Teremtővel. Ez a kapcsolat bensőséges, hiszen a Teremtő teljesen ismeri a teremtményt: „Te alkottad veséimet, te formáltál anyám méhében.” Éppen ezért hálás is a teremtmény a teremtőnek: „Magasztallak téged, mert félelmetes és csodálatos vagy, csodálatosak alkotásaid, és lelkem jól tudja ezt...”

A bűneset folytán a jó teremtés jó állapotából kikerült teremtmény számára az egyetlen biztos pont a Teremtő, s az az ígélet, hogy lesz majd egy új teremtés, melyben visszatérhet abba a kapcsolatba, amelyben eredetileg volt. Ezt az új teremtést fogalmazza meg az Újszövetségben Pál a Róm 5:1-ben és az 1Kor 15:22-ben: „Ahogyan Ádamban mindnyájan meghaltak, úgy a Krisztusban mindnyájan életre kelnek”, illetve a Jelenések könyve 21:1: „és láttam új eget és új földet, mert az első ég és az első föld elmúlt”.

Ebben az ígéletben élő ember számára felelősségvállalást jelent a teremtéstörténetben megfogalmazódó isteni parancs, mely az Istennel különleges kapcsolatban álló teremtményt nem kiemeli a teremtésből, nem fölé helyezi, hanem annak részesévé teszi azáltal, hogy feladatul jelöli meg a teremtés többi része fölötti uralmat. A Gen 1:28 héber szóhasználata alapján – amit a magyar fordítás már értelmezve, mégpedig jó irányba értelmezve „meghódítani” illetve „uralkodni” szavakkal ad vissza – az Isten felé felelősséggel tartozó uralkodó képe tárul elénk, amit még tovább konkretizál a Gen 2:15 a megművelés és az őrzés feladataival. A teremtmény tehát feladatra kapja teremtésbeli szerepét. Uralkodóként bölcsen és körültekintően kell bánnia vele, mindig tudva, hogy mindez nem a sajátja, csupán úgy kapta.

5. BEFEJEZÉS

Összefoglalásként megállapíthatjuk, hogy a *Deus revelatus*, az önmagát kijelentő Isten a teremtésben jelenti ki magát a teremtménynek. Megismerteti vele teremtményi mivoltát, s azt, hogy maga a Teremtő jó, s az a teremtett világ, melyben él, az jó. A jót adományozó Teremtő pedig méltán várja el a teremtménytől annak az életcélnak a követését, amit így

foglalmaz meg a Lev 19:2-ben: „Szentek legyetek, mert én, az Úr, a ti Istenetek szent vagyok!” Ez hát a teremtéstörténet értelme.

JEGYZETEK

1. Az alábbi cikk az 1998. november 28-án a Magyar Szentek templomában tartott keresztény egyetemi és főiskolai tanárok csendesnapján elhangzott előadás szerkesztett változata.
2. Terminológiai pontosítást kell tennünk az elején. A teremtéstörténettel kapcsolatosan két szó igen gyakran szerepel, a kozmogónia és a kozmológia. A *kozmozgónia* – a világegyetem születése (általában mitológus formában), a kozmológia – a világegyetem leírása, illetve jelentésének és értékelésének elemzése. Bár e meghatározások elég élesen elhatárolják a két kifejezés értelmét és jelentéstartományát, mégis bizonyos esetekben szinonimaként is szerepelnek.
3. Ebben a témában igen izgalmas feldolgozást nyújt magyarul Székely László A világ keletkezésének eszméje az archaikus kultúrákban című írása (in Fehér Márta: A Teremtés, Filozófiatörténeti Tanulmányok. Budapest, 1996, Áron Kiadó, 183–216. o.), melyben az ősi és modern kozmológiák között fennálló kapcsolódási pontokat és azok mitizálását mutatja be. Véggkövetkeztetése szerint: „E párhuzamok nem a kozmikus igazság mítikus megsejtését tanúsítják, hanem azt, hogy e régi és új kozmológiákat megalkotó ember kozmológiai motivációjában s költői fantáziájában minden különbözőség ellenére antropológiailag azonos.” A téma megközelítésének és véggkövetkeztetésének számomra szimpatikus és elfogadható volta ellenére hiányzik belőle – egyetlen közvetett utalás kivételével (196. o.) – a bibliai kozmológia értékelése. Hasonlóan érdekes és különleges ebben az összefüggésben Bolyki János *Teremtésvédelem, Ökológiai krízisünk teológiai megközelítése* című könyve (Budapest, 1999. Kálvin Kiadó), melynek már a címe is egy biblia-teológiai felismerést ad tudunkra, miszerint a természet a Biblia embere számára az isteni teremtés által létrejött valóságot jelenti, a teremtést, mint isteni produktumot.
4. Az elnevezés helytelen voltáról lásd Barr, James: *Story and History in Biblical Theology*, JR 56. szám, 1976, 1–17. o.
5. A meglévő bevetéseken kívül részletes bemutatást ad erről a témáról magyar nyelven de Pury, Albert – Römer, Thomas: *A Pentateuchos-kutatás rövid története*. Budapest, 1994, BRTA Bibliai és Judaisztikai Kutatócsoport.
6. A tagolásról részletesebben lásd Sarna, Nahum M.: *Genesis, JPS Torah Commentary*, Philadelphia – New York – Jerusalem, 1989, 16. o. Szerinte ez a mondat már az új szakaszba való átvezetést jelzi.
7. A párhuzamok részletes elemzését lásd Walton, John, H.: *Ancient Israelite Literature in its Cultural Context*. Grand Rapids, Mich., 1989, 19–38. o.
8. A téma átfogó feldolgozását adja Day, John: *God's Conflict with the Dragon of the Sea: Echoes of a Canaanite Myth in the Old Testament*, Cambridge, 1985. Ebbe a kozmikus harc kategóriába tartozik még, bár magához a teremtéshez csak áttételesen köthető, az agariti mítoszok közül Baál és Jam, a vihar és tenger istenének küzdelme.
9. Lambert, W. G.: *A New Look at the Babylonian Background of Genesis*, JTS, 1965, 296. o.
10. Mezopotámiában a Tukulti-Ninurta királyról szóló szöveg (Ia.18) azt mondja, hogy Enlil képmása „salmu”, vö. 𒂗𒍪, (lásd Damsrosch, D.: *The Narrative Covenant*. San Francisco, 1987, 74–75. o.) Tutankhamon nevének jelentése: Amon (isten) élő képmása. IV. Thutmosis fáraó állandó jelzője volt: Ré hasonmása. (Vö. Miller, J. M.: *In the Image and Likeness of God*, JBL, 91. szám, 1972, 289–304. o. és Tugay, J. H.: *The Image of God and the Flood: Some New Developments*, in Shapiro, A. M. – Cohen, B. I.: *Studies in Jewish Education and Judaica in Honor of Luis Newman*. New York, 1984, Ktav, 143–156. o.)
11. Vö. Lambert: i. m. 297. o.
12. Csupán a keresztyén értelmezés ad különös teológiai hangsúlyt a két szinonim szó (magyar fordításokban „kép” és „hasonlóság”) különbségére. A héberben és a szöveggörnyezetben, de az Ószövetség egészében sincs ennek ilyen értelme. Az istenképűség teológiai feldolgozásainak legátfogóbb összefoglalását adja Westermann, Claus: *Genesis. Biblisches Kommentar Altes Testament I. 1*, 1976, 203–214. o. Újabb összefoglalás és értelmezés található Brueggemann, Walter: *Theology of the Old Testament*. Minneapolis, 1997, 450–491. o. A magyarul megjelent munkák közül érdemes áttekinteni a 4. fejezetet in Bloches, Henri: *Kezdetben*. Budapest, 1998, 77–94. o.
13. Kramer, Samuel: *Sumerian Mytology*. Philadelphia, 1972, 40. 51–53. o.
14. Kramer: i. m. 72–74. o.
15. Estermann: i. m. 283. o.; Sama: i. m. 14. o.
16. Az 1Móz 1–2 értelmezésének kérdéséhez lásd Gerhard von Rad: *Hermeneutische Probleme der Genesiszählungen, Das erste Buch Mose, Kap. 1–12,9 ATD*, Göttingen, 1949, 22–33. o.
17. Origenész: *Homiliae in Genesis*. Hasonlóan testi értelemben lehetetlen dolognak tartja a teremtésben a reggel és az este meglétét a Nap teremtése előtt, valamint azt, hogy Isten az Édent mint valami földműves ülteti. *De Principiis* IV. 3.1. Origenész *Szentírás-értelmezéséhez* lásd Pesthy Mónika: *Origenész, az exegéta, Az egyházatyva bibliamagyarázata, különös tekintettel a Jeremiás-homiliákra*. Budapest, 1996. MTA Judaisztikai Kutatócsoport, Értesítő 15.
18. Augustinus: *De Genesi ad litteram, és Vallomások*. XII. 13.
19. Aquinói Tamás: *A Hiszekegy és a szentségek*. Első cikkely.
20. Lásd ennek ékes példáját az *Institutio* I. 14-ben.
21. Részletesebb áttekintéshez lásd Oden, R. A.: *Cosmogony, Cosmology*, in Freedman, D. N. (ed.): *Anchor Bible Dictionary* I., New York, 1992, 1162–1171. o. kül.
22. Durkheim, Emil: *The Elementary Forms of the Religious Life*, New York, 1912, 169. o.
23. Uo. 173. o.
24. Malinowski, Bronislaw: *Magic, Science and Religion, and Other Essays*. New York, 1954, 89. o.
25. Uo. 173. o.
26. Long, C.: *Cosmogonic Myth, Encyclopedia of Religion*, Vol. 4, 1987, 94. o.
27. Bolle: *Cosmogonic Thought, Encyclopedia of Religion*, Vol 4, 1987, 102. o.
28. Uo. 104. o.
29. Eliade, Mircea: *The Myth of the Eternal Return of Cosmos and History*. Princeton, 1974, 141. o.
30. Uo. 4. o.
31. Uo. VIII. o.
32. Eliade, Mircea: *Cosmogonic Myth and „Sacred History”*, in Dunes A. (ed.): *Sacred Narrative*, Berkeley, 1984, 137–151. különösen a 141. o.
33. Smith, Jonathan Z.: *Map Is Not Territory: Studies in the History of Religions*. Leiden, 1978, 308–309. o.
34. von Rad: i. m. 7–34. o., különösen a 13–15. o. Ehhez kapcsolható Brueggemann értelmezése, aki a szöveg liturgiai szerepét hangsúlyozza. Brueggemann: i. m. uo.
35. Brevard, S. Childs: *Introduction to the Old Testament as Scripture*. London, 1979, 154,155. o.

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Nemeshegyi Zoltán

4. Fiatal felnőttek konfliktushelyzetei mint kihívás

(Az előző számokban megkezdett sorozat folytatása)

A fiatal felnőttek konfliktushelyzetei kihívást jelentenek az egyén, az egyház és a társadalom részére. A konfliktusokat hat fő csoportra osztom:

- Világnézeti konfliktusok
- Pályaválasztás
- Párválasztás
- Gyermekvállalás
- Házassági krízis
- Elválás

4.1. VILÁGNÉZETI KONFLIKTUSOK

4.1.1. Konfliktusok szülők és gyermekek között

Az egymást váltó generációk között mindig is volt feszültség. Ez abból adódott, hogy az eltérő tapasztalatok eltérő szemléletmódhoz vezettek a mindennapi élet és az ideológiai kérdések megítélésében. Gyakori jelenség, hogy a vidékről városba kerülő fiatal más környezetbe, más kultúrába kerülve elveszíti szülei hitét, látását, világnézetét. A világnézeti konfliktusok mindig az élet apró kérdéseinek másként való megítélésében jelentkeznek, és így ez nem csupán elméleti kérdés. Napjainkban az is előfordul, hogy hitetlen szülők gyermekei hívő környezetbe kerülve istenfélőkké lesznek. Ez szintén összeütközést jelent a szülőkkel. A mai magyar társadalom felnőtt generációja, ha formailag vallásos is, gyakorlatilag Isten nélkül él. Az anyagelvűség vezérli, ezért nem tud lelki támaszt nyújtani a felnövő új generációnak. A szülők felelősségére nézve idézek néhány sort *Novák Józsefnek* a *Békehírnök* 1998. október 11-i számában megjelent „Valóban” című cikkéből:

„Egyre gyakrabban hangoztatott félelmünk, miszerint gyermekeinkre nagyobb hatással vannak mások, mint mi, szerető szülei – alaptalan. A magyar származású amerikai szociológus, George Barna legfrissebb felmérései szerint a serdülők 78 %-ára még mindig szülei gyakorolják a legnagyobb hatást. A baráti kör befolyása a második, amivel vetekszik sokuknál a vallásos háttér elvárásaival a tágabb család, és az iskolai környezet (tanárok, nevelők).

A lelkipásztor, a pap, az éppen divatos zene és tévéprogramok a határlista végére kerültek. A felsorolás legeslegvégén találjuk a hivatásos hatásvadászok választott és válogatott csapatát, politikusainkat.” Ezek a felmérések ugyan az Egyesült Államokban készültek, de úgy gondolom, hogy alapjában hasonló a helyzet a mai magyar társadalomban is.

Érdekes lenne egy olyan felmérés, amely azt mutatná, hogy a lelkes gyermeke a szülőben anyát-apát, vagy inkább papot lát. Ez közelebb vezetne ahhoz, hogy jobban megértsük a „papgyerekeket”.

4.1.2. Konfliktusok az iskolában

Az iskolában a tanár-diák viszony meghatározó világnézeti kérdésekben is. A tanár a felnőtt, a tanult, az, akinek a kezében a hatalom van, amelynek birtokában sokszor egyeduralkodóvá válik az általa képviselt világnézet. A diáknak, ha más véleménye van is, legtöbb esetben nem vállalja a tanárral való nyílt konfrontációt. Maguk között azonban a diákok nyíltan elmondják ellenvéleményüket is. Ezekben a vitákban legtöbbször az otthonról magukkal hozott ideológiát képviselik. Hogyan oldhatja a szülő becsületesen azt a feszültséget, amely egy ateista tanár és keresztyén szülő kettős neveléséből adódik?

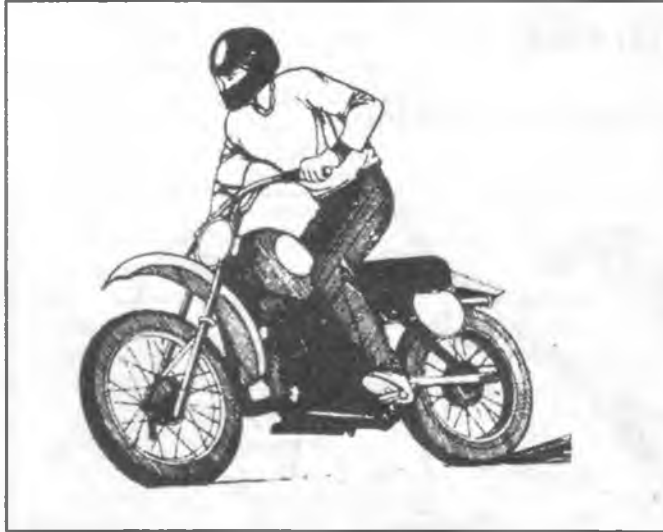
(Egy édesanya gyermeke kérdésére, hogy miért mondja a tanár bácsi, hogy nincs Isten, így válaszolt: Azért, mert ő még nem találkozott velem.)

4.1.3. Konfliktusok a munkahelyen

A munkahelyen már nem annyira meghatározó a főnök világnézete, mint az iskolában a tanaré, de sokan saját érdekében óvakodnak a főnökkel való ideológiai összeütközéstől. A munkatársak egymás között azonban gyakran beszélgetnek olyan kérdésekről, melyeket a napi politikai események, újságok, folyóiratok, tévéműsorok vetnek föl. Ezekkel kapcsolatban legtöbbször nyíltan elmondják véleményüket, melyben világosan tükröződik világnézetük. Az elmúlt évtizedekben voltak, akik titokban tartották hitüket.

Hogy igazából mennyire lehetett titokban tartani, az más kérdés.

Azonban nemcsak szavaikkal, hanem magatartásukkal és munkaerkölcükkel is képviselnek egy ideológiát. Ez gyakran összeütközéshez vezet. (Ha pl. nem vesz részt a munkatársak italozásában, trágár viccelődésében, esetleg lopásában, nagyon hamar ellenségnek tekintik.)

4.1.4. Polgári szolgálat vagy katonai szolgálat?

Néhány évvel ezelőtt ez még nem sok fiatal részére volt kérdés, hiszen törvény írta elő a sorköteles katonai szolgálatot. Csupán néhány közösség (pl. nazarénusok, Jehova-tanúi) tagjai tagadták meg a fegyveres szolgálatot, vállalva a börtönbüntetést is. A keresztyén egyházak, közöttük a baptista egyház is azt hirdette a Róma 13 alapján, hogy a felsőbbségnek való engedelmességbe tartozik a fegyveres szolgálat is. Azt mindvégig éreztük, hogy az egyházi hitelti állásfoglaláson túl, minden egyes sorkötelesnek személyes lelkiismereti kérdés is a z engedelmesség. Mindenesetre könnyebbnek látszik a döntés akkor, amikor nincs igazi választási lehetőség. Ma a fiatal felnőttek előtt valóságos alternatívaként áll különböző polgári szolgálatokban teljesíteni a haza iránti kötelességet. Ma, ha hosszabb időt jelent is, úgy tűnik, hogy ez a könnyebb ellenállás, ezért megvan a veszélye, hogy kényelmi szempont is szólhat a polgári szolgálat mellett. Tovább bonyolítja a dolgot, hogy egy hívő ember jó lelkiismerettel nem hivatkozhat lelkiismereti okra, ha a döntését kényelmi szempont motiválta. Nem könnyű ebben a kérdésben sem olyan segítséget adni a fiatal felnőtteknek, amely nem akarja közvetlen módon befolyásolni, hanem abban ad segítséget, hogy meghozhassa személyes döntését. Vannak, akik úgy vetik fel a kérdést, hogy megteheti-e egy hívő ember, hogy másoktól elvárja a haza (benne az ő személyes) fegyveres védelmét, míg ő nem kész erre.

E dilemmát a hivatásos katonaság sem fogja megoldani, csupán akkor úgy vetődik fel majd a kérdés, hogy hívő ember vállalhat-e olyan hivatást, amelyben adott esetben ölni kell.

4.2. PÁLYAVÁLASZTÁS

Jóllehet a pályaválasztás témája és problematikája már serdülőkorban elkezdődik, hiszen az embernek 13 évesen kell eldönteni, hogy milyen középiskolába jelentkezik, de még a

középiskola befejezése is a legritkább esetben jelenti egyúttal a pályaválasztás lezáródását.

Sok fiatalnál igazán csak ekkor kezdődik. Milyen hivatást, munkakört válasszon? A környezet nagyon gyakran azt sugallja, válassz olyan munkakört, ahol sok pénzt kereshetsz. Nagyon könnyen áldozatul eshet a fiatal az ilyen csábításnak, egy-egy sok pénzt ígérő ajánlatnak.

Az ilyen ajánlatok egy részéről kiderül, hogy sajnos egyszerűen csalásról van szó, aminek következménye: csalódás.

Vannak olyan fiatalok is, akiknek közvetlen ismeretségi körében komoly hivatást végző emberek élnek, s akik példája hat a felnövekvő ifjúra, és maga is szívesen indulna ugyanabba az irányba. Persze a jó példa el is rettenthet, éppen azért, hogy a szülő vagy ismerős olyan magas fokon műveli hivatását, hogy az ifjú úgy érzi, hogy számára ez reménytelen vállalkozás lenne. Máskor egy-egy szép hivatás nehézségeit is láthatják a közeli hozzátartozóknál, s ez töri le lelkesedésüket. Mindenesetre azt tapasztalom, hogy azoknál jelenti a legkisebb konfliktust a pályaválasztás, ahol fokozatosan formálódik ki a saját jövőképe, és minden korban megkapják a koruknak megfelelő segítséget ehhez családtól, egyháztól és társadalomtól.

4.2.1. *Konfliktust jelenthet, ha a szülők, vagy rokonok akarnak pályát választani gyermekeiknek.*

Sok a pályatévészett ember az ún. engedelmes gyermekek között, akik elfogadták a környezet indítását, és elég tehetségesek voltak ahhoz, hogy érdeklődési körükön kívül eső ismereteket is példásan el tudtak sajátítani, azonban így soha nem érezték a munka igazi örömét, mert az számukra csak leküzdendő akadály vagy pénzkeresési lehetőség, tehát szükséges rossz.

4.2.2. *Konfliktust jelenthet, ha a maga által választott pálya vagy iskola elérhetetlenné válik túlzásfolttsága vagy egyéb ok miatt.*

Ilyen lehet, ha ideológiai okok miatt nem nyer felvételt, vagy a szülők anyagi helyzete nem teszi lehetővé a tanulást. Ezekben az esetekben a társadalom is felelős

4.3. PÁRVÁLASZTÁS

Kultúránkban ma már nem jellemző, hogy a szülő közvetlen módon választana házastársat felnőtt gyermekének, de ez korántsem jelenti a dolog problémamentességét. Ha közvetlenül nem is akarja a szülő akaratát érvényesíteni, de példája hat. Sajnos, a rossz példa hamarabb.

4.3.1. *Megházasodni vagy egyedül maradni?*

Így hangzott a kérdés, még néhány évtizeddel ezelőtt. Mára bonyolultabb lett a képlet. Sokan egy arany középutat képzelnek el az élettársi vagy alkalmi kapcsolatok választásával. Úgy vélik, nem kell egy életre lekötni magukat valakihez, s nem is sejtik, hogy a probléma ezzel nincs megoldva. Sokszor az élettársak is minden területen ugyanazzal az igényvel lépnek fel, mintha házastársak lennének. Ezt a másik nem köteles így érezni, s máris kész a konfliktus.

A rosszul sikerült házasságokban gyakran társas magányban él az ember, de még gyakrabban elválnak vagy különköltöznek. Az az ifjú, aki ilyen családban nőtt fel, eleve úgy indul, hogyha nem sikerül a házasság, elválunk, és ez a burkolt prognózis gyakran bekövetkezik.

4.3.2. Házasság előtt állók tanácsolása

A házasság előtt állókkal kapcsolatban elkövethetjük azt a bűnt, hogy nem lelkigondozzuk őket (Jak 4:17). Lehet, hogy álszeméremből nem merünk velük beszélni, vagy úgy gondoljuk, hogy ez a szülők feladata, a szülők pedig úgy, hogy őket sem készítette föl senki. Ugyanakkor a környezet terjeszti a maga felvilágosító propagandáját, ami erőben más, mint a bibliai erkölcs. A mi feladatunk a lelkigondozás. Igaz, hogy ma már gazdag keresztyén szakirodalom foglalkozik ezzel a kérdéssel, azonban szomorú tapasztalat, hogy nemigen olvassák fiataljaink az effajta irodalmat. Így nekünk kell azokat elolvasni, az Igével egybevetni, és készen lenni arra, hogy a felvetődő kérdésekre válaszolni tudjunk, sőt, hogy olyan jó kapcsolatot építsünk ki fiataljainkkal, hogy merjenek kérdezni, merjenek nekünk beszélni ilyen irányú problémáikról. A lelkipásztor elé általában akkor kerül a kérdés, amikor már a menyegzői előkészületek folynak. Ez már szinte késő a lelkigondozásra. Mégis mit tehetünk, mit mondhatunk ilyenkor? Tőlem is megkérdezte jegyesoktatáson a nem hívő férfi: Valóban nem lehet boldog a felemás házasság? Válasz: a boldog házasságban lelki, testi és szellemi szempontból összeillő emberek találhatnak egymásra. Ha a három feltétel közül csak kettő van meg, ha csak testi és szellemi közös élményeik lesznek, együtt maradhatnak, de sohasem lesz teljes a harmónia. Mert nem lesz közös lelki élményük, nem tudnak együtt imádkozni, Igét olvasni. Olyan ez, mintha egy hárommotoros gépnek csak két motorja működik.

Lelkigondozói alapelv őszintén szólni, de a döntést nem átvállalni. Nem kényelemből tesszük ezt, hanem mert ez szolgálja a kérdező javát.

4.3.3. Jegyesoktatás

Dr. Hézsér Gábor, A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyvében azt írja:

„A házasságot kötő párnak össze kell egyeztetnie a két különböző családból származó örökséget” (300.o.). Alkalmam volt Hézsér Gábortól azt is megtudni, hogy a lelkigondozó ebben miként tud segíteni. Elmondta, hogy a jegyeseknek egy-egy lapot ad, és megkéri őket, rajzolják le családfájukat. A rajz után szóbeli kiegészítés következik, melyben megtudhatják egymásról, ha eddig nem tudták volna, honnan származik leendő társuk. Milyen vidékről, milyen családból, volt-e a családban elválás, öngyilkosság, s ha igen, milyen sűrűséggel. Természetesen nemcsak a negatívumoknak kell elhangzani ahhoz, hogy értékelni tudják a leendő házastársuk rokonságát, mert a két rokonság is házasodik. Egyébként a család büszkeségei előbb ismertek. Jó, ha a terhes örökséggel is megismerkedik a házasságba induló. A szerelmes fiatal nemigen változtatja meg érzelmeit egy-egy negatív információ alapján (ha mégis így lenne, akkor legfőbb ideje, hogy ez megtörténjen), viszont így olyan ismeret birtokába jut, amely elővigyázatosabbá teheti, pl. ha társa családjában előfordult öngyilkosság, akkor az esetleges „viccelődő” fenyegetést is

komolyabban kell venni. A családfa fölrajzolása és megbeszélése azóta nekem is gyakorlatommá vált, és nagy segítség a jegyesoktatásban. Volt eset, amikor jelenlétemben tudták meg a fiatalok, hogy mindkettőjük családjában előfordult öngyilkosság. Nagy megkönnyebbüléssel vették tudomásul, hogy a másik családjában is történt már ilyen, és ezt nem kell tovább titkolniuk. Egy válófélben levő fiatalasszony arra hivatkozott, hogy az egész rokonságában nem volt egyetlen házasság, amely ne végződött volna válással. Vajon tudta-e ezt a férje, mikor feleségül vette? A gyakorlatias jegyesoktatás nagy segítség lehet, azonban még jobb, ha már jóval korábban, ifjúsági órák keretében készítjük fiataljainkat a keresztyén házasságra.

4.4. GYERMEKVÁLLALÁS – CSALÁDTERVEZÉS

A fiatal házások számára nagyon fontos kérdés, hogyan szabályozhatja a hívő ember a születendő gyermekek számát. Melyek azok az eszközök, melyek a keresztyén ember

számára elfogadható eszközök a családtervezésben. Talán könnyebb lenne azt megfogalmazni, hogy milyen eszközt nem engedhet meg magának. Lássunk most két nagyszerű példát Gyökössy Endre: *Ketten – hármásban* című könyvéből. (1994. 108–110): *Kétgyermekes diplomás nő: Nem vagyok reprodukáló organizmus, szülőgép, ember vagyok, tudományos ambícióim is vannak, a harmadikat már nem vállalom. Direkt lelkigondozás lett volna, ha megkísérli rábeszélni bibliai, lélektani vagy demográfiai alapon. Mivel régi ismerőse volt, emlékeztette: Imola kislánya öt évesen, Magdi fia tizenhat évesen halt meg. Ha csak két gyermeket vállalnak, utód nélkül maradtak volna.*

Harminc éven felüli asszony, akinek már van két egészséges lánya, de útban van a harmadik, akit el akar vetetni. Már várja az orvos, de előbb még beszél a lelkésszel is. A férje rábizta a döntés felelősségét, munkatársai kinevetik, és az asszony már öregnek vallja magát. Egy kérdéssel fordul felé a lelkigondozó: Előbb nézzen be a szoptató anyák termébe, és aztán menjen el nőgyógyászhoz! Az eredmény: két kislány után kisfiú, az apa hihetetlenül büszke csemetéjére, a lányok totóztatják kisöccsüket, plusz az édesanyának egy

pszichés alapon kezdődő asztmája a terhesség ideje alatt tökéletesen elmúlt.

A magam részéről teljesen egyetértek Gyököcssy Endre módszerével a direktívákat nem adó, saját döntésre biztató lelkipozózással. Egy megállapítása azonban kérdést vet fel bennem. Azt mondja idézett művében, hogy minél több gyermeke van valakinek, annál több lehetősége, hogy nem bomlik föl házassága. Indoklásul egy statisztikát ismertet, miszerint: „Magyarországon a felbontott házasságok 44,2 %-a gyermektelen, 34,3 %-a egy gyermekkel bomlik fel, 14,8 %-a kettő

gyermekkel bomlik fel, 4,1%-a három gyermekkel bomlik fel, 2,6 %-a négy gyermekkel bomlik fel. Tehát a gyermekek száma ilyen módon még a házasságot is védheti.” (1994. 110). Úgy gondolom, hogy ennek az is oka lehet, hogy Magyarországon több az egy-két gyermekes család, mint a három vagy több gyermekes. Az viszont egyértelmű, hogy a gyermektelen házasságok aránya nem olyan magas, mint az elválasztási arányszámuk. A gyermekes házasságokban tehát több összetartó erő van, mint a gyermektelenekben. Az azonban tény, hogy a gyermek nem mindig tartja össze a házasságot, még ha sok van is belőle.

Olykor gúnyos, esetleg cinikus megjegyzéseket hallunk azokra, akik több gyermeket vállalnak. Ez nem helyes, de az sem, ha a nagycsaládosok szólnának lenézően a kevesebb gyermekeket vállalókra. Ha hitben vállaljuk, nem kérkedünk, de kisebbségi érzésünk sem lesz.

4.5. HÁZASSÁGI KRÍZIS

Napjainkban nagyon sok válással találkozunk. Az emberek nehezen viselik el egymást. Hiányzik a megértés, önzők és nem szeretnek alkalmazkodni. Házasságok kötetlenek sokszor rossz alappal, elhamarkodottan. Másoknál jól indul, de valahol megreked és sokszor szét is esik. Sajnos egyre sűrűbb jelenség ez gyülekezeteinkben is. Mi a teendő? A legjobb megoldás a megelőzés lenne és a folyamatos tanítás. Kérdés ebben az esetben: a megromlott kapcsolatokkal mit tudunk kezdeni? Be kell vallani, hogy mi talán nem sokat, de Istennél semmi sem lehetetlen. A párok gondozása ilyenkor nagyon fontos. Ezek az emberek keresik a megoldást, a megoldás pedig Isten akaratában van.

Ha a résztvevők készek rendezni kapcsolatukat Istennel és egymással, elkerülhető a válás tragédiája. Ha azonban ezt nem vállalják, és mégis bekövetkezik, a lelkipozóznak akkor sem szabad lemondani az érintettekről.

Az első házassági krízisek a házasság első éveire esnek. Gyököcssy Endre *Ketten – hármashan* című könyvében a következőket írja az első évek válságairól (1994. 52–53):

„El és össze: ez a két igekötő jellemzi a jól induló házasságot. Sok mindentől és mindenkitől kell lélekben olykor fizikailag is elszakadniuk, hogy összeforhassanak...”

Az első évekre eső válások magas százalékának azok a szülők és »jóakarók« is okai, akik ezt nem veszik komolyan.”

Rendszerint a házasság első éve alatt születik meg az első gyermek. Hézszer Gábor a következőt írja erről: „Az első gyermek születése nemcsak a családtagok számának növekedését jelenti, hanem funkcióbővülést is a pár számára. A páros kapcsolatból hármashan kapcsolat lesz.” (Hézszer, 260.)

4.6: ELVÁLTAK

Mivel a válás komplex problémakör, így a benne érintett valamennyi résztvevő lelkipozózása szükséges (elvált pár, gyermekek, nagyszülők, rokonság, gyülekezet).

4.6.1. Az elvált pár lelkipozózásának szempontjai

- Tisztázni kell, hogy a válás bűn
- Nincs abszolút vétlen fél a válásban
- Törekedni kell a kölcsönös megbocsátásra egymás felé, rokonok felé, más érintettek felé
- Amennyiben van lehetőség rá, rendezni kell a kapcsolatot

– Végleges döntés esetén elsődleges szempontnak kell tekinteni a továbblépéssel kapcsolatban

- Lehetőség szerint biztosítani kell a feleknek a visszavezető utat Istenhez és a gyülekezethez

4.6.2. A gyermekek lelkipozózásának szempontjai

- Meg kell őket győzni arról, hogy nem ők a válás okozói
- Meg kell őket győzni, hogy ha sebeket kaptak is ugyanolyan értékesek
- Biztatni kell őket a szüleik megkülönböztetés nélküli szeretetére

4.6.3. Nagyszülők, rokonság lelkipozózásának szempontjai

- Tisztázni kell, hogy a válás bűn
- Nincs abszolút vétlen fél, még az ő rokonuk sem, sőt talán még maguk sem
- Törekedni kell a kölcsönös megbocsátásra
- A még nyitott kérdéseket tisztázva meg kell előzni a feszültségek esetleges elmérgesedését

4.6.4. Gyülekezet lelkipozózásának szempontjai

– A válást, ha már bekövetkezett, preventív módon kell alkalmazni az esetleges későbbi hasonló esetek megakadályozása érdekében

- Tisztázni kell, hogy a válás bűn, a bűnt a gyülekezet elítéli

– Az elváltaknak nyújtson a gyülekezet segítő kezet

- A válás okozta gyülekezeten belüli feszültségeket tisztázni kell

(Folytatjuk)

Bayer György

A lelkipásztor szerepe a gyülekezet mozgósításában

I. Nagy és fontos feladatunk, küldetésünk van

Nem kevesebb, mint a világnak, a mi generációnknak elmondani a legnagyobb hírt. Amikor E. Kennedyt megölték, egy óra múlva megtudták az egész világon. A Coca-Cola cég elhatározta, hogy az évezred végéig minden embernek meg kell kóstolnia terméküket a földön. (Dr. Billy Kim példája.) El is érik. Van céljuk, és kidolgozták hozzá stratégiájukat. Mikor, kivel, milyen módon, mennyiért? A legnagyobb hír, hogy Jézus Krisztus meghalt értünk, feltámadt és él; aki hisz öbenne, annak nem kell elvesznie, ez a hír még nem jutott el mindenkire, még a ma rendelkezésre álló médiák segítségével sem. Ezt a gyülekezetnek kell megtennie. A gyülekezetnek szüksége van a mozgósításra. Ezt pedig tőlünk várja el az Úr, lelkipásztoroktól, a gyülekezetek vezetőitől.

Nagyon fontos szerepe van a gyülekezetnek a világban. Olyan, mint a sónak és mint a fénynek. A sónak a levesben kell lennie, illetve mindabban, amit tartósítani, ízesíteni kell, a fénynek pedig a sötétben, hogy ne törje össze magát az ember, no meg hát fény nélkül nincs élet. Mégis azt gondoljuk néha, s mintha ezt bizonyítaná mozgósítatlanságunk, hogy az emberek Krisztus és az egyház nélkül is boldogulni fognak valahogy.

„Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, bemejtve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek; és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28:19-20).

Nagy a küldetés, a feladat. Emberfeletti. Nélküle ezt nem lehet megvalósítani. Csodálatos küldetés a miénk! Embereket a pokolból, az életre, mennybe menteni.

„Ellenben erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig” (ApCsel 1:8).

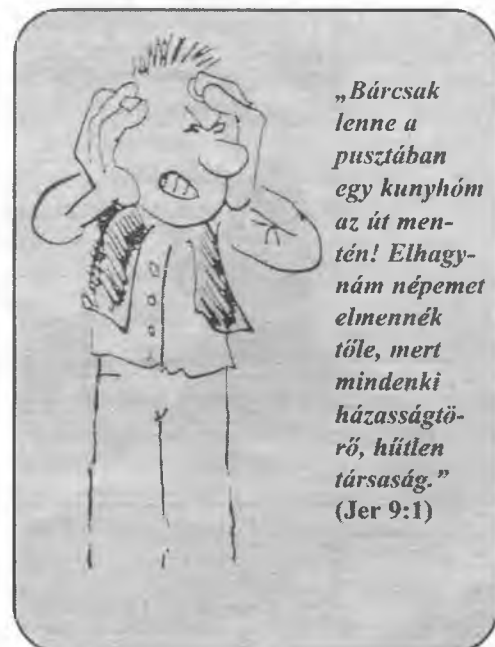
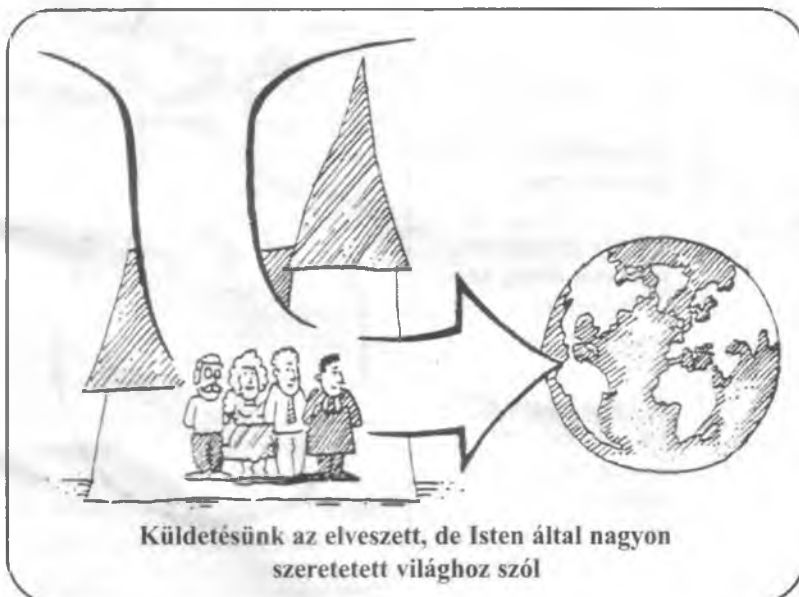
Néha így érezzük magunkat munkánkban, szolgálatunkban, a magunk vagy gyülekezetünkért tett fáradozásban.

Fontos és halaszthatatlan a feladat!

„Ti vagytok a föld sója. Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Sem mire sem való már; csak arra, hogy kidobják, és eltámasszák az emberek” (Mt 5:13).

„Ti vagytok a világ világossága. Nem rejthető el a hegyen épült város” (Mt 5:14).

Tenni kell, míg szívünknek egy dobbanása van. Urunk még nem vontta vissza parancsát.

Szeretnénk a mozgósítást, statisztika változását, javulását. Vajon megteszünk-e mindent ezért? Isten szerinti-e az akarásunk? Figyelembe vesszünk olyan tényeket, melyeket figyelembe kell vennünk a cél érdekében?

Próbálgatom, próbálgatom, de nem megy. Mit csináljak?

Sokszor azt gondoljuk, hogy egyedül is menni fog, de így lehetetlen!

Humorosan talán ilyet is mondtunk már, bár ez nem oldotta meg a problémánkat. Tényleg csak az Úron múlik?

**Gyülekezetnövekedés –
„Az Úr adta, az Úr vette el...”**

A gyülekezet és misszió nem lehet egyetlen ember terhe!

Az imádság biztosan segít a megoldás felé. Az imádság azonban önmagában nem elég. Hiszen a Biblia még sok minden másra is felszólít, nemcsak imádságra. Bár az ima elengedhetetlen! (*Orando et laborando!*)

„Az egyház csak akkor egyház, ha másokért van jelen!”

– mondta Dietrich Bonhoeffer, a mártír lekipásztor.

Feladatunk, hogy segítsük, mozgósítsuk gyülekezetünket, egyházunkat erre a készsége!

Van olyan gyülekezet, mely ezt a biblikus célt, filozófiát fogalmazta meg:

Mi egy gyülekezet akarunk lenni, az egyháztól távol élők részére!

Azt gondolom, ez Isten akarata minden gyülekezettel, és egy biblikus gondolat. Gyülekezetükben (*Willow Creek, Chicago*)

ez a gondolat, cél mindennapivá lett a gyülekezet minden tagjának aktuális témája, aminek megvalósulásáért imádkoznak, dolgoznak, fáradoznak, terveznek, szerveznek, áldoznak. A misszióparancs nem elfelejtett biztatás számukra. Hogyan van ez nálunk? Mi a célom? Milyen út vezet hozzá? Tudja-e a gyülekezet, hogy mi a fő küldetése? Mire teszünk éppen most hangsúlyt a gyülekezetünkben? Mi az, amin dolgozunk, hogy megvalósuljon Isten nagy célja velünk?!

II. Mi motiválhat bennünket a gyülekezet mozgósítására?

Az egyes ember, és az egész világ szüksége

Az ige alapján tudjuk, hogy mi az egyes ember, és az egész világ legnagyobb szüksége. Természetesen probléma az, hogy milyen állapotban van az ember környezete. Súlyos kérdés, hogy mi van a szénhidrogén-készletekkel, az ivóvízzel és az ózonllyukkal. A legnagyobb probléma viszont nem ez, hanem az ember tragédiája, elvesztett állapota. Ez a végzetesen nagy baj motiváljon minket evangélizációra, misszióra!

„Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. De az Úr őt sújtotta mindnyájunk bűnéért.” (Ézs 53:6).

„Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki pedig nem hisz, elkárhozik.” (Mk 16:16).

„Mindenkinek vétkezett, és hiájával van az Isten dicsőségének.” (Róm 3:23).

„Mert a bűn zsoldja a halál, az Isten kegyelmi aján-déka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.” (Róm 6:23).

Isten akarata, Krisztus végrendelete

Parancsba kaptuk a mozgósítást. Azt, hogy legyünk mozgósított mozgósítók. A parancs az parancs. Érvényben is van. A „hadvezér” még nem vonta vissza. A parancs majd a paruziakor fog lejárni. No meg akkor is számunkra, ha már megáll a szívünk dobogni.

Mit csinállok a parancsral? Hogy merészelek szembeszállni „csapatommal” együtt az átszegezett kezű és feltámadt dicsőséges „parancsolóval”?! Hogy mondhatjuk őt Urunknak, ha nem tesszük, amit mond? (Mt 7:21).

„Ti vagytok a tanúim – így szól az Úr – és szolgálaim, akiket kiválasztottam, hogy megismerjétek, higgyetek bennem, és megértsetek, hogy csak én vagyok. Elöttem nem lett isten, és utánam sem lesz.” (Ézs 43:10).

„Ezután így szólt hozzájuk: „Menjétek el szerte az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek.” (Mk 16:15).

„Azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére.” (1Tim 2:4).

„Nem késlekedik az Úr az ígérettel, amint egyesek gondolják, hanem türelmes hozzátok, mert nem azt akarja, hogy némelyek elveszenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen.” (2Pt 3:9).

Mentő szeretet az emberek iránt

Szeretnem kell az embereket, ha segíteni akarok nekik. Kell hogy motiváljon az irántuk való szeretet. Pál azt érzékelteti,

hogy semmik vagyunk, ha nem szeretünk. Ő annyira szereti az embereket, az övéit is, hogy kész lenne akár arra is, hogy kívül maradjon Isten országából, csak hogy ők bemeheessenek. A jó Pásztor életét adja barátaiért. Szeressem, aki mellettem van! Szeressem, aki szeret, de nem csak őt! Szereted-e a gyülekezetet, faludat, városodat? Isten akarja, hogy szeressük őket! A szeretet találékony is tesz, és mozgósít.

A szeretetet el kell osztani, hogy el ne fogyjon!

„Tévelyegnek, akik rosszat akarnak, a szeretet és a hűség pedig jót akar.” (Péld 14:22).

„Mert azt kívánom, hogy inkább én magam legyek átok alatt, Krisztustól elszakítva testvéreim, az én test szerinti rokonaim helyett” (Róm 9:3).

„Mindenekelőtt az egymás iránti szeretet legyen kitartó benetek, mert a szeretet sok bünt elfedez.” (1Pt 4:8).

„Mi tudjuk, hogy átmertünk a halálból az életbe, mert szeretjük testvéreinket: aki nem szereti a testvérét, az a halálban van.” (1Jn 3:14).

3. Az elhívásunk

Emlékszel, hogy mikor és hogyan hívott el az Úr?! Engem 1977 őszén, amikor katona voltam a zalaegerszegi lakatnyában, a lokátorosoknál. Belső, felső ellenállhatatlan hívással, s nem volt nyugtom addig, míg igent nem mondtam. Elhívattunk a lelkipásztori szolgálatra, a misszióra, evangélizációra. Ez egy nagy komplex feladat. Az elhívásom kell hogy motiváljon. Pált átsegíti a nehézségeken elhívása. Nem maradhat otthon. „Nem hallgathattam!” – mondta Dr. Martin Luther King. Mindig megragad, ha valaki elragadtatva végzi földi, evilági hivatását: orvosként, pedagógusként, sportolóként, kutatóként. Nem sajnálja magát, nem a pénzért csinálja, hanem hivatásból! Fontos motiváció a mi hivatásunk is, úgy gondolom, a mi mozgósításunkra.

„A közöttetek levő presbitereket tehát kérem én, a presbitertárs és Krisztus szenvedésének tanúja, valamint eljövendő dicsőségének is részese: legeltessétek az Isten közöttetek levő nyáját; ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkezdésből, hanem készségesen, ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak. És amikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koszorúját.” (1Pt 5:1–4).

4. A gyülekezet világban betöltött fontos szerepe

A Biblia szerint nem az a kérdés, hogy a világ ad-e helyet a gyülekezetnek, elismeri-e, támogatja-e befogadja-e. Arról van szó, hogy a gyülekezet készít helyet az embernek, az emberiségnek a mennyben. Ha hitre jut Krisztusban, van jövője. Ha nem, tragikus jövő elé néz. Csak Jézus tud segíteni. Csak az evangélium az orvosság. Nem adatott más segítség (ApCsel 4:12). Ha hisszük ezt, motiválva leszünk, és kijövünk kisebb-rendűségű komplexusainkból.

5. A világ vágyakozása, elvárása

Sokszor nem tűnik úgy, de a világ várja az igazi megoldást. Hiszen nem boldog. A narkotikumok nem boldogítják. Ott van benne az Isten alakú vákuum, szeretné kitölteni, de nem tudja.

„Keresztyénebbnek kellene lenniük a keresztyéneknek, hogy higgyek az Istenükben.”

Nietzsche

Nem csalódott-e túl sokat a keresztyénekben?

„Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését. De nem csak ez a világ, hanem még azok is, akik a Lélek első zsenyéjét kapták, mi magunk is sóhajtozunk magunkban, várva a fiúságra, testünk megváltására. Én nyomorult ember! Ki szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? Hála az Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus!” (Róm 8:19, 23).

A számonkérés ténye

A jó tanár számon kéri a leadott anyagot. A vezető kontrollálja munkatársait. A gazda, aki elment, számadásra hívja szolgálóit. Nekünk is számot kell adnunk majd küldetésünkről, a mindent tudó, mindent látó, szelid szemű Úrnak. Akkor biztosan nem lesznek már magyarázataim, érveim, hogy miért nem voltam mozgósított mozgósító.

„Ha ezt mondom a bűnösnek: Bűnös vagy, meg kell halnod! – és te nem mondd meg, és nem figyelmezteted a bűnöst, hogy rossz úton jár, akkor az a bűnös meghal ugyan büne miatt, de vért tőled kérem számon.” (Ez 33:8).

„Mielőtt úrvacsorázunk, beszélni kívánok a közösség áldásáról a Krisztus testében”

„Hosszú idő múlva aztán megjött ezeknek a szolgálónak az ura, és számadást tartott velük... Ezért előhívatta, és így szólt hozzá: Mit hallok rólad? Adj számat a sáfárságodról, mert nem lehetsz többé sáfár.” (Mt 25:19).

„Eljövök hamar: tartsd meg, amid van, hogy senki el ne vegye koronádat.” (Jel 3:11).

A mozgósítás néhány akadálya lehet:

Rendezetlen kapcsolatok a vezetésben, gyülekezetben

Egység, szeretet, harmónia hiánya. Beteg gyülekezet nem fogható harcra. Nem tud mozgásban lenni.

És most elértünk mai megbeszélésünk legfontosabb döntéséhez. Azt kell eldöntenünk, hogy kinek adjuk át az új konyhaszekrény kulcsát?!

Rengeteg energia, lelki erő kell a túlélésre, fennmaradásra, a meg a nemtelen harcra.

„Ha pedig egymást marjátok és faljátok, vigyázzatok: el ne emésszétek egymást!” (Gal 5:15).

Ok: dicsőségvágy? Pénzkérdés? Alázat hiánya? Bölcstelen vezetési stílus? Felkigondozás hiánya? Túl lágy vagy túl kemény vezetési stílus?

Elfelejtett, elhanyagolt misszióparancs!

Elfelejtettük volna mi a küldetésünk? Mi a fő feladatunk, miért hagyott életben Isten?

Lényegtelen dolgokkal telik az időnk? Magunk körül forgunk csak?

Közömbösség, kényelem

Nem érdekel mások sorsa, hisz őket sem érdekli az enyém? A misszió odaszánást és áldozatot követel. Mennyit áldoz egy sportoló, hogy győzzön?! Evangélizáció? Misszió? Ej, ráérünk arra még (Pató Pál úr). Majd csinálják mások.

„Eredj a hangyához, te rest, figyeld, hogy mit tesz, és okulj!” (Péld 6:6).

Bibliai elvek sérülése

Visszafog a mozgósításban, és küldetésünk betöltésében, ha a bibliai alapelvek sérülnek.

Figyelembe kell vennünk a Biblia örökérvényű elveit. Ezek hiányában sérül a gyülekezeti éle-tünk és missziómunkánk.

Hiányzó látás, (vízió) célok

Jó, ha a lelkipásztornak nem glóriája van, hanem inkább víziója

Ha nincs cél, akkor már el is értük, ami egyenlő a nullával. Egy kínai közmondás azt mondja, „Ha van cél, lesz hozzá ösvény is”. Kell látás, vízió, ami nem álmodozás. Az Úrtól kapott látás, amely biblikus, missziócentrikus. A látáshoz, célhoz kell út is, lépések, melyek fegyelmezett Lélek-vezette megvalósításával el is lehet érni a célt. Bármilyen jó, szép és szükséges legyen is a vízió, nem fog megvalósulni, ha a lépések kidolgozásával, megértésével nincs mozgósítva a gyülekezet.

Csalódottság (Vicc, ami egyébként komoly!)

Mit énekel egy depressziós baptista? „Minden mindegy nékem Jézus...”

Nélkülözhetetlen elvek figyelembe vétele

A teljesség igénye nélkül hadd hívjam most fel a figyelmet, néhány fontos, és szerintem megsértett elvre:

1. A fő témánál kell maradnunk!

Krisztus-, gyülekezet, küldetéscentrikus gondolkodás és élet.

A fő téma Krisztus. A megváltás, Isten akaratja. – Mi van a gyülekezettel? Mire van szüksége? Hogyan kell táplálni? Mik az aktualitások? Hogyan tud növekedni? Mi a feladata? Mi van most soron? – Mi van a környezetünkkel? Az elveszett emberek elvesznek miattunk? Kinek nem mondtuk még el az evangéliumot? Hogyan tehetnénk újra, másként?

Mi a specialitásunk, fő témánk?

A misszió!

2. A munkamegosztás elve

Nem arról van szó, hogy egy dolgozik, és a többi nézi, netán bírálhatja. Nem úgy van a biblikus gyülekezetben, hogy néhányan játszanak a pályán, a többi meg szurkol, és okosabbnál okosabb ötleteket kiabál be a

játékosoknak, szolgálóknak. Nem! Minden hívőnek missziómunkásnak kell lennie! Jobban megy a munka, ha többen végzik. Teammunka, persze teamképesnek kell lennem. Nem kell azt gondolnom, hogy csak én tudom valamit is tenni, csak én értek hozzá. Ha ezt gondolom, rám is fogják hagyni, és egyedül maradok.

„Én ültettem, Apollós öntözte, de a növekedést az Isten adta.” (1Kor 3:6). És még: ApCsel 18:4–11, 24–28.

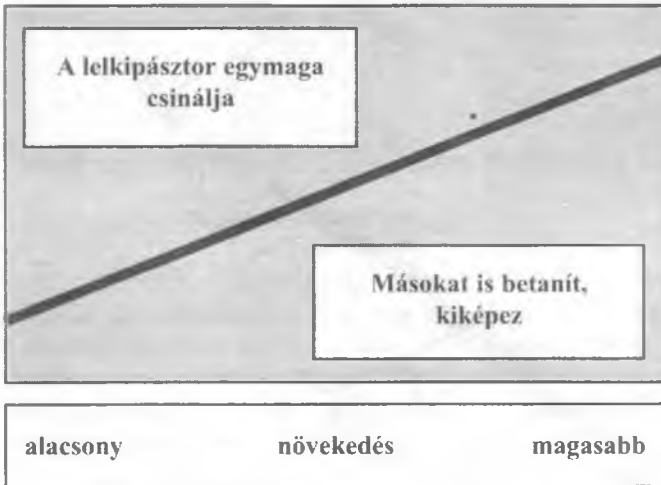
„Ki milyen lelki ajándékot kapott, úgy szolgáljatok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai.” (1Pt 4:10). Munkamegosztás, a lelki ajándékok szerint: nem kell mindenkinek mindent tennie, hanem ajándéka szerint, egy részt az egészből. Lelki ajándékot fel kell ismerni, ki kell

Próbáltuk már, de nem valósult meg. Elindultunk, de leálltunk. Meghirdettük, de nem jöttek el. Mondtunk jelszavakat, de azok csak jelszavak voltak, mert nem volt stratégia, nem voltak felelősök, nem volt visszacsatolás, számonkérés, és ellaposodtak a dolgok.

Ezek mind akadályok, és még több is van. Fel kell ismernünk őket. Meg kell fogalmaznunk őket, szembe kell néznünk velük. Biztosan az a megoldás, hogy elkezdjük egyiket a másik után felgöngyölni a Szentlélek és a gyülekezet, valamint munkatársak segítségével. Ha nagynek tűnik az elefánt, úgy lehet megenni, hogy feldaraboljuk. Egyik végén neki kell kezdenünk. Hát persze, hogy nem könnyű.

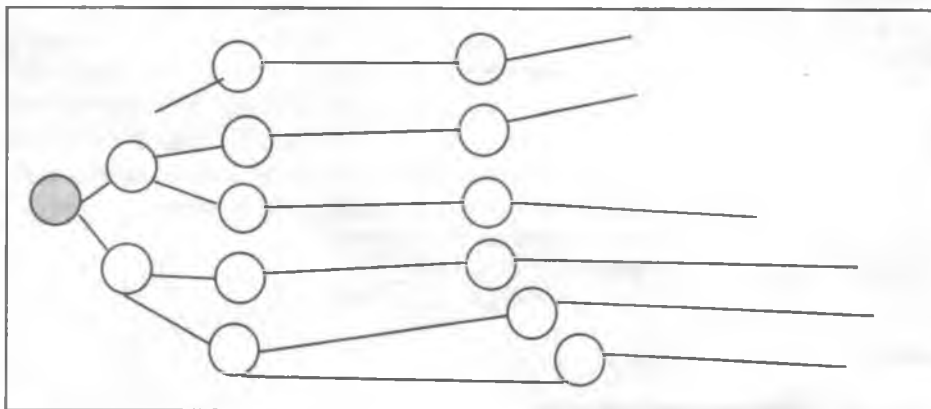
fejleszteni, munkaterületet kell adni, megbízással és visszacsatolással, számonkéréssel, korrekcióval és dicsérettel, ha jól csinálta. Tudok-e munkát, szolgálatot delegálni?

„Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonába vett népe, hogy hirdessétek

nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.” (1Pt 2:9).

3. Megsokszorozódás elve

„És amiket tőlem hallottál sok tanú előtt, azokat add át megbízható embereknek, akik mások tanítására is alkalmasak lesznek!”
(2Tim 2:2)

Ez a 2:2:2 elv!
Mi a vezetők feladata igazából? Mire rendelte az Úr a szolgálattelvőket?
Arra, hogy minden munkát maguk végezzenek, talán kiszolgálva a gyülekezet igényeit, elvárásait?
Az Ef levél 4:11 szerint nem:

„És ő 'adott' némelyeket apostolokul, másokat prófétákul, ismét másokat evangélistákul, vagy pásztorokul és tanítókul, hogy felkészítse a szenteket a szolgálat végzésére, a Krisztus testének építésére.”

Ez a lelkipásztor és a gyülekezet vezetőinek fő feladata. A mobilizáláshoz ez is elengedhetetlenül szükséges. Munkatárs-képzés, tanítványképzés.

Megfelelő struktúrák

Mi az indokunk, mi a magyarázatunk a struktúráinkat illetően? Néha csak ennyi: „Ezt így szoktuk. Atyáink is így csinálták. Csak. Mi lesz, ha nem sikerül? Mit szólnak a többiek? Még sosem próbáltuk másként stb.” Struktúráink felépítése, módszereink biblikusak-e, és elérjük-e velük a célt, ami Isten célja? Fontos kérdés, hogy eredményesek vagyunk-e az emberek Krisztusnak való megnyerésében, megtartásában, és mennyre való felkészítésében? Nem egyoldalúak-e istentiszteleteink. Érdekesek-e, változatosak-e? Van idő, alkalom, személyes életünkre, családunkra, gyülekezetre, missziómunkára? Vannak-e ennek legális időink, amikor nem kell rohanni, stresszben lenni, s közben elveszítjük a szívünket, örömlünket, s mégsem voltunk fény és só?!

Lásd a magyarázó ábrát a lap alján!

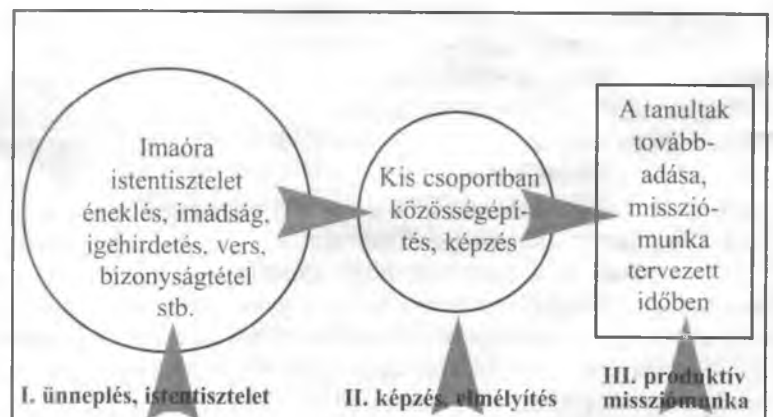
Ez mostani struktúránk megváltoztatását jelenti valószínű, hiszen sok esetben hasonló típusú alkalmunk van egy héten. A vasárnap pedig legtöbb esetben túlszűfolt. Hogy mozgósítható valaki, ha nincs mire? Ha nincs kiképezve? Ha nincs meg-

hívva? *Ha nincs rá ideje, mert nem hagyunk neki? „De hogyan hívják segítségül azt, akiben nem hisznek? Hogyan is higgyenek abban, akit nem hallottak? Hogyan hallják meg igehirdető nélkül? És hogyan hirdessék, ha nem küldettek el? Így van megírva: »Mi-lyen kedves azoknak a jövelele, akik az evangéliumot hirdetik!«”* (Róm 10:14).

A mozgósított mozgósító jellemzői, lelkesége

I. Istentől való elhívása van

Soha nem felejtethjük elhívónkat, elhívásunkat. Ez egy plusz az életünkben. Kell hogy mozgósítson. Ő választott ki minket munkatársnak. Az elhívás ténye, emléke átsegít nehéz helyeze-

teken, tartást ad. Miért mozgósítjuk a gyülekezetet? Mert erre *ragyunk elhívva*

Sámuel meghallotta a szót: „Szólj, mert hallja a te szolgád!” (1Sám 3:10).

Pál elhívása: „De Ő azt mondta nekem, eredj el, mert én messze küldelek téged, a pogányok közé!” (ApCsel 22:21).

2. Kész megfizetni elhívása árát – Egy afrikai odaszánt életű missziómunkás a fehér misszionáriustól tűt meg cérnát kért. Mire kell neki? – gondolta a fehér. Aztán látta, hogy az afrikai a talpáról levált bőrt igyekszik visszavarni. Levált a szolgálat közben. Annyit ment az Úrért.

Ábrahám kész lett volna feláldozni egyetlen szeretett fiát. Pál így szól a Fil 3:7–8 szerint: „Ellenben azt, ami nekem nyereség volt, kárnak ítéltam a Krisztusért. Sőt most is kárnak ítélek mindent Krisztus Jézus, az én Uram ismeretének páratlan nagyságáért. Őerte kárba veszni hagytam, és szemétnak ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem.”

„De én mindezekkel nem gondolok, sőt még az életem sem drága, csakhogy elvégezhessem futásomat és azt a szolgálatot, amelyet az Úr Jézustól azért kaptam, hogy bizonyosságot tegyek az Isten kegyelmének evangéliumáról.” (ApCsel 20:24).

A küldetésnek, elhivatásnak, mozgósításnak ára van. Mit vagyunk készek áldozni érte? Vannak mártír elődeink. Ők az életüket is készek voltak feláldozni. A gyülekezet mozgósításnak ára van. Idő, energia, imádság, lemondás költség stb.

3. Isten igéjéhez tartja magát

Az ige mérce kell hogy legyen a mozgósított mozgósító életében. Ige szerint kell élnünk. Kérdeznünk kell újra, meg újra, hogy mit mond Isten igéje. Hinnünk kell, hogy az Ige hatalom, és nem tér vissza Istenhez üresen. Az ige nélkül nincs gyülekezeti élet, sem misszió, evangélizáció. „Szívembe zártam beszédedet, hogy ne vétkezzem ellened.” (Zsolt 119:11).

„Ha eljutott hozzám igéd, én élveztem, igéd vidámságot szerzett nekem és szívbeli örömet, hiszen rólad neveztek el engem, Uram, Seregek Istene.” (Jer 15:16).

4. Látása van és vezetheti a Szentlélek

A vezető felelőssége, hogy elől járjon, és előre mutasson. Látás kell a munkára, misszióra vonatkozóan. Vezetés, ami a Szentlélektől van. Rugalmasságra és nyitásra van szükség a Szentlélek aktuális vezetése iránt. Ez mindig jellemző volt a mozgósítókra. Fülöpre emlékeztetek, akinek megvolt a munkája Samáriában, de mozdítható volt a Gázai útra, mert ott a Komornyiknak volt szüksége rá (ApCsel 8:26-tól) Pálnak is volt ilyen esete (ApCsel 16:6–10).

5. Szeretettel szolgál

Mindkettőn hangsúly van. A szereteten is, meg a szolgáló lelkületen. Mindkettőt Urunktól kell megtanulnunk. Lehet, hogy egy életen át tanulgatni fogjuk. A tizenkettő az utolsó estén azon vitatkozott: ki a nagyobb. Erre ő megmutatta, hogy ki a nagyobb, illetve hogyan lehet igazán nagy. Ennek útja a szeretet és szolgálat. Valaki azt mondta: „Nem vagy te olyan nagy, amilyen kicsinek mutatod magad.”

„De közöttetek ne így legyen: hanem aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgálatok, és aki közöttetek első akar lenni, az legyen a rabszolgálatok. Mint ahogy az Emberfia sem

azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és *életét adja váltságul sokakért.*” (Mt 20:26–28)

Hol van az első szeretetem gyülekezetem iránt, az elveszett emberek iránt. De előtte a családom iránt. Szeressem azt is, aki mellettem van! Persze Jézus még a szeretet legfelsőbb fokáról is beszélt, az ellenség szeretéséről. Ha nem vigyázok, elfogy a szolgálatban a szeretetem, és akkor már nem szolgálat, csak robot, amiben nincsen köszönet. Akkor nem lesz munkatársam, s ami még rosszabb, a gyermekem sem kívánja meg a Krisztus útját, szolgálatát, egyáltalán nem (Jel 2:4–5).

6. Nem hagyja, hogy a keserűségek törbe csalják

Sok keserítő körülmény van. Butaság, ellenállás, értetlenség. Csalódunk abban, akiről nem gondoltuk, hogy fogunk. Hány-szor meghallgattunk valakit, és nem segített. Elmondtuk, és nem értette. Ismételtük százszor, és még mindig nem értette. Hívtuk, és nem jött. Megmutattuk a szoros kaput, és még sem ment be rajta. Hátunk mögött beszéltek, rágalmaztak, s ki tudja mi nem történt még. Magam előtt látom Pált, az üldözött és mégis boldog missziómunkást. Egészséges maradt lelkileg. Nem adta föl. Folytatta, pedig... Filippiben éjfélkor kalodába szorított lábakkal, sebes háttal, Silás barátjával duettet éncel. Nem keserű. Ismeri Istent, ismeri az embert, ismeri magát. Ismeri és felvidítja a fényes jövő. Keserűen nem tudok mozgósítani. A keserűség tönkreteszi a családomat, kiűriti az imaházat. Pedig az ellenkezőjét szeretnénk. Lehet, hogy több csend kell? Több ima? Egy kis pihenés, szabadság lelkiismeret-furdalás nélküli kikapcsolódás a néha keserítő környezetből. Jóbarát, aki meghallgat, empatikusan visszatükröz?

„Ügveljetez arra, hogy senki se hajoljon el Isten kegyelmétől, hogy a keserűségnek a gyökere felnövekedve kárt ne okozzon, és sokakat meg ne fertőzzön!” (Zsid 12:15).

Mozgósító helyett esetleg lehetek „fertőző”?

7. Fegyelmezi magát

Mindig megragad a győzni akaró sportolók elszántsága, önfegyelme, edzése, mérkőzésre készülése. Aki mindent belead, izzad. Figyel a táplálkozására, pihenésre stb. Mert célja van. Szereti, amit csinál. Győzni akar. Elkötelezett. Örömet akar szerezni az edzőnek, a szurkolóknak. Nem tunyulhatunk el. Nem paposodhatunk el. Ha mi nem küzdünk hevesen, a célt szem előtt tartva, mi lesz akkor a gyülekezettel. Néha megelőz egy-egy gyülekezeti tag: elszántságban, odaszánásban, önfegyelmében? – „Aki pedig versenyben vesz részt, mindenképpen önmegtartóztató: azok azért, hogy elhervadó koszorút nyerjenek, mi pedig azért, hogy hervadhatatlant.” (1Kor 9:25–27 és még Fil 3:14; 2Tim 4:7–8; Jak 1:12; 1Pt 5:4; Jel 2:10). „Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözök, mint aki nem a levegőbe vág, hanem megsanyargatom és szolgává teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemre.”

8. Hűséges

Hűséges egy hűtlen világban. Az Úrhoz, a társához, az elhivatásához, a megkezdett feladat elvégzésében. Nehézség, ellenállás ellenére is. – „Márpedig a sáfároktól elsősorban azt követelik, hogy mindegyikük hűségesnek bizonyuljon.” (1Kor 4:2).

„Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére, aki az előtte levő öröm helyett – a gyalázzal nem törődve – vállal-

ta a keresztest, és az Isten trónjának a jobbára ült. Gondoljátok rá, aki ilyen ellene irányuló támadást szenvedett el a bűnösöktől, hogy lelketekben megfáradva el ne csüggedjete! Mert a bűn ellen való harcban még nem álltatok ellen egészen a vérig." (Zsid 12:2)

A már mozgósított gyülekezet nyolc minőségi jellemzője*

A már emlegetett nagy nemzetközi felmérésnek az eredménye. Minden ma növekvő gyülekezetnek jellemzői ezek, bármelyik földrészen. Célunk lehet e jellemzőket gyülekezetünkben is elérni. Nevezhetnénk ezt vízióknak, amihez kidolgozhatjuk a lépéseket, hogy meg is valósuljon.

suk szerinti szolgálatukra alkalmassá tegyék (Ef 4:11). A vezetők támogatják a gyülekezet tagjait abban, hogy azzá váljanak, ami Isten terve az életükkel. Motiválnak, tanítanak, biztatnak. A gyülekezeti munka nagy részének végzése helyett idejük jelentős részét tanítványképzésre fordítják.

2. Ajándékorientált lelki munkások. A gyülekezetnövekedéssel kapcsolatos nemzetközi felmérés eredményeként a nyolc minőségjellemző közül a második. Éljenek és szolgáljanak a keresztyének, a hívők lelki ajándékuknak megfelelően a gyülekezetben! Isten lelke dolgozzon bennük és általuk. A gyülekezet vezetésének feladata, hogy segítsen felfedezni és kifejleszteni, befektetni a misszióban a lelki ajándékot.

Lelki ajándékok működése

1. Felhatalmazó vezetés.

A növekvő gyülekezet első minőségjellemzője egy nemzetközi felmérés szerint.

Növekvő gyülekezetek lelkipásztorai munkájukban arra törekszenek, hogy testvéreiket a gyülekezetben elhívásuk szerinti szolgálatukra alkalmassá tegyék (Ef 4:11). A vezetők támogatják a gyülekezet tagjait abban, hogy azzá váljanak, ami Isten terve az életükkel. Motiválnak, tanítanak, biztatnak. A gyülekezeti munka nagy részének végzése helyett idejük jelentős részét tanítványképzésre fordítják.

3. Szenvedélyes hitélet. A gyülekezet növekedés kívánt minőségjellemzőjének harmadik eleme. Az ortodox, tradicionális gyülekezetekben nem igen jellemző ez. A Krisztusközpontú, szolgálatra kész, növekvő gyülekezetekre viszont

igen. Friss az, amit hisznek, ahogyan élnek, szenvedélyesen. Hiszik, élik, amit vallanak. Krisztusuk iránti hálából, szeretetből, engedelmségből.

4. Célszerű struktúrák. A gyülekezet növekedésének felmérés szerinti 4. jellemzője. Az a fő kérdés a gyülekezetben,

hogy a meglévő struktúrák betöltik-e küldetésüket, és segítenek-e az Isten által adott célt megvalósítani, ami evangélizációt, missziót, szeretettovábbadást jelent. Itt a „mi így szoktuk” érv nem vehető figyelembe. Olyan struktúrák megteremtésére törekednek, amelyek a munka folyamatos megszorozódását lehetővé teszik. A vezetők feladata a vezetés mellett új vezetők képzése.

Munkatársképzés

5. Inspiráló istentisztelet. Az 5. minőségi jellemző a nemzetközi nagy felmérés eredményeként, ami a növekvő gyülekezetekre jellemző. Az istentiszteletnek az odalátogató számára, inspiráló élménynek kell lennie (megtérésre, imádatra, engedelmségre, cselek-

vésre, öröme stb. A Szentlélek működése kihatással van az istentisztelet formájára, légkörére. Ide jobban vonzódnak az emberek.

mélyek a gyülekezettel kapcsolatba kerüljenek és hallják az evangéliumot. A gyülekezetépítés kulcsa, hogy a gyülekezet az evangélizációs kínálatát egészen a nem keresztyének kérdéseire és szükségére állítsa be.

6. Teljes körű kis-csoportok. A gyülekezet tagjai kis-csoportokban, még-hozzá teljes körűekben élnek meg a szeretetközösséget, és így szolgálnak egymásnak. Nem csak bibliai idézetekről beszélnek itt, hanem megvan a lehetőségük, hogy megbeszéljék örö-

meiket, gondjaikat, terveiket is.

8. Szeretetteljes kapcsolatok. A gyülekezet növekedésének 8. minőségi jellemzője, de nem utolsó helyen. Az ősgyülekezetet is áthatotta a szeretetteljes kapcsolat. Ezt olvashatjuk rólok: „szívük-lelkük egy volt” (ApCsel 2). A jókedv, nevetés, felszabadult szeretetlégkör nagy jelentőségű, és összefügg a növekedéssel. Az emberek nem előadásokat akarnak hallani a szeretetről, hanem át akarják élni, hogy az valóságosan működik a hétköznapokban.

7. Szükségorientált evangélizáció. „Az evangélizáció annyiban minden keresztyén szolgálata, hogy a nem keresztyénnel – akikkel személyesen jó kapcsolatban áll – saját ajándékaival szolgáljon, és gondoskodjon arról, hogy ezek a sze-

Köszönöm, hogy elolvastad-e sorokat. Úgy irtam erről, mint aki nem szakértője a területnek. Érdekel azonban a dolog, és szeretném Isten segítségével a gyülekezetet, melyben szolgálok, mozgósítani. Tudom, hogy te is ezt akarod.

Melyek lehetnének a lépések a mozgósítás felé?

- Egészséges többre vágyás.
- A téma mélyebb tanulmányozása, segítség lehet *A gyülekezet természetes fejlődése* c. könyv tanulmányozása.
- Az említett teszt mielőbbi elvégzése.
- A javasolt eredmény, minimumfaktor figyelembe vételével való szisztematikus munka a mozgósítás érdekében.

Ha jobban érdekel a téma, kaphatsz segítséget Rózsás Józsefnél, Sátoraljaujhely 3980 Kopaszka u. 14.
E-mail: jrozsas@dpg.hu

* Részletesebben ld. *Christian A. Schwarz: A GYÜLEKEZET TERMÉSZETES FEJLŐDÉSE* c. könyve 22–36. oldal. Beszerezhető (BMSZ Jánoshalma, 6440)

BMSZ, Bayer György, Jánoshalma 6440 Kisszállási út 7/a.
Tel., fax: 77-401-782, e-mail: bmszbayer@mail.datanet.hu

Fekete flekkek a gyermekarcon

Tizenöt éve vagyok apa. Megszabtam magamnak, mi mindent fogok leányaimnak Isten felől továbbadni. Ezer dolgot akartam nekik elmesélni! Mégis ők voltak a tanítómesterek. Többet tanítottak nekem Istenről és önmagmról, mint amit én elképzelésemben előírtam. Amikor például a következő élményre gondolok, újra csak nevetnem kell, másfelől azonban ki is józanít engem.

Fiatalabb leánykánk türelmetlenül futott be, hogy közölje velünk, nővére fekete filctollal játszik. Mikor faggattuk, vajon fest-e ő azzal, „nem”-mel válaszolt a legártatlanabb arckifejezéssel, amire csak képes volt. Egyébként nem kellett azt nekünk bemutatni, hiszen arcoskája fekete vonalakkal és pöttyökkel volt meghintve.

Természetesen egy kicsi lány fekete flekkekkal orcáján nem tetszetős látvány. Egyáltalán nem. Nem olyanmi, amire az embernek emlékeznie kellene. Mégis mélyen belém vésődött. Ma is tisztán látom magam előtt. Mert ez a bemázolt arc arra emlékeztet, hogy megkérdezzem magamtól: Milyen gyakran történik velem mindez Istennel kapcsolatban? Felnőtt fejjel ugyanúgy rohanok hozzá, hogy felidézsem mások hibáit és bűneit. Eközben azt hiszem, hogy túlnéz az én hibáimon és foltjaimon. Mint egy ostoba futok Isten elébe, és beszámolok neki a szálkáról felebarátom szemében, miközben elvárom, hogy az én gerendámon túlnézzen!

Apaként a fekete flekkeket idejekorán felismertem. Nem tettem úgy, mintha nem lettek volna ott, hanem megfelelően viszonyultam hozzájuk, határozottan véleményyt nyilvánítottam, ügyelve a következményekre.

Éppúgy tekint mennyei Atyánk a mi bűnfoltjainkra. Ismer bennünket. Nem ámíthatjuk őt. Nem is tűri. A földi apák előtt rejtegethetünk titkokat – mint gyermek, apám előtt én is titkolok néhányat. Mennyei atyánk elől azonban nem rejthetjük el. Egyáltalán nem. S jóllehet pontosan tudjuk ezt, mégis megkíséreljük újra. Gyerekes ugyebár? Ez az esemény ismét észretérített.

Ha az én leányom bemázolt képére gondolok, mindig segít abban, hogy emlékezzek: mielőtt valakiről panaszkodnék, pillantsak saját lelki orcámra, a szívembe. Ezt a leckét sohasem feledem! Nem feledem soha!

Timothy Sanford: „Neues Leben” (1999/9) – Ford.: U. E.

Imádság hit nélkül

Túl gyakran hasonlítunk ahhoz az imádkozóhoz, akinek a háza előtt állt egy domb, és hiába nézett ki az ablakon, nem látott messze. Egy este azért imádkozott, hogy a domb távozzék az ablaka elől. Amikor másnap reggel kitekintett az ablakon, felkiáltott: „Még mindig ott van a domb, pontosan úgy, ahogy elképzeltem!”

Ford.: dr. G. L.

Imádkozás a lelkipásztorért

R. A. Torrey írta: „Az imádkozás erőhöz segíti lelkipásztorainkat. Lelkipásztorunk olyan, mint amilyené tesszük őt imádságunk vagy imátlanságunk által. Felelősek vagyunk azért, hogy hogyan prédikál. Miután meghallgattuk prédikátorunkat, talán ezt mondjuk: „Ez kiváló prédikáció volt”; vagy: „Feltételezem, hogy új prédikátorra van szükségünk.” Ki felel a hiányos prédikálásért? Te vagy felelős érte. Nem szereted lelkipásztorodat? Új lelkipásztort akarsz? Megmondom, hogyan találhatsz rá. Imádkozz a mostaniért, amíg át nem alakul imádságaid hatására! Itt, New Englandben volt egy lelkipásztor, egy nagyon ragyogó és talentumos férfi, de nem ismerte az igazságot. Volt három buzgó férfi a gyülekezetében, akik tudtak erről, és azt is tudták, hogy lelkipásztoruk nem ezt prédikálja. Mit tettek? Talán klikket alakítottak, hogy eltávolítsák a gyülekezetből? Nem. Ez a három buzgó férfi arra szövetkezett, hogy imádkoznak lelkipásztorukért: legyen hithű és erővel teljes. Egy vasárnap reggel, amint lelkipásztoruk prédikált, tudták, hogy imádságaikra választ kaptak, és hatalmas ébredés indult el abban a New England-i városban. Szereted lelkipásztorodat? A legtöbben szeretjük. Szeretnéd, ha még jobb lelkipásztor lenne? Imádkozz érte!”

Ford.: dr. G. L.

Egy igemagyarázó „sikerének” titka

Alexander Maclaren volt korának egyik legjobb igemagyarázója. Hogy miként lett bibliatudóssá, azt érdemes megfigyelni. Egyszer megkérdezték, hogy mi járult hozzá legjobban sikereihez. Miután elhárította azt, hogy „sikert” ért volna el, elmondta, hogy szolgálatában sohasem adta föl azt a gyakorlatát, hogy naponta egy teljes órát töltött az Örökkévalóval. Ez reggel kilenctől tízig tartott. Munkatársa néha bent lehetett a szobájában ez idő alatt, de egy szót sem szólhatott. A bibliatudós karosszékeben ült, nagy Bibliáját tartva kezében, néha olvasva belőle, de legtöbbször kezét az arcára téve imádkozott. Ez alatt az egy óra alatt nem prédikációs anyagot olvasott a Bibliából, hanem úgy elmélyült az Írás olvasásában, mint ahogy egy gyermek olvassa távollevő édesapjának a levelét...”

Ford.: dr. G. L.

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN

Johannes Verkuyl

Az intertestamentális korszak*

A zsidók diaszpórai időszakának kutatása olyan bizonyítékokat tárt fel, amely igazolja, hogy a zsidók mindent elkövettek annak érdekében, hogy az embereket áttérítsék, és ez határozottan rányomta bélyegét később arra a missziómunkára, amit a pogány és zsidókból lett keresztyének is folytattak. A Septuaginta (az Ótestamentum görög nyelvű fordítása) az egész civilizált világot bejárta, és ezt magyarázták a zsinagógákban is. A júdaista misszió a diaszpórában sokkal hatékonyabb volt, mint ahogy azt némelyek képzelik. Sőt, a júdaizmus áthatotta a korai keresztyénséget is, mivel a zsidókból lett keresztyének szoros kapcsolatban maradtak a zsinagógai közösséggel. A zsinagógáknak kulcsszerepük volt, mert vonzották a prozelitákat (a pogányokból zsidó hitre áttérteket, akik teljes egészében elfogadták a zsidó vallásgyakorlatot, beleértve a körülmetélést is), valamint az „istenfélőket”, akik elfogadták a júdaista etikát és kultuszt, a körülmetélést azonban elutasították. A kapcsolat ugyan megmaradt a zsinagógákkal, de az Újszövetség evangéliumi üzenete teljesen eltért a zsidókétól, amit Isten országáról, a keresztyén hitről és Jézus Krisztus Messiás-voltáról hirdettek. A palesztinai júdaisták a megtért pogányoktól megkövetelték, hogy olvadjanak be a zsidó közösségbe, és mindent el is követtek a változtatás érdekében. Viszont a Palesztina területén kívül élő zsidók a hangsúlyt csupán arra helyezték, hogy az egyistenhitet fogadják el, amit a pogányok, akik már amúgy is belefáradtak a sok istén tiszteletébe, nagyon vonzóknak találtak. Ezek elszellemesítették a kultuszt, és rossz hírbe hozták a pogány világ életstílusát. Üzenetük lényege az *auto-soterie* felfogás – az egyén önmegváltása. Mind a Sibyll jóslatok, mind a Joseph és Ase-nath könyve igényt támaszt arra, hogy ha valaki megfelelő módon megtartja az etikai rituális követelményeket, az önmagától is megbékélhet Istennel.

Meglehet, hogy az Úr Jézus Mt 23:15-ben ezeket a különös felfogású zsidókat célozta meg éles szavaival, amikor így szólt: „Jaj

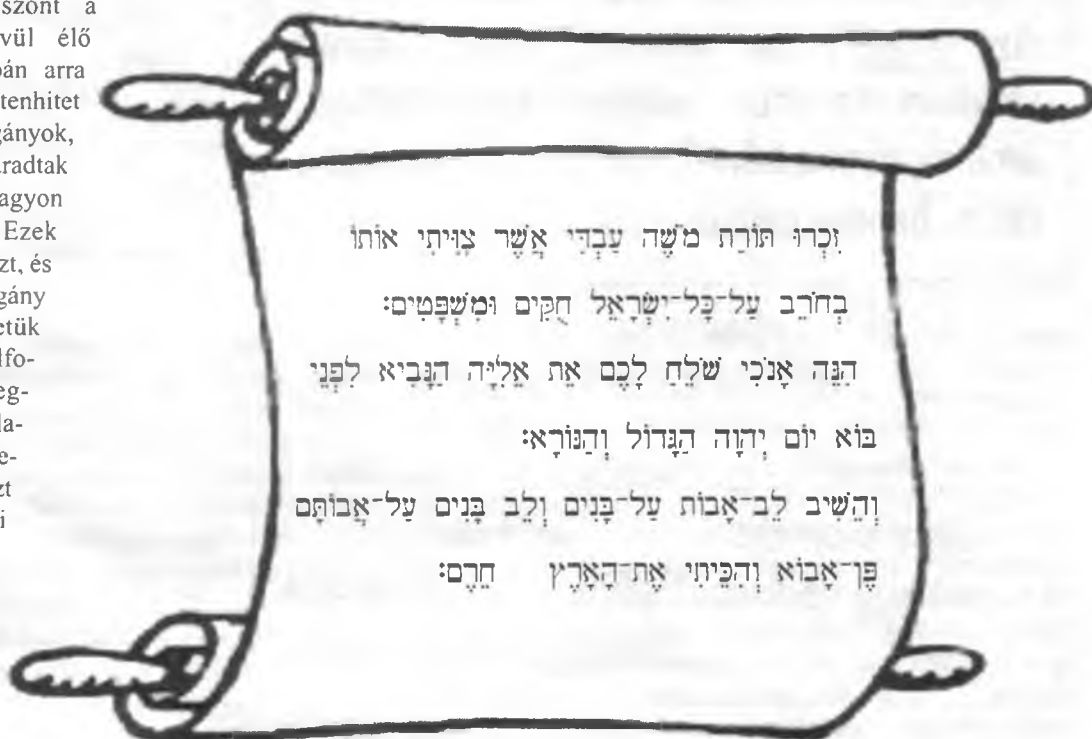
néktek, képmutató, írástudó farizeusok, mert megkerülititek a tengert és a földet, hogy egy pogányt zsidóvá tegyetek; és ha azzá lett, a gyeheña fiává teszitek őt, kétszerte inkább magatoknál!”

Pál apostol is csatlakozik Jézus dorgáló szavaihoz a törvényeskedő öngazult zsidókkal szemben (Róm 2:17–24).

Az Úr Jézus és Pál apostol nem magát a missziómunkát elleneztek, amit a zsidók a pogányok között végeztek. Valójában Pál apostol a saját munkájára úgy tekintett, mint a zsidók diaszpórában elkezdett missziójának folytatására a pogányok között. Csakhogy ennek a tárgya eltért attól, amit a zsidók mondtak. Ezért Jézus sem merített a zsidó hagyományokból, amikor elkezdte hirdetni a maga evangéliumát, hanem visszament magához az Ószövetséghez, és csak abból idézett.

Ford.: Gerő Sándorné

* Intertestamentális korszaknak nevezzük azt a 400 esztendő, amely az Ószövetség utolsó könyvének megírásától az Újszövetség első könyvének kezdetéig telt el.

Idézett héber szöveg az ószövetségi Szentírás utolsó könyvének utolsó bekezdéséből való:

„Gondoljatok szolgálóknak, Mózesnek a tanítására... Én pedig elküldöm hozzátok Illés prófétát, mielőtt eljön az Úr nagy és félelmetes napja. Az atyák szívét a gyermekekhez téríti, a gyermekek szívét az atyákhoz, hogy pusztulással ne sújtsam a földet, amikor eljövök.”

(Mal 3:22–24)

Robertson McQuilkin

Elveszett

„Nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnénk” (ApCsel 4:12).

Tapasztaltuk-e már azt a borzalmas érzést, hogy elvesztünk – mondjuk egy úttalan hegyi vadonban, vagy egy labirintusban, esetleg egy nagy idegen városban? Nincs remény arra, hogy kivezető utat találjunk, és félelem lopózik belénk. Valószínű láttunk már ilyen félelmet kétségbeesetten síró vagy csendes szipogó gyermek arcán, aki a nagy bevásárlóközpont forgatagában elvesztette szüleit. Egyedül volt, elveszette.

Hasonlóan rémisztő és talán általánosabb is a reménytelenségnek az érzése, mikor valaki csapdába kerül, személy szerint frusztrált helyzetbe vagy körülménybe; alkoholizmus, rákbetegség, válás stb. Borzalmasan egyedül! Elveszve.

Az „elveszett” szót a Biblia még ennél is borzalmasabb helyzet leírására használja. Azok az „elveszettek”, akik elszakadtak az atyai háztól, és nem találják a visszavezető utat. Jézus úgy tekintett az őt körülvevő sokaságra, mint elveszett, reménytelen emberekre, pásztor nélkül való nyájra, akik iránt mély szánalmat érzett.

A csapdába esett reménytelen állapotnál már csak az a rosszabb, ha valaki elveszett, és ezt nem is tudja, mert így nem

életvitelről, és még ennél is nagyobb tragédia, hogy a világ népességének fele nem is hallhatott, mert nem került olyanok közelébe, akik erről beszélhettek volna. Bolygónkon ott, ahol minden második ember valami törzsi kultúrában vagy nyelvcsoporthoz tartozik, nincs is evangéliumi gyülekezet. Ha kívülről nem megy el valaki hozzájuk, nem is lesz módjukban megismerni Jézust.

De vajon a „világ sötét féltekén” élő emberek valóban elveszettek? Mi lesz azokkal, akik soha nem is hallottak a lehetőségről, nem is hallhattak – ezek is elvesznek?

Mindnyájan elvesznek?

Az egyháztörténelem során mindig voltak, akik azt tanították, hogy végső soron mindenki megmenekül, senki nem veszt el. Ez egy ősi univerzalista tanítás, hogy végül mindenki üdvözül, mert Isten jó. Erről nem sokat beszéltek Origenes napjaitól, a 3. századtól kezdve egészen a 9. századig, amikor is újból felszínre került ez a felfogás, különösen az univerzális egyházban. Az univerzális egyház megalapításával párhuzamosan, amely elég őszinte volt abban, hogy nevében is felvállalta ezt a tanítást, ez a felfogás nagyon sok vezető felekezetben is elterjedt.

Viszont ez az álláspont problémákat is okoz. Elvileg egy ilyen tanítás aláaknázza Krisztus megváltó halálának hitelességét. Mert ha a kegyelmes Istenség végül is minden bűn felett szemet huny, Krisztusnak nem kellett volna meghalnia. Akkor ez nemcsak hogy szükségtelen lett volna, hanem a történelem legnagyobb tévedése. sőt valóságos büntény Isten részéről, aki ezt megengedte. Ezért az univerzális elmélet

Az univerzális elmélet olyan igényt támaszt Krisztus halálával kapcsolatban, aminek nem a bűntől való megváltás volt a célja, hanem valami más.

keresi a menekvést, és nem ismeri fel a lehetőséget sem, és ha felkínálják neki, visszautasítja. Erre mondjuk, hogy végképp elveszett.

Mennyi elveszett van ezen a világon? Azt mondják, 200 millió az evangéliumi keresztyének száma. Kétségtelen, hogy ezek között is van elveszett, de azok, akik Jézus Krisztusban hisznek, már megtalálták a menekülés útját, mert a Benne való hit által elnyerhetik bűneik bocsánatát, és Isten családjának tagjaivá lehetnek. Bizonyára vannak a nem evangéliumiak között is, akik hisznek. Nos tegyük fel, hogy ez a szám megduplázódik és 400 millióra tehető. Azok száma, akik ebből a becslésből kimaradtak, még mindig több mint 4 millióra tehető, vagyis a földön élő minden tízből kilenc. Ezek az elveszettek – vágyanak szabadulásra, de nem találják az utat, vagy más módon keresik és vélik megtalálni azt.

Századunk robbanásszerű szaporulatának tragédiája, hogy 4 közül 3 sohasem hallott értelmes módon a krisztusi

Krisztus halálával kapcsolatosan olyan követelést támaszt, aminek nem a bűntől való megváltás volt a célja, hanem valami más. De mi?

A másik probléma, amivel az univerzális elméletet valóknak szembe kell nézniük, a Szentírás folyamatos tanítása, amelyből megtudjuk, hogy a halál után szétválasztatnak azok, akiket Isten elfogadott, azoktól, akiket nem. A Bibliában ez a tanítás és a megváltásra vonatkozó tanítás is megingathatatlanul szilárd, ezért az univerzális elméletet vallók nem fogadják el a Szentírás hitelességét. Érthető, hogy az univerzális egyház és az unitárius egyház között megegyezés jött létre.

Egy új univerzalizmus indult el a 20. században, akik a Bibliát kezdték komolyabban venni. Ezek a trinitáriusok. Szerintük Krisztus a bűnösökért halt meg, és ezért végül is ennek alapján Krisztus minden ember számára biztosítja az üdvösséget.

Barth Károly és sokan mások is az ő új-ortodox tanítványai közül ezen az állásponton vannak. Mindenki üdvözül,

mivel Isten mindenható. Az ő szándéka az emberek megváltása, és ezt meg is valósítja. Ennél az álláspontnál is akadtak bibliai és filozófiai problémák. A probléma elvileg az, hogy ha végül is mindenki, mindegy milyen oknál fogva, de üdvözülni, akkor valójában nincs szükség az evangélium hirdetésére. Miért tette első helyre akkor Krisztus az evangélium hirdetését, az egyház számára missziós feladattá, ha Isten végső soron mindenkit magához fogad evangélium nélkül is? A bibliai probléma még ennél is komolyabb: Krisztus tanítása az örök kárhozatról, pokolról, a nagy mélységről, ami a

Elméletileg, ha végül – valamilyen oknál fogva – mindenki üdvözülni, akkor az evangélium hirdetésére valójában nincs is szükség.

megváltottak és elveszettek között van, világos (Lk 16:19–31). Érthetően és tényként tanította, hogy sokan járnak a széles úton, amely a kárhozatba visz (Mt 7:13–14).

Mivel az univerzális gondolkodás nem tudott megbékélni a bibliai tényekkel, akadtak némelyek, akik továbbfejlesztették elméletüket, és ezt elnevezték „tágabb reménynek”. Eszerint nem mindenki üdvözülni ugyan, de azok közül is sokan, akikhez nem jutott el a Krisztus evangéliuma, üdvözülni fognak, mert Isten igazságos és nem kárhoztatja az őszinte igazságkeresőket. Ebben az a probléma, hogy ha a vallásban az őszinteségnek üdvözítő ereje van, akkor csak ennek alapján történhet a megváltás. Akkor pl. nem működhet a gépezet. Az építész, aki a pompás John Hancock épületet tervezte Bostonban, őszinte volt. Az építő is őszinte volt. Az üveggéyártó is őszinte volt. Kivételesen a tulajdonos is őszinte volt. De ha az óriási üvegtáblák lezuhannak az utcára, az őszinteség nem szolgál mentségül a veszteségre. A gyógyszereknél sem ment fel senkit az őszinteség a tévedés alól. Nem mondjuk senkinek: „Ha arzént iszol azzal az őszinte hittel, hogy az Coca-Cola, legyen a te hited szerint, és úgy is lesz”. Az őszinteség nem változtat a valóságon. Isten igazságával majd a későbbiekben foglalkozunk.

A 19. században létrejött „tágabb remény”-tantételt félretették, és a már említett „új tágabb remény”-nyel helyettesítették. Eszerint azok, akik világosságban élnek, Krisztus halála érdemében általános kinyilatkoztatás révén üdvözülni. Esetleg halálukban, vagy azután kapnak egy utolsó lehetőséget. Ez már konzervatívabb változata az új univerzalizmusnak. Richard Quebedeaux ezt az álláspontot azzal azonosítja, amit néhány „fiatal evangéliumi keresztyén”, az ún. baloldali vall. Ebben gyakorlatilag az a probléma, hogy így az igehirdetés majdhogynem kriminális cselekedetté válik, mert nagyobb lesz a kárhoztatásuk azoknak, akik elutasítják az evangéliumot, mintha soha nem is hallották volna, holott üdvözülhetnének az általános kinyilatkoztatás alapján. Mindenesetre fölöslegesnek tűnik hirdetni az üdvösség útját olyanoknak, akik ennek ismerete nélkül is üdvözülhetnének.

Ebben a szemléletben csupán annyi változik, hogy csak azok vesznek el, akik az evangéliumot visszautasítják. Nem nagyon terjedt el ez a szemlélet, mert ez a „jó hír”-ből rosszat csinál. Ha csak akkor vesznek el az emberek, ha a hallott Igét visszautasítják, akkor jobb, ha sohasem hallanak róla, és úgy üdvözülni. Ilyen szemlélettel jobb lenne félretenni az üzenetet, és nem hirdetni.

Annak, aki elkötelezte magát a Szentírás tekintélyének, az ilyen álláspontok megvitatásánál ésszerű, hogy a Szentírás tekintélye a mérvadó. Mit tanít a Szentírás a szellem örökké tartó állapotáról azokra vonatkozóan, akik nem hallották az evangéliumot?

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert az Isten nem azért küldte a Fiút a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön a világ általa. Aki hisz őbenne, nem jut az ítéletre, aki pedig nem hisz, az már ítélet alatt van, mert nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében... Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van, aki pedig nem

engedelmeskedik a Fiúnak, az nem lát majd életet, hanem az Isten haragja marad rajta” (Jn 3:16–18, 36).

A Szentírás tanítása világosan mutatja, hogy vannak, akik elvesznek, és vannak, akik nem. Figyeljük meg, hogy ezek azok, akik Krisztusban hisznek – nem egyszerűen azok, akik belső erkölcsi természetükkel összhangban hisznek egy igazságos Teremtőben – és ezért elnyerik az örök életet. Isten szándéka az, hogy a világ általa, Krisztus által üdvözüljön (3:17). Az a szó, hogy „általa”, közvetítést fejez ki, vagyis azt, hogy az Úr Jézus Krisztus jóvoltából nyerhet egy személy üdvösséget.

Ez a szakasz nem tagadja, hogy vannak más közvetítők is. Egy japán közmondás szerint sok út vezet a híres Fuji hegyre, és mind eléri a csúcst. A japánok ilyen módon fejezik ki szemléletüket a sokféle vallásról, hogy végül is mindegyik jó eredményt hoz. Viszont Jézus Krisztus maga mondja: „Senki sem mehet az Atyához, csakis én általam” (Jn 14:6). Más szóval, Jézus Krisztus az egyetlen közbenjárója üdvösségünknek.

Az Új Tágabb Remény (*New Wider Hope*) megerősíti ezt. Üdvösség egyedül Jézus Krisztusban van. De hozzáteszik, hogy nem kell Jézus Krisztust személyesen ismerni ahhoz, hogy valaki üdvözüljön.

Jézus megerősít minket abban, hogy az embereket azért fogja megítélni, mert nem hittek az ő nevében (3:18). Péter

A probléma abban van, hogy ha a vallásos őszinteség üdvözít, csak ez lehetne alapja az üdvösségnek.

még részletesebben mondja el, hogy „nincsen senkiben másban üdvösség, mert nem is adatott a földön az embereknek más név” (ApCsel 4:12). Biztosan nem véletlen, hogy a Bibliában a névnek nagy jelentősége van, különösen az üdvözítő hirtől szóló tanításban. Péter nem azt mondja:

„egyetlen más személyben”. Mikor egy személyt megneveznek az azonosítás végleges, és minden kétértelműség ki van zárva. Péter nem ad helyet annak, hogy ezt a nevet felcseréljék a „Nagy Létező” vagy „Nagy Mindenség”-gel. Azt mondja: üdvözülj, ha néven szólítod a Názáreti Jézust, a Messiást.

Isten gondoskodik arról, hogy ha valaki engedelmeskedik a benne levő igazságnak, akkor még az több világosságot nyer.

János és Péter mellett Pál is ezt hangsúlyozza:

„Aki segítségül hívja az ÚR nevét, üdvözül. De hogyan hívják segítségül azt, akiben nem hisznek? Hogyan is higgyenek abban, akit nem hallottak? Hogyan halljanak igehirdető nélkül? És hogyan hirdessék, ha nem küldettek el? Így van megírva: Mily kedves azoknak a jövetele, akik a jót hirdetik!” (Róm 10:13–15)

Azok üdvözülnek, akik ezt a nevet hívják. De mi van azokkal, akik ezt a nevet nem hallották, és így nem is hívhatják? Pál nem biztosít minket, hogy azoknak, akik nem hallották, elég, ha egyszerűen hisznek bármiben, amit hallottak. Ehelyett azt mondja: „a hit hallásból van, a hallás pedig a Krisztus beszéde által” (Róm 10:17).

A Szentírás nagyon világosan tanítja, hogy kétféle ember van az életben és a halálban is: megmentett és elvesztett. Az üdvösség útja is nagyon világos. Ennek ellenére fennmaradt még néhány kérdés azok részére, akik komolyan törődnek az üdvösséggel: valóban szeret Isten? Valóban hatalmas és igazságos?

Valóban szeret Isten?

Igen, Isten jó, és ennek félreértése okozta az ember vesztét. Isten szeretetből a maga képmására teremtette az embert, és nem egy beprogramozott robotot, aki úgy reagál, ahogy Alkotója betervezte. Azzal, hogy minket szeretetből szabad akarattal ruházott fel, vállalta a kockázatot, hogy az önállóság kedvéért elutasítjuk szeretetét, és önzők leszünk. Valójában az ember ezt választotta magának. Isten mégis hű maradt jelleméhez és gondoskodott visszavezető útról, noha az ára borzalmasan nagy volt.

Viszont a visszavezető út nem sértheti meg Isten képességét az emberben, vagyis nem erőszaknak kell engedelmeskedni. Inkább az van, hogy Isten szeretetből döntött úgy, hogy vár nagy türelemmel a szeretetből fakadó válaszra. Akik pedig el akarják utasítani, megtehetik.

De vajon igazságos-e, ha Isten kárhoztatja azokat, akiknek nem volt alkalmuk felkínálni kegyelmére válaszolni? A Biblia nem tanít olyat, hogy Isten elítél valakit azért, mert elutasította Krisztust, noha nem is hallott soha Krisztusról. A Biblia tanítása valóban világos: Isten annak alapján ítél, hogy az illető személy hogyan reagál a megismert igazságra.

„Az a szolgál, aki ismerte ura akaratát, és nem hajtotta végre, vagy nem cselekedett annak akaratát, sok verést

kap; aki viszont nem ismerte ura akaratát, és úgy cselekedett verést érdemlő dolgokat, az kevés verést kap. Akinek sokat adtak, attól sokat kívánnak, és akire sokat bízta, attól többet kérnek számon” (Lk 12:47–48).

„Ha bementek egy városba, és nem fogadnak be titeket, menjetek ki annak utcáira, és ezt mondjátok: Lerázzuk közöttek még a port is, amely városotokból lábunkra tapadt, de tudjátok meg, hogy közel jött az Isten országa. Mondom néktek: Sodomának elviselhetőbb dolga lesz azon a napon, mint annak a városnak. Jaj neked, Korazin! Jaj neked, Bétsaida! Mert ha Tiruszban és Szidonban történtek volna azok a csodák, amelyek benned történtek, zsákban és hamuban ülve régen megtértek volna. De Tirusznak és Szidónnak elviselhetőbb dolga lesz az ítéletkor, mint nektek. Te is, Kapernaum, vajon az égig fogsz-e felmagasztaltatni? A pokolig fogsz levettetni. Aki titeket hallgat, az engem hallgat, és aki titeket elutasít, az engem utasít el, és aki engem elutasít, az azt utasítja el, aki elküldött engem” (Lk 10:8–16).

Egy személy elítélése arányban van az erkölcsi világosság visszaütésével. Mindnyájan vétkeztünk, nincs egyetlen ártatlan ember sem. Ezért mindnyájan ítélet alatt vagyunk, de nem egyforma mérték szerint, mert nem egyenlő arányban vétkeztünk a világosság ellen. Aki nem hallott Krisztusról, azt nem azért ítéli el Isten, mert elutasította Krisztust, hanem azért, mert megtagadta azt a világosságot, ami benne megvolt.

Nem mindenki reagál úgy a benne lévő világosságra, hogy keresné és követhetné azt a világosságot. Isten azonban gondoskodik arról, hogy ha valaki engedelmeskedik a benne levő igazságnak, annak még több igazságot világít meg. Aki engedelmes, annak több világosságot ad.

A tanítványok odamentek hozzá és megkérdezték tőle: „Miért beszélsz nekik példázatokban?” Ő így válaszolt: „Mert nektek megadatott, hogy megtudjátok a mennyek országának titkait, de ezeknek nem adatott meg. Mert akinek van, annak adatik és az bővülködik, akinek pedig nincs, attól az is elvétetik, amije van. Azért beszélek néktek példázatokban.”

„Mert látván nem látnak, és hallván nem hallanak, és nem értenek. Beteljesedik rajtuk Ézsaiás jóvendölése: hallván halljatok, de ne értsetek, látván lássatok, de nem ismerjétek! Mert megkövérédett e nép szíve, fülükkel nehezen hallanak, szemüket behunyták, hogy szemekkel ne lássanak, fülükkel ne halljanak, szívükkel ne értsenek, hogy meg ne térjenek és meg ne gyógyítsam őket.”

„A ti szemetek boldog, mert lát, és fületek boldog, mert hall” (Mt 13:10–16).

Végső soron a probléma nem Isten igazságosságával van, hanem velünk.

„Aztán így szólt hozzájuk: Azért visztek lámpást a szobába, hogy véka alá tegyétek, vagy az ágy alá? Nem inkább azért, hogy lámpatartóba tegyétek? Mert az elrejtett dolog azért van elrejtve, hogy napvilágra kerüljön, és csak azért lett rejtett, hogy nyilvánvalóvá legyen. Ha valakinek van füle a hallásra, hallja!”

Ezt is mondta nekik: „*Vigyázzatok, hogy mit hallotok! Amilyen mértékkel mértek, olyannal mérnek néktek, sőt ráadást is adnak. Mert akinek van, annak adatik, és akinek nincs, attól az is elvételik, amije van*” (Mk 4:21–25).

Ez az ismételt ígért a többletvilágosságról azoknak szól, akik engedelmesen fénykednek a már meglévő világossággal, és ez az alapja annak a nagyon fontos bibliai igazságnak, ami Isten igazságos ítéletére vonatkozik. Kornélius, a római százados a benne levő világosságra imádsággal és jó cselekedet gyakorlásával válaszolt. Ezért Isten nem hagyta őt tudatlanságban, vagyis ennek alapján nem egyszerűen csak elfogadta tőle ezt a reagálást, hanem elküldte hozzá Pétert még több igazsággal (ApCsel 10).

Akinek van, annak adatik. Mivel nyilvánvalóan ez az Isten bánásmódja az emberrel, bizonyosak lehetünk abban, hogy minden egyén kapott elegendő világosságot ahhoz, hogy megfelelően válaszoljon Isten létezésére és hatalmára, amely a teremtettségben mindenki előtt nyilvánvalóvá lett (Róm 1:18–21), és az emberben levő belső erkölcsi ítélőképességben vagy lelkiismeretben is (Róm 2:14–15). Aki erre engedelmesen reagál, annak Isten még több világosságot ad.

Természetesen Isten módszere, hogy a több világosság terjesztésére embereket használ hívivöként. Pál ezt világosan kifejti a Római gyülekezethez írott levelében (10:14–15), hogy az elveszettek helyzetének megoldására Isten igehirdetőket rendel ki, ahogy meg van írva: „*Mily szépek a lábai azoknak, akik békét hirdetnek*”. Tehát végül is a probléma nem Isten igazságosságában van, hanem bennünk.

De mi történik, ha senki nem megy? Akkor Isten majd valami angyalt küld, esetleg más speciális kinyilatkoztatást

A fennmaradt legnagyobb titok nem Isten jelleme és nem is az elveszett emberek sorsa. A legnagyobb titok az, vajon miért van, hogy akiknek menteni kellett volna az elveszetteket, elpazaroltak 2000 évet más dolgokra. Az is lehet, hogy jó dologgal foglalkoztak, csak éppen megbuktak, mert nem vállalták a küldetést, és nem küldtek el senkit, hogy eljutott volna a szabadító Jézus Krisztus életadó szavának híre mindenkihez.

ad? Ezen a téren a Szentírás hallgat, és úgy gondolom, jó oka van rá. Még ha lenne is Istennek egy ilyen alternatív terve, nem köteles velünk közölni, mert mi már bebizonyítottuk, milyen felelőtlenek és engedetlenek vagyunk, ezért bizonyára kétség nélkül megtagadnánk az engedelmisséget a nagy miszsiós parancsnak.

A kérdés ezzel viszont még nem múlt el. Mit válaszolnánk, ha pl. egy japán faluban megkérdeznénk minket egy újonnan megtért hívő: Mi lesz az őseimmel? A válasz egyszerű: Nem én döntöttem el. „*Vajon az egész föld hírája nem szolgáltatna igazságot?*” (1Móz 18:25) Ábrahám alkudozott Istennel az ártatlan emberek megmentése érdekében, akik nem érdemelték meg, hogy a gonoszokkal együtt elveszenek az

Nem arra hívtunk, hogy ítélkezzünk – sem Isten felől, akinek útját nem ismerjük teljes egészében, sem emberek felől, akiknek sorsát nem mi igazgatjuk. Inkább az a küldetésünk, hogy követségben járva keressük meg az elveszetteket, hirdessük kegyelmet az elítélteknek és szabadulást a foglyoknak.

ítéletben. Igazságért folyamodott Istenhez, és Isten sokkal nagyobb irgalommal válaszolt, mint ahogy azt Ábrahám kérni mertte volna. Ezt a gyötrő kérdést, amit a Biblia első könyvében találunk a Szentírás utolsó könyve válaszolja meg: „*Igen, Uram, mindenható Isten, igazak és igazságosak a te ítéleteid*” (Jel 16:7). Nem arra hívtunk, hogy ítélkezzünk – sem Isten részéről, akinek útját nem ismerjük teljes egészében, sem emberek részéről, akiknek a sorsát nem mi igazgatjuk. A mi küldetésünk inkább az, hogy mint az ő követői, keressük meg az elveszetteket, az elítélteknek hirdessünk kegyelmet, a foglyoknak pedig szabadulást.

Nincs módunkban teljes bizonyossággal igazolni a Szentírásból, hogy pünkösd óta egyetlen lélek sem üdvözült Krisztus megismerése nélkül rendkívüli módon. De az sem igazolható a Szentírásból, hogy akár egy lélek is így üdvözült volna. Ha van is ilyen megoldás, Isten erről nekünk nem beszélt. Ha Isten az ő kinyilatkoztatásában úgy érezte, hogy nem bízhat ránk ilyen kísérletező reménységet, mennyivel inkább kell nekünk megtartóztatni magunkat az ilyenfajta elmefuttatástól. Meglehet, nincs is jogom erkölcsileg úgy vélekedni, hogy más

remény is van a menekülésre. Még kevésbé arra, hogy egy ilyen feltételezést ajánlásképpen más hívőnek elmondjak, mert ennek megvitatása mint lehetőség természetesen veszélyes és erkölcstelen lenne. Ugyanilyen tévedés lenne ezt írásban felvetni hamis reményt keltve, mert akik ítélet alatt vannak, és ezt elolvasnák, ebben a hamis reményben halnának

meg. Amíg a kinyilatkoztatott igazság azonos azzal, hogy csak egy út van a menekülésre, addig ehhez kell tartani magunkat, c szerint kell élni, és ezt kell hirdetni is.

Még ha lenne is más megoldás (nemcsak Jézus lenne az egyedüli üdvözítő), Isten megmondta volna nekünk. Viszont amíg számunkra az a kinyilatkoztatott igazság, hogy ő az egyetlen út, addig nekünk e szerint kell élni, és ezt kell hirdetni.

Gondoljunk végig egy hasonlatot: adva van egy biztonsági őr, akit azzal bíztak meg, hogy egy épület 10. emeletén lévő idősek otthona lakóinak biztonságára ügyeljen. Ő ismeri az emelet tervrajzát, amely egy jelentős helyen ki van függesztve, és az ő feladata, hogy tűzvész esetén a lakókat a világosan megjelölt vészkijáráshoz vezesse. Nos, ha tűz üt ki, és az élet veszélybe kerül, az ő felelőssége az emberek kimentése. De ha ő elkezd vitatkozni a bentlakókkal vagy kollégákkal arról, hogy talán van más menekülési mód is, ami nincs feltüntetve, vagy arról kezdene beszélni, amit az újságban olvasott, hogy ilyen helyzetben egyszer valaki leugrott a 10. emeletről és túlélte, akkor őt joggal vádolhatnák bűnös hanyagsággal. Neki a tényeket kell figyelembe vennie, és a szerint kell a munkáját engedelmesen elvégeznie biztonsággal, és nem kételkedni a cselekvés helyességében. Nem vezetheti félre az embereket valami gyanús vagy logikai következtetés és behatárolt információ alapján.

Mikor már mindent elmondtunk, ami erre a témára vonatkozik, a legnagyobb titok, ami megmaradt, nem Isten jelleme és nem is az elveszett emberek sorsa. A legnagyobb titok az: miért van, hogy akiknek menteni kellett volna az elveszetteket, elpazarolták a 2000 évet más dolgokra, meglehet, hogy jó dologgal foglalkoztak, csak éppen megbuktak, mert nem vállalták a küldetést, és nem küldtek senkit, hogy eljuttatják a szabadító, Jézus Krisztus életadó szavának híre mindenkihez. Az emberek elveszett állapota megtöri az Atya szívét. És a miénket nem?

Álmodtam és álmomban egy szigeten találtam magam – a Juhok szigetén. Az egész szigeten szét-szórta voltak az elveszett juhok. Hamar rájöttem, hogy erdőtüz söpör végig a sziget túloldaláról. Úgy látszott, minden pusztulásra van ítélve, hacsak nem találunk valami módot a menekülésre. Volt ott sok térkép, ami már érvényét veszítette, de kezembe került egy érvényes, és ezen felfedeztem, hogy valójában van egy híd, egy nagyon keskeny, amely átvezet a szárazföldre, és aminek az építése a leírás szerint nagyon sokba került.

Tudtomra adták, hogy az én feladatomban átvinni a juhokat a keskeny hídon. Felfedeztem, hogy rajtam kívül még sok más pásztor is terelgette a megtalált

juhokat egy karámba, ahonnan a hidra könnyen fel lehetett jutni. Csakhogy a legtöbb bárány nagyon távol volt a karántól, és kevés volt a pásztor, aki keresésükre indult. A tűz közelében levő bárányok megéreztek a veszélyt és féltek, de a távolban levők nyugodtan legeltek és élveztek az életet.

Észrevettem, hogy a híd közelében két pásztor sugdos egymással, és nevetgélnek. Közlebb mentem, hogy halljam, min tudnak örülni ilyen iszonyatos helyzetben. „Lehet, hogy a szakadék néhol keskeny, de talán az erősebb juhok át tudnak vergődni rajta” – mondta az egyik. „Talán a szél lecsendesül és a lángok alábbhagynak, majd a bátrabbak átjutnak rajta” – felelte a másik. „Lehetséges. Tényleg, nem lenne egyszerű, ha kiderülne, hogy ez nem is sziget? Talán csak egy félsziget, és a legtöbb bárány máris biztonságban van. Biztos, hogy a tulajdonos gondoskodott valami alternatív megoldásról.” Aztán ezen megnyugodva más elfoglaltságba kezdtek.

Ezekután magamban elkezdtem gondolkodni az ő elméletükön. Ha tényleg úgy lenne, akkor miért áldozott volna annyit a gazda, hogy a hidat felépítse, különösen egy ilyen keskeny hidat, amire a juhok többsége még ha rátalál is, fél átmenni rajta? Ha valóban van ennél jobb út, ami könnyebb menekülést biztosít, akkor óriási tévedés volt azt a hidat megépíteni. És ha ez nem is sziget, akkor mi gátolja meg a tüzet, hogy ne söpörjön végig az egész szárazföldön, és mindent elpusztítson? Ahogy ezeken a dolgokon elmélkedtem, hátam mögött megszólalt egy csendes hang és ezt mondta: Barátom, jobb oka van annak, mint a te logikád. A logika magában nem vezet téged sehová. Nézd meg csak a térképet!”

A térképen a hídnál látom felírva az idézetet Pétertől, a segédpásztortól: „Nincsen senkiben másban üdvösség, mert nincs más út a szigetről a szárazföldre, amelyen a juhokat meg lehetne menteni.” Azután észrevettem, hogy a hídba is bele van vésve: „Én vagyok a híd, egy bárány sem menekülhet biztos helyre, csak rajtam keresztül.”

Egy olyan világban, ahol minden 10 ember közül 9 elveszett, és 4-ből 3 soha nem hallott a kivezető útról, és minden második ember süket, a gyülekezet pedig alszik. Miként lehetséges ez? Talán mi is úgy gondolkodunk, hogy van más mód is a menekülésre? Vagy egyáltalán nem is érdekel minket az egész dolog.

Az áldás szándéka

Isten a bábéli lázadás után más stratégiát kezdett el céljának elérésére, hogy visszafordítsa magához a népeket. Elválasztotta egymástól a nemzeteket, és szétszórta őket. Természetesen nem vetette el, és nem hagyta magára a népeket. Az ő teremtményei voltak valamennyien. Elkezdve az Ábráhámmal kötött szövetségtől, Izsákkal és Jákóbbal új tervet készített, és ezáltal egy különleges népet és missziót készített elő, hogy így térjen majd a többi népekhez is.

A törvény, a próféták, valamint az Izrael népével való bánásmód története azt mutatja, hogy az egész Ótestamentu-

mon keresztül Isten átfogó terve minden népre kiterjed. Mikor népe kész volt együttműködni vele tervének végrehajtásában, akkor bő áldással halmozta el őket és bátorította

őket igyekezetükben. Ha viszont engedetlenek voltak, megbüntette őket. De soha nem szűnt meg az a szándéka, hogy felhasználja népét más népek megnyerésére.

Isten szívében viseli a nemzeteket!

Az Ószövetség főbb eseményei

József nemcsak saját családja és Egyiptom részére vált áldássá: *„És az egész földről Egyiptomba mentek Józsefhez gabonát vásárolni, mert súlyos volt az éhínség az egész földön”* (1Móz 41:57).

A kivonulás nyilvánvalóvá tette az Urat: *„Megmutatom dicsőségemet a fáraón és egész haderején. Akkor megtudják az egyiptomiak, hogy én vagyok az Úr”* (2Móz 14:4).

Bár a nép meghátrált és nem ment be Kánaánba, az Úr szándéka nem változott meg: *„Életemre mondom és az Úr dicsőségére, amely betölti az egész földet”* (4Móz 14:20).

Kánaán meghódítása mindenki előtt nyilvánvalóvá teszi őt: *„Íme, az egész föld Urának a szövetségládája átmege előttetek a Jordánon!”* (Józs 2:11)

A gyermekekkel ezt kellett megtanítani: *„Ő tette ezt, hogy megismerje a föld minden népe az Úr kezét, hogy milyen erős az, és hogy féljétek Isteneteket, az Urat, mindenkor”* (Józs 4:24).

Dávid megértette, miért kell meghalnia Góliátnak: *„Még ma kezembe ad az Úr, és leváglak téged... és megtudja mindenki a földön, hogy van Isten Izráelben”* (1Sám 16:46).

Isten megítélte népét a nemzetek miatt: *„Ez itt Jeruzsálem, melyet a népek között helyeztem el és országokkal vettem körül... de megátalkodottabb voltál, mint a körülötted levő pogányok... nem éltetek rendelkezéseim szerint. Ezért én is ellened fordulok, ítéletet tartok köztetek a pogányok szeme láttára”* (Ez 5:5, 7–8).

Még a száműzetésben is dicsőséget szereztek neki a hűségesek; Nebukadneccar kijelentette: *„Áldott legyen Sadrak, Mésak és Abédnegó Istene... Benne bíztak és még a király parancsát is megszegték... Ezért megparancsolom, hogy aki bármilyen nyelvű népből valamit szól a Sadrak, Mésak és Abédnegó Istene ellen, azt vágják darabokra... mert nincs más Isten, aki így meg tudna szabadítani”* (Dán 3:28–29).

Dániel csodálatos szabadulása az oroszlánok verméből arra készítette Dárius királyt, hogy rendeletet adjon ki a birodalmában élő összes népnek és nemzetnek és nyelvnek: *„Birodalmam minden tartományában rettegve féljék Dániel Istenét, mert ő az élő Isten, és megmarad örökké”* (Dán 6:25–26).

A kihasználatlan lehetőség

Nemcsak szomorú, de nehéz is elfogadni, hogy noha Izráelnek valóban megvolt minden lehetősége arra, hogy Isten áldását mint nemzet továbbítsa más népek felé, ezt nem tette meg. Gyakorolhatta volna papi tisztét közbenjárva más népekért, ahogyan erre elhívást kapott a Sínainál. Bár voltak egyes személyek, akik hűek maradtak, de mint nemzet, siralmasan elbukott. Ennek ellenére Isten munkálkodott tovább is. Még Izráel bukását is felhasználta országa terjesztésének céljára.

Nehéz és kockázatos missziót kellett véghezvinni, megvalósítani. Szükség lett volna arra, hogy Isten egész népe részt vegyen benne. Az Úr mindenről gondoskodott, hogy segítsen ebben nekik. Bárhogyan van is, Isten elvégzett szándéka, hogy megnyerje a népeket.

Népcsoportok, amelyek kapcsolatba kerültek Isten népével

PÁTRIÁRKÁK	EGYIPTOMI KIVONULÁS	BÍRÁK	KIRÁLYOK	BABILONI FOGSÁG	INTERTESTAMEN-TÁLIS KOR
<p>Genesis, Jób</p> <p>káldeusok Ebla népe Hárán népe egyiptomiak (Gen 12) keannéniták perizeusok (Gen 13) reffaiták perizziek (Gen 13) refaiták perizziek (Gen 14) emiták, horiták amálekiták amoriták kéniek (Gen 15) kenizziták kadmoniták hitteusok girgeusok jebuzeusok moábiták és ammoniták (Gen 19) filiszteusok (Gen 20:22) assuríták, leusiták, leumiták midianiták (Gen 25) izmaeliták (Gen 25) arámiták (Gen 25:20) heviták (Gen 36) edomiták adullamiták (Gen 38)</p>	<p>Mózes 2., 3., 4. és 5. könyve, Józsué</p> <p>midianiták egyiptomiak kanneniták hettiták amoriták perizziek heviták jebuzeusok (Ex 3) amálekiták (4Móz 13) nefilimek ammoniták (4Móz 13) moábiták (4Móz 22)</p>	<p>Bírák, Ruth 1Sámuel</p> <p>kaneiták perizziek jebuzeusok amoriták szidoniták heviták filiszteusok (föníciaiak) hitteusok amálekiták moábiták ammoniták midianiták abiézeriek (Bir 8) maoniták (Bir 10) egyiptomiak</p>	<p>2Sámuel, 1. és 2.Királyok, 1. és 2.Krónikák (Idetartozik a Zsoltárok, Példabeszédek, Prédikátor, Énekek éneke, Ézsaiás, Jeremiás, Jeremiás Siralmai)</p> <p>filiszteusok amálekiták ammoniták arámok edomiták moábiták hitteusok gibeoniták amoriták hárariták (2Sám 23) egyiptomiak föníciaiak (Tirusz és Szidon) asszíriak káldeusok</p>	<p>Ezsdrás, Nehémiás, Eszter, 2Királyok, Ezékiel, Dániel, Hóseástól Malakiásig</p> <p>asszírok babilóniaiak káldeusok médek perzsák egyiptomiak föníciaiak moábiták filiszteusok</p>	<p>szelecidák egyiptomiak asszírok perzsák görögök rómaiak barbárok? kelták? gótok?</p>

Ford.: Gerő Sándorné

ÉNEK-ZENE A GYÜLEKEZETBEN

Ifj. Révész László

Milyen az Istent dicsőítő zene?

Egyházunkban, gyülekezeteink közösségében évek óta tartó dialógus folyik a zenéről, annak műfajáról, stílusáról és sok egyéb jellemzőjéről. Lapunk előző számaiban többször is szót kaptak a hagyományos egyházi zene hívei. A tárgyilagosság megköveteli tőlünk, hogy a véleménynyilvánítás lehetőségét biztosítsuk azon testvéreinknek is, akik az eddig közreadottaktól eltérően látják az egyházzenei kérdéseket. Ezért örömmel adunk helyet ifj. Révész László testvérünk írásának, melyben részletesen kifejti a másik oldal érveit. (A szerkesztő)

„Ha meghalván a Krisztussal, megszabadultatok e világ elemi tanításaitól, miért terheltetitek magatokat, mintha e világban élők volnátok, efféle rendelésekkel: Ne fogd meg, meg se kóstold, még csak ne is illesd. (Amik mind a velük való élés által elfogyasztásra vannak rendelve) az emberek parancsolatai szerint? Amelyek bölcsességnek látszanak ugyan a magaválasztotta istentiszteletben és alázatosságban és a test gyötrésében, de nincs bennük semmi becsülni való, mivelhogy a test hízalálására valók.” (Kolossé 2:20–23)

Bevezetés

Merészség lelkipásztoroknak írni. Ők a vezetők, mi meg a nyáj. Jobban ismerik az Igét, mint a laikusok, jobban érvelnek. – És mégis. Itt olvashatják

egy laikus ember értelmezését, egy zenészt, aki maga is küzd a maga gondolataival éppúgy, mint a másokéval. Jézus egyszer azonban legyőzte.

I. ELEMÍ TANÍTÁSOK

Születésünktől fogva a világ elemi tanításaiban részesülünk. Otthon, az iskolában és az egyetemen. Ezek lehetnek jó tanítások, de lehetnek tévesek, vagy gonoszak is. – De egy ponton az időben váratlan hatás ér minket. – Megszólít Isten. Megértjük, hogy miattunk, vétkeink garmadája miatt, sőt, bűnös létezésünk miatt kellett a Szentnek meghalnia. Megértjük, hogy szeret. – Megtérünk. – És ez fölkarja bennünk az addig meglévő rendet, vagy éppen a rendetlenséget. Mert Krisztus Jézus belülről hozzászól a dolgainkhoz.

Így van ez a zenei neveléssel is. Fölnövünk a magyar vagy valamely európai zenekultúrán, vagy egy zenei nihilben. (Utóbbiba is be fognak tolni primitív zenék a médiából. Zene nélkül nincs ember.) – És ez megszabja a zenéhez való hozzáállásunkat. Lehet, hogy zenei műveltségét sok hívő család sarja az Imaházban nyeri. – De egyszerűen megtérünk. Ettől fogva Krisztus hozzászól a zenénkhez, pont úgy, ahogy a beszédünkhöz. Korábban is beszéltünk, szépen vagy

csúnyán, de ő néhány dolgot meg fog változtatni. Van, ami marad, de más töltést kap. Mert a forrás változik meg. Élni kezd az új teremtés.

A fizikának vannak törvényei. A zenének is. Ezeket tanítják a zeneiskolákban vagy főiskolákon, esetleg a gyülekezetekben is. Ez jó. De Jézus hozzászól a zenénkhez is. És itt van a mi vívódásunk. Vagy olyat mond, ami segíti a zenénk eredményességét, szépségét (hasonlóan ahhoz, amikor Péterék halászatához szólt hozzá, megmondta, hol és mikor halászzanak, a fogás rendkívüli volt!), de van olyan is, hogy éppen szakmai tudásunk csődjét engedi meg, hogy valami jobbat, mennyeit adhasson. („Emberek halászává teszek...”)

Klasszikus zenében nőttem fel. Szívemből megvettem a könnyűzene minden fajtáját, azok a „világ” fogalmával párosultak bennem, a bűnnel, részeg emberekkel, mulatozókkal. Középkorom elején önéletrajzot írtunk, amiben le is írtam ezt, szembeállítva a könnyűzene híg jellegét Bach orgona- és zongoraműveivel, vagy Mozart alkotásaival. – Tizenhat évesen elfogadtam az Urat Megváltómnak. Nehezen, mert ilyen a természetem. Jézus elkezdett dolgozni bennem. Ez egyrészt, továbbra is inspirált a több gyakorlásra és arra, hogy őt megvalljam, ha mégoly nehézkesen is. Másrészt elindult egy ifjúsági zenekar, és ide meghívtak játszani. Ez lett az SDG-zenekar. A fiataloknak akartunk zenélni, később pedig mindenkinek, evangélikációkon.

De hadd térjek vissza az Igére. – A főnti versek más problémákra vonatkoztak vagy vonatkoznak, nem a zenére, mert Pál idejében nem a zene okozta a fő gondokat, hanem a szertartások, rituális evések-ivások, vagy éppen az ételektől való tartózkodás. – Érzek hasonlóságot az ő problémáik, és a mi mostani bajaink között.

A gond nem maga az étel volt, hogy valaki evett vagy nem evett húst, hanem a szív: a világ elemi szabályaihoz, hagyományokhoz, vagy a megismert Jézus Krisztushoz alkalmazkodik? Ugyanis, ha Krisztushoz, akkor esetleg szembe kerülhet a hagyományokkal. És ez fáj.

Az elemi tiltásokat Pál egyszerűen „emberek parancsolatai”-nak nevezi. És ezek nem vehetik föl a versenyt Krisztussal, aki Úr mindenké fölött. Már a farizeusok problémája is ez volt Jézus idejében: a ti hagyományaitokkal félre-teszitek az Isten parancsolatát. – Szokások irányítanak bennünket. De Krisztus fölülbíráhatja-e a szokásainkat? Meg-engedjük-e ezt neki?

A hagyományok bemerevítenek és szolgálóvá tesznek, parancsokká válnak, kötelezővé lesznek. Magabiztossá teszik megtartóit, és lenézetté azokat, akik nem tartják meg őket. – Látásom szerint Jézus Krisztus, aki a törvény alatt született és élte le földi életét, minden hagyományt addig tartott meg, amíg az Atya mást nem mondott. Hallotta az Atyát. – De a törvény halálra adta őt. (És vele együtt minket.)

A kérdés tehát: miért terheljük magunkat olyan parancsolatokkal, amik csupán emberek parancsai, ha már egyszer mi is meghaltunk a Krisztussal, és megszabadultunk „e világ elemi tanításaitól”?

A zenei stílusok is hagyományrendszereken alapulnak. Kikristályosodnak, így lesz belőlük stílus. Addig képlekeny, de élő, változó népzene volt. Aztán jöttek, akik a sokszor előforduló elemekből szabályt alkottak, más szóval törvényt. Megszokták a fordulatokat, így esett jól.

Ha egy zenei stílus önmagában az üdvösség útját jeleníti, akkor az adott stílusban minden zenésznek hívóvé kellene válnia, mert ez a zenéből fakadna.

De ez nincs így. Miért? Mert a zene egy hordozó eszköz, mint egy nyelv. A zene már szavak nélkül is kifejez valamit.

Vannak gesztusok, amiket mindenki hasonlóan érez. Például a szomorúság vagy az öröm kiérezhető minden zenéből, de a kifejezőeszközök skálája mindig változik. Vannak elvontabb, filozofikus zenék is. – A zene nyelvét tanulni kell. De ezúgyben minden ember más-más szinten áll. A gyülekezet pedig vegyes összetételű. Nem áll csak képzetekből vagy csak képzetlenekből. (Pál így mondja: „a bölcseneknek és a tudatlanoknak is adósa vagyok.” – Róma 1: 14/b)

2. A GONDOK

Ami igazán problémát okoz, az – véleményem szerint – két dolog:

- a szélsőségek,
- és ha a zene Isten elé lép.

Szélsőségek – A Szentlélek gyümölcseinek a része a mértékletesség, vagy más fordításban az önmegtartóztatás.

Mit jelent a zenében mértékletesnek lenni?

Nem eltúlozni a zene egyik paraméterét sem, (ritmus, hangerő, ismétlések stb.), mert ezek valóban „bódulatót” kiváltó ingereké válhatnak. Ebben a tekintetben igaz az az állítás, hogy a klasszikus zenében általában a szerzők jól alkalmazzák az *arányokat*.

Az ifjúsági zenére vagy a könnyűzenére ez nem mindig jellemző. Előfordul, hogy valami különösen előtérbe kerül. Legtöbbször a ritmus, de lehet a hangerő, vagy az ismétlés is. Ez olyan tudatlanság, mint a pogány népek zenéjében. – Ma azonban egyre több olyan fiatal van, még a baptista hívők között is, akik hangszerükön kiválóan játszanak, és ismerik a zene szabályait. De a mai stílusban alkalmazzák a formákat, vagy a zene más eszközeit. Általában azonban nem tudatosan.

Az ifjak ékessége az erő. Ezt ők a zenéjükben is kifejezik. Kortűnet. Harmincöt után már mindenki szelidebb lesz. – A másik tünet az újítókedv. Hadd írjanak újabb dalokat, még ha nem is mind értékes! De nevelésük által igényesebbekké válnak. A régiek elfogadására is tanítani kell őket. Ma ez nem jön a világból. De jön az Igéből.

Az atyák és a fiak kölcsönös közeledéséhez egyrésztől *elfogadásra*, másrésztől *alkalmazkodásra* van szükség.

Krisztus által önuralmat gyakorolok azoknak a hallgatóknak az érdekében, akik részt vesznek az adott istentiszteleten.

Ha a zene Isten elé lép

Ez az első parancsolat megszegése. „*Ne legyen neked idegen istened énelöttem.*” Mindannyiunkban benne van ez a hajlam, fontosnak lenni, még az istentiszteleten is. Mi nem csak egymás elé tudunk lépni, hanem Isten elé is. Hogyan? Ha fontosabb lett a muzsika (vagy bármi más), mint az Úr tisztelete.

„Csalárdabb a szív mindennél, ki ismerhetné meg azt?” Jól tudunk szerepet játszani. Alázatos szerepet is. Kívülről szinte semmi nem különbözteti meg a Lélek szerinti és az emberi istentiszteletet. Csak a gyümölcsei. A végeredmény árulkodik az indítékról. Az istentisztelet nem koncert. Hanem Isten tisztelete.

Ahogy a zenében gyakorlásra van szükség, úgy az Isten dicséretében és imáadásában is gyakorlásra van szükség, még énekórán is. A vezető sokat tehet ezügyben.

3. KLASSZIKUS ZENE ÉS „ROCKZENE”

Az európai baptista gyakorlat a klasszikus zenét használja az istentiszteleten, annak egy megszürt, megszentelt részét. Minden gyülekezet énekkart szervez.

Régebben az ifjúság is csak klasszikus zenét játszott. A zenekarok is, az énekesek is.

Aztán föltűnt a könnyűzene, először csak a világban, aztán néhány kisebb felekezetben, ma már szinte minden felekezetben. Gitáros zeneként kezdődött, egy akusztikus gitárral, néhány akkorddal. Ma már zenekarokról van szó, bár a gyülekezetekben ezek nemigen játszanak, csak az ifjúsági konferenciákon. (A pünkösdi típusú felekezetek viszont csak ilyen zenekarokat, illetve zenét használnak.)

Eszembe jut a rádió és a tv hőskora. Eleinte nem illett hívőknek ilyen készüléket birtokolni, mert ez a „világ” betörésének számított. Van benne igazság? Van, de ma már mindenkinek van rádiója, meg tévéje. A problémát a használat jelenti, a kapcsológomb. Manapság a számítógép az új eszköz. Meg kell tanulnunk jóra használni, és kikapcsolni adott időben. (A mobiltelefonról már nem is beszélek.)

A könnyűzene és klasszikus zene konfliktusa országos jelenség az egyházakban. Meg is indultak mozgalmak az egyházzene megőrzésére, a könnyűzene visszaszorítására.

Mindkét típusú zene szűrésre szorul. Egyrészt *alkalmas-e* az Isten dicséretére? Szövegében, zenéjében építőleg hat-e? Én úgy hiszem, hogy mindkét stílusból vannak használható énekek, és vannak alkalmatlanok. Ami jó egy koncerten, az nem biztos, hogy jó az istentiszteleten.

Nemzedéki vagy kulturális konfliktus? Generációs probléma, hogy az idősök inkább a régi énekekhez, az ifjak inkább az újakhoz ragaszkodnak. – Kulturális konfliktus, hogy a képzettek csak a magas színvonalú zenét fogadják el, az egyszerűbbeknek még az egyszerűbb zene vagy akár a primitív szint is megfelel.

Tanulnunk kell Jézus Krisztustól. Ő tudott szólni az alacsonyrendűekhez is, úgy, hogy azok megértették az üzenetet, de tudott szólni a műveltekhez is, hogy ők is értsék. De mindkét réteg előtt rejtve maradt az ige, ha kemény volt a szívük.

Tanulnunk kell értékelni egymást akkor is, ha nem tetszik a másik testvér viselkedése, ruhája, zenéje, kultúrája, vagy annak hiánya. Neveljük is egymást. De ez csak Krisztus szeretetével lehetséges. Aki mindig biztos abban, hogy neki mindenben igaza van, az formálhatatlan.

Hagyjuk, hogy Isten rajtunk kezdje!

4. DEFINÍCIÓK

Klasszikus zene: Két értelemben használatos.

Ami nem a szórakoztató zene kategóriájába sorolható muzsika. – Minden olyan régi zene, vagy akár napjaink olyan zenéje, ami az európai vagy adott népzeneiből szűrődött le, magas kultúrát képviselő muzsikaként értékelhető. Arányos, kifinomult ízlésű, régi gyökerekből táplálkozó, magas szintű, jól ismert, időtlen.

A zenetörténet egy bizonyos korszakát hívják még klasszikusnak, „bécsi klasszikának”, a XVIII. században, főleg Ausztriában és Németországban élt szerzők műveit jelölve ezzel. (*Haydn, Mozart, Beethoven*)

Rockzene: A „rock and roll” rövidített formája, afro-amerikai eredetű zene, erős ritmikájú, dobkíséretes (a 2. és 4. ütésen van a hangsúly), tartalmilag a tiltakozás zenei kifejezése az 50-es, 60-as években. Általában erősítést használó műfaj, számtalan alcsoportra tagolódott műfajilag (hard-rock, electronic-rock, folk-rock, latin-rock, classic-rock, jazz-rock stb.)

Szigorúan nézve e kategóriákat, régi énekeink és a mai kórusművek inkább a klasszikushoz tartoznak, vagy afelé közelítenek, másrészt, az ifjúsági zene a szórakoztató-zenéhez áll közel, de nem azonosítható a rock meghatározásával.

Bármelyik oldalról közelítünk témánkhoz, mindkét zenei stílusból van arra, hogy a Szentlélek átformálja először az embereket, aztán a zenét is.

„A ti hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Istennek erején nyugodjék!” (1Kor 2:5)

A tanítvány jellemzője, hogy formálható. Magamon már sokszor észrevettem, hogy formálhatatlan vagyok. Tradicionális. Isten szeretetén múlott csak, hogy a kőszív helyett

adott hússzövet. Mindig olyan irányba vitt, amiről azt gondoltam, hogy csak azt ne... Volt, amikor az utcán kellett énekelni (ettől mindig borsózott a hátam), volt hogy katolikus szobatársat adott (mert akkor előítéleteim voltak a katolikusokkal szemben), akivel sokat beszélgettünk, vitatkoztunk, mindketten formálódtunk, tanulva egymástól. Olyan szolgatársakkal hozott össze, akiket szívesen elkerültem addig. Tanulnom kell tőle, mert formálni akar.

A gyülekezeteket is formálni akarja, olyanokat hozva oda, akik nem illeszkednek az elképzeléseinkbe. Úgy fognak viselkedni, ahogy nekünk az nem tetszik, olyat fognak énekelni, ami nem tetszik. De ha Krisztusra figyelünk először, és csak aztán a másikra, akkor Jézus formál minket. Az ő képmására.

Az ifjúsági zene elleni gyakori vád, hogy „primitív”. Nincs melódiája, csak ritmusa, és mindössze egy mondat van benne, azt ismételteti, három akkordot használ, és az se tiszta stb. – Kétségtelen, hogy ez sokszor igaz is. (De nem mindig. Ha pedig igen, akkor gondoljunk vissza, mi sem egy-két hét alatt „finomodtunk” olyanná, amilyenek vagyunk, hanem 15–20 év alatt!) Az új hívők lelkileg csecsemők, zenei képzettségük igen változó, azonban felnőtt öntudattal bírnak. Amíg nem bántják őket, általában készek a tanulásra, bár nem mindig, és nem a mi elképzelésünk szerint.

Persze ha makacsság üti fel a fejét, akkor intéssel kell élnünk, de úgy, hogy az építsen, és ne romboljon.

Ördögi? Igen, ha a hatása az, ha a szövege az, ha az előadója az, ha nincs a zene és az előadója Krisztus uralma alatt. Akkor lehet, hogy ördögi. Itt azonban nincs stílushatár, bárhonnán lehet valami ördögi.

A Bibliában Jézus Krisztust azért nevezték ördöginek, meg 'dionónak, mert olyanokat tett vagy mondott, ami nem illett bele a vallás akkori rendszerébe, mert a Messiásról kialakult valamilyen más elképzelés. – Ez a zenei ügy távolról sem ilyen horderejű, de óvatos lennék ennek a jelzőnek az osztogatásával. Ne a szokásunk alapján mondjuk ki, hogy ez ördögi vagy nem, hanem a gyümölcsseiről ismertetve!

Az Úr Jézus azért jött, hogy az ördög munkáit lerontsa. Az, aki ördögi volt, megtért hívő legyen. Az, aki eddig a világnak zenélt, az most Istennek zenéljen. Imádkozzunk azért, aki ma még ördögi.

Luther azt mondta, hogy miért hagyjunk meg annyi szép dallamot az ördögnek? – És a Lélek munkája nyomán a világi dalból szent dallam lett, szent szöveggel. Nem csak a szöveg tette szentté, hanem a Lélek, aki a szentségtelen emberből is képes szentet faragni.

– *ÉnekeljeteK új éneket!* – Hozzáteszem, nem kell kidobni a régiakat, de a megújulás egyik kulcsszava az, hogy: *új*. A Lélek megteheti, hogy a régi is új legyen, de azért csak hadd jöjjön az is, ami új. Nehéz lesz a tanulása? Lehet. De Isten megáldja, ha elhisszük az ő Igéjét, és engedünk is neki.

A Lélek mindig valami újat teremthet, még a régi betűkből, hangokból is.

A kórusmuzsika vagy A hit hangjai éneklést pedig azzal illetik a túloldalról, hogy lélektelen, az nem is istendicséret. – Dehogynem az, csak szívből kell énekelni. Itt azért gyakori ez a vád (ti, hogy lélektelen), mert ezeket sokat énekeltek, és a túl sokszor elővett énekek kiüresednek. (Már nem „új”.) Vagyis már nem is értjük, amit mondunk, de mondjuk. (Ez egyébként a túl sokszor énekelte ifjúsági énekekre is vonatkozik.)

Ami még ezt a lélektelenséget okozhatja, az a nagy technikai nehézség. Ha azzal vagyunk lekötve, hogy milyen bonyolult a szólam, nehéz lesz felszabadultan énekelni. Vagy hosszú és alapos gyakorlást kell bevezetnünk, amíg már szinte fejből tudjuk a legnehezebb részt is, vagy egy könnyebb éneket vehetünk elő. És még valami: imádkozni azért, hogy tényleg értsük, amit mondunk.

5. KORLÁTOK, melyekre szükség van. A korlátok védenek, de nem mindig esnek jól.

A fiatalság nem szereti a korlátokat. Én sem szerettem. De tanulnom kellett. A mostaniak már még merészebbek, rámenősebbek.

Lesznek korlátok a fiataloknak is. Kell hogy legyenek. Enélkül *„korcsok vagytok, nem fiak”*. A fenyítés jelenleg nem örömdetes, de épít, ha helyesen alkalmazzák, azaz szeretetben. De a korlátok érintik a középkorúakat (én is az vagyok), meg az időseket is, mert Isten nevelése nem ér véget harmincéves korban. Jézus, a tökéletes Isten-ember, még a Gecsemáné-kertben is tanult az Atyától: *„ne az én akaratom legyen meg, Atyám, hanem a tied...”*

Ha segítjük a fiatalok zenélését, néha határokat is kell szabni. (Pl. ne legyen ennél hangosabb, ezt inkább a szabadtéren kellene énekelni, ma hagyjuk inkább az időseket énekelni... stb.)

Emlékszem, mennyire bántott, illetve sértett, amikor egy rokonom részt vett az akkori SDG-együttes alkalmán, és hazafelé fejemre olvasta az énekszövegeink hibáit, mindet. Arra gondoltam, hogy tovább nem lát ennél? Csak a szavak számítanak, a megtérések nem olyan fontosak? – Később beláttam,

hogy sok esetben igaza volt. – Nem könnyű elfogadni a kritikát, de mégis kell néha a helyreigazítás.

6. A SZERETET

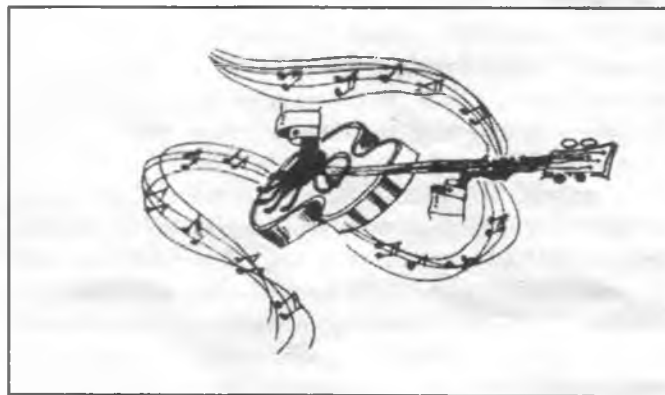
Zene és szeretet? – A tehetséges gyerekek szívesen adják magukat a gyakorlásra. Érzik, hogy ezáltal növekednek. Ez a zene szeretete. Átadják magukat a zenének.

De eljön egy nap, amikor Isten elkéri ezt a rajongást, ő akar az első lenni. Azt akarja, hogy a zene is szolgálja legyen, és a zenész is szolgálja legyen. Jézus pedig az Úr.

A minőség szeretete. – Ez mindkét oldalon nagy kihívás. – Jézusban együtt volt az igazság (itt most = a minőség), és a kegyelem (itt most = a türelem).

Emberszeretet zenei ügyben. – Ahol emberek vannak, ott koccanások, véleménykülönbségek is vannak. – Egyszer egy konferenciára mentünk néhány fiatalal Csillebércre. Fölkértek szolgálni, énekekkel. – De hibás szervezés folytán egy amerikai fiatalembert is fölkértek ugyanarra a szolgálatra. Küldtek, hogy: gyerünk! De ott állt az amerikai. – Elmagaráztam neki, hogy mi a helyzet. Teljes nyugalommal és békeséggel azt mondta: gyertek, semmi probléma. Átadta, bár láttam, hogy ez neki fáj. De teljes szívből énekelte a közönség soraiban. Különb volt nálam. – Krisztus látszott meg rajta akkor.

Isten szeretete zenével. – Dávid már akkor dicsérte Istent zsoltárokkal, amikor még a juhok mellett volt. Szerette az Urat csendességében is. Nemcsak szerepelni tudott nyilvános szolgálásban, hanem fedezetet gyűjtött a nyilvános szolgálatra, a csendes kamrában, a pusztaban. Szerette az Urat, énekekkel, kiöntötte a szívét a Mindenható előtt. – Ezt mi is gyakorolhatjuk. A gyakorlás is lehet a dicsőítés eszköze.

7. CODA (záradék)

„Ezért meghajtom térdemet az Atya előtt, akiről nevének kapja minden nemzetség mennyen és földön: adja meg nektek dicsőségének gazdagsága szerint, hogy hatalmasan meg erősödjék bennetek a belső ember az ő Lelke által, hogy a Krisztus lakjék szívetekben hit által, és a szeretetben meggyökerezve és megalapozva képesek legyetek megérteni minden szenttel együtt: mi az igazi szélesség és hosszúság, magasság és mélység, és megismerjétek Krisztusnak minden ismeret meghaladó szeretetét, hogy teljességre jussatok, az Isten mindent átfogó teljességéig! – Aki pedig mindent megtehet sokkal hősegebben, mint ahogy mi kérjük vagy gondoljuk, a bennünk munkálkodó erő szerint: azé a dicsőség az egyházban Krisztus Jézus által nemzedékről nemzedékre, örökkön-örökké! Amen.”

Zinzendorf évforduló (1700–2000)

Nikolaus Ludwig Zinzendorf (1700–1760)

Erika Geiger (német) író tollából életrajzok jelentek meg „Nikolaus Ludwig Zinzendorf gróf” („Nikolaus Ludwig Graf von Zinzendorf”) és „Erdmuth Dorothea Zinzendorf grófnő” („Erdmuth Dorothea Gräfin von Zinzendorf”) címen, hitelesen ábrázolva a portréfényképes, zsebalakú kiadványokban a küllemében és lelkiében egyaránt kiváló Zinzendorf gróf és a kedves, renaissance-szépségű hitves életútját, akik nyomot hagytak maguk mögött az egyháztörténelemben.

Idézzük a könyvajánlások szövegét:

„N. L. Zinzendorf gróf élettörténete

A zseniális és ellentmondásokkal teljes ember nemcsak alapítója, vezére is volt a Herrnhuti Testvér-mozgalomnak, a korai pietizmus magával ragadó és üde kibontakozásának. Zinzendorf volt ő, Isten küldötte. Felhagyott a főrendűeknek kijelölt életpályával, hogy egyéni életútját járja – az utat Istenel.”

Erdmuth Dorothea grófnőről pedig:

„Mennei hercegnőnk – ahogyan Zinzendorf a feleségét nevezte –, aki tetterős, gondos segítőtárs volt oldalán, Szászországból száműzve és a helyi, herrnhuti előkelő hölgyek által mellőzve, az induló közösség anyjává lett, Örömben és búban megpróbált mély hite, amely példát adott a Testvér-mozgalomnak, az Erdmuth-írta énekszövegekben él tovább.¹ A mélyen megindító írás nem szokványos asszony életrajza.”

Végül *Peter Zimmerling*: „N. L. Zinzendorf gróf és a Herrnhuti Testvér-mozgalom” („Nikolaus Ludwig Graf von Zinzendorf und die Herrnhuter Brüdergemeine”) című könyvében a mozgalom történetét, szellemiségét és teológiáját taglalja.

Megjegyzés:

Baptista közösségünk számos gyülekezeti éneke Zinzendorf-szerzőségű.

V.ö.: „A hit hangjai” Budapest, 1960.

Nikolaus Ludwig von Zinzendorf: HH: 173, 205, 214, 221, 248, 271, 276, 277,

Erdmuth Dorothea von Zinzendorf: HH: 313. Ő azonban nem Zinzendorf grófné, hanem az anyáéval azonos keresztnévű leányuk volt. Mindhárman írtak tehát énekszövegeket.

„Entscheidung”

Ford.: U. E.

Szegedi Irén (1917–2000)

Keresztneve a görög ειρηνη – „békesség” szó hordozója, s volt békessége, „Békesség Istentől”.¹

Édesapja, *Szegedi* (Weber) *György*, a Magyar Királyi Államvasutak alkalmazottjaként élt Erdélyben az 1910-es években, mivel írt, olvasott, beszélt németül és románul is. A gimnáziumi városhoz, Petrozsényhoz közel, Krivádián laktak ekkor.² Itt született a kedves, egészséges leánygyermek, 1917 márciusában.

Az első világháború nem kímélte az idilli kis települést sem, menekülésre kényszerítve a családfőt, akinek még szeretett hitvesét is el kellett temetnie kongó lélekharang hangjainál: a betegségben elhunyt Mária asszony ugyanis katolikus felekezetű volt. Sírkövet is állíttatott neki, a még mindig jól olvasható vésettél: „Itt nyugszik Szegedi Györgyné szül. Kotroczó Mária (1885–1918). – Irénke nem ismerhette az édesanyját.

Szegedi György árváival, s teljes vagytonvesztéssel érkezett Rákoskeresztúrra. Nevelőanyát később *Szivák Juliana* baptista hajadon személyében kaptak, aki „Szavlati könyv”-et szerzett „Vallásos leányok számára” kézírással, „Irsán, 1912-ben”.³

A család a nehézségek után az 1930-as években már polgári jómódban élt, annak minden külső jegyével: Mercedes tehergépkocsi, külföldi tanulmányút, túrakerékpárok, Continental írógép stb.

A gyermekek polgári iskolába jártak, ahol jól elsajátították a német nyelvet, mehettek külföldi útra, teológiára, hogy építész, lelkész, német nevelőnő vagy tisztviselőnő váljék belőlük.

Szegedi György még Aradon, 1921-ben baptizált *Bordás István* missziómunkás által.

Később a Baptista Hitközség Jótékonyügyi Bizottságában végzett megbecsült munkát a szeretetintézmények hatáskörében. Azzal a Mercedes gépkocsival sok adományt juttatott el a Budapesti Baptista Árvaházba, névtelenül, a sajátjából.⁴

Irénke 1931-ben fejezte be polgári iskolai tanulmányait. A Rákosligeten június 18-án tartott évfázaron „... példás magaviselete és kiváló előmenetele jutalmául” a „Leányok tükre – Nagy magyar nők élete” c. könyvet vehette át, az iskolaigazgató, *Apagyí András* aláírásával és pecséttel ellátva.⁵ Vajon az igazgató-tanító felismerte a kisleány gazdag lelki világát, karakterének erős, belső tartóoszlopait, amelyek az élet zűrzavarai, a politikai viharok és a tanítások különböző szele közepette is megőrizték egészséges szellemiségét, feddhetetlen erkölcsét, istenhitét?

Alámerítkezésére 1934. május 21-én került sor Rákoscsabán. A keresztségi szertartást *Fodor Lajos* lelkimunkás végezte.

1936-ban Hamburgba utazott. A „Siloah” Diakonisztaotthonban töltött egy esztendőt.⁶

Még láthatta Helgolandot, a kedvelt kirándulólhelyet, az „...Északi-tengerből földöntúli tüneményként kiemelkedő vörös homokkőszirtet”.⁷

Az 1938-as esztendő első felében a hamburgi „Elisabeth-Krankenhaus”-ban dolgozott. Amint az a főnőkasszony véleményezéséből kitűnik, közmegelegedésre.⁸

Tapasztalatait kamatoztatta, talentumát forgatta. Éber volt. Mécseséből sohasem fogyott ki az olaj. Adakozott, úrvacsorázott – sokakért imádkozott.

Levezett, fordított.

Edith Weinmann-nal, volt hamburgi társnőjével (később *Frau Schmidt*) hűen figyelemmel kísérték egymás életútját. (Ünnepnapra üdvözlőlapok, levélváltások, eljegyzési kártya.) Irénke részéről az utolsó válaszlevelet már unokahúga, dr. *Bukovszkyné Szegedi Viola* írta – a halálhírről.

Baráti viszonyban volt *Kárász Izabella* költőnővel.

Hagyatékában a hollóházi vázácskák, tégelyek, monogramos keszkenők és névjegyek között, a monacoi képeslapok mellett, amelyeket *Steiner József*, a Monte Carlo-i Rádió, vallásos adó magyar nyelvű szekciójának direktora küldött, ott szerénykedett Bella eddigi ismeretlen két köszöntője is karácsonyra, húsvétra.^{9–11}

Főként a „Der Herr ist nahe”, „Die gute Saat”, „Wort und Geist” c. áhítatos könyvekből fordított magyar nyelvre, hogy a „Békehímők” szerkesztőségének rendelkezésére bocsássa azokat közlésre, vagy szolgálatban álló lelkipásztorok részére, felhasználás végett. A napi buzdításokat tartalmazó kiadványokat (30 darab) egyéb irathagyatékkal, átadtuk az egyház Levéltárának, míg kézikönyvtárának vallásos témájú köteteit, szám szerint 90 darabot, Tahí üdülő gondnokságának, a tervezett tábort könyvtár megalapítása céljából.

Bibliák, konkordanciák, *Herczeg Ferenc* diszkutációs könyvei, Betkó és Kárász verseskötetek, Luther- és Bach-életrajzok, Thomas Mann írása, Dante „Komédiá”-ja (Babits Mihály fordításában), Zs. Tüdös Klára életrajzi kézirat (1971-ből), karénekesek, névnyomatos „A hit hangjai” sorában két példányt is őrzött „A temető csendje” c. kiadványból.¹¹ Noha tanult kereskedelmi ismereteket és könyvelést, valamint gyors- és gépirást (dr. Radnai Béla kurzusa szerint) 1944 után, amikor a rendszer fundamentumáig lerombolt több társadalmi osztályt – a polgárságét is – a nehezebb években a Fővárosi Temetkezési Intézet kertészetében dolgozott, az Új Köztemetőben. Példásan, mert kitüntették. Innét tehát, hogy impresszionálta „A temető csendje”, amely most már öncki is része, ott pihen.^{12, 13, 14}

A kétéves korú gyermek első MÁV-igazolványához vett fényképet polgári iskolai tablókép, hamburgi intézeti, galyatetői, dresdai, bécsi, egri kirándulási, verőfényes hangulatú családi, gyülekezeti jubileumi, volt kollegák találkozásán készült felvételek követték. Közöttük is jeleskedik egy „Angyalok Rákoshegyen” címet viselhetné a 10 főnyi angyalruhásról, 1943-ban vagy 44-ben fényképezett csoportkép, zsúfolt beállításban, háttérben fenyőfával, a kezekben zöld ágacsokkal, a Ruppl és Szegedi kislányok, Baranyay Mihály lelkipásztor, teológiai tanár leánya, a szép Fejér Tabea és bájos, cárt húgocskája, Márta és mások.

„Valahol Oroszországban...” akkor már állt a front, Magyarország pedig, s azon belül kis közösségünk, egy végleg lezáruló kor küszöbét készült átlépni, mégis, akkor ott

Rákoshegyen, azon a boldog karácsonyesten, örömmel beteltem, abban a kicsiny bibliás gyülekezetben hitték az angyalokat.¹⁵

„De aki mindvégig állhatatos marad, az idvezül” – tanította Jézus.¹⁶

Szegedi Irén testvérünk mindvégig állhatatos maradt. Hisszük, üdvözült.

Jegyzet:

(1) *Reményik Sándor*: „Békesség Istentől” („Istenes Énekek”. Királyhágómelléki Református Egyházkerület kiadása, Nagyvárad, 1939)

(2) Petrozsény (Hunyad vm. gimnáziumában érettségizett *Kemény Arthur* (1896–1938). 1918–1922-ben a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen tanult. A budapesti Baptista Teológiai Szemináriumban oktatott.

(3) A mezőtelegi születésű *Szivák Juliska* (1879–1959) így és ehhez hasonlóan verselt:

„Isten hatalma evangéliom
Te tiszta fehér lilium
Csak rád nézek könyörgve, hűn
Nem ejt meg, nem szennyez be bűn.”

(4) Szegedi György (1879–1959) 219–302 számú, Baptista Hitközség – Budapest pecsétjével ellátott arcképes igazolványa

(5) Beniczkyné Bajza Lenke írása Szilágyi Erzsébet, Lorántffy Zsuzsanna, Széchy Mária, Zrínyi Ilona, Mária Terézia uralkodónő és öfelsege I. Ferencz József császár neje, a bajor Erzsébet hercegnő életéről, Demeczkyne Wolf Irma finomvonalú rajzaival. (Lampel R.T. Könyvkiadó vállalat, Budapest)

„Polgári Leányiskolai Bizonyítvány” (Rákosliget közs. Horthy Miklós Polgári Leányiskola)

(6) „Zeugnis” Diakonissenhaus „Siloah” E.V. (Hamburg, 30 Oktober 1937.) (7) „Hamburg – Das Tor zur Welt – Ein Bildbuch” (Verlag Broschek and Co.)

„Wie eine unirdische Erscheinung taucht Helgolands roter Sandsteinfelsen aus den Wogen der Nordsee” – írták a Helgolandraól készített légifelvétel alá a képes útikönyvben, amelyet Irénke hazahozott s megőrzött 1937-ből, amikor az intézettel hajókirándulást tettek a szigetre. A 0,7 négyzetkilométer területű tarka homokkő-tömböt a hitleri hadműveletek részeként felrobbantották 1945-ben. Azóta eltűnt a térképekről.

(8) „Zeugnis” (Elisabeth-Krankenhaus E.V.)

„Fräulein Szegedi war sehr fleissig, umsichtig und zeigte für alles Interesse. Wir waren mit ihren Leistungen voll zufrieden.” usw. – Katherina Bruns, Oberin (Hamburg, 2. 8. 38.)

(9) Transworld Radio – Monte Carlo

Szegedi Ferencné sz. Steiner Ida, az emlékezetes lelkesedés, Jozsó nővére, nemcsak sógornője, lelki támasza is volt az elhunytak. Halálukban is közel maradtak egymáshoz. Egyikük ez év áprilisában, másikuk június hóban hunyt el.

(10, 11) *Kárász Izabella* közöletlen nyolcsorosai:

„1982. dec. 24-re
Iréнке
Rózsika

Mikor harangszó csendül
S a csillagok kigyúlnak
S az égből fénylő szárnyal
A szobákba behullnak,
S arcotok kisimítja
Gondotokat elúzi,
Szíveteket a csendben
Kedvesen összefűzi,
Gondoljatok majd én rám
Én is gondolok rátok
És
BOLDOG, KEDVES, BÉKÉS
SZÉP KARÁCSONYT KIVÁNOK!!!

szeretettel

Bella”

„1978 Húsvét
Irénekémhez

Tapsifüles Kicsi Nyuszi
Ide-oda nézett

És meglátott aranyos kis
Irénekém ám téged!
Egyet gondolt kettőt ugrott
És máris itt termett
Vedd szívesen tőle ezt az
Apró kis figyelmet.”

Szeretettel: Bella”

(12) „Végbizonyítvány” (Kereskedelmi Szaktanfolyam, Budapest, 1940. október 1.–1941. február 28., a Baross szövetség szervezésében. (A szaktanfolyam értesítőjét nyomtatásban Krisch Jenő igazgató tette közzé. Kiadta a tanfolyam igazgatósága, Budapest VIII. Vas u. 11.)

(13) Dr. Radó Dezső: „A temető csendje” (Budapest, 1987) Riportok és meditációk a temetkezésről, nevesebb személyek sírmlékének fotóival, köztük a közismert „Fű” feliratúéval.

(14) „Kiváló dolgozó” (Éremkitüntetés, 1968. X. 5.)

(15) Karády Katalin énekesnő híres, háborús dala.

(16) Máté írása szerinti evangélium 24:13. (Károli Gáspár fordítása – Átdolgozott kiadás – Brit és Külföldi Bibliatársulat, 1911.)

U. E.

KIADÓI KÖZLEMÉNY

Felhívjuk tisztelt Előfizetőink és minden Olvasónk figyelmét, hogy a SZOLGATÁRS lelkeszi szakfolyóirat 2001-től negyedévenként — reményeink szerint — pontosan fog megjelenni. Mindent megteszünk azért, hogy olvasóink rendszeresen, minden negyedév végén kézhez vehessék a lapot.

Előfizetéseket a Magyarországi Baptista Egyház 11706016-20213558-as számú folyószámlájára lehet befizetni. Külföldi előfizetőinktől a postaköltség megtérítését is kérjük, mert a lap önköltségi áron kapható.

2001-től egy szám ára 500,- Ft, egyévi előfizetési díj: 2000,- Ft lesz. Előfizetéssel kapcsolatos információ a 352-99-93/172-es telefonszámon kapható.

Bereczki Lajos

„MAGYARORSZÁGNAK SZABADDÁ, FÜGGETLENNÉ KELL LENNIE...”*

1849. április 14-én Debrecenben a szabadságharc fővárosában az országgyűlés egyhangúlag kinyilvánította Magyarország függetlenségét és a Habsburg-Lotharingiai ház trónfosztását. Április 19-én elfogadták a Függetlenségi Nyilatkozat szövegét. 1999. április 14-én a parlament kihelyezett, ünnepi ülésén emlékezett a 150. évfordulóra a Debreceni Nagytemplomban.

1849-ben a képviselőház január 9-től május 31-ig 64 ülést tartott Debrecenben a Református Kollégium Oratóriumában. Közben még 15 zárt tanácskozássra is sor került.

A debreceniek figyelemmel kísérték az országgyűlés munkáját, rendszeresen látogatták a nyilvános üléseket, s foglalkoztak is a különböző, tanácskozássra került témákkal.

A legnagyobb érdeklődés az országgyűlés április 14-i ülését kísérte. Mielőtt e nap eseményeit taglalnánk, tekintsük át azokat a főbb mozzanatokot, melyek a kormány és az országgyűlés debreceni időszaka alatt (a függetlenség kimondásához) elvezettek.

Debrecenbe az országgyűlés nem a Függetlenségi Nyilatkozat szellemével érkezett, éppen ellenkezőleg, az uralkodócsaláddal való megegyezés készségével. Elsők között várták annak a küldöttségnek a híradását, amelyet Batthyány Lajos javaslatára Windischgrätz tábornagyhoz küldtek a „békés kiegyenlítés” érdekében. A jelentés január 12-én érkezett Debrecenbe, és másnap került az országgyűlés elé. Windischgrätz nem hagyott kétséget afelől, hogy sem fegyvernyugvásról, sem bármilyen egyéb egyezkedésről szó nem lehet, hanem egyedül csak feltétlen alávetésről (unbedingte Unterwerfung). Az országgyűlés tagjai különböző következtetéseket vontak le a küldöttség jelentéséből. A radikálisok a tábornagy válaszából minden további alkudozás és a békés megegyezés lehetőségének teljes megsemmisülését vezették le. A formálódó békepárt viszont nem akarta elvágni a megbékélés útját, és szükségesnek találta a küldöttség megbízatásának további fenntartását.

Kossuth Lajos (1802–1894)
(1847-ben Pest megye követe az országgyűlésen; a Batthyány-kormány pénzügyminisztere, majd a Honvédelmi Bizottmány elnöke, s a Habsburg trónfosztás után kormányzó-elnök.)

Kossuth a két szélső irányzat között egyensúlyozott. Beszéde és javaslata alapján az országgyűlés többsége sem a békepárt, sem a radikálisok felfogásával nem azonosította magát, hanem az ellentétes álláspontok között középutat foglalt el. A föltétlen megadás kívánságával szemben a magyar országgyűlés nem hivatkozott többé békekészségre, de a megbékélés lehetőségét azért nem vágta el. Fegyveres ellenállásunkat az önfenntartás természeti törvényével igazolta.

A teljes függetlenség hívei és a birodalmi egység érdekében az 1848-as törvényekből nagyszabású engedményekre is hajlandó két szélső párt között egy meglehetősen elmosódó körvonalú közép-irányzat helyezkedett el. Ennek tagjai nem zárkoztak el a megbékélés elől, de ragaszkodtak a nemzeti önállóság biztosításához az 1848-as törvények

szellemében, esetleg kisebb engedményeket még elfogadva. Többségük a királyság intézményének híve, de akadtak közöttük olyanok is, akik vonzódtak a köztársasági gondolat felé.

A magyar országgyűlés debreceni tartózkodásának első szakaszában óvakodott a Habsburg-házzal való megegyezés hídjának felégetésétől. Szabadságharcunkat védelmi harcnak tekintette s célját az alkotmányosság, törvényeink helyreállításában jelölte meg. Ezt az álláspontot képviselte március közepéig Kossuth Lajos is.

Döntő fordulatot Kossuth magatartásában kétségtelenül csak a március 4-i olmtüzi oktrojált alkotmány idézett elő, amit a kremsieri birodalmi gyűlés feloszlata után Ferenc József adott ki, és amely Magyarországot feldarabolva, önálló királyságként megszüntetve kívánta beolvasztani az egységesen kormányzandó birodalomba.

Kossuth Bem tábornokhoz intézett, Cibakházán március 17-én kelt levelében már így írt: „minden kötelék, egy kiegyezés minden lehetősége megakadt... Amíg csak egyetlen egy magyar él, ez az ország soha sem fog az esküszegő osztrák háznak kezet nyújtani. Inkább késhegyig menő háború, az

utolsó csepp vérig.” Kossuth ekkor még a függetlenség kimondását a harc befejezésekor látta időszerűnek. Április 1-jén Csányi Lászlóhoz küldött leveléből már az derül ki, hogy csak egy nagy győzelemre vár, mert a legközelebbi teendők között szerepel Magyarország önállóságának és függetlenségének kimondása.

Ez a megnyilatkozása összefüggésben van a radikálisok és a békepártiak Debrecenben kezdeményezett politikai offenzívájával. A radikálisok szerint a végső győzelem csak idő és kitartás kérdése, ezért meg akartak akadályozni egy elszámtalt békekötést. Ezzel szemben a békepárt a háború holtpontra jutását jósolta, és ezért most a hadiállapot kedvezőbbre fordulását kihasználva erős alapon állva Ausztriával akart tárgyalni. Mindkét terv csak Kossuth támogatásával arathatott győzelmet, így mindkét párt őt igyekezett befolyásolni és irányítani.

A radikális parlamenti frakció vezetői március 24-én megjelentek Kossuthnál, hogy követeléseiket előterjessék, melyek lényegében a nyílt diktatúra bevezetését célozták. Kossuth ezt elutasította. Azonban a már említett Csányi Lászlónak írt levelében a trónfosztás tervét elsősorban a békepárti cselszövés megállításának szükségességével indokolta. Híres viddini levelében ugyancsak a magyarázat található: a békepárt veszélyes aknamunkája miatt a függetlenségi nyilatkozattal fel kellett égetnie a „gyáva árulás hidját”.

Kossuth március 25-én hosszú és mesteri parlamenti beszédben válaszolt mindkét csoport politikai manővereire. Kijelentette, hogy az ellenségeskedések befejeztéig nem óhajtja felfüggeszteni az országgyűlést, vagyis nem kíván a parlament támogatása nélküli diktatúrát, ugyanakkor nem hagyott kétséget afelől, hogy az olasz császári manifesztumra válaszolni kell, ami szemében egyszer és mindenkorra véget vetett minden kiegyezési lehetőségnek.

A legnehezebb feladat a hadsereg meggyőzése volt, ezért Kossuth április 7-én Gödöllőn találkozott Görgegyvel. Tanácskozásukon nem jutottak dűlőre, de amikor másnap Kossuth tiszti gyűlésen tárta tervét a honvédsereg vezetői elé, többek helyeslését egyetlen ellentmondó hang sem törte meg (Görgey sem). Így Kossuth abban a meggyőződésben tért vissza Debrecenbe, hogy a független államiség megteremtését és a trónfosztást a hadsereg vezetői is támogatják.

A Tiszántúl és Debrecen népe a császári alkotmányparancsról Kossuthnak a képviselőház március 20-i ülésén

felolvasott leveléből, március 25-i beszédéből és hírlapjainak március 18-tól a császári ház ellen intézett sorozatos támadásaiból értesült. Kossuth parlamenti beszéde bedobta a közvéleménybe azt a gondolatot, hogy a magyarságnak az olasz otrojált alkotmányra felelnie kell. A hírlapok felkapták ezt a nézetet, és versengve terjesztették. Hamarosan megjelenik a lapok hasábjain a trónfosztás és a függetlenség kimondásának követelése, valamint a körtársasági gondolat is. Ezeket az eszméket érthető módon elsősorban a radikálisok lapjai, a Március Tizenötödike és a Debreczeni Lapok propagálták, de derekasan kivette részét belőle a többi orgánus is, még a békepárti Esti Lapok sem vonva ki magát ebből a folyamatból. Április 2-i számában többek között így írt: „A dynastia kimondá: hogy számára nem létezik többé

Magyarország. Erre nem lehet más felelet, mint ugyanaz megfordítva: Magyarországra nézve nem létezik többé habsburgi király.” A cikkek áradata nem maradt visszahangtalanul a nép körében.

Mindezek után érthető, hogy Kossuth a táborból hazatérve a képviselőház április 13-i zárt ülésén, amikor a trónfosztásra vonatkozó javaslatát előterjesztette, és sürgette annak kimondását, hivatkozott a hadsereg egyetértésére és a nép hangulatára. Harmadik érve külpolitikai természetű volt. Eszerint Európa hatalmai a közeljövőben Veronában nemzetközi tanácskozásra ülnek össze. Ha Magyarország addig nem mondja ki függetlenségét, ügyeinket nélkülünk intézik el.

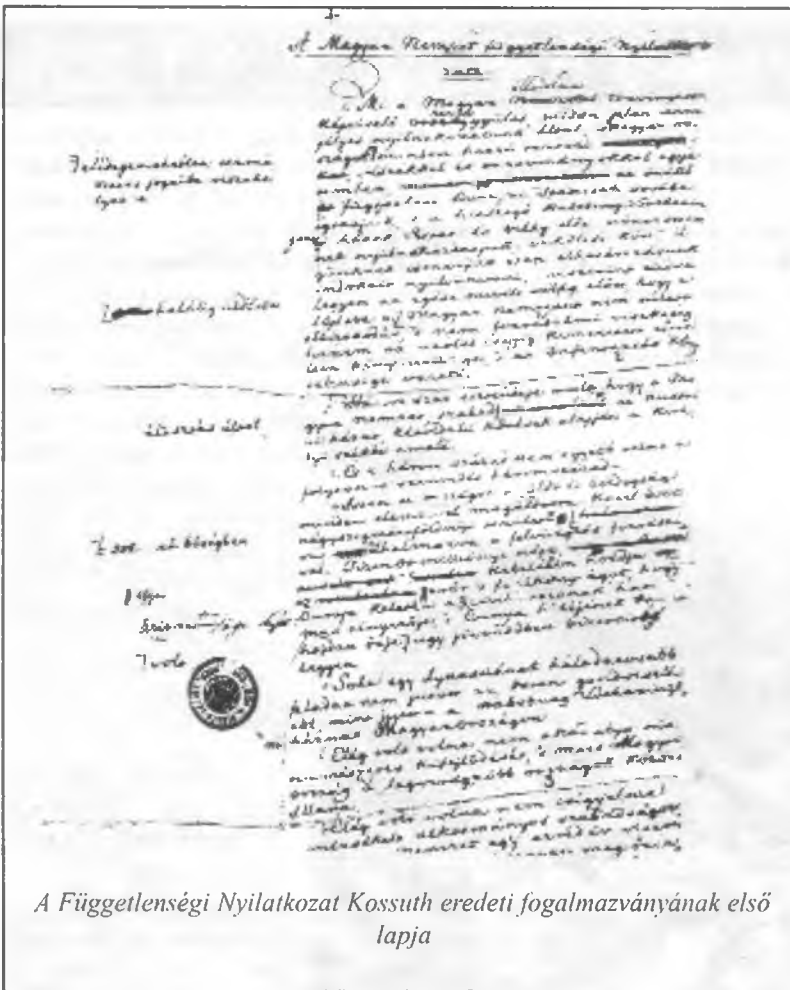
Kossuth előterjesztése nyomán vita indult meg, mely az éjszakai óráig elnyúlt. Többen szóltak az indítvány mellett, de ellene is. A békepárt tagjaiból azonban hiányzott a bátor kiállás, félték Kossuthot nyíltan elítélni, így főként a trónfosztás kimondásának időszerűségét vitatták. Kossuth másnapra, a függetlenség kikiáltására nyilvános ülést hívott össze. Nyáry Pál pedig felszólította pártfeleit, tartózkodjanak ellenzéki álláspontjuk kifejezésétől.

A titkos ülésen történet híre futótűzként terjedt el Debrecenben, és április 14-én hatalmas tömeg gyűlt össze, hogy bejusson a Kollégium Oratóriumába, az országgyűlés üléstermébe. Ezért úgy határoztak, hogy az ülést átteszik a Nagytemplomba. Az első sorokat fenntartották a képviselőknek és a főrendeknek, de a templom többi részét zsúfolásig megtöltötte a fellelkesült nép. Inkább népgyűlés volt ez, mint parlamenti ülés.

Az Esti Lapok Debrecenből búcsúzó cikkében úgy írt a városról, mint ahol végig józan légkör uralkodott, a nép utcai

Gáborjáni Szabó Kálmán freskója a Debreceni Református Kollégium Oratóriumának falán. 1849. január 9. és május 31. között az imateremben ülésezett az Országgyűlés alsóháza

A Függetlenségi Nyilatkozat Kossuth eredeti fogalmazványának első lapja

trónfosztását, s Magyarországról és a vele egyesült országok s részek területéről száműzetését javasolta. Harmadszor Kossuth Magyarország Európa népei, szomszédai és különösen az eddig vele együtt élt népek iránt érzett békekészségének s barátságos szerződések megkötésére irányuló vágyának kinyilvánítására tett előterjesztést. A negyedik pont a következőket tartalmazta: jövődi kormányzati rendszerünk kidolgozásáig az országot a maga mellé veendő miniszterekkel egy kormányzó-elnök kormányozza saját maga és az általa kinevezendő miniszterek személyes felelőssége mellett. Az ötödik pontban az előzőekben kifejtett elvek nyilatkozatba foglalására három képviselőházi tag kiküldését indítványozta.

Az országgyűlés alsó- és felsőháza egyhangúlag elfogadta Kossuth előterjesztéseit, s Madarász László javaslatára Kossuthot kormányzó-elnökké megválasztotta.

Jókai Mór 1849. április 14-ét így méltatta: „Jegyezze föl a história e napot, mert a nép élete e naptól fogja számítani új esztendejét... Mi a békét szerettük, de nem a halál alakjában, s ha a nemzet életének egyedüli feltétele ez: hogy küzdjön, legyen bármilyen hosszú a küzdelem, elfogadjuk.”

A Függetlenségi Nyilatkozat tervezetét, a képviselőház által választott és a felsőház által kiküldött, összesen öttagú bizottság készítette el, melynek tagja volt Kossuth Lajos is. A végleges

tüntetésekkel nem fenyegette az országgyűlés önállóságát, mint Pesten, ahol a képviselőház terére is felvonultak. Hasonlóképpen vélekedett emlékirataiban a békepárti Kemény Zsigmond, de azt is megjegyezte, hogy „ha a debreczeni civis nehezebben szánta el magát az utcza csoportozatokra és rivalgásokra, annál határozottabban, annál feltétlenebbül volt kész Kossuth akaratját, úgy is, mint a kormány vezetőjét, úgy is, mint individuumát teljesíteni.”

Mikor Kossuth a templomba belépett, kendőket, kalapokat lengetve, hatalmas éljenzéssel, fennállva fogadta Debrecen népe. Halk, szinte remegő hangon kezdte beszédét, aztán amint ez szokása volt, fokról fokra szédítő szónoki magaslatokra emelkedett. Ellenállhatatlanul és végére-érhetetlenül beszélt.

A Függetlenségi Nyilatkozat szükségszerűségének a jog, a hazafiúi kötelesség, a hadsereg érdekeit figyelembe vevő méltányosság, a magyarországi katonai helyzet szempontjai és Európa politikai viszonyait mérlegelő indoklása után Kossuth öt pontból álló indítványt terjesztett a képviselők elé. Ennek első pontjában az Erdéllyel, valamint a hozzátartozó részekkel és tartományokkal együtt osztatlan területi egységet alkotó Magyarország önálló és független európai állammá nyilvánítására tett javaslatot. A második pontban a hitszegő Habsburg-Lotharingiai ház

A Függetlenségi Nyilatkozat díszkiadásának első oldala.

szöveget, amit nagyrészt Kossuth fogalmazott, április 19-én iktatták törvénybe.

Április 14-e nem lett új időszámítás kezdete, és a Függetlenségi Nyilatkozatra sem tekintünk úgy, mint pl. a sajátjára az Egyesült Államok népe, noha a miénk mintájául az amerikai függetlenségi nyilatkozat szolgált: mivel szabadságharcunk elbukott, és így a továbbiakban nem élhetett és épülhetett egy független Magyarország.

Külpolitikailag semmilyen komoly eredménye nem lehetett a Függetlenségi Nyilatkozatnak, Ausztria léte vagy nemléte európai kérdés volt, és valamennyi nagyhatalom a Habsburg-monarchia fenntartását akarta. A független magyar állam önértéből, minden külső segítség nélkül született, de konszolidációjához nemhogy támogatást, de semlegességet sem kapott a nagyhatalmaktól. Angol jóváhagyással, osztrák kérésre a cári Oroszország kétszáz ezres hadserege indult a független Magyarország ellen. A katonai győzelemre nem volt több esély. Egyedül az európai forradalmi-nemzeti mozgalmak segíthettek volna, de csak elméleti értelemben. Ezek közül a mozgalmak közül csupán a német volt olyan, amely az összes külső körülmény figyelmen

A Habsburg-Lotharingiai-ház trónfosztása előtti napok történései: március 30-án Kossuth jelenlétében tartott egri haditanács Klapka György vezérnagyi tervei alapján kidolgozza és elfogadja a honvédség ellentámadásának tervét. Április 6-tól kezdődő támadásban Görgey főparancsnoksága alatt I. (Klapka), II. (Aulich) és III. (Damjanich) hadtest Isaszegnél megveri Schlick és Jelačić egyesült hadtesteit

A klasszicista stílusú Debreceni Református Nagytemplomban közfelkiáltással fogadták el a Függetlenségi Nyilatkozatot

kívül hagyását megengedhette magának, és egyben képes lett volna bármiféle nagyhatalmi intervenció visszaverésére. A német polgári forradalom azonban ekkorra már maga is hajótörést szenvedett.

Itt kell megjegyeznünk azt is, hogy a Függetlenségi Nyilatkozat nem volt okozója az orosz katonai intervenciónak, osztrák részről a cár segítségül hívását már a magyar függetlenség kikiáltásának hírül vétele előtt elhatározták.

Ellentmondásosak voltak a Függetlenségi Nyilatkozat belpolitikai következményei is. Kossuth, aki az olmtüzi alkotmány miatt maga is a függetlenség híve volt, ezzel a döntéssel kedvében járt a radikálisoknak, kihívás volt viszont ez a békepártiaknak, amelyek tagjai elleneztek, vagy legalábbis elhamarkodottnak tartották a függetlenség kikiáltását: az új kormány azonban Szemere Bertalannal mint miniszterelnökkel az élén, a békepártiak tett engedmény volt és csapás a radikálisokra, de egyben Kossuth a saját helyzetét is gyengítette ezáltal, politikai hatékonysága csorbát szenvedett a korábbiakhoz képest.

Kossuth egyszerre akarta megakadályozni a béketárgyalásokat Ausztriával és az antiparlamentáris diktatúrát Magyarországon.

Hosszú viták után beleegyezett az államfői és a miniszterelnöki jogkör elválasztásába, ugyancsak elfogadta azt, hogy az országgyűlés feloszlításának joga ezután csak magát az országgyűlést illetheti meg.

Így képtelenné vált arra, hogy eredeti programját végrehajtsa, a Függetlenségi Nyilatkozat elfogadtatása után feloszlassa a régi országgyűlést, és egy új alkotmányozó gyűlést hívjon egybe, amelyik képes lesz Magyarország polgári át-

lakulásának alkotmányos kiteljesítésére és az önvédelmi háború következetes támogatására.

Kossuth május 2-i államfői kézírata elismerte az országgyűlés önrendelkezési jogát, és a kormányzói rendeletek érvényességét miniszteri ellenjegyzéshez kötötte. A kormányzás legfőbb irányelveinek meghatározását államfői, a végrehajtást pedig felelősség mellett miniszteri jognak és feladatnak nyilvánította.

A Függetlenségi Nyilatkozat már nem segített igazán a radikálisokon, egyre fokozottabban háttérbe szorultak. Miután látták, hogy a békés kiegyenlítés gondolatának hívei elleni harcukat az országgyűlés porondjáról nem képesek átvinni rájuk nézve kedvezőbb terepre, hogy helyzetüket a parlamenten belül javítsák, szövetségre léptek a liberális képviselőcsoport balszárnyával, amelynek tagjai ugyancsak ragaszkodtak az önvédelmi háború töretlen folytatásához. Így jött létre a Radical Párt. Ennek azonban az volt az ára, hogy a radikálisoknak bele kellett nyugodniuk, az új párt programja – amely tartalmazta ugyan Magyarország független köztársasággá alakításának követelését – nem fog teret engedni a forradalmi diktatúra bevezetését vagy a jobbágyfelszabadítás továbbfejlesztését célzó követeléseknek. Az új párt létrejötté azon nem segített, hogy a radikálisok a kisebbségből kitörjenek. Így nem számíthattak arra, hogy az ellentábor az országgyűlésben maguk alá gyűrik, de arra sem, hogy tartós utcai népmegmozdulások által külső tömegnyomás alá helyezték a parlamentet. A Szemere-kormánynak, ellentétben az Országos Honvédelmi Bizottmánnyal, egyetlen radikális sem lett tagja.

A függetlenség kimondásával a békepártot nem sikerült meghátrálásra kényszeríteni, az április 14-ét követő hónapokban tovább folytatta tevékenységét. S bár mint párt szintén kisebbség volt, az országgyűlési többség már az ő gondolatvitelükkel rokonszenvezett.

A tavaszi hadjárat sikerei nyomán Kossuth azt feltételezte, hogy azok a liberálisok, akik a bizonytalan hadihelyzet hatására mind közelebb sodródtak a békepárthoz, a győzelmekből ismét elszántságot fognak meríteni, és megint egyöntetű lelkesedéssel fogják felkarolni az ő kezdeményezéseit. De tévedett. A liberális politikusok zöme ugyanis a harcéri sikerekből nem arra a következtetésre jutott, hogy békealkudozásra gondolni sem szabad többé, hanem éppen arra, hogy most van itt igazán a béketárgyalások megkezdésének ideje, mivel a honvédsereg főerői végre olyan győzelmeket arattak, amelyek békülékenységre bírhatják a Habsburgokat: olyan győzelmeket azonban most sem arattak, melyek Ausztriát magamegadásra kényszeríthetnék.

Ha azon mérjük le egy ország függetlenségét, vannak-e a területén idegen helyőrségek, akkor hazánk csak rövid időszakban élvezhetett valódi szuverenitást attól fogva, hogy szövetségre lépett a Habsburg uralkodóházzal. Rákóczi fejedelem alatt néhány évig, és néhány hónapig Kossuth idején. Mindkét esetben fegyveres felkeléssel vívták ki a függetlenséget, és egyik esetben sem sikerült kiterjeszteni az egész országra a nemzeti szuverenitást. Magyar hegemoniát, (de nem teljes szuverenitást) csak a Habsburg-monarchia gyámsága alatt lehetett elérni az egész királyságban. Ezt a tényt a nemesség többsége felismerte Rákóczi idején, és ezért behódolt a király előtt. Az 1849-es Függetlenségi Nyilatkozat után a magyar nemesség fokozatosan ugyanerre a felismerésre jut, és sorra kezdik elhagyni Kossuthot, éppen akkor, amikor látszólag sikerei tetőfokán áll. De ez már a szabadságharc utolsó hónapjainak történetéhez tartozik.

1849. május 31-én az országgyűlés elhatározta, hogy a kormánnyal együtt Pestre teszi át székhelyét. A távozók közül sem Kossuth, sem az országgyűlés, és egyetlen Pestre költöző

„A külföldön Debreczen neve közbeszéd és magasztalás tárgya. Valami iszonyúan megerősített városnak hiszik. Mi is azt mondjuk, hogy igen meg van erősítve – de nem falakkal. Mostanában a külföld szemei egészen hazánkra vannak fordítva, s főleg, míg a kormány itt volt, Debreczenre. Mint külföld-ről jöttek mondják, a külföld telve van Debreczenről anekdótákkal, táj- és allegóriai festményekkel...”

Alföldi Hírlap

hírlap sem mulasztotta el, hogy köszönetét Debreczennek kifejezze. Az itt maradó Alföldi Hírlap az iróniát sem nélkülöző hangvétellel, de jogos büszkeséggel és a jövőre nézve reménységgel búcsúzik: „A külföldön Debreczen neve közbeszéd és magasztalás tárgya. Valami iszonyúan megerősített városnak hiszik. Mi is azt mondjuk, hogy igen meg van erősítve – de nem falakkal. Mostanában a külföld szemei egészen hazánkra vannak fordítva, s főleg, míg a kormány itt volt, Debreczenre. Mint külföldről jöttek mondják, a külföld telve van Debreczenről anekdótákkal, táj- és allegóriai festményekkel. – Mennyire változtak a körülmények egy kurta év alatt! – Ezelőtt a külföld nem tudott rólunk többet, mint hogy van

egy ország a Tisza és Duna partjain, melynek lakosai közt valami ázsiai tatár fajták (magyarok) is vannak: hogy itt van a világ egyik nagy faluja, Debreczen, hol évenként 11 millió makra-pipát készítenek, igen sok kolbászt esznek, szappant főznek, nyáron szomjan halnak, a vizet pénzen adják, igen nagy dinnyék teremnek, ősszel az utcákon, mint a velencei lagunákon, csolnakon is lehet járn stb. Körülbelül így írtak rólunk a geographusok. Jól mondta azt Széchenyi István: még nem voltunk, csak leszünk! Most már kezdünk lenni!”

* Kossuth Lajos szavai, melyek elhangzottak a Debreceni Református Nagytemplomban mondott beszéde során 1849. április 14-én.

Szebeni Olivér

AZ EZREDVÉGI MAGYAR VALLÁSOSSÁGRÓL

Nyugati elemzők a magyarországi vallásosságról nem túl lelkesen nyilatkoznak. Egy amerikai tudós szerint az ország népe tulajdonképpen nem gondolkodott keresztyén módon soha. legfeljebb intézményesen volt vallásos. Ezt igazoló párhuzamos hazai változat formulája: „vallási semlegesség”. Nem a viták békés elkerülését célzó jó szándékot, hanem gyakorlatilag teljes közönyt jelent hit dolgaiban. Ez lényegében az ateizmus.

Svájci és osztrák lapok szerint az augusztus 20-iki egyházi és ökumenikus istentiszteleteknek sem volt az indítéka az Isten felé forduló vágy, inkább csak a vonzódás a misztikum vagy még inkább a látványosság felé. Hátterben nem a keresztyén szellemiség, hanem a politikum húzódott meg. Mások arra mutatnak rá,

hogyan magát Magyarországon vallásosnak mondja, az is nyomban hozzáfűzi: „Úgy, a magam módján”. Elgondolkodtató nyilatkozat. Az ember vallását, egyházát, hitét, Bibliáját „a maga választotta istentisztelet”-tel (Kol 2:23) egyezteti. Nem látja be, hogy ennek „*semmi haszna nincs*”. Nagyon kevés az élő hitű ember, és ma is lenézett, „szélsőséges”; vagy úgy jellemzik, hogy a „papok hálójába esett”. Jobb esetben sajnálják, régebben zaklatták is.

Augusztus 20-ikán a konstantinápolyi egyetemes pátriárka nemcsak István királyt nyilvánította szentté, amit valóban jelentős közeledésnek tekinthetünk két nagy keresztyén egyház között, hanem megnevezte az első krisztianizáló görög püspököt. Hierotheoszt. Magyarországon tehát a görög ortodox egyház bármelyik más keresztyén egyháznál „*történelmibb*”. Ez meggyőzhetné az illetékeseket arról, hogy nem a történelmük emeli ki az egyházakat. Egyáltalán nem „a tiszteletre méltó múlt” alapján jár a „történelmi egyházak” elnevezés, hanem *létszámuk* szerint. Csakhogy akkor miért emlegetik a történelmiséget? Az ortodox felekezetek hi-

ányzanak a „történelmi egyházak” domináns csoportjából. Nevezhetnék tehát magukat *domináns* egyháznak, *többségi* egyháznak, vagy *uralkodó* egyháznak; ha már minden áron meg akarják magukat másoktól különböztetni. Főleg a *kisebbségi* vagy *szabadegyházaktól*. Semmiképpen sem a *szekták*-tól, mivel az összes keresztyén egyház történelme kezdetén szekta volt, mert valahonnan kiszakadt (például az egész keresztyén-ség föllépésekor a zsidóságtól elkülönülő szekta volt).

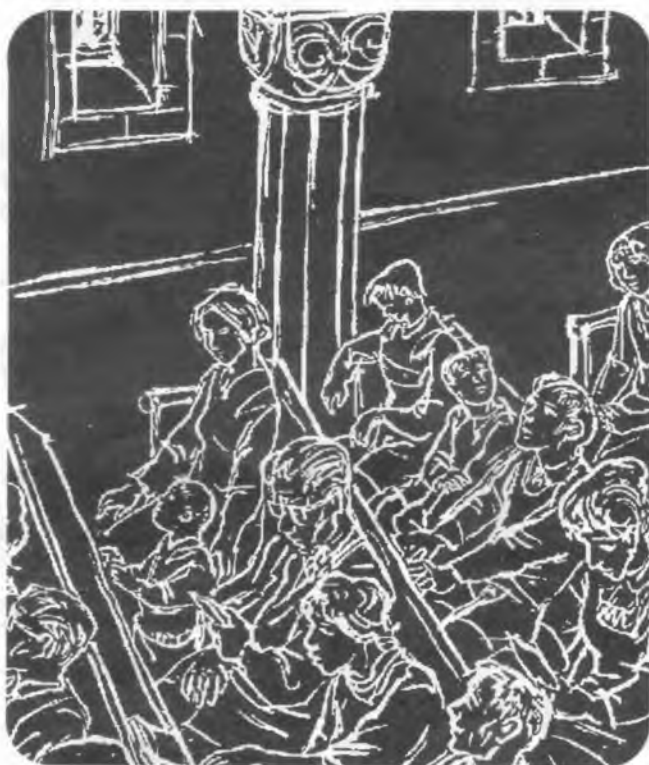
Érettség a hitre

A komoly hittől általában tartózkodik a mai magyar ember. Elszigetelt jelenségnek, az átlagostól eltérő devianciának fogja fel. Mások, a gyenge és szórványos evangéliumi ébresztést sokallva, készek tiltakozni „a keresztyén terror” ellen. A szülők óvnák, védenék a hitre jutott fiatalokat, mintha valamilyen szellemi sérülés érné a gyermeküket. „Mire való az a sok templomjárás, Bibliázás, imádkozás, adakozás”? Talán már azt is jobban tolerálnák, ha drogfüggő lenne a fiuk vagy a lányuk, mint azt, hogy vallásos. A trágárságot sem éri annyi megközelítő bírálat, mint az őszinte imádságot. Az istenfélő eminens diák szorgalmát több bírálat éri, mint azt a szerencsétlent, aki az agykárosodásig „szipuzott”, de az édesapja pénze ajtót nyit előtte az iskolába. Bár a társadalomnak eltartottja lesz, és soha nem az építője. Az erény és a bűn éppen úgy helyet cserélt, mint a tisztesség, ártatlanság, becsületesség. A torz értékrend nyomán kiokoskodják az ügyeskedést, lopást és hazudozást megértő magyarzatokat.

Valamennyi keresztyén/keresztyén egyház jó erkölcsre nevel. A mai, szabadságát rosszul értelmző ember szemében talán éppen azért népszerűtlen, mivel az egyház *etikai szabályozó* kíván lenni. Ezért tartózkodó a mai magyar ember minden intézményes egyháztól, de különösen attól, ahol *Isten kegyelmének fegyelmező erejéről* beszélnek (Tit 2:11–13). Mások a könnyebb utat választják: egy liturgikus eseményben keresnek, illetve találnak hamis békességet. Isten bűnbocsánatát megnyerve teljesen leszámolni a bűnökkel nagyon nehéz lenne. („*Megmaradjunk-e a bűnben, hogy a kegyelem annál nagyobb legyen?*” – Róm 6:1). A tényleges keresztyén vallásosság Isten útjának *személyes követésében nyilvánul meg és nem képmutató kegyeskedésben*.

Manapság a hitvallásos ragaszkodás nagyon szeszélyes értelmezést nyer. Az eredménye az, hogy a mindent bírálókat emberek felekezettől felekezethez csapódnak, keresgélve azt, ami leginkább megfelel az igényüknek. Végül az utolsó poszton elégedetlenül halnak meg.

Az életkor szintén hat a hazai, ezredvégi ember vallásosságára. A *fiatal gyermekek* elhiszik szüleik, tanítóik vagy

hitoktatóik szavát. Ebben a korban nem a szkepszis, hanem a fogékonyág jellemző. Viszont a gyermek hasonló készséget mutat az etikai negatívumok bevézésére. Apja „kedvenc” káromkodását már a bölcsődében ismételtetheti, főként akkor, ha a gondozójától ugyanazt hallja. A felnőttek hitbéli bizonytalansága, az Istenbe vetett hit gyengítése nem múlik nyomtalanul el a szívükből. Ezért igen nagy a felnőtt ember felelőssége a gyermekekért.

A vallásos nevelés a *serdülő korban* teljesül ki. Sokan úgy vélekednek, hogy ez a legkedvezőbb kor a hit elfogadására. Mindenesetre a római katolikus egyház szentjei között igen jelentős számban voltak serdülők, vagy olyan ifjak, akik „látásokat láttak” vagy más, igen szokatlan jelét adták vallási rajongásuknak.

A korfüggő hitbéli érés a *társkeresés időszakában* csökkenhet, de aktiválódhat is: „Ezt én már csak vele vállalom” – mondja az ifjú. A szeretett és megtalált társ hatására a hitetlen ember elfogadhatja Jézus Krisztust. Sajnos több esetben a hívő fél ezt csak reméli. A hajlandóság legtöbbször ki is merül a „templomi menyegző” passzív elfogadásában. Az *külön vizsgálándó lenne, hogy a népegyházi 'elkészék* – sajnos nem kevesen – ennyivel bőven beérik, de a magunkfajta is távol esik elődei gyakorlatától, akik ilyen kompromisszumot egyáltalán nem fogadtak el (nemcsak a „törvényeskedők”).

A *családi kör népesedésével a fiatal szülőkből fölele-venedik saját gyermekkoruk követendő vagy éppen elutasítandó emléke. Két változat általános. Jó lenne átadni azokból a lelki-szellemi értékekből valamit, amit kaptak a szülők. Vagy jó lenne átadni azokat a lelki-szellemi értékeket, amiket soha nem kaptak meg. Sajnos mindkét jó szándék hamar kimerül. Elsősorban azért, mert a gyermek nem a jámborságunkat, de még a pislogó hitünket sem örökli, legfeljebb bűnös emberi természetünket – ahogy a zsoltáriró tapasztalta (Zsolt 51:7. vers). Dávid király is csak egyéni küzdelemmel, nagyon komoly hitharccal szabadulhatott a bűneitől. Nem volt sima útja ahhoz, hogy Isten szíve szerinti férfit lásson benne (1Kir 15:3). A serdülő általában sokkal inkább követi a kortársai magatartását, mint hallgassa (és főleg meghallgassa) szüleinek százszor megunt intelmeit. Így jut el valamilyen zagyva, diszko-vallásosságig; vagy elkalandozik a nem krisztusi gyülekezetek (paraegyházak) csalogató közösségeig. Legvégső és legrosszabb eset, hogy életével fizet gátlástalanságáért. Kinzó keserűséget okozva ezzel szüleinek.*

Társadalmunkban régóta arra kényszerültek a családapák, hogy főfoglalkozásuk napi munkaideje után tovább robotoljanak. Talán nevezhetnénk „*vállalkozói vallásosság*”-nak azt a jelenséget, amikor az egész életét és minden percét munkájára „szentelő” férfi egyszer csak váratlanul templomépítésre nagy összeget áldoz. Addig „nem ért rá”, hogy igét hallgasson, otthonában áhitatot tartson; arra sem, hogy

egy fillért adakozzon. Vajon megnyerheti ezzel Isten tetszését (1Sám 15:22)? Pótolhatja-e a benső ember veszteségét, az elmaradt imádságok, meg nem hallgatott igemagyarázatok természetes következményét? Mindenesetre pótolná.

A fokozatosan szilárduló keresztyéni viselkedés és jellem formálódásában nagy szerepük van a *szokásoknak*. „Ezt szoktam meg, ezt találok jónak” – mondja, és „a bejárt úton” nem hajlandó változtatni. „Az élet útjáról” szóló, gyakori öszövetési szóhasználat az evangéliumban, Jézus Krisztus által, a „keskeny út” és „széles út” ellentétes gondolati párhuzamában folytatódik. Csak a keskeny utat érdemes végigjárni. Van olyan út, amit az ember jónak lát, mégis veszedelmes (Péld 14:12).

„Hinni kell valamiben!”

Az utóbbi évtizedben a hitet vállaló ember körülményeiben beálló legfőbb változás, hogy többé nem üldözött intézményesen a magyar társadalomban. Ez igen fontos és lényeges dolog. Az állami tolerancia hasznos, de mégsem kizárólagos, nem ad minden problémára perfekt megoldást. Mivel az állam a felekezeti jogát elismeri a szabad tevékenedéshez, az elmúlt évtizedben, hazánk rengeteg ismeretlen denominációnak, esetleg pogány vallás beáramlásának nyitott ajtót, kaput. Ma már szembe kell nézzünk azzal, hogy a magyar társadalom egyáltalán nem viselkedik és nem gondol-

kodik keresztyén módon, sőt visszaszorulóban vannak a domináns egyházak. Mindezzel jár az emberi civilizáció évezredes európai keresztyén jellegének kiszorulása, teret engedve a számtalan közel- és távol-keleti filozófiai irányzatnak.

A hit vállalása személyes, sőt egyéni ügy. „Kell a gyermeknek a hit!” – „Magamon látom, mivé váltam hit nélkül.” – Szomorú, bár sztereotip „vallomások” ezek. Elrontott élet rosszul fogalmazott tanulságai. A nagy akadályversenyben

egymás után két gáttal dönt föl a futó. Mert még mindig nem a saját élető hitére gondol, csak annak a hiányára. Számos bizonytalansági tényező van a lelkében. Nem *valamiben* kell hinnie, hanem *Istenben, a Megváltó Jézus Krisztusban, a Szentírás szavaiban és a Szentlélek-Istenben*. Nem a gyermekének kell ez a hit, hanem minden embernek kell, amíg él. *Minden bűnös embernek kell...* Nyilvánvaló tévedései ellenére mégis van ebben az állapotban egy halovány reménység. Az, hogy *hitre jutni soha nem késő, és lehet* is. A vágyakozás a teljesülés felújtán van.

Hit által léphet be Isten az ember életébe, az *aktív kereső korban* is. A jövedelemszerzés vágya, a birtoklási ösztön és a családi élet gondjai általában fékezik a hitre jutást. Máskor a személyes traumák – mind a betegség, mind a gazdasági veszteségek – Isten felé fordítják az embert. Az elmagányosodás is ösztönözhet a keresztyén testvéri közösség felé.

A vallásosság elnyomásának évtizedeiben elég gyakori volt a „nyugdíjas vallásossá válásának szindrómája”. A koros embernek egyszerre eszébe jutottak hívő szülei, édesanyja imái, és bement a pártirodára, letette a tagsági könyvét és elment a templomba. A 89-es fordulat után ez a jelenség mind gyakoribbá vált. Ehhez azért tegyük hozzá: jobb későn, mint sohasem.

Amikor a családban elhunyt egy *idős ember*, a követő generáció kegyelete ismét diktálni kezdett egy jelenséget,

amit sokan vallásos megnyilvánulásnak minősítenek. Az életre szóló adósság végösszegét, egyetlen tétellel egyenlítenék ki. A végtisztességhez papot hívnak, az ő dolga, hogy az elhunytól kijelentsé: kegyes életű „jó ember” volt. A lelkészek általában hajlandóságot mutatnak ennek „odaítélésére”. A gyászoló család igyekszik szent emberré formálni, és legendákat gyárt az elhunytól. Az embernek kellene a héroszok, a szentek. Bennük látja meg szálnalmas önmagát. Az elhunytak tulajdonítva azt, ami saját élete során mindig ő szeretett volna lenni.

Az ökumenikus együttműködés múltja és kilátásai

Népszerű és köreinkben olvasott szerzők bírálják az ökumenizmust. Alexander Seibel az ökumenizmus alapján teszi ezt a *karizmatikusokkal*. Seibel mérnököt egy karizmatikus teljes éjszakán át tartó vita után döbentette bűnbánatra, mégis úgy vélekedik, hogy az „egész szinte hihetetlen csalás”.

Prédikátoraink közül szintén elég sokan fordultak szembe az ökumenikus mozgalommal, különösen a már említett 1989-es fordulat után. Nehezen állapítható meg, hogy tévedés vagy rosszul tájékozottság állt a mozgalom lejárata mögött köreinkben. Talán csalódás, kiábrándulás. Szükséges, hogy a tisztánlátás érdekében érintsük az origót! Emlékeznünk kellene a *külmisszió* érdekében tett korai protestáns összefogásra, a *diákmisszióra*, a *KIE* és több más kezdeményezésre, jóval 1948. előtt. Akkor szervezték meg Amszterdamban az *Egyházak Világtanácsát*.

Meyer Henrik önéletrajzában írja, hogy kereste Budapesten a darbista Müller gyógyszerésszel, a skót református Moody

lelkésszel és Szabó Aladár később hazai teológiai professzorral az *együttműködést*. Szívesen megjelent és szolgált közöttük 1873 és 1875 között, úgy tűnik, *úrvacsorázott velük*. (A kapcsolat az első budapesti baptizálás után romlott meg.)

A *bibliaterjesztés* szintén az áldott, kiemelkedően jó ökumenikus kapcsolat jegyében működött országszerte, egészen a Brit és Külföldi Bibliatársulat megszüntetéséig. A protestáns ébredés kezdete előtt, a harmincas években tartott budapesti, lelkészi imáórákon jelen voltak közösségünk vezetői.

Az *1956. óta aktív ökumenikus tevékenység* dr. Haraszi Sándor és dr. Nagy József kezdeményezésére jött létre. – és bármilyen hihetetlen – az akkori ÁEH ellenezte a belépést mind az Egyházak Világtanácsába, mind a hazai ökumenikus szervezetbe. Ismert szlogenje volt, hogy az „ökumenizmus az imperializmus ötödik hadoszlopa”. Nem segítette elő, és legkevésbé sem kényszerítette az elfogadását. Más az, hogy egy idő után megtalálta az eszközöket, akiken keresztül érvényre juttatta szándékait még a nemzetközi ökumenikus munkában is.

Az *ökumenikus együttműködés több tekintetben hozott áldást* a hazai protestáns keresztyén közösségnek. Jobb kapcsolatokat hozott a felekezetek között egymás kölcsönös megismerésével. Ezt széles körű tanulmányi munka segítette. Az utóbbi tíz évben az egyházak segélyakciói pótolni igyekeztek a szociális gondozásból fokozatosan kivonuló állam (pl. társadalombiztosítás) támogatásának hiányait. Később kereteket és forrásokat használt föl a nyomorgók segít-

lyezésére. Igen jelentős volt évtizedekig a hazai vagy határon kívüli protestáns magyar lelkészek egy-egy hónapos svájci üdültetése (Locarno, Tessin). A belviszályok által sújtott népek önzetlen anyagi segélyezése, ami rendkívül nagy összegeket tett ki. A természeti csapások (pl. árvíz) kárvallottjainak is jutott az ökumenikus segélyből. A római katolikusok Máltai Szeretetszolgálat szintén hálára kötelező segítséget adott hazánkban és külföldön. Újszerű az ökumenikus általános iskolák hálózata. Bár nem nagy a számuk, de részvételünk mellett működnek az országban protestáns és katolikus felekezetek az iskolákban (pl.: Kispesten, Főten).

A *keresztyén egység hiánya* (Jn 17: 21) egyértelműen erősíti a hitetlenséget a világon, és gyengíti a keresztyén missziót. Amikor a különféle egyházak lelkészei bármilyen kérdésben közös véleményen vannak, jó példát mutatnak híveiknek.

A keresztyén-zsidó megbékélés

Isten az ökumenikus együttműködés körét szélesíti. Régi és súlyos félreértések, halálos gyűlölködések visszaszorítása vált szükségessé. Az Ó- és Újszövetség népe közötti megbékélésre lépéseket tettek először Németországban, a második világháború után. A mustármagnyi kezdeményezés mára világmozgalom.

Sajnos nem mondható ki annak ténye, hogy az evangéliumi gyülekezetek mentesek voltak az *antiszemizmustól*. A gyilkosságtól igen, de a lappangó, sunyi és a másik embert kigúnyoló magatartás nem volt ritka. Érett keresztyének azonban önzetlen szeretettel, titkon mentették a halálos vesze-

delembé sodródott embereket. Tetteik tiszteletet érdemelnek még akkor is, ha csak eggyel csökkentették a hatmillió ártatlan áldozat számát.

Hazánkban 1988-ban létesült „nem vallási alapon” baráti társaság, majd rendszeres kapcsolat egyházi vezetők, püspökök és rabbik között. Kiemelhetjük a dialógus támogatóit: *Éliás Józsefet*, *Komjáthy Aladárt*, *Tamás Bertalant* református, *Szécsi Józsefet* és *Endreffy Zoltánt* római katolikus részről, mint kezdeményezőket. Ezekre az ülésekre eljuthatott egyházunk képviselője. Kisegyházi támogatói szintén voltak a bizalomfejlesztő kezdeményezésnek nemcsak a lelkesek között, a gyülekezeti tagok körében egyaránt. A Keresztény-Zsidó Társaság rendszeres programot dolgoz ki, utóbb a közös imádkozásokat is belefoglalva, hogy az egész országban fejlessze az alakulóban lévő kapcsolatokat.

Többen hiányolták a két világháború közötti zsidómisszióit protestáns körökben. Nem látták biztosítottak a dialógus keretében a zsidóság krisztianizálódását. Ez a megváltozott viszonyok között nem is volt elképzelhető. A zsidóság nem kereste többé az asszimilációt. Ezzel szemben, bármennyire kis számmal, de léteznek Krisztus-hívő zsidók. Régi kereszténynek tartott családokban szívesen hangsúlyozzák, hogy elődeik között kimutathatóan zsidók is voltak. Különösen Izrael fennállása és gazdasági fellendülése óta. Ifjú értelmiségiek „derítették ki” zsidó őseiket, de közben megtartották Krisztusba vetett hitüket. Együttal vágytak Izrael földjét mielőbb meglátni. Többen vándoroltak ki a Szentföldre. Erre készülve szorgalmasan tanulták a héber betűket, az ivrit nyelvet, és átlagosan sokkal jobb eredménnyel, mint a teológiai hallgatóink.

A „zsidómisszió” tehát ezzel a sajátos átrendeződéssel áll fenn és működik. Fő célja a két világvallás közötti ellentét enyhítése. Az évezredek feszültségeire tekintettel ez egyáltalán nem könnyű feladat. A megbékélés ügye a zsidóközösséggel váratlan támogatót nyert II. János Pál pápa személyében. Lépése történelmi fordulat.

A Biblia a hit egyetlen zsinórmértéke

Hitbeli atyáink úgy gondolkodtak, hogy életük legfőbb szabályozója a Szentírás. *Nagyon ragaszkodtak a Szentíráshoz*. Bibliái ismeretük kimagasló volt. Az iskolás gyermekektől az aggastyánokig állták az összehasonlítást a népegyházak tagjaival, esetleg papjaival. Az ígét olykor betű szerint véve még a tévedések forrása is ez a ragaszkodásuk volt. Vegyük például az ApCsel 3:1 régebbi fordítását, ahol a római időszámítást szó szerint átveve, a 9 órai imaórakezdés „bibliai alapját” találták meg.

Gyülekezeteinkben a dogmák, diszciplínák, szabályok soha nem voltak túl népszerűek. Tanulságos a régi hitvallásaink vizsgálata ebben a kérdésben. Csupán három pontból állt 1640-ben az első angol hitvallás (Particular Baptists).

A későbbiek szintén néhány pontból állnak. A helyi gyülekezeti szabályokat mindig bibliai érvekkel támogatták. Ezeket a szabályokat Jézus Krisztusra nézve gyakorolták.

Azóta a nagyegyházak ragaszkodása a Bibliához jelentősen javult. A római katolikusok a Szentírást olcsó és jó fordításban adták ki, és sokat elajándékozták iskolás gyermekeknek.

Az utóbbi évtizedben nagyon sok tekintetben változtak kapcsolataink a Bibliával. Egyáltalán nem csupán arra gondolok, hogy nagyon megritkultak a régi családi *áhitatok reggel, délben és este*. A egész család részvételével szinte nem is lehetségesek. Amikor az elhagyott fészekben már csak a két idős pár maradt, újra előtérbe kerül az otthon melegéről gondoskodó közös napi bibliaolvasás és áhitat.

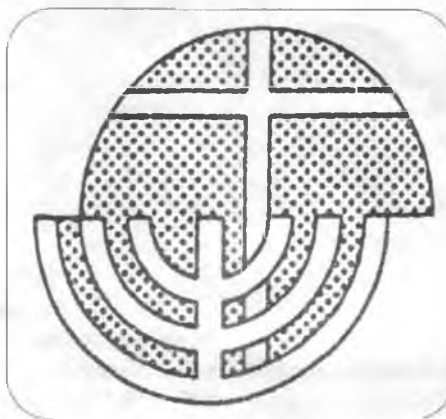
Körülményes dolog meghúzni a határt a *bibliakritika* esetleges pozitívumai és a negatívumai között. A tudományosság terén hátrányos lehet az álláspontunk, de mégis közelebb áll hozzánk az a német szerző, aki sokféle elmélet megvizsgálása és az archeológiai, írásmagyarázati elemzések után írta le a könyve címét: *Mégis igaza van a Bibliának*.

Vizsont kibontakozódott egy újabb, éppen elég *ártalmas kritikái magatartás*: a vezetőink elleni bizalmatlanság, prédikátoraink bírálgatása és a gyülekezeteink iránti elégedetlenség. Senki nem gondol arra, hogy a kritizálás sokkal károsabb, mint amennyi „hasznót” várnak tőle a kritikusok. A Biblia verseit érvként használják mással szemben. A fortélyos rebellis csak önmagában nem talál kivetni valót, életét soha nem helyezi a Biblia görcsöve alá, mindig másban talál hibát, magában semmit. Másnak talál feladatot. Az ő feladata csupán a „szálka” keresgélése.

A Biblia azonban *Istennek mind a mai napig megbízható kijelentése*. *Isten akaratát ellenőrizhetően tárja fel*, és aki rendszeresen olvassa, naponta nyer belőle erőt, hogy dolgát, küldetését jól lássa el. Akármilyen más szabályozó rendszerhez fordul a hívő ember, beleértve másik társát, csalódhat. A hírneves agitátorokban szinte bizonyosan csalódik, de *aki a Szentírásra épít, szilárd alapokon áll*.

A Szentírás nem akadályozza a haladást, modernizálódást vagy művelődést, de megoltalmazza a követőjét attól, hogy elmerüljön az átlagosság mocsarába, bűnébe, követve minden káros, rosszat és embertelent, amelyek sajnos valóságosan az úgynevezett „haladás” és „fejlődés” vélemezésének hátterében állnak.

Egy népnevelő éppen hívő parasztembert „gyóntatott”: „A Bibliás maradiságával megtagadja a művelődést, a haladást, a technikai civilizációt!” – Erre visszakérdezi a már szintén korosodó népnevelőt: „Ma ugye, nagyon tanultak, haladók az emberek, és a technika is magasabb színvonalon áll?” – „Igen” – volt a válasz. – „Aztán most boldogabbak az emberek?” – A népnevelő elhallgatott.

ben a boldog emberi lét alapja változatlanul Jézus Krisztus és a róla szóló áldott ige marad.

A millenniumi év elmúlik, és *megmarad a keskeny út*. Az igazán keresztény gondolkodás boldogabbá teszi az embereket a földön. „*Minőségi életet*” garantál az Isten szavának megtartása annak, aki őszintén követi, és tanácsaival saját belső emberét táplálja. Az örök boldogságot pedig várjuk. Arról az elképzeléseink is szegényesek, de biztatóak (1Kor 2:9). *A következő évezred-*

Friedensklänge

Zeitschrift der Baptisten-Gemeinden in Süd-Ost-Europa.

Ein Herr ✻ Ein Glaube ✻ Eine Taufe.

1917. február

Karácsony Belgrádban

Amikor feleségemmel a megszeretett Nagyszebent – ahol az istentiszteleteken szolgálhattam is – 1916. június 7-én elhagyni kényszerültünk, szívünkben szorongást éreztünk, de az Úr, akinek gondolatai a miénknél égnyre magasabbak, utunkat a legjobban rendezte el. Brünnebe kerültünk, ahol öt hónapon át testvéreinkkel sok áldott óránk volt. Főleg a prédikátorosaládnál. Fric prédikátor e nehéz helyzetben is minden lehetőt megtesz Isten országáért...

E földön vándorok vagyunk, nincs itt maradandó városunk. Sokaknak kell ezt most tapasztalniuk; bár keresné mindenki a mennyeit. 1916. október 8-án Zimonyba helyeztek át minket. Hiába kerestünk, nem találtunk ott testvéreket. Gromen testvérhez fordultunk, ő pedig Peter testvérnél érdeklődött, aki belgrádi testvéreink címét küldte el nekünk.

December 25-én áthajózhattunk Belgrád várába Isten igéjével, hogy népével egybegyűljünk. Lelkünk itt felüdülhetett. Karácsony napján, az öröm ünnepén Schmidt testvér szolt a Megváltó eljövételéről... Este karácsonyfa köré gyülekeztünk, és a zsoltárossal vallottuk: „*Jobb egy nap a te tornácaidban, hogyszem ezer másutt...*” A testvérek itt elég messze laknak egymástól, ennek ellenére vasárnaponként igehallgatásra kétszer jönnek össze. Nagyon sajnálják, hogy Peter testvér a háború kitörése óta nem látogathatja őket. Jó néhány testvér viszont megismerhette Belgrádot, és örvendhetnek az itteni testvérek között.

Az utcákon a háború nyoma, a romba dőlő házak jól láthatók. Nagyon vágyjuk a békét, miközben a helyreállítás elkezdődhet. Minden Isten kezében van; a maga idején majd „állj!”-t parancsol. Hű Urunk áldja meg az ő munkáját Belgrádban is.

G. Teutsch örmester

A harangtoronyból

Isten dicsőségére közölhetjük e helyen, hogy Urunk Scheffler testvérünket a kórházból hazasegítette, és otthoni ápolásban részesülhet. Teljes gyógyulására még sokáig kell Isten segítsége, ezért kitartóan kell érte imádkoznunk arra gondolva: „Sokat tehet az igaznak odaadó könyörgése.”

Új előfizetők toborzásáért e helyen keveset kongattam. A harangozó azt gondolta: háborús időkben a Friedensklänge (békehangok) úgyis sokakat készítenek az előfizetésére... Nem így történt...

Magyarországon egyedül ez a német nyelvű lap kerül kiadásra, képviseli dél- és kelet-európai missziókat, és ad hírt róla. Német gyülekezeti tagoknak ez okból is kellene olvasni a Friedensklänget, mely nem túl nagy, nem túl kicsi, nem túl olcsó, nem túl drága. Havonta 8 oldalon jelenik meg, és évi 2,80 K-ba kerül. Ha a gazda 10 kg burgonyát visz a piacra, annyit kap érte, amennyiért egy éven át a Friedensklänget. Vagy ha a gazdasszonynak jó tojó tyúkjá van, 8–14 nap alatt annyi tojást tojik neki, hogy a Friedensklänget egy évre kifizetheti.

Kedves testvéreim, a gazdag Magyarországon, vagy a Duna-menti szép császárvárosban: Rendelje meg mindenki a Friedensklänget; teljen meg a lég a béke hangjával; szelleme terjedjen szét az egész világon!

Legyen fedezve a mintegy száz, romániai előfizető kiesése. Mily jó és helyes volna, ha az előfizetők száma a 400-at elérné...

Karácsony a kórházban

(Potzner Krisztián leveléből)

Több boldog tapasztalatom volt itt. Első a szenteste. De nagyon vágyódtam családom körében lenni, sajnos hiába. Túlzsúfolt termünkön könnyel telt szemmel mentem végig. A 110 beteg különféle játékot űzött; sokféle beszélgetést folytatt; karácsonyit sajnos egyet sem. Ez szívemet égette, s Isten adta nekem, hogy néhány beteget magamhoz hívjak, akiknek Lukács 2-ből a karácsonyi történetet olvastam föl, és rövid magyarázatot fűztem hozzá, melyet érdeklődéssel fogadtak. Ezután énekelni kezdtem: „Csendes éj...” Nem értem a végére, s mások is bekapcsolódtak. Éneklésünk más betegeket is odavonzott, akiknek szintén elmondtam: miről olvastam, miről beszéltem. Ekkor az egyik jegyzetfüzetet vett elő, melybe az Evangeliums Sängerből több éneket is följegyzett. Sorra énekeltek: „Nagy Isten, mi dicsérünk...”, „Hol talál a lélek...” stb. – Észrevehetően a szívekhez szólt; e terem egyre csöndesebb lett, és a még kártyázók is abbahagyták játékukat; tiszteletteljes érzés szállta meg az embereket, és sokan követ-

ték példánkat: karácsonyi énekeket énekeltek magyarul, románul éjfélig. Csendesen imádkozókat, könnyezőket láttam, mint eddig egy karácsonyon sem. Ó, mennyire boldog voltam és reménykedő, amikor láttam, hogy e beteg és részben mogorva harcosokban még nincsen veszve minden.

Így telt el, rendkívüli örömben – karácsonyfa és gyertya nélkül – a karácsonyest.

Hírek a gyülekezetekből

Ráczkozár

Január 11-én Jézusban, boldogan hunyt el *Regina Rück* testvérnő, és 13-án temették el a baptista temetőben. 61 éves volt... A háború sok könnyet okozott neki. 4 fia közül egyet sem kísérhetett sírjához... Amerikában, a fronton, és hadifogságban hunytak el. Miután minden gyerekét elvették tőle... egy vágya volt csak: Krisztushoz költözni.

Ő az első baptista testvérnő, akit Ráczkozáron temettünk el. Az őt gyászoló, megözvegyült menyeit az Úr vigasztalja meg...

Áremelés

Sajnos, a Friedensklänge árát 1917-ben emelni kényszerülünk. Papír, nyomdafesték, munkabér oly mértékben emelkedtek, hogy régi áránál maradni lehetetlenség, s így a Friedensklänge ezentúl évi 3,50 koronába fog kerülni. Reméljük, hogy emiatt senki sem lesz hűtlen hozzá. Nagy segítség volna, ha az előfizetők száma gyarapodna, ha testvéreink lapunk iránt érdeklődnének.

Bibliakurzus

Budapesten február 21-től március 6-ig nagyobb bibliakurzus megtartására kerül sor. Minden magyarországi testvért, akik az igehirdetésben segítenek, kérünk: vegyenek részt a kurzuson. Mivel az élelmiszerellátás itt nagy gondot jelent, kérjük: hozzanak ételmet magukkal, hogy elkészítve, közös étkezéseken együtt fogyaszthassuk el, úgy, ahogyan a legutóbbi konferenciánkon.

Mivel a szigorú tél a mezőgazdasági munkát lehetetlenné teszi, így bizonyára többen is jöhetnek... Az otthonmaradókat kérjük, ezekben a napokban imádkozzanak értünk. Erőnk fölöttire vállalkoztunk, ezért különösképpen vagyunk Urunk segítségére utalva.

R. Scheffler, Budapest, VII. Hársfa u. 33.

1917. március

A harangtoronyból

Gyászt kell harangoznom, újra... Ezúttal a promontori (budafoki) kedves *Steiger Mátyás* testvérért szól a harangszó.

Vasárnap, március 4-én, az úrvacsora után még testvércsókot adtunk egymásnak; hétfőn este hivatalából egészségesen jött haza. Azután lett rosszul... Hajnali 4-ig egyre fokozódó fájdalmak gyötörték, azután minden földi szenvedésétől megszabadította őt az Úr.

Halálát korábbi betegsége – idegfájdalom a fejben, mely két évvel ezelőtt hónapokra ágyba döntötte, s úgy tűnt: egy éve teljesen megszabadult tőle – okozta.

Steiger testvér 1881. július 2-án, Budapesten, a Sváb-hegyen született. 18. évében tért meg, és 1900. június 3-án merítette be Meyer testvér, és vették fel a gyülekezetbe. Ifjúi erejét teljesen az Úrnak és népének szentelte. Szorgalma által lett énekesből ügyes orgonistává, dirigenssé; tolmácsból a pré-

dikátornak jó helyettesítője az igei szolgálatban. A dél-, kelet-európai német baptisták szövetsége fennállása óta, annak hűséges pénztárosa volt. Gazdag áldássá tette őt az Úr; sokan köszönik neki, amit értük tett. Az Úrtól áldott volt a családi élete is. Boldog, tizenegy évig tartó házasságukban 3 leányt és 3 fiút adott nekik az Úr. Közülük egy fiú és egy leány idő előtt – apjuk előtt – távozott az Úrhoz. Az egész család – 3–10 éves gyermekeik is – gyakran szolgált kedves lelki énekekkel a gyülekezetben... Márc. 9-én a budafoki kápolnában a temetésre sok budapesti, csepeli, budafoki testvér gyűlt össze... Meyer Henrik és R. Scheffler testvérek sem engedték meg maguknak, hogy távol maradjanak és a vigasztalás ígét ne szólják... 3 órakor Scheffler testvér az egybegyűltekekkel elénekelte: „Mind jó, amit Isten téstzen...” János 11:37 alapján arról szólt: „*Nem meglehetett volna-e ez, aki a vaknak szemét felnyitotta, hogy ez ne haljon meg?*” ... kedves testvérünk, apa, férj, fiatalon, 35 évesen ne haljon meg?...

Meyer testvér azt mutatta meg nekünk, mily különbözően szól a Biblia a halálról: pl. „*A bűn zsoldja*”, máshol viszont: szentjeinek halálát az Úr becsben tartja...

Ezután még a házban a harangozó beszélt Lk 12:42–43 alapján a hűség nagyszerűségéről...

Közösen eléneklése és Vogel testvér imája után a koporsóval elindultunk a temetőbe, melynek egyik sarkát a baptistáknak engedték át. A sírnál arra hívtuk fel a figyelmet, hogy köztünk és a halál között néha a mi számunkra is csupán egy lépés van.

A mélyen megsomorodott özvegyet az Üdvözítő szavaival próbáltuk vigasztalni: „*Ne nyugtalanodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem!*”

Az énekkar utolsó éneke alatt a sírásó megkezdte a szűk kamrát lezárni. Azzal a tudattal távoztunk, hogy egy drága testvérrel, az Úr szőlőjének hű munkásával vagyunk szegényebbek. Az Úrtól azt kértük: töltsé be hamarosan az űrt.

Tábori posták

Hogyan jutottam hátszországba

1916. december 5-e volt, amikor parancs érkezett: Fedezék építésére fát, követ kell szállítani a frontra!

Erős szélben, nagy hidegben 7-én indultunk és este érkezünk kocsijainkkal utunk végére, a 27 km-re levő kis faluba, 2 km-re a front mögé. Már csak négy ház állt. Ajtó, ablakok, tűzhely hiányoztak, a 106 embernek nem nyújtottak elég meleget. A hideg falak között, ellenséges tűzben alvásra gondolni sem lehetett. Belső békességet a Zsoltárok 91:1–2 és imádság adott nekem. Napok teltek el, mire meleg fedezékekbe, és szobákba kerültünk. Addigra reumám annyira előre haladt, hogy kezem, lábam megdagadt, minden ízületem fájt és esténként láz gyötört. Teljesen munkaképtelenné váltam.

December 12-én, amikor Tabon testvéreink Scheffler testvér vezetésével arról tárgyaltak: hogyan szabadulhatnék meg a katonai szolgálattól, ezredorvosunk krónikus reumatizmust állapított meg nálam, és azonnal hátszországba küldött.

Az én, és őrmesterem kérésére – nem maradhatnék-e a tábori kórházban – az orvos azt válaszolta: „Amit elrendeltem, elhiheti; ennek az embernek elege van.” Pathorcéba kerültem, a tábori kórházba. Bajtársaim nehezen búcsúztak el tőlem. Mily vigasztaló, hogy az Úrra bízhattam őket. Az üdvre vágyók közül egyről sem fog megfélemlkezni... Sok beteg között találtam magam, akiket szerető kezek ápoltak. Másnap délben a tábori vasút Ozsidofba, majd Lembergbe vitt, és éjfél

után megmosakodva, tiszta ágyakban feküdtünk. Ily élvezetben rég volt részem. Beteg testemnek nagyon jól esett. A nemes orvosi ellátást és mintaszerű ápolást nem felejttem el.

A találkozásunk Stinner testvérrel, a testvéri beszélgetés, a közös áhítat és ima megvigasztalt minket.

December 15-18-ig voltam itt, és az első napokban sok fájdalmat aludtam át. Mivel állapotom nem javult, a főorvos Magyarországra szállíttatott. Hosszú betegszállító vonat indult el velünk 18-án este 7-kor. Presmyśl, Krakkó, Oderbergen át, 48 órás vonatozás után érkeztünk Komáromba. – Minden betegszállító vonat nagy feltűnést kelt, joggal. Vajon hányadik ez, a háború kitörése óta? Sok fáradt, elcsigázott harcos van rajtuk, akiken látni, mennyire szenvednek... Külső és belső sebeikből talán sohasem gyógyulnak meg. De a tudat: újra otthon lenni, szeretteinket látni – bizalommal tölt el... Ha sok terv, célkitűzés megghiúsult is... tudom: sokan imádkoznak értem, és akik Istent szeretik, minden a javukra van. Isten iránti bizalmam, hogy az Úr mindent jóra fordít, ez erősíti meg.

„Pöztner, Krisztián”

Kedves Friedensklänge!

Franciaország, 1917. II. 11.

Neves harangozók, akinek harangozását szívesen hallgatom, kért arra, húzzam én is a harangkötelet. Kérését szívesen teljesítem, hiszen régóta érzek indítást rá...

Zavarban vagyok: melyik harangot is húzzam? – A békeharangot? – Végtelenül fontos volna. Kissé már megmozdult, de csak zengő érc volt, a szeretet hiányzott belőle. Az én szeretetem lendítő ereje nem elégséges ahhoz, hogy a világhéke harangját mozgásba hozza. Szívesen megtenném már ma. Fedezékbe vivő utamon gyakran nézek azott csüngő harangra... Nehéz gránátok becsapódásakor halk rezdülését megértem: „Riadót jelző harangok vagyunk, a mi óránk még nem jött el... minden pillanatban bekövetkezhet; minden készen áll.” E harangok tehát felsőbb parancsra várnak; nehéz, ércnyelvüket én meg nem oldhatom. Pár órányira a fronttól, egy faluban táborozunk. Azelőtt itt istentiszteletre hívott a harangszó. Most nem lehet, a harangok nem figyelmeztetnek erre, helyettük parancs szól: „Vezényeljetek templomba vonulást!” – Számomra ostorcsattogásként hangzik. A legtöbben belső morgással ágnak ez ellen. A kemény „muszály” engem is megráz, de közben finoman megcsendül bennem a forró imádkozás vágyának halk harangszava. Igen, továbbra is ez szóljon, ennek kötelét akarom erőteljesen húzni. Bár tudnám testvéreim szívében az összeset megkondítani! Számomra úgy tűnik, hogy e harangok tisztán zengik: „Eljött a mi óránk.” – Felsőbb parancsra várnak, hogy szabadon, kényszer nélkül zúgjon szavuk a Magasságos trónjáig...

Nagy várakozás feszültsége van idekint mindnyájunkban. Ellenségünk hatalmas rohama mikor indul el? Talán már holnap? Szorongat, de nem csüggedek, mert: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” Testvér! – Imádkozunk mindnyájan a mihamarabbi békéért és győzelemért – Urunk országának mielőbbi teljes győzelméért.

G. Peters

Hírek a gyülekezetekből

Temesvár

Schlier testvér, a temesvári gyülekezet egykori prédikátora is hazaköltözött már. Március 20-án kaptam meg Schlier testvérnő levelét, melyben férje betegségéről és attól való

megszabadulásról ír. Március 21-én odasiettem, de már késő volt. Betegség miatt engedték el a katonaságtól. Mokrinban régi mesterségét próbálta folytatni – kocsigyártó –, de csak rövid ideig tehetette. 43 évesen feleségét és 4 kiskorú gyermekét hagyta hátra. 17 éves korában tért meg; Meyer testvér merítette aia, és a budapesti gyülekezet fogadta tagjául. Kolportőrként, gyülekezetvezetőként, és végül Temesváron mint prédikátor szolgált.

22-én volt a temetése... Borongós, esős napon. Baptista temető a faluban nincsen. Az egyházak nem adtak neki sírhelyet. Végül hosszas könyörgés után a nazarénusok adtak eltemetésére helyet.

Az elhunyt kívánsága szerint J. Bauer prédikátor is elment a temetésére, de csak egy nappal a temetés után ért oda. A temesvári gyülekezet meghívására vasárnap és hétfőn náluk szolgált az élet igéjével.

Franz Schenk

„Ries, Feketehegy”

Rövid időn belül háromszor álltunk a sírnál...

Először Berleth testvérék fiatal Katicája halt meg, Újvidéken. Torzsán a 73 éves Karl Tiefenthäler apó lett hazahívva. Virágvasárnapon pedig Hermine Sepper, szül. Giesen testvérnő sírjánál álltunk, aki 32 évesen 4 gyermeket – Jolán, a legfiatalabb csupán 14 napos volt – hagyott hátra a mélyen megszorodott férjnek. Súlyos szenvedései ellenére az Úrban megvigasztalódottan távozott.

Julius Peter

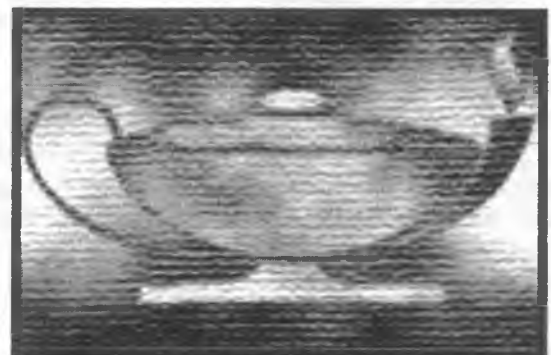
Budafok

Húsvéthétfő ünnepnap volt számunkra. A nőegyletünk tartotta éves ünnepét. Böven terített lelki asztalt kínáltak a helybeliek és a Pestről, Csepelről, Soroksárról érkezettek. „Anyák” – ez volt a vezértéma. Négyfajta anyáról – édesanya, nagyanya, anyós, nevelőanya – példaképeink, intő példáink a Bibliában vannak; mostohaanyákra vonatkozó példákat viszont a népből kellett vennünk. Az anyákról szóló énekek – női kar és a csepeli vegyes kar – és szavalatok, valamint beszédek mind az épülést szolgálták.

H. Meyer prédikátor két beszédében nagyon sok jót mondott az anyákról – főleg a mostohákról és az anyósokról.

Ez alkalmon emlékeztek meg Molnár testvérnő – vasárnapi iskolai főtanító és orgonista – megtérésének 25. évfordulójáról. Ezért a nőegylet egy kis pálmát ajándékozott neki.

Prédikátorunk előbb minden élő anyját – akinek magva a kigyó fejére tapos – ismertette velünk, azután minden hívó szabad anyjáról, az odafönt való Jeruzsálemről szólt, akinél egykor Isten minden gyermeke összegyűl és örökre megpihen.

Ernest O. Hauser

Észak-Afrika püspöke

A hippoi Augustinus nélkül a keresztyénség nem lenne az, ami

Minden keresztyén ismeret és döntés az ő tekintélyén és hit-alapelvein nyugszik. Pál apostol után a legnagyobb keresztyén gondolkodónak ismerjük el. Azonkívül a nyugati (latin) egyházi szellemiség kialakítója is volt.

Írásai 16 nagy formátumú vaskos kötetet tesznek ki. Ezek közül kettő világirodalmi híresség: „Az Isten városáról” („De civitate Dei”) grandiózus bemutatása Isten és a gonosz harcának, másik pedig a „Vallomások” („Confessiones”), a szerző hatásosan őszinte megnyilatkozással ecseteli a közvetlenül Istenhez vezető utat.

Augustinus Afrikából származott. Kr. u. 354-ben született a kereskedők városában, Togoban (ma: Souk Ahras, Algéria). A város mint az afrikai földrész legészakibb pontja abban az időben a római császárok fősége alatt állt. Atyja szenátor volt. Az istenhit számára nem jelentett semmit. Felesége, Monika. Augustinus anyja, ennek ellenére hívő keresztyén volt.

Karthago

Augustinus jó középosztálybeli miliőben nevelkedett. Az iskolát nem kedvelte, gyűlölte a leckéket, az ifjúság szcle úgy űzte őt ide s tova, ahogyan csak tudta. Atyja halála után család jó barátjuk vette szárnyai alá. Ismerte az ifjú adottságait, azért Karthagóba, a római-afrikai fővárosba küldte felsőfokú oktatásra.

„Sistergett köröttem a bűnös élet, mint a forró olaj” – írta a fiatalember feljegyzéseiben. 17 évesen magával ragadta egy szerelem, amelyet hosszú együttélés követett. Csakhamar fiuk született, Adeodatus („Isten ajándéka”), akit Augustinus igen kedvelt. Kicsapongó élete ellenére szorgalmas tanuló volt. Különös tehetséget a retorika és filozófia irányában mutatott. A Biblia akkor még csak „régmúlt történetek” gyűjteményét jelentette neki.

Az első vallási közösség – amelyhez sodródott – a manicheusok szektája volt, ennek tagságát valószínűleg a tartomány művelt elitje tette ki. A hívek, akik magukat a perzsa Maniról nevezték, úgy jelenítették meg a világot, mint amelyben a világosság és a sötétség vívja ősi harcát. Augustinus kilenc esztendő telt közöttük. Emiatt kegyes anyja igen bánkódott.

„Tolle, lege”

Augustinus, hogy latin nyelvi ismereteit elmélyítse, Rómába, később Milánóba ment, ahol nagy híri tanszéket foglalt el. Az elismerés és siker ellenére kételyek kínozták. Elfoglalta hát magát mágiával, asztrológiával és egyéb dolgokkal, amelyek végül agnosztikussá tették.

Anyja követte őt Itáliába. Újra meg újra kérlelte, hogy forduljon a keresztyénség felé. Ez időben hallgatta a milánói

országos tekintélyű püspök, Ambrosius szenvedélyes prédikációit. Majd azok óvták életének nagy tusáiban.

Az állandó testi nyugtalanságának kielégítése utáni vágy miatt – amelyet bűnnek tekintett – küldte vissza kedvesét Afrikába. Későbbi rajongása egy, a társadalmi köreihez illő fiatalasszony iránt mentette meg ismét, és adott új szerelmet neki. A hívő, vallásos élet és az excesszív sexualitás összeegyeztethetetlen volt számára. Amikor Istent kérte, és ilyen igénnyel állt elő, egy makacs hang bensejében újlag azt mondta: „...de kérek, összeegyeztethetetlen...”

A mind jobban meghasonló Augustinus felismerte, hogy választania kell a szenvedély és lelke között. Egy napon milánói kertjében a fügefá alá a fővenyre vetette magát, és kétségekkel telten sirt. Akkor a háta mögül üde gyermekhang hívta: „Tolle, lege! Tolle lege!” („Vedd, olvasd! Vedd olvasd!”)

Augustinus felugrott: „Végre egy jel!” Bemenedkedve a házba, magához ragadta Pál apostol levelét, s olvasta az első szót, ami szemébe ötlött: „*Mint nappal illik, tisztességben járjunk, nem dobzódásban és részegeskedésben és kicsapongásban, nem viszálykodásban és irigységben*” (Róm 13:13–14). Azonnal leirhatatlan béke töltötte el. A 33 éves férfiú a páska ünnepek előestjén, 15 éves fiával együtt Ambrosius püspök által megkeresztelkedett.

Püspök – a tiltakozás ellenére

Visszatért Észak-Afrikába, hogy szemlélődő, meditáló életmódot folytasson. Szülővárosában, Togoban szerény házat bérelt barátaival együtt, akik éppúgy, mint ő hátat fordítottak a világnak. Meghódolt a tartós fegyelemnek, személy szerint a szegénységnek. Megélhetését két keze munkájából fedezte, ideje nagy részét hitkérdés-vitáknak szentelte. Első tagjaként affajta közösségnek, amely ma az Augustinus-rendházakban él tovább világszerte.

Augustinus ragyogó igehirdető volt. Híre elterjedt egész Észak-Afrikában. Püspökséget mégsem akart, semmiképpen. Egyszer azután, amikor a városban, Hippo Regioban istentiszteletre látogatott, tiltakozása ellenére meghátrálásra készítették őt a püspökséget illetően. Minthogy az addigi püspök néhány évvel később meghalt, Augustinus lett az utód. 35 éven keresztül, 395-től 430-ban bekövetkezett haláláig gyakorolta tisztét. Egyidejűen polgári perekben is bíraskodott.

A Hippo Regio-i keresztyén közösség dogmatikai véleménykülönbségben élt. Más észak-afrikai városokban, mint Európában is, egészen egységes volt az. Augustinus fő tenivalójának az egyetemes keresztyén hit erősítését látta. Keményen dolgozott azon, hogy alapálláspontot hozzon napvilágra az Újtestamentumból. 500-nál több prédikációja volt, amellet 232 könyve és a kéziratok. Megkérdendő az ember, hogy tudott ennyit nyújtani rövid élete során? Dolgozószobájába föl- s alámenet, gyorsfirkantásos papiruszait változtatva fogalmazott. A még képlékeny keresztyén hitnek ő adott szilárd fundamentumot.

Augustinus elsőként egységesítette a tantételek háromnegyed részét, amit a különböző tartományok keresztyénei elfogadtak. Mindezt egyedül Isten kegyelmének tulajdonította. Elismerte, hogy Isten ajándékozta azt az embereknek, amikor

Óhozzá térnek. A kegyelem hangoztatása lett később a reformáció egyik fő pillére. Luther Márton – mint ágoston-rendi szerzetes – a Rómától való szakadásáig, erősen hajlott Augustinus tanai felé. Éjszaka, gyertyafényénél gyakran üldögélt annak munkái fölött.

Augustinus 76 esztendő volt, amikor vandál pusztítók törtek Észak-Afrikára, megsemmisítve mindent, ami útjukba került. Bekerítették Hippon Regiot is. Augustinus, biztonságba helyezve magát, az ellenállás lelke lett. Mindig újra bátorította félénk gyülekezetét, hogy helyezték bizodalmaikat Istenbe.

A hadviselés harmadik hónapjában megbetegedett. Dávid bűnbánati zsoltárát olvasta, amelyet fekhelye mellé, a falra függesztett, s napjait imádsággal töltötte. Lelki erőinek a vég-sőkig birtokában volt.

Az afrikai keresztyén egyház két évszázad múltán mentesült az arab inváziótól. Augustinus szellemi öröksége eközben az egész latin világ közkincsévé vált.

Entscheidung
Ford.: U. E.

Mégis, Isten türelme egyszer véget ér, és akkor jön az ítélet, amint a Biblia mondja

„Földnek sói”

A Teremtő időkeretbe helyezte földi életünket. Egyikünk sem tudja, meddig él. Egyszer eljő az óránk. Ám még dolgozik Isten Szentlelke világunkban. Mindenikünk előtt feltárja az egyetlen lelki szükségét, és vonz Jézus felé. Őbenne nyújt nekünk Isten megbocsátást és megbékélést. Mindegyikünkért meghalt a kereszten. Ontotta vérét érted és értem, újra életre kelt a halálból. Ó él!

Amikor az igazság kiábrázolódását szemléljük, tudatosodik bennünk, hogy Istenhez kell jönnünk. Mindegyikünk legbensejében hordozza azt a bizonyosságot, amit Ő ad. Éppoly pontosan tudjuk, hogy elszakadtunk tőle, s hogy meg kell békélnünk vele.

A keresztyén kihívással néz szembe. Ti vagytok a „földnek sói”. Ti vagytok az oltalom az önpusztítással szemben. Morálisnak találjuk magunkat az Isten és Szentlélek ereje nélkül... Mégis, aki szereti Istent és gondol vele, ugyanakkor pedig a világ folyásához szabja magát, olybá lesz, mint a „megízetlenült só”.

A Bibliából nem nyilvánvaló, hogy Noé felmenői hívők voltak-e. Azt mutatja ez, hogy a hit nem örökölhető. Szülők a gyermekeknek nem adhatják tovább automatikusan, nemzedékről nemzedékre.

Noé igaz ember volt – mondja a Biblia. Szerette és tisztelte Istent, és engedelmeskedett neki. A hit embere volt. Mégsem figyeltek szavára, amikor szólógtatta az embereket: „Készüljete! Térjete Istenhez, mielőtt késő lesz!”

Hajó a pusztában

Isten azután tudatta Noéval, hogy vízözönt mint világ feletti ítéletet enged meg. És megadta Noénak a kimeneke-dést: egy hajó, a bárka építése által: „150 méter hosszúnak, 25 méter szélesnek, 15 méter magasnak és háromszintesnek kell

lennie. Építsd meg úgy, hogy hajtható legyen! Nem fogod tudni kormányozni, sem motorja, sem kereke nem lesz...” (1Móz 6:14–16 nyomán Graham, a szerző.)

Csakhamar elkezdte Noé az építést. Hogy gúnyolhatták az emberek. Hajót építeni ott, ahol tenger sincs a közelben, amelyen az közlekedhetne. Mindenfelől özönlöttek az emberek hajója csodájának bámulatára.

És Noé mindennap prédikált az embereknek. – Végül Isten az állatokat is odavezette, amelyeket a bárkába kellett magával vinnie (1Móz 6:19–20). Akkor minden készen volt, jóllehet semmi sem látszott közeledni. S újra nevettek az emberek a magányos hajóépítőn. De kevéssel azelőtt, hogy esni kezdett volna, azt mondta Isten Noénak: „Menj be egész házád népével a hajóba” (1Móz 7:1). Pontosán szólva, ott áll a „jőjj!” kifejezés. Mondta Isten Noénak: „Jőjj befelé!” Ez a szó „jőjj!” ötszázszor fordul elő a Bibliában. „Jőjj!” – jelenti azt, hogy Isten előkészületei a bárkát illetően végbementek. Azt közli ez, hogy maga Isten zárta be az ajtót (1Móz 7:16).

Akkor még egyszer adott az embereknek lehetőséget a felkészülésre. S ők jöttek mindenfelől, és ellenálltak Noénak az engedelmeskedésben, neki, aki vízözönt hirdetett. Hisz nem volt nedvesség. A nyirkosság a talajból származott. Esőnek semmi jele sem volt. Hogy tudott Noé áradásról beszélni. Lehetetlenség! Noé napjaiban az emberek nem akartak hal-lani, ma szintúgy! Nem hajlottak Noé figyelmeztetésére, úgy tekintettek a bárkára, mint Noé hitére. Nem érdekelte őket.

A csak egyetlenegy ajtó

Hirtelen mégis elcsöndesedett a tömeg. Talán mert egyi-kük azt mondta: Ugyan nézzétek már, ott fenn! Egy felhőcske az égen... Még derűs volt az idő, de mind nagyobbak tűnt az. Majd jött a villámlás, az ézengés. És az emberek kopogtattak a bárkán, s mondták: „Noé! Bocsáss be minket!” – jóllehet elmulasztották az utolsó lehetőséget. Az özönvíz pedig jött.

Az „ár” szó gigantikus pusztítást jelent itt. Ez a vízözön gigantikusabb volt, mindannál, amit ma áradásnak ismerünk. Ömlött, mintha az egész föld vulkánná vált volna. Csak áradt szakadatlanul a víz.

Noé feltalálta magát a bárkában. Mindent egészen úgy tett, amint azt Isten meghagyta neki. Csak egyetlen ajtót engedett a hajón, s úgy is lett. Csak egyetlen ajtó adatott nekünk a mennyekbe. Jézus mondta: „Én vagyok az ajtó...” (Jn 10:9), s hozzátette: „Én vagyok az út, az igazság és az élet: senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.” (Jn 14:6)

Mihamar karácsonyt ünnepelünk. Ismét megállhatunk a Gyennek előtt, a jászolnál. Ismét álmélkodhatunk afelett, hogy Isten Jézust, az ő fiát hozzánk küldte, hogy minket, embereket e világ sötétségéből az ő mennyei világosságába vonjon.

Aki a jászolban nyugvó gyermeket szemléli, Isten szeretetét szemléli, amely Fiában öltött alakot. Az örökkévalóságából felénk nyújtotta kezét, és ezt mondta: „Nézzétek, a Fiam! Közétek jött, hogy megmenten benneteket az ítélettől, a kárhozattól, amely valamennyiőtökre elhatott. Bízatok benne! Újjáteszi életeteket. Számára nincs reménytelen helyzet.”

A Biblia azt mondja: „Amint Noé által szólt annak idején, úgy szól ma Fia által.” Nem kell félnünk a világ végétől – Jézus van ott! Többre nincs szükségünk. Hívjátok be őt még ma életetekbe!

Entscheidung
Ford.: U. E.

A Dominus Iesus kezdetű irat sajtóvisszhangjáról

„Nincs üdvösség senki másban”

Kerekasztal-beszélgetés a vatikáni dokumentumról

Nagy érdeklődés, várakozás előzte meg és kísérte azt a „ki-egyenésített kerekasztal-beszélgetést”, amelyet a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa rendezett az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. A nagytermet és az előteret zsúfolásig megtöltő hallgatóság előtt dr. Harmati Béla püspök, Bíró László püspök, a Központi Papnevelő Intézet rektora, dr. Puskás Attila, a Pázmány Péter Tudományegyetem dogmatika professzora, dr. Hafenscher Károly c. teológiai professzor és dr. Bogárdi Szabó István, a pápai Református Theológiai Akadémia dogmatika professzora mondta el véleményét a vatikáni Hittani Kongregáció Dominus Iesus kezdetű nyilatkozatáról. A beszélgetést dr. Bölcskei Gusztáv debreceni püspök, a Református Zsinat lelkes elnöke vezette. Nem folyt heves, indulatos vita, de nyíltan szó esett a problémák egy részéről, mindez azonban a megértés, a közeledés szándékával. Itt csak néhány fontosabb gondolat felvillantására van lehetőség, nem feltétlenül az elhangzás sorrendjében.

Hafenscher Károly sokunk véleményét fejezte ki, amikor kijelentette, hogy elutasítja a legtöbb vitát és indulatot kiváltó IV. fejezetet. Ez a protestáns egyházakat, így a mienket is „III. osztályba sorolja”, vagyis nem minősülünk testvéregháznak, mint az ortodoxok, hanem csak „egyházi közösségnek”. Még nagyobb megütközést keltett Ratzinger biboros levele, amelyben arra int, hogy kerülni kell a „testvéregházak” és „egyházaink” kifejezést. Mindez nem új, hanem a II. Vatikáni Zsinat Unitatis redintegratio határozatának szóhasználatát akarja következetesen betartatni. Az eredetileg 21 oldalas dokumentumból másfél oldal foglalkozik az egyház egységének kérdésével. Maga a dokumentum eligazítást kíván adni kereszténység és világvallások helyes viszonyáról, a Krisztusban kinyilatkoztatott igazságról és Krisztus üdvözítő művének páratlanságáról (ApCsel 4:12).

Mint Puskás Attila elmondta, közvetlen kiváltó oka az volt, hogy egyes teológusok már a pápai egyetemeken is „túl messzire mentek” a kereszténység és a világvallások viszonyát illetően. Krisztus nem sorolható be a vallásalapítók közé. Ami az egyházakkal kapcsolatos, ott „homályban marad a közvetlen ok”. A tavalyi reformáció napján Augsburgban aláírt közös megigazulási nyilatkozatban egy „egyházaink” szót mindkét fél a saját felfogása szerint értette – nem az egyházzal való tanítás volt a tárgya. – Bíró László biztatása megnyugtatóan hangzott: „ha feszültség, kommunikációs probléma van a családban, le kell ülni...” Később megköszönte Hafenscher Károlynak „a kemény fogalmazást”. A beszélgetés résztvevői között egyetértés volt abban, hogy fontos a tanfegyelem, különben zűrzavar támad. Bogárdi Szabó István többek között arra figyelmeztetett, hogy a dokumentum többi részével, a kereszténység helyével sokkal többet kellene foglalkozni. Különösen nagy tetszést aratott Harmati Béla: „rövid helyzetjelentése”: „Soha ennyiszor katolikus részről nem mondták, hogy testvéregház, mint az elmúlt másfél hónapban.”

A beszélgetés résztvevői egyetértettek abban, hogy a sajtóban megjelent tudósítások nagy része („csapás az ökumenére”, „stop az ökumenének” stb.) erősen túloznak. „Nem tudok változtatni, én a római egyházat egyháznak tartom, a római testvéreket testvéreknek, de magunkat is egyháznak, két évezred

és nem csak a XVI. század óta. Imádkozom a római katolikusokért, és én is imádságaikra szorulok” – mondta Hafenscher Károly.

A moderátor azzal rekesztette be az alkalmat, hogy nem sértődött emberek voltak jelen, és „a sértődöttség nem keresztyén magatartás.” Nagyon jó lett volna folytatni, hiszen a hallgatóság kérdéseire már kevés idő maradt. A nyilatkozatnak – bármennyire is problematikus vagy elfogadhatatlan számunkra néhány kitétele, és bármennyire kevésbé elfogadható az időzítése – minden várakozást felülmulóan jó hatása is lehet.

*Dr. Szentpétery Péter
(Evangélikus Elet)*

A kölcsönösség igényéről van szó...

– Ökumenizmus a század végén zökkenőkkel –

Egy évvel ezelőtt jelen lehettem Augsburgban egy eddig páratlan egyháztörténelmi eseményen. Október 31-én istentisztelet keretében aláírták a Közös Nyilatkozatot, amely a megigazulás kérdésében elért konszenzust nyilvánította ki. Az igazi újdonság az volt, hogy kölcsönös hivatalos elfogadás (receptio) történt, 469 év után ebben a kérdésben megszűnt az egyházainkat elválasztó különbség. A Római Katolikus Egyház és a Lutheránus Világszövetségbe tömörült evangélikus egyházak hivatalos képviselői kézjegyükkel látták el a gondosan kidolgozott dokumentumot. Együtt énekeltünk, imádkoztunk, vallottuk az egyetemes hitvallásokat. Valóban reformációt ünnepeltünk. Hálaadással és reménységgel távoztunk Augsburgból. A Közös Nyilatkozat azóta téma lett világszerte, túl a két egyház határán is...

2000 szeptemberében és októberében, örvendetes jelenségek mellett, sokak számára váratlanul több, Rómában történt esemény zavarta meg az ökumenizmus híveit: gyülekezeti tagokat, teológusokat, egyházi vezetőket mindkét egyházban. Szeptember 3-án egyszerre avatták boldoggá IX. Pius pápát és XXIII. János pápát, vagyis az antimodernista egyházfőt, a pápai családokhozatalanság kihirdetőjét, a syllabus könyv-index bevezetőjét, a Vatikánban sértődötten visszavonuló, tudatosan elszigetelődő pápát és a nyitást, az aggiornamento hirdetőjét, XXIII. Jánost, aki idős kora ellenére néhány év alatt radikálisan változtatta meg Róma arculatát, kihirdette és megnyitotta a II. Vatikáni Zsinatot, amely szellemében és egyes irataiban ökumenikus volt, és lehetővé tette a párbeszédet a többi keresztyén felekezettel. Tudom, hogy a boldoggá avatást a Római Katolikus Egyház belügyének tekinthetjük, mégis ez a kettős boldoggá avatás jelzés értékű volt: az I. vagy a II. Vatikáni Zsinat határoz-e meg mindent ezután? – tettük fel a jogos kérdést.

A szeptember 5-én kihirdetett hittani kongregációs Nyilatkozat már a római egyházon kívül élő egyházakat is érintette. A Nyilatkozat pontos helyét még megállapítani nem lehet, mint ahogy nem szabad mérni a közbejött világpolitikai eseményekhez sem (Izrael, Jugoszlávia). Az azonnal jelentkező és azóta is hallható visszhangokból azonban következtethetünk, hogy 2000. millenniumi esztendő egy egyháztörténelmi léptékű iratáról van szó, ami joggal kavarta fel az ökumenizmus köreit. Nálunk: gyülekezeteinkben értetlenséget, lelkeszeink körében nyugtalan-ságot, az ökumené ügyét komolyan vevő vezetőinkben meglepe-

tést és szomorúságot okozott. Harmincöt év mögöttünk lévő sok-sok tapasztalata, szorgos teológiai munkája, gyülekezeteink testvéri barátkozása, közös imádsága hiábavaló volt? Mi történt a *kölcsönösség* igényével, amit II. János Pál pápa egyik idevonatkozó enciklikájában (Ut Unum Sint) meghirdetett? „A kölcsönösség igényéről van szó... Az ellentétes és konfliktusos helyzetekben el kell jutni arra a szintre, amelyen *egyik a másikat kölcsönösen partnernek ismeri el.*” (UUS, 29). A jelenlegi pápa ökumenikus elkötelezettségének máskor is ugyanilyen értelműen adott kifejezést. 1984. március 3-án a Vatikánban Közös Bizottságunk mandátumának visszaadása alkalmából, fogadásunkkor saját fülem hallatára mondta: „Az ökumenizmus folyamata visszafordíthatatlan (irreverzibilis) és belső szükségszerűség (necessitas).” Ezt a kijelentést a mai napig többször megismételte. – A szeptember 5-én nyilvánosságra hozott *Dominus Iesus* kezdetű nyilatkozatot a Hittani Kongregáció részéről Ratzinger bíboros, prefektus írta alá. *II. János Pál* pápa megerősítésével és ajánlásával látott napvilágot a nyilatkozat. Így ugyan nem pápai nyilatkozat, mégis pápai tekintéllyel megerősített irat.

Ebben a nyilatkozatban az egyházakat három osztályba sorolja Róma: 1. a teljes értékű egyház, az a Római Katolikus Egyház, 2. a testvéregházaknak számító ortodox egyházak, ahol ugyan a pápai primátust nem fogadták el, de a püspöki szolgálat apostoli származtatását és az eucharisztia teljes értékű megünneplését gyakorolják. A 3. osztály csupán egyházi közösség, nem illeti az egyház elnevezés; ide tartozunk mi is, más protestánsokkal és anglikánokkal együtt.

Október 1-jén, vasárnap II. János Pál pápa az Úrangyala elimádkozásakor véleményét nyilvánította, és védelmébe vette a *Dominus Iesus* dokumentumot, amit már június 30-án „különleges formában” hagyott jóvá. Jézus Krisztusba vetett közös hitünk kifejezése után az egyház szenvedéséről szolt az egység hiánya miatt, majd a Nyilatkozatot „megvilágosító és nyitást kezdeményező” dokumentumnak nevezte. Mária segítségét kérte, hogy a Krisztusban felfájlált üdvösség reményében és az Isten gyermekeihez méltó szeretetben növekedhessünk közösen.

A Nyilatkozat tartalma: Híveink joggal tarthatnak igényt a dokumentum tartalmának ismertetésére. Bevezetés után, amelyben a viszonylagosság és egyénieskedés veszélyeire figyelmeztet az irat, inkább teológiai, mint pasztorális dokumentumnak számít. Az első három fejezetben Jézus Krisztus páratlanságáról, személyének, életének, halálának, feltámadásának egyetemes erejéről, missziói elkötelezéséről és a szeretetszolgálatról olvassunk. Ezt a három fejezetet minden evangélikus teológus is aláírhatná. A negyedik fejezetben találjuk az egyház meghatározásával és a Római Katolikus Egyház kizárólagosságával kapcsolatban a számunkra elfogadhatatlan kijelentés-sorozat. Ebben a szakaszban az Anyaszentegyház hitvallásbeli fogalmát szinte azonosítja a Római Katolikus Egyházzal. Itt van az a kifejezés, amely szerint a Római Katolikus Egyházban hiánytalanul megtalálható minden, az Anyaszentegyházra jellemző vonás (latinul: subsistit). Az utolsó fejezetben a világvallásokkal folytatott párbeszédéről van szó, a *Nostra Aetate* zsinati dokumentum szellemében, ezt mi, evangélikusok csaknem azonosan látjuk. A zárószóban a téma fontosságáról szól a Nyilatkozat, arról, hogy mit kell hinni a római katolikusoknak, majd a pápai külön ajánlásról történik említés. A szöveget mind kivonatossan, mind teljes terjedelmében latinul, németül, angolul és magyarul is ismerjük a 102 jegyzettel együtt.

A visszhangról: Másfél hónap alatt terjedelmes kötetre menő véleménynyilvánítást gyűjtöttem össze. Nyugodt hangon és lázas izgalomban fogant mondatok ezek. Hivatalos és magánvélemény egyaránt található. Éles kritikát olvashatunk római katolikus

újságból (pl. a londoni Tablet), sőt Cassidy bíboros úrtól is. Lengyel és osztrák evangélikus bíráló hangot és ugyanezen a területen helyeslő visszhangot. Olasz, angol, magyar véleményeket is ismerünk. Anglikán, metodista, baptista, református elitélő nyilatkozatot is. Visszhangot jelent a Magyarországi Ökumenikus Tanács rendezésében október 19-én folytatott kerekasztal-beszélgetés is. Érdemes lenne a visszhangokkal részletesebben is foglalkozni a következő hetekben, ebben a keretben csak érzékelteni tudjuk, hogy ismerjük ezeket.

Személyes véleményemet is meg kell szólaltatnom. Nem beszélhetek ugyan a Magyarországi Evangélikus Egyház egészének nevében, de mint az ökumené 1948-tól elkötelezett híve, a Római Katolikus Egyház és a Lutheránus Világszövetség Közös Bizottságának 11 évig tagja, a Közös Nyilatkozat aláírásának tanúja és szövegének egyik fordítója, nem maradhatok néma. Pánik nélkül, a testvéri szeretet fegyelmében és az élő reménység hangján akarok szólni: – Elismerem, minden egyháznak joga van meghatározni önmagát, ahogyan az evangélikus egyház is az Ágostai Hitvallásban meghatározta az egyházat alkotó elengedhetetlen két tényezőt (az evangélium tiszta tanítása és a szentségek Jézus rendelte kiosztása). – Nem tartom elfogadhatónak azonban, ha egy másik egyház kizár minket egyházi létünkben. A Hittani Kongregáció Nyilatkozata ellenére is, továbbra is, teljes értékű egyháznak tartom magunkat. – Nem érzem következetesnek az eddigi megnyilatkozások és tapasztalatok után e Nyilatkozat megállapításait. Az *Unitatis Redintegratio et Spes* zsinati dokumentumok sokkal inkább ökumenikus szel-leműek, mint ez a mostani Nyilatkozat, ami kizárólagosságot, szűkkeblűséget mutat, és a római egyházon kívül minden egyházat felülről kezel és osztályoz. – A Dominus Iesus Nyilatkozat értelmében nem tudok változtatni ökumenikus felfogásomon: ha Róma minket nem tart egyháznak, én a római egyházat továbbra is testvéregháznak tekintem, hiszen a fő. Jézus Krisztus alatt egy családhoz tartozunk. Ha a rómaiak nem tartanak testvéreknek minket, én továbbra is testvéreimnek tekintem a római katolikus testvéreket. Ha a Nyilatkozat minket, protestánsokat a 16. században keletkezett egyházi közösségnek tekint, én továbbra is vállalom 20 évszázad mélységében közös múltunkat, az egyháztörténet közös kincseit és árnyoldalait. Sőt! A jövőt illetően sem adom fel élő reménységemet Jézus Krisztusra nézve: nem látok más választási lehetőséget a keresztyénség számára, mint az ökumenizmus útját. A különbözőségeket el nem hallgatva, de a megbékélt különbözőségeket egységmodelljét követem. Továbbra is imádkozom római katolikus barátaimért, professzorokért, szerzetesekért, papokért, püspökökért, mint ahogy én is rászorlok imádságukra. Továbbra is vallom a gyülekezetben a Credo-val és a Niceai Hitvallás szavaival az egy, szent, egyetemes, apostoli egyházat. Nem engedek semmiféle bosszúvágnak, teológiai haragnak, Illés Isten-itéletét kérő lelke helyett a Krisztus Lelkére figyelek, s ő nem tüzet kért az égből, hanem irgalmat, még akkor is, ha valahol nem fogadnak be (1 Kir 18 helyett Lk 9:51–56-ra figyelek az ősi evangélikus szentíráskezelés szerint: Iesus contra Eliam).

A 2000. jubileumi évben, a reformáció hónapjában tanúságtételünk hitelessége érdekében is kérem római katolikus testvéreimet, vegyék figyelembe II. János Pál pápa igényét, a már címünkben is idézett szavát: „el kell jutnunk arra a szintre, amelyen egyik a másikat *kölcsönösen partnernek* ismeri el!” Ha nincs partnere, ugyan kivel fog párbeszédet folytatni Róma?

Dr. Hafenscher Károly
(Evangélikus Élet)

Illusztrációk gyűjteménye

Gyűjtötte: dr. Gerzsenyi László

Illusztrációk az imádságról

Az imádkozás a foglalkozása – William Careyt valamikor dorgálták azért, mert szerintük túl sok időt fordított az imádkozásra, és elhanyagolta foglalkozását (cipőfoltozó mester volt). Azt válaszolta, hogy a könyörgés, a hálaadás és a közbenjárás sokkal fontosabb az életében, mint az, hogy kincseket gyűjtsön a földön. „Az imádkozás az én valódi foglalkozásom!” – mondta. „A cipőfoltozás mellékes; csak abban segít, hogy kifizessem a költségeket.”

53 órán át tartó imaközösség – Öt embert elzárt a földomlás egy bányában Kentucky, Salemben. Semmi enivalójuk nem volt. Teljes sötétség szakadt rájuk. Az egyikük megmenekülhetett volna, ha nem rohant volna vissza, hogy a többieket figyelmeztesse. Amikor a külvilágtól elzárt emberek fölfedezték, hogy nem menekülhetnek meg, kezdtek imádkozni és énekelni. Imádságuk és dicséretük ötvenhárom órán át tartott. Aztán megmentették őket. Később a férfiak így tettek bizonyosságot élményükről: „Péntek reggeltől vasárnap reggelig voltunk ott. Szünet nélkül imádkoztunk! Amikor a mentőalakulat elért minket, még mindig imádkoztunk!” A napvilágra került férfiak bányászsisakjaira ezek a szavak voltak bevésve: „Ha holtak leszünk, mire ránk találotok, tudjátok meg, hogy mindnyájan üdvözültünk!”

Ki jogosult az imádkozásra? – Mielőtt megválasztották volna az amerikai Kongresszus hivatalos káplánját, a képviselők felváltva imádkoztak a kongresszusi ülések megnyitásokor. Végül kinevezték az állandó káplánt. Egy napon késett, és amikor az ülés megkezdésének ideje elérkezett, nem volt ott, hogy imádkozzék. Egy idősebb kongresszusi képviselő lépett előre és készült az imádkozásra. A Ház elnöke a bírói kalapáccsal asztalára ütött és megkérdezte: „Milyen joggal imádkozik a képviselő úr?” Az önkéntes imádkozó ezt válaszolta az elnöknek: „Bármelyik bűnösnek a jogán, uram.” Megengedték neki, hogy imádkozzék.

Imádkozás a missziómunka előtt – A következő történetet mondta el egy misszionárius: „Emlékszem rá, hogy amikor indulni készültem Indiába, szobatársammal együtt ültem és ezt mondtam neki: »Mit fogunk majd nekik mondani kint a munkamezőn? Csak egyszerűen beszélünk Krisztusról? Ha igen, akkor olcsóbb lenne Bibliákat és traktátusokat küldeni. Vajon elmondjuk nekik, hogy Jézus Krisztus megváltja és beteljesíti őket?« Aztán ezt mondtam: »Nem vagyok elégedett. Nem érzem, hogy van igazi üzenetem azoknak az embereknek, és nincs elég tapasztalatom, sem erőm hozzá. Ha ez a helyzet, akkor vajon nem valami nagy áldásra van szükségünk, mielőtt elhagynánk ezt az országot, mégpedig Krisz-

tus megismerésére?« Ettől a naptól kezdve egészen tanulmányi időnk végéig minden reggel öt órakor fölkelünk, és egy teljes órát töltöttünk az imádkozásban. Ez a napi két óra megváltoztatta életünket. Ettől kezdve egészen másként láttuk a misszionáriusi munkát.”

Imádkozás és istendicséret – Egy szolgálólány nagy lelki aggodalmában lelkészének segítségét kérte. Bármennyire is igyekezett megmagyarázni a lelkész az evangéliumot és alkalmazni a lány helyzetére, mégsem jött meg az áhított béke. A lány próbált imádkozni, de nem mert beszélgetni Istennel. A lelkész így szólt: „Ha nem tudsz imádkozni, talán dicsér-heted Istent.” Aztán elmondta, hogy Isten az ő kegyelméből támasztott lelkében vágyat az üdvösség után és töredelmet bűnei miatt. Megmondta, hogy súlyosbitaná helyzetét, ha nem köszönné meg ezt a kegyelmet, de ha dicséri és magasztalja Istent azért, amit elvégeztek, hamarosan rájön, hogy aki elkezdte benne a jó munkát, elvezeti őt Isten dicséretéhez és kegyelmének magasztalásához. Aztán azt javasolta, hogy otthon énekelje el a 103. zsoltárt: „Áldjad, én lelkem, az Urat!” A lány megkönnyebbült szívvel távozott. Énekelte a zsoltár szavait, és azóta is magasztalja Istent, és kibeszélhetetlen örömmel örvendezik.

Az imádság és a lelki ébredés – A New York-i 1858–59-es nagy lelki ébredés egyetlen ember buzgó és hittel teljes imádságára érkezett válaszként. Miután hosszasan várakozott Istenre, és mind jobban bízott abban, hogy Isten megmutatja hatalmát, végül elkezdte a délidőre meghirdetett imaösszejövetelt. Az első fél órában senki sem érkezett, és egyedül imádkozott. Fél egykor lépések zaját hallotta a lépcsőház felől, aztán mások is érkeztek, és nemsokára már hatan voltak az imaközösségben. A hat között volt egy presbiteriánus, egy baptista, egy kongregacionalista, egy holland református és kettő felekezet nélküli. Az ébredés előestéje volt ez: „Az Úr velünk volt, hogy megáldjon minket” – mondták visszaemlékezésükben.

Az imádkozás szokása – Amikor Gordon tábornok seregével az afrikai Khartumban táborozott, azt mondják, hogy minden nap volt egy óra, amikor egy fehér zsebkendőt lengetett a szél a tábornok sátrának bejáratánál. Amíg ezt a jelzést ott látták, senki sem léphetett be a sátorba, bármilyen magas rangot viselt és bármilyen fontos üzenetet akart átadni. Mindenki tudta, hogy a tábornok imádkozott abban az órában. Ha az evangéliumokat olvassuk, nagyon ismerőssé válik nekünk az Úr Jézus Krisztus imagyakorlata. Ő imádkozott kora reggel, amikor mások még aludtak; éjszakákat töltött az imádkozásban egy-egy fontos napi programja előtt; imádkozott csodatételei előtt és után; imádkozott étkezés előtt, és imádkozott a kereszten többször is. Jó, ha a keresztyének is van „ima-

szokása”, ami nem a megszokottság jele, hanem az Istennel való rendszeres kapcsolat kifejeződése.

Túlságosan elfoglalt emberek – Aki túlságosan elfoglalt ahhoz, hogy imádkozzék, talán sokkal elfoglaltabb annál, mint ahogy Isten valaha is tervezte az életére vonatkozóan. Teremtő Istenünk úgy tervezte az életünket, hogy abban megfelelő helye legyen az imádkozásnak is napról napra, egy egész életen át.

Pályakorrekció – Az Apolló űrhajó hold körüli küldetése idején 90 százaléka alatt az űrhajó téves pályán haladt. Mégis, az irányító központtal való állandó kapcsolat révén megtehték a szükséges pályakorrekciókat. Az életúton mi is gyakran letérünk az Isten által kiszabott pályáról, de az állandósult imakapcsolat alapján helyesbíthetjük pályánkat, és újból haladhatunk a helyes irányba, hogy sikerüljön küldetésünk.

Imaküldemény – Egy hívő család tüzeset következtében mindenét elveszítette. A gyülekezetben a lelkipásztor különös imaalkalmat hívott össze a károsultak támogatása érdekében. Amikor összejöttek imádkozni, egy fiatalember lovaskocsival állt meg az összejövetelel hely mellett, és kezdte lerakni a kocsirakományát: élelmiszereket, konzerveket, építési anyagokat, szerszámokat és sok más hasznos házi eszközt, majd megjegyezte: „Édesapám ma nem tudott eljönni, de elküldte imádságait.” Az imádság sokkal több, mint szavak összessége.

Ellenimaórák – Az uruguayi Rivera városában minden péntek este imacsoport jött össze imádkozni. Ezt a buzgóságot csak üdvözölni lehetett volna, de nem ez volt a helyzet. Ezek a péntek estéken a helyi spiritiszta csoport vezetői jöttek össze, hogy segítségül hívják a gonosz erőket, és tönkretegyék a keresztyén gyülekezetek és lelkipásztorok munkáját. Ráadásul az istentiszteleteken is részt vettek abban a reményben, hogy zavart okozhatnak. A gyülekezet lelkipásztora, Nelson Fernandez és felesége, Maria, naponta imacsoportot szervezett a keresztyénekből, és így védte ki az ördögi támadásokat az Úr Jézus Krisztus nevében. Bárcsak a hitetlenek „buzgósága” arra készítené a hívőket, hogy még odaadóbban igyekeznének fölhasználni az imádság erejét, lehetőségét, kiváltságát és felelősségét!

Tudjuk-e, mire várunk? – Egy kislány elment horgászni az édesapjával. Egy darabig várakozott. Aztán, amikor nem látott semmi kapást, ezt mondta: „Távozom.” Édesapja megkérdezte: „Miért?” „Azért, mert nem látom, hogy mire kell várunk.” – Ha nincs célja imádkozásunknak, hamarosan belefáradunk a várakozásba.

John Knox imádkozásának hatalma – A skóciai Mária királynő mondta, hogy sokkal jobban fél John Knox reformátor imádságaitól, mint egy tízezer katonából álló hadseregtől.

Egy filozófus az imáról – Röviddel halála előtt egy európai filozófus az ágya körül levő tanulóknak a következőket mondta életének összefoglalásaképpen: „A mágikus szó nem az *elmélkedés*, ahogy egy filozófustól elvárnátok, hanem az *imádság*. Az imádság mint az áhitat tökéletes aktusa, nyugodtá és tárgyilagossá tesz minket. Az ember az imádság

gyakorlásával fejlődik az igazi alázatosságban. Az imádság a lélek legteljesebb alázata. E létben a legnagyobb áldásokat csak azok kapják meg, akik imádkoznak. Leginkább a szenvedésben tanul az ember imádkozni.”

Hudson Taylor imádsága – Valamikor Istent kértem, hogy segítsen. Aztán megkérdeztem tőle, hogy segíthetek-e neki. Végül odajutottam, hogy kérni kezdtem őt, hogy végezze munkáját általam.

Egy házaspár imádsága – Őrizz meg minket, Urunk, a kicsinyeskedéstől! Add, hogy megfontoltak legyünk szóban és tettben! Segíts félretennünk az előítéletet és bizalmatlanságot egymás iránt, mély bizalomban, félelem és önsajnálkozás nélkül! Adj erőt, hogy ne igyekezzünk hibákat keresni, de fedezzük föl a legjobbat egymásban és minden helyzetben! Őrizz minket az indulatosságtól és elhamarkodott ítélettől; bátoríts arra, hogy időt szakítsunk mindenre, növekedjünk a nyugalomban és finomságban! Segíts, hogy nagylelkűek legyünk, kedvességgel és megértéssel! Taníts minket arra, hogy sose hagyjuk egymást figyelmen kívül, ne okozunk bántást egymásnak, és ne tekintünk természetesnek, hogy egymáséi lehetünk! Véd szívéinkbe a jóságot és együttérzést!

Megnyíltak a kapuk – Amikor Viktória királynő arra készült, hogy felavassa a sheffieldi városházát, egy kis aranykulcsot adtak a kezébe és azt mondták neki, hogy csak meg kell fordítania az aranykulcsot, és a városháza kapui azonnal kinyílnak. Engedelmeskedett az útbaigazításnak, megfordította az aranykulcsot, és az elektronika segítségével egy pillanat alatt megnyíltak a városháza kapui. Az Úr Jézus Krisztus elmondta nekünk, hogy mi nyitja meg a menny kapuit. Tanításaiban ismételtlen foglalkozott ezzel: „Kérjétek, és adatik nektek, keressetek és találtok, zörgessetek, és megnyitattik nektek!” Ha hiszünk Krisztus istenségében, akkor továbbléphetünk egy lépéssel, és elfogadhatjuk, hogy az imádság aranykulcsa megnyitja nekünk a mennyet.

Imádkozzunk egymásért! – Egyik testvérünk ezt az imakérést közölte a közelmúltban: „Kérem a Testvéreket, hogy buzgón imádkozzunk X. Y. testi és lelki gyógyulásáért!” Egy másik imakérést így fogalmaztak meg: „Imádkozzunk N. N. és családja megtéréséért, X. Y. hitben való megerősödéséért és lakásproblémájának megoldásáért!” A harmadik kérés szövegét az alábbiakban közöljük: „Szeretném, ha lélekben imádkoznának értem reménységért, új, igazi folyamodás elkezdéséért. Visszaeső bűnös vagyok.” Egy negyedik kérést mi fogalmazunk meg egy súlyos helyzetben levő személyért, aki öngyilkossági gondolatokkal foglalkozik. Segítsünk neki imádságainkkal, hogy az Úr emelje föl a mélyből, és hárítsa el életében azokat az akadályokat, amelyek legyőzéséhez nincs sem testi, sem lelki ereje!

Imádkozás a szabadulásért – Egy istentisztelet végeztével, amelyen a prédikáció az imádkozásról szólt, valaki odament az igehirdetőhöz és ezt mondta: „Nem gondolom, hogy ilyen módon imádkozhatunk.” A prédikátor megkérdezte tőle: „Miért nem?” Amaz egy kis szünet után ezt válaszolta: „Van egy fiútestvérem, aki nem keresztyén. A színház, a bor, a klub, a kártyázás az élete. Csak nevet rajtam. Bármit odaadnék

azért, hogy a bátyám keresztyénné legyen. De nem gondolom, hogy pozitív módon imádkozhatom megtéréséért, mert ő szabad lény, ugye? Isten nem vált meg senkit az ő akarata ellenére.” A lelkipásztor ezt válaszolta: „Az ember szabad akarátú lény, hogy a régi kifejezést használjuk. Mégis a leginkább leigázott rabszolga a földön, ami a bűnt, az önzést és az előítéletet illeti. Imádságunk célja nem az, hogy valakinek az akarátát kényszerítsük, sohasem az. Azért imádkozunk, hogy megszabaduljon a fojtó befolyásoktól, amelyek eltorzítják. Szeretnénk letörölni szemérlől a port, hogy világosan lásson. Mihelyt megszabadul, akkor tisztán lát, és valószínű, hogy előítélet nélkül mérlegelve, akarátát az egyedül helyes út kiválasztására használja.”

Az imádkozás misztériuma – Néha azzal érvelnek, hogy az imádkozás titokzatos. Minden titokzatos, ha kezdünk róla gondolkodni. Az anyag titokzatos. Senki nem tudja, mi az anyag. Az erő titokzatos. Senki nem tudja, mi az erő. A gravitáció titokzatos. Senki nem tudja, mi a gravitáció. Senki nem tudja, mi történik, amikor kockacukrot teszünk egy csésze kávéba. Vajon a változás mechanikai vagy kémiai, azt a legbölcsebb ember sem képes megmondani. Csak egyet tudunk: az a kockacukor megédesíti a kávé. Legtöbbünknek ez elég. Tudjuk, hogy az imádság megédesíti napunkat. Hogy ez miként történik, nem tudjuk. Kinek van olyan éles látása, hogy követhetné az ének vagy az imádság repülését? Miért ne legyünk olyan ésszerűek és gyakorlatiasak a vallásunkban, mint amilyenek vagyunk az ebédlőasztalnál?

Isten válaszol az imára – Sok évvel ezelőtt Chicagóban tartották a világvásárt, és közben *Dwight Moody*, a nagy evangélizátor igehirdetési sorozatot tartott, amihez sok pénzre volt szüksége. Egy napon egy kis csoport jött össze Moodyval, hogy megbeszéljék és tervet készítsenek a munkára. Amint leültek enni, Moody így szólt: „Ma hétezer dollárra van szükségünk a munkához. Már kaptam ezer dollárt, de mielőtt enni kezdenénk, azt ajánlom, hogy imádkozzunk, és kérjük Istentől a hiányzó hatezer dollárt.” Ezután egyszerű gyermeki hittel feltárta Moody a problémát a mennyei Atyának. Körülbelül egy órával később, miután a kis csoport befejezte az étkezést és összeállította a napi tervet, egy postásfiú érkezett távirattal a kezében. Moody elolvasta és átadta a táviratot egyik munkatársának, aki hangosan felolvasta: „Moody úr, North Field-i barátainak az volt az érzése, hogy pénzre van szükségük Chicagóban. Éppen most rendeztünk gyűjtést, és hatezer dollár jött össze a perselyben.” North Field csaknem ezeröttszáz kilométerre van Chicagótól. Azon a reggelen, amikor a délelőtti istentisztelet befejeződött North Fielden, valaki ajánlotta, hogy adakozzanak Moody chicagói szolgálatára. Isten él! A hívők tudják, hogy ténykedik, bensőséges tapasztalatuk alapján.

„Istenhez imádkozva virrasztotta át az éjszakát” – A cimben levő szavakat Lukács evangélista jegyezte föl az Úr Jézus imádkozásáról (Lk 6:12). Sohasem olvastunk arról, hogy Józsué keze elfáradt a csatában, de tudjuk, hogy Mózes keze elfáradt, amikor fölemelve tartotta botját. Minél inkább lelki jellegű munkát végzünk, annál hajlamosabbak vagyunk az elfáradásra. Képesek volnánk állva maradni és prédikálni egész nap, de nem tudnánk imádkozni egész nap. Kimehetnénk a betegekhez, hogy tizenkét órán át vigasztaljuk és segít-

sük őket, de nem volnánk képesek arra, hogy bemerjünk belső szobánkba és imádkozzunk reggeltől estig. Ahhoz, hogy valaki egy egész éjszakát az Isten előtti imádságban töltsön, nagy erőfeszítést kell vállalnia, többet annál, mintha egész éjszaka prédikálna az embereknek.

Hogyan imádkoztak a misszióért? – *George Whitefield*, a híres angol evangélista ezt mondta: „Ó, Uram, adj lelkeket vagy vedd el a lelkeket!” – *Henry Martin* misszionárius felkiáltott, amint India korallzátonyain térdelt: „Itt égjek el Istenért!” – *David Brainerd*, az észak-amerikai indiánok misszionáriusa a 18. század elején így imádkozott: „Uram, neked szentelem magam, fogadj el, és legyek tied örökre! Uram, semmi mást nem kívánok, semmi többet nem kívánok.” Naplójában az utolsó sorokat halála előtt néhány nappal írta: „Ó, jöjj, Uram Jézus, jöjj hamar! Ámen.” – *Kempis Tamás* (1379–1471) ezt mondta: „Add, amit akarsz, és amennyit akarsz, és amikor akarsz! Vigyél oda, ahova akarsz, és bánj velem mindenben úgy, ahogy akarsz!” – *Dwight L. Moody* így könyörgött: „Használj, Megváltóm, bármilyen célra és bármilyen módon, ahogy kívánod! Itt van szegény szívem, ez az üres edény, töltsd meg kegyelmeddel!” – *Luther Márton* így imádkozott azon az éjszakán, amikor másnap megjelent a Wormsi Birodalmi Gyűlésen: „Cselekedj, Istenem, állj mellettem az egész világ bölcsességével és érvelésével szemben! Ó, cselekedd meg! Neked kell megtenned! Állj mellettem, igaz, örök Isten!” – Az imádkozó *Hyde*, India misszionáriusa így imádkozott: „Atyám, add nekem ezeket a lelkeket, vagy meghalok.” – *Comstock* asszony, India misszionáriusa ezt az imádságot mondta, amikor gyermekeit hazaküldte: „Úr Jézus, ezt érted teszem.” – Te hogyan imádkozol a misszióért?

Az Imaösszejövetel halálára – Az Imaösszejövetel mostanában halt meg, az Első Elhanyagolt Gyülekezetben, a Világiasság utcáján. Sok évvel ezelőtt nagy ébredések között született, erős, egészséges gyermek volt, főként bizonyágtételen és bibliatanulmányozáson élt, és hamarosan felnőtt korra jutott. Ő lett az egyik legbefolyásosabb tagja a híres egyházi családnak. Az utóbbi évek alatt azonban kezdett fokozatosan soványodni. Megmerevedett a térde, hideg lett a szíve, nem ténykedett, és hiányzott az életcélja meg az ereje. Végül már csak az árnyéka lett annak, aki valamikor volt. Utolsó szavaival suttogva érdeklődött szeretteinek távolléte felől, akik az anyagiasság után futottak és a világi szórakozásokat kergették. A szakértők nem értettek egyet halálos betegségének okában. A boncolás azonban kiderítette, hogy hiányzott neki a lelki eledel, a hit, a szívbeli vallás és az általános támogatás. Csak néhányan voltak jelen a halálos ágyánál, és zokogtak régi szépségére és erejére emlékezve. Távozásának tiszteltetére bezárták a templom ajtajait szerda esténként, a hónap egyetlen szerdájának kivételével, amikor az asszonyok a frissítők mellett rózsaszínű limonádét szolgáltak fel a férfiak kézilabda csapatának.

Ilyenek is történnek – Ebédidő alatt egy nagy gyár elnöke beszélgetni akart a vállalat igazgatójával egy fontos ügyben, de az igazgató titkárnője ezt mondta: „Nem szabad zavarni, mert konferencián vesz részt, ahogy mindennap teszi ebben az időben.” A türelmetlen vezető így szólt: „Mondja meg neki, hogy az elnök akar vele beszélgetni.” A titkárnő határozottan válaszolta: „Szigorú parancsba kaptam, uram, hogy nem

szabad öt zavarni, amíg a konferencián van.” A férfi haragosan félretette az útból a titkárnőt és rányitott az igazgatóra az irodájában. Egy gyors pillantás után hátralépett, gyöngéden bezárta az ajtót és így szólt: „Sajnálom. Ez naponta előfordul?” „Igen, naponta tizenöt percet tölt ilyen konferencián.” Az elnök úgy találta, hogy az igazgató térdepelve imádkozott a nyitott Biblia előtt.

„Már abbahagyhatod az imádkozást...” – Két férfi csónakázott, amikor hirtelen viharba kerültek. Míg az egyik buzgón imádkozott a szabadulásért, a másik eszeveszetten evezett, hogy partra jussanak. Ez utóbbi hamarosan megérintette a tó alját az evezőjével. Az enyhület sóhajával odafordult barátjához: „Most már abbahagyhatod az imádkozást, hamarosan parton leszünk.”

Aki nem akarja zavarni Istent – Egy halász, aki már hosszú idő óta nem törődött Istennel, hitetlen társaival együtt kint volt a tengeren, amikor hirtelen vihar csapott rájuk és elsüllyedéssel fenyegette hajójukat. Az egykori hívő halászt barátai kérték, hogy imádkozzék, de ő így szólt: „Már régóta nem tettem ezt, sőt be sem léptem a templomba.” Sürgetésükre azonban végül felkiáltott: „Ó, Uram, nem kértem tőled semmit tizenöt év óta, és ha most segítesz rajtunk, és biztonságban partra jutunk, ígérem, hogy megint nem zavarlak tizenöt évig.”

Repülőtéri imaszoba – A napokban voltam a Ferihegyi 2B repülőtéren, s már a belépés után megfigyeltem egy jelzést, ami a repülőtéri kápolna felé mutatta az irányt. A lépcsőkön fölhaladva, a legfelső szinten rátaláltam az imateremre. A szöszék, a Biblia és a katolikus meg protestáns egyházak tájékoztató iratai fogadtak, valamint néhány ülőhely a szöszékekkel szemben. Ha valaki feszültségben van és aggódik a felszállás vagy átszállás előtt, bemehet az imaterembe, és elmélyülhet lelki csöndességében és az Úrral való beszélgetésében. Illenek imádkoznunk a célhoz érkezéskor is, hogy megköszönjük Istennek az őrizetet és biztonságos utazást!

Meg nem hallgatott imák – Gyakran áldás nekünk az, ha Isten nem hallgatja meg imádságainkat. Néha ugyanis helytelen az indítékunk, máskor nem tudjuk igazán, mire van szükségünk, vagy ha ismernénk a körülmények részleteit, akkor sajnálnánk, hogy Istent zaklattuk valamilyen kérésünkkel. Kövessük az Úr Jézus példáját, aki így fejezte be imádságát a Gecsemáné-kertben: „*Atyám, ha nem távozhatsz el tőlem ez a pohár, hanem ki kell innom, legyen meg a Te akaratod!*” (Mt 26:42)

Egy hitetlen imádsága – Az egyik szénbányában egy napon a szénfal kezdett omlani és az egyik bányász – aki magát hitetlennek tartotta – felkiáltott: „Uram, ments meg!” Bányásztársa odafordult hozzá és így szólt: „Ó, nem kell más, csak egy rakomány szén, hogy kiverje az emberből a hitetlenséget!” Az emberek próbálják elfojtani magukban az imádságra való vágyat, de eljön az idő mindenkinek az életében, amikor ez a vágy imára készíti.

Imádság az év vége felé – Uram, bevallom neked, hogy vágyakat tápláltam magamban irántad, amelyeket nem vittem be a mindennapi életbe. Döntéseket hoztam anélkül, hogy

beszélgettem volna veled, majd léged hibáztattalak, amikor valami nem sikerült. Azt mondtam, hogy bízom benned, mégsem hagytam rád ügyeimmet. Múlt örömeimre vágytam, és nem voltam kész várni azokra az örömeimre, amelyek tartósak és önfegyelműzés által érkeznek meg. Gyakran a könnyű utat kerestem és következetesen tartózkodtam a nehéz utaktól. Olyan álmoknak adtam oda magam, amelyek megvalósulása érdekében alig tettem valamit. Bocsásd meg azokat a szándékaimat, amelyek ugyan megszülettek, de sohasem maradtak életben! Kérem, hogy ígéreted szerint változtass meg! Adj új holnapot új lelkiállattal! Tisztítsd meg szívem; teremt bennem új magatartásokat, új eszméket, amit egyedül te tehetsz! Amen.

Miért imádkozunk? – Ne imádkozunk könnyű életért, hanem azért, hogy legyünk erősebbek! Ne imádkozunk olyan feladatokért, amelyekkel egyenlő az erőnk, hanem imádkozunk olyan erőért, amely megfelel feladatainknak! Aztán munkánk elvégzése nem csoda, hanem mi válunk csodává. Mindennap csodálkozunk az élet gazdagságán, amelyet Isten kegyelméből nyerünk.

Ne csak vendég legyen! – Egy öt éves kisleány imádkozott az étkezés előtt. A megszokott imát mondta: „Jövel, Jézus, légy vendégünk...” Aztán hirtelen édesanyjához fordulva, így szólt: „De anyu, én nem akarom, hogy Jézus a vendégünk legyen.” Édesanyja meglepetten kérdezte: „Miért, drágám?” „Azért, mert a vendég csak néha jön hozzánk. Azt akarom, hogy az Úr Jézus mindig itt legyen.”

Aggódás helyett imádkozás – A Filippi 4:6–9-ben a következő gondolatok találhatóak: Ne aggódjunk; kezdjünk imádkozni, és ígéretként számíthatunk a békességre. Először abba kell hagynunk az aggodalmaskodást, majd el kell kezdenünk imádkozni, hogy Isten békessége áradhasson az életünkbe! Ennek bizonyosságát láthatjuk Dávid életében egy krízis idején, ami a 34. zsoltár megírására készítette. Dávid megmenekült a filiszteusok kezéből, amikor eszelősnek tette magát a városukban. Aztán elmenekült Adullám barlangjába négyszáz emberével együtt, akik elkeseredettek, adósok és üldözöttek voltak. Ebben a helyzetben Dávid megírta az egyik dicsőítő zsoltárt, amely így kezdődik: „*Áldom az Urat mindenkor, állandóan őt dicsérem számomra*” (Zsolt 34:1). Nem azt írja, hogy néha dicsőíti az Urat, hanem azt, hogy „mindenkor, állandóan” őt dicséri, még akkor is, amikor üldözi az ellenség.

Felszólítás az imádkozásra – Isten, a világmindenség Teremtője, hív minket, teremtményeit, hogy imádkozunk, és megígéri a válaszadást. Ő szent, a bűnösöktől és istentelenekektől elkülönített. Mi lázadók és bűnösök vagyunk, de ő a mi Atyánk. Bátorít arra, hogy kérjünk tőle, és igéri, hogy segít. „*Kérjétek, és adatik nektek... Mert aki kér, mind kap... Ha tehát ti gonosz léteketek tudtok jó ajándékokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább ad jókat a ti mennyei Atyátok azoknak, akik kérik tőle?*” (Mt 7:7–11)

Az ima megváltoztatja a helyzetet – A Biblia ezt mondja: „*Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének*” (Jak 5:16). A betegekért való imádkozás nem pótolja az orvosságot; a mindennapi kenyérért való könyörgés nem pótolja a

munkát; az elveszettekért való ima nem pótolja az evangélium hirdetését, de ezek sem pótolhatják az imádkozást. A keresztyének imádságáért egyesek meggyógyulnak, akik betegek lennének; egyesek életben maradnak, akik különben meghalának; emberek megváltásban részesülnek, akik különben elkárhoznának; a lehetőségek ajtajai megnyílnak, amelyek továbbra is zárva maradnának. Sok minden ment végbe már az imádkozások eredményeképpen, és még több történhetnék, ha gyakrabban imádkoznánk: „*Mégsem kapjátok meg azért, mert nem kéritek*” (Jak 4:2).

Spurgeon emléke – Nem tudom elmondani, hogy milyen sokkal tartozom jó édesanyám ünnepélyes szavainak. Vasárnap esténként szokás szerint vele együtt otthon maradtunk mint kisgyermek, aztán körülültük az asztalt, és olvastuk az igeverseket egymás után, ő pedig megmagyarázta nekünk az igéket. Ezután eljött a könyörgés ideje. Először olvasott nekünk a megtéretlenekért mondott imádságok közül, és megkérdezte, hogy meddig gondolkodunk még jelenlegi állapotunkon, mielőtt keresnénk az Urat. Aztán jött édesanyánk imádsága, és némelyik szavát sohasem felejtjük el, pedig már megfehéredett a hajunk.

Egy cowboy imádsága – „Ó, Uram, sohasem éltem ott, ahol templomok emelkednek. Jobban szeretem a természetet úgy, ahogy van. Már nagyon régen befejezted munkád, és amikor rátekintettel, azt mondtad, hogy „jó”. Tudom, hogy mások abban a világosságban találják meg, amely ólomkeretes ablakokon át szűrődik rájuk, és mégis úgy érzem, ma este közeledsz felém ezen a homályos, csillagfényes prérin. Köszönöm, Uram, hogy olyan jó helyre tettél, teljes szabadságot adtál, nem vagyok rabja a sípnek, órának vagy haragnak, sem a falaknak és utcáknak. Add, hogy elnéző legyek az emberek iránt, és becsületos, nemes mindenki előtt! Néha gondatlan vagyok, Uram, amikor a városban járok, de sohasem mondják rólam, hogy utálatos vagyok vagy kicsinyes. Bocsásd meg, Uram, amikor valamit elfelejték! Megérted a rejtett okokat is. Tudod, mi bánt és aggaszt. Jobban ismersz, mint ahogy édesanyám ismert engem. Csak tartsd rajta a szemed mindenem, amit végzek és szólok! Igazíts helyre, ha rossz útra térek! Irányíts az előttem levő hosszú ösvényen, ami a nagy Vízválasztóhoz vezet!”

Az imádságtól való félelem – Amikor Ethelred szász király betört Walesbe, és már-már összeütközött a britonokkal, észrevette, hogy az ellenség közelében fegyvertelen férfiak serege áll. Megkérdezte, hogy azok kicsodák és mit csinálnak. Megmondták neki, hogy a seregben vannak Bangor szerzetesei, és imádkoznak honfitársaik győzelméért. A szász király ezt kiáltotta: „Akkor már elkezdtek a harcot ellenünk. Először őket támadjátok!”

Imádság és igyekezet – Egy kisfiú csónakjával kivezett a tengerre, és már másfél kilométernyire volt, amikor csónakja elsüllyedt. Ekkor a fiú úszni kezdett a part felé és biztonságosan megmenekült. Édesanyja megkérdezte tőle, hogy miként tudott kiúszni a partra. A fiúcska ezt felelte: „Rád gondoltam, és Istenhez imádkoztam, aztán karomat és lábamat nekiadtam az úszásnak.” Az ima önmagában nem mentette volna meg. Imádkozott és aztán igyekezett kiúszni.

Azonnali ima – Ha a vízpumpát gyakran használjuk, a víz az első nyomásra kiárad, mert magas a vízszint. De ha a pumpát sokáig nem használjuk, a vízszint lesüllyed, és hosszabb ideig kell pumpálni, mire vizet kapunk. Így vagyunk az imádsággal is. Ha készek vagyunk minden helyzetben imádkozni, akkor azonnal vágyakozunk imába foglalni kéréseinket és hálaikat. De ha elhanyagoljuk az imát, nehéz ismét imádkoznunk, mert a víz szintje lesüllyedt a kútban.

Különös meghallgatás – György munkásember volt, és sokat ivott, de az imádságok és bölcs feleségének példája által teljesen lemondott a szeszitalról, és megtért. Közeledett azonban a karácsony. Ilyenkor a munkavezető egy korsó sört szokott adni embereinek, hogy boldogan töltsék a karácsony előtti estét. György félt a közeledő kísértéstől. Éppen egy elég magas létrán dolgozott, miközben sóhajtván kérte Istent, hogy mentse meg ettől a kegyetlen kísértéstől, mert semmiképpen sem akar visszaesni régi szenvedélyébe. Hirtelen megcsúszott a lába, és leesett a létráról. Semmije nem tört el, de miután hazavitték, ágyban kellett maradnia csaknem egy teljes hétig. Ez idő alatt mélyült megtérése, jobban felismerte a bűn veszélyét, és erősödött Krisztusban való bizodalma. A kísértés ideje azonban elmúlt, és Isten bűnbánó szolgája biztonságban és védelemben maradt. György ezt mondta magában: „Vajon Isten nem adott választ gyöngye imámra olyan tökéletesen és azonnal, mintha láttam volna, amint kezével megérinti a lábam, hogy leessem a létráról, de nem ért semmilyen súlyos sérelem, csak megmenekültem a kísértéstől?”

Illusztrációk a bizonyágtételről

A személyes evangélizálás rendszere – Valaki azt mondta, hogy az első évszázadban az evangéliumot nagyon találékony módszerrel adták tovább. Személyes evangélizáló módszernek nevezték és igazán eredményes volt. Eredményesebb, mint a mai mai telefonos, televíziós és egyéb módszerünk. A samáriai asszony Jézussal való találkozása után elvitte az evangéliumot a városba, és sokan hittek Jézusban az asszony beszédéért (Jn 4:39).

Lecke az atomoktól – A világmindenség minden atomja hatással van minden más atomra, de csak a mellette levő atom közvetítésével. Ha az ember hatással akar lenni minden más ember társára, akkor a legjobban úgy teheti, hogy a mellette levőre gyakorol hatást az Úr Jézus képviselésében.

Daniel Webster sírfelirata – *Daniel Webster* államférfi és szónok bizonyágtétele látható és olvasható a sírfeliratán, amit ő diktált egy nappal halála előtt. A sírfelirat a következő: „Daniel Webster, született 1782. január 18-án, meghalt 1852. október 24-én. A filozófiai érvelés különösen a hatalmas kiterjedtségnek e földgolyó kicsinységével való összehasonlítása alapján néha megremegtette a bennem levő hitérveket. De szívem mindig biztosított és újból biztosított arról, hogy Jézus Krisztus evangéliumának isteni valóságnak kell lennie. A hegyi beszéd nem lehet pusztán emberi produktum. Ez a hit átjárja lelkiismeretem legmélyét is. Az emberiség egész történelme ezt igazolja.”

Aki úgy él, ahogy tanít – Egy misszionárius hindu nők csoportja előtt beszélt, és meglepődve látta, hogy egyikük fölkel és távozik. Hamarosan visszatért azonban, és még figyelme-
sebben hallgatott, mint azelőtt. „Miért távoztál beszédem közepén?” – kérdezte a misszionárius. „Annyira érdekelték azok a csodák, amikről beszéltél, hogy elmentem, és megkérdeztem a szolgálótól, hogy úgy is élsz-e, ahogy tanítasz. Azt mondta, hogy igen, ezért visszatértem, hogy még többet halljak Jézusról” – felelte az asszony.

Aki Isten szomszédságában lakik – Egy angol utazó próbált Jeruzsálemben valakit találni, aki beszélt angolul és arabul is. Hallott egy amerikai misszionáriusról, aki a közelben lakott. Az utazó megállított egy arab fiút, aki ugyan keveset tudott angolul, de megkérdezte tőle, hogy odavezetné-e a misszionárius házához. A kisfiú arca felragyogott és ezt kérdezte: „Ahhoz a nénihez vezesselek, aki Isten szomszédságában lakik?” Ha egy tanulatlan utcagyerek felismerte azt, hogy ki jár Istennel, miért nem élünk úgy, hogy a világ meglássa mibennünk is Jézust?

A traktátusszolgálat eredményei – Egy utas evangéliumi traktátusokat osztogatott egy gőzhajón. Odament egy utashoz, aki kedvesen elfogadta a traktátusokat, de megjegyezte: „Nem nagyon hiszek az ilyen munkában.” A traktátust osztogató lelki munkás ezt felelte: „Húsz évvel ezelőtt egy traktátus segített engem megtéréshez.” A beszélgetés során később fölfedezte, hogy éppen ez az ember osztogatott neki traktátusokat, és most ennek az embernek ő adta a megtérést előmozdító lelki olvasmányt. Ezért hozzátette megjegyzéséhez: „De Isten kegyelméből ismét elkezdem a traktátusmissziót.”

Köszönöm, János! – Egy 16 éves fiú elfogadta Krisztust Megváltójának, és azonnal bizonyosságot tett erről egyik osztálytársának. Ez a barátja megtért, és szinte egész további életüket ugyanabban a városban élték. Az egyik iskolaigazgatóként, a másik kamionsofőrként. Amikor csak találkoztak, a kamionsofőr megbicecentette a sapkáját és így szólt: „Köszönöm, János!” Amikor az igazgató elmondta ezt az esetet, megjegyezte: „Tudom, hogy mit mond akkor, amikor a mennyben találkozom vele az aranyutcán. Ugyanazt mondja, amit ma reggel is mondott: »Köszönöm, János, köszönöm!«”

Barátok vitték Jézushoz a betegeket – Egy híres evangélizátor mondta, hogy az újszövetségi beszámolók negyven ugyanolyan betegségben szenvedő emberről szólnak, akiket Jézus meggyógyított. Közülük harmincnégyet barátai vitték Jézushoz, vagy Jézust vezették hozzájuk. A negyven esetből csak hat alkalommal mentek a szenvedők Jézushoz anélkül, hogy valaki segítette volna őket. Napjainkban is a legtöbben azért találják meg Jézust, mert barátaik törődnek lelkük sorával.

Az élet órája – „Az élet óráját csak egyszer húzzák föl, és senki nem tudja, hogy az óramutatók mikor állnak meg, késő este vagy kora reggel. A vagyon elvesztése nagyon elszomorító, de az egészség elvesztése még inkább elkésé-
rit, míg az ember lelkének elvesztése olyan kár, amit többé nem lehet helyreállítani.” Miközben ezeket a sorokat elolvastuk, 39-en haltak meg. Óránként 5500 embernek kell találkoznia

Teremtőjével. Mit cselekszünk azért, hogy elvigyük nekik az evangéliumot, és ne jussanak a pokolba?

Éneklés Voltaire székében – Valakinek megmutatták Londonban az egyik kiállításon *Voltaire* székét, miközben ezeket mondták: „Voltaire ezen a széken ült, amikor ateisztikus istenkáromlásait írta.” A látogató megkérdezte: „Tényleg ez volt az a szék?” – majd engedélyt sem kérve, átlépett az elválasztó kötélre, leült a székre és úgy énekelt, ahogy egy igazi hívő énekelhet: „Hol Jézus Úr, az éjszakát Napsugaras fény járja át. Országolása még megáll, Ha minden sem-
miségbe száll!”

A kannibálok nyelve – A kannibálokat emberevőknek nevezik, mert megölik és felfalják foglyaikat. A gyilkosságnak és felfalásnak más módja is van. Ezt az ember a nyelvvel is megtetheti éppen úgy, mint ahogy a kannibálok teszik a fogaikkal. Vajon nem azt mondja az apostol, hogy „*ha egymást marjátok és faljátok, vigyázatok: el ne emésszétek egymást!*”? Ne engedjük, hogy ez az indulat ragadjon magával minket, hanem inkább mondjunk „*egymásnak zsoltárokat, dicséretet és lelki énekeket...*” (Ef 5:19)!

Elvesztett bizonyágtétel – Valakinek volt egy énekes kanárimadara, és úgy gondolta, hogy tavasztól kezdve nem tartja a házban a madarat. Elhatározta, hogy a nyári időre felfüggeszti a madár kalitkáját egy nagy fa alatt az udvaron. A fán számos veréb lakott, és mielőtt a madár gazdája rájött volna, hogy mi történik, a kanárimadár elvesztette énekeit. Rossz társaságban volt egész nyáron, és a régi szép énekek soha többé nem tértek vissza, csak a csiripelés folytatódott egyhangú monoton-
sággal. Vannak hitvalló keresztyének, akik valamikor csodálatosan tettek bizonyosságot Krisztusban rejtett életükről, de elvesztették bizonyágtételüket, mert rossz barátokat választottak.

Egyszerű bizonyágtétel – Egy püspök egy idős bíró betegágyánál ült, és fennkölt témákat hozott elő, amikor a haldokló férfi udvariasan így szólt: „Bocsásson meg, de tudja, hogy én a valósággal nézek szembe. Lenne szíves úgy beszélni velem, mint ahogy egy utcagyerekekkel beszélne?” A püspök csöndesen így szólt: „Ön bűnös, mint én is. Jézus meghalt a mi bűneinkért. Bizzék benne, mint egy kisgyermek!” A bíró ezt válaszolta: „Köszönöm, püspök úr. Ezt elfogadom. Ez békét ad nekem.”

Bizonyások az égen – Egy francia ateista így szólt egy paraszthoz: „Ledöntjük templomaitokat, és elpusztítunk minden-
t, ami Istenre és Krisztusra emlékeztet titeket.” A paraszt így felelt: „De meghagyjátok nekünk a csillagokat, és amíg a csillagok keringenek és ragyognak, addig az eget beszélük Isten dicsőségét.”

Holdfényes keresztyénség – Ezzel a fogalommal írják le azok keresztyénségét, akik keresztyén etikával pótolják a keresztyénséget. A kifejezés nagyon is találó. A holdfény szükséges és gyönyörű, de nem léteznék a nap nélkül. A hold egyszerű visszatükröző, de nem ad más fényt, csak amit kap. A keresztyén etika sok jó ember életében kifejeződik, bizonyosságot tesz Krisztusról, és az evangélium nagy tanainak a visszatük-

rőződése. Krisztus és az evangélium nélkül azonban nem lenne ez a tükrözés vagy bizonyágtétel.

A virágzás alapja – Valamikor egy intelligens török politikus föltette a következő kérdést a török parlamentben: „Miért van az, hogy a nyugati államok virágzanak, míg nálunk háborúk, éhínségek, lázadások és forradalmak pusztítanak?” Egy japán látogató volt évekkel ezelőtt az egyik virágzó országban és ezeket mondta: „Nem vagyok keresztyén, nem hiszek a Bibliában és a keresztyénségben. Engem pogánynak neveznek és az is vagyok. Mégis tökéletesen világos, hogy a keresztyénség van a gazdaságilag jólétben élő államok hátterében.”

Krisztus hasonmása – Az ezüstművesnek nem kell semmilyen különös formulát követnie, hogy kitalálja az ezüst tisztaságának mértékét. Tudja jól, hogy az ezüsből minden salak távozott, ha a folyékony fémre tekintve meglátja saját képességét. Mikor tiszta a keresztyén? Ha Krisztus rátekint és meglátja rajta önmagát. „Mert akiket eleve kiválasztott, azokról eleve el is rendelte, hogy hasonlóká legyenek Fia képéhez, hogy ő legyen az elsőszülött sok testvér között” (Róm 8:29).

A tízparancsolat gyakorlása – Egy kegyetlen viselkedéséről híres üzletember egyszer odament *Mark Twain*hez, és ezt mondta neki: „Mielőtt meghalnék, igyekszem elzarándokolni a Szentföldre. Ott fölmegek a Sínai-hegyre és hangosan elolvasom a tetején a tízparancsolatot.” *Mark Twain* megjegyezte: „Van egy jobb ötletem. Maradjon itt, ahol lakik, és tartsa meg a tízparancsolatot!”

Három keresztyén típus – Egy lelkipásztor megállapította, hogy háromfajta keresztyén létezik: az ásitozók, a sántulást okozók és a halálos csapást adók csoportja. A világosság és sötétség lelki harcában nekünk a kereszt katonáinak kell lennünk. Egyes hívők ásitozva vállalják a feladatot Isten országáért, és sohasem viszik előbbre Krisztus ügyét. Más keresztyének alkalmanként előállnak, de csak lesántítják a lelki ellenséget, és sohasem mérnek rá halálos csapást. A harmadik csoportba a végzetes csapást osztogatók tartoznak, akik komolyan veszik a lelki harcot, és odaszentelik magukat Krisztus ügyének. Kevesen vannak ugyan, de megfordíthatják a harc kimenetelét, mint Gedeon vagy Dávid tette. Ha valaki ma az ásitozók vagy a lesántítók csoportjához tartozik, átállhat azok közé, akik halálosan komolyan veszik a sátánnal való harcot, és Jézus nevében közreműködnek a végső győzelemben.

Ki a keresztyén? – A keresztyén elhiszi azt, amit értelmével nem képes fölfogni, és reménykedik abban, amit sem ő, sem más élő ember sohasem látott. Elhiszi, hogy a három egy és az egy három; hogy az Atya nem idősebb a Fiúnál, és a Fiú egyenlő az Atyával. Hiszi, hogy drága Isten szemében, és ugyanakkor utálja saját bűneit. Még azokon a területeken sem tartja magát megigazultnak, ahol nem talál hibát magában, de hiszi, hogy Isten elfogadja őt azokban a szolgálatokban is, ahol sok hiányosságát fedezi föl. Annyira szégyelli magát, hogy nem meri felnyitni száját az Úr előtt, de bátran Isten elé járul, és tőle kéri minden szükségletét... (*Lord Bacon*)

Az Ige és az imádság együttműködése – Egy kis ige egy kis imádsággal: halála a lelki életnek. Sok ige egy kis imádsággal: a beteges élet jele. Sok imádság egy kis igével: több éltető erőt ad, de állhatatosság nélküli. Sok ige és sok imádság mindennap: az egészséges és győzelmes élethez vezet. (*Andrew Murray*)

Egy nemesember hagyatéka – Egy bizonyos hegyi faluban évszázadokkal ezelőtt egy nemesember azon gondolkodott, hogy milyen örökséget hagyjon a falu lakóinak. Végül eldöntötte, hogy templomot épít hagyatékként. A templomépítés terveit titokban tartotta egészen a befejezésig. Amikor az emberek összegyűltek, csodálkoztak a templom szépségén és tökéletességén. Sok dicsérő megjegyzés után egy jó megfigyelő megkérdezte: „De hol vannak a lámpák? Miként világítják meg a templomot?” Anélkül, hogy válaszolt volna, a nemes rámutatott a falon levő lámpatartókra, aztán minden egyes családnak adott egy lámpát, hogy vigyék magukkal az istentiszteletra és függesszék föl a falra: „Valahányszor itt vagytok, az a hely, ahol ültök, világos lesz” – felelte a nemesember. „Amikor pedig nem lesztek itt, az a hely sötét lesz. Amikor távol maradtok a templomtól, Isten házának bizonyos része sötétben marad.”

Érték a kapcsolat alapján – Egy amerikai turista Párizsban vásárolt egy olcsó, borostyánkő nyakláncot, és meglepődött, mert nagy vámot szabtak ki rá a New York-i határátkelőnél. Ez fölkellette érdeklődését, és fölbecsülte a nyakláncot. Az ékszerész nagyítóval vizsgálva kijelentette: „Adok érte 25 ezer dollárt.” Még jobban meglepődött, és elhatározta, hogy egy másik szakértővel is megvizsgáltatja. Amikor ezt tette, az 35 ezer dollárt ígért a nyakláncért. A meglepődött tulajdonos megkérdezte: „Mit lát ön ebben a régi nyakláncban annyira értékesnek?” Az ékszerész ezt mondta: „Nézze meg ezen a nagyítón át! Ez a felirat tűnik a szeme elé: »Napoleon Bonapartétól Josephine-nek.«” A nyaklánc értéke egy híres emberrel való azonosításból származott. Mint keresztyének, az Úr Jézussal való kapcsolatunk alapján fölbecsülhetetlenül értékesek vagyunk Isten szemében.

A szentek közössége – *Schweitzer Albert* mondta el, hogy egy süket férfi sohasem maradt el édesapjának gyülekezetéből. Amikor megkérdezték tőle, hogy miért vett részt állandóan az istentiszteleteken, jóllehet süketként semmit sem hallott a szolgálatokból, ezt válaszolta: „A szentek közössége! A szentek közössége!”

Egy síremlék szövege – Gordon tábornokot a Szt. Pál katedrálisban temették el. Sírfelirata a következő: „Erejét a gyengéknek adta, javait a szegényeknek osztotta szét, együtt érzett a szenvedőkkel, és szívét Istennek ajánlotta.”

Névtelen Alkoholisták – A Névtelen Alkoholisták intézete a következő lépéseket ajánlja munkatársainak, hogy ezek megtanításával segítsenek a szenvedélybetegeknek a megszabadulásban: (1) Elismerjük, hogy erőtlenek vagyunk az alkohollal szemben, és az életünk kezelhetetlenné vált. (2) Elhisszük, hogy a saját erőnkkel hatalmasabb erő képes helyreállítani egészségünket. (3) Elhatározzuk, hogy aka-ratunkat és életünket rábizzuk Istenre, ahogy őt értelmezzük. (4) Átható és bátor

erkölcsi leltározást végzünk magunkban. (5) Elismerjük Isten előtt, önmagunk előtt és egy másik ember előtt, hogy bajaink valóságosan milyen természetűek. (6) Teljesen készek vagyunk arra, hogy Isten változtassa meg jellemünk minden hiányosságát. (7) Alázatosan kérjük őt, hogy szabadítson meg hiányosságainktól. (8) Listát készítünk azokról, akiket megbántottunk, és készek vagyunk mindegyikkel rendezni viszonyunkat. (9) Közvetlenül javítjuk kapcsolatunkat az ilyenekkel, ahol csak lehetséges, kivéve azokat, akiknek ártana közeledésünk. (10) Továbbra is vizsgáljuk bensőnket, és amikor rosszat fedezünk föl, azonnal elismerjük azt. (11) Imádsággal és elmélkedéssel igyekszünk javítani tudatos kapcsolatunkat Istennel, ahogy őt értelmezzük; imádkozunk ránk vonatkozó akaratának megismeréséért és az erőért, hogy teljesítsük akaratát. (12) Miután lelki tapasztalatokat nyerünk e lépések eredményeképpen, próbáljuk átadni ezt az üzenetet az alkoholistáknak, és gyakoroljuk ezeket az alapelveket. – E. Stanley Jones, *Az út*

A hívők még nem tökéletesek – Egy indiai közmondás szerint „a csorbult gyémánt értékesebb a tökéletes kavicsnál”. Isten szemében a hívők hibáik ellenére is értékesebbek, mint a hitetlen moralisták. Jóllehet ez az igazság, mégis törekednünk kell a tökéletességre!

Öröm az örvendezőkkel együtt – Pál apostol írja, hogy örülünk az örülőkkel. Egy idős asszony egy bérház északi oldalán lakott, ahova soha nem sütött be a nap. Egy napon egy látogató megjegyezte: „Sohasem lehet a napot látni ebben a szobában, ugye?” Az asszony azonnal ezt válaszolta: „A nap itt sohasem süt, de láthatom ragyogását a szemben levő ház ablakain.” Ha képesek vagyunk meglátni mások örömeit, akkor azokból nekünk is jut.

Miért legyünk keresztyének? – Valaki egyszer kijelentette, hogy mielőtt keresztyén lenne, felsorolja egy papírlapon az összes indokot, ami a keresztyénség mellett szól, és egy másik lapon pedig az ellenérveket, majd józanul mérlegelve eldönti, hogy melyiket válassza. Kezdte írni a pozitívumokat, és meg sem állt, míg a lap mindkét oldalát tele nem írta. Azután a másik lapon kezdte felsorolni az ellenérveket, de alighogy leírta az 1-es számot, tolla nem haladt tovább. Egyetlen épkézláb érvt sem tudott felsorolni arra nézve, hogy miért ne legyen keresztyén.

A keresztyénség szükségzerű – Egy fiatal hitetlen ügyvéd elhatározta, hogy olyan településre költözik, ahol nincsenek templomok, vasárnapi iskolák, sem Bibliák. Végre talált egy ilyen helyet és letelepedett. Még el sem múlt egy év, amikor egykori osztálytársát, egy fiatal lekipásztort arra kérte, hogy menjen oda, vigyen sok Bibliát, prédikáljon és kezdjen vasárnapi iskolát, „mert meggyőződtem róla, hogy keresztyének, vasárnapok, egyházak és Bibliák nélkül nagyon hasonlít a környék a pokolhoz, ahol nem lehet élni”.

Wesley a keresztyén életéről – Több mint negyedszázaddal ezelőtt egy kis kápolnában *John Wesley* megtalálta életének célját. Később élményét így összegezte lapjában: „Háromnegyed kilenckor, miközben *Luther* előszavát olvasták a *Római levélhez*, éppen azt a változást említették, amit Isten végez a

szívben a Krisztusban való hit által. Erre különösen átmelegedett a szívem. Úgy éreztem, ráhagyatkoztam Krisztusra, egyedül Krisztusra, az üdvösségem érdekében; bizonyosságot nyertem afelől, hogy elvette *bűneimet*, még az én bűneimet is, és megváltott *engem* a bűn és a halál törvényétől. Teljes erővel kezdtem imádkozni azokért, akik gúnyoltak és üldöztek engem. Aztán nyíltan bizonyosságot tettem mindenki előtt arról, amit most először éreztem a szívemben.”

A keresztyén élet felelőssége – E. Stanley Jones közöl egy beszélgetést, ami két hindu között ment végbe. Nem voltak keresztyének, hanem az ortodox hinduk közé tartoztak. Azzal foglalkoztak, hogy miként kell kezelniük a mohamedánokat, hogy a hinduizmusra térítsék őket. Egyikük azt javasolta, hogy erőszakkal, kényszerítéssel, kegyetlenkedéssel végezzék feladatukat. De a másik megjegyezte: „Nem, ezt nem tehetjük. Keresztyén kötelességünket kell teljesítenünk irántuk!”

Agresszív keresztyénség – A keresztyénség nem arra való, hogy megmaradjon a templom vagy imaház négy fala között. Küldetése az, hogy bejusson a városba, és megtisztítsa erkölcsi leprájától, és megszabadítsa az embereket az erkölcsi és fizikai betegségektől, amelyek szennyezik és pusztítják mind a lelküket, mind a testüket, hogy pokolba jussanak. Csak akkor végezheti el ezt a munkát, ha mindenkinek a szívébe kerül. Ezt személyesen, békességgel és jóakarattal kell végezni. Azok a prédikátorok és keresztyének, akik nem adják tovább az evangéliumot az elveszetteknek, szégyenére vannak a keresztyénségnek.

A keresztyénség a többlet vallása – A keresztyénség a pluszok vallása. Betölti a törvényt, de nem betű szerint, hanem lélek szerint; bizonyos értelemben többlet tesz, mint amit a törvény megkíván. Fölveti ezt a kérdést: „Milyen többleted van, ami nincs meg másoknak?” Az evangélium célja az, hogy a hívők többlet tegyenek annál, mint amire önmagukban képesek volnának. Másrészt a legalizmus, ami történelmileg farizeizmus, csak a törvény betűit tartja szem előtt. Mindent az ióta és a pontocska mérlegébe helyez, és nem ad többlet, mint amit a törvény megkövetel. A keresztyénség, amit a szeretet inspirál, önkéntes kiadásra a jó akaratnak a szolgálatban és önfeláldozásban, de nem a törvény betűi szerint, hanem az evangélium szelleme szerint. Jézus ezt értette azon, hogy menjünk el két mérföldnyi útra azzal, aki egy mérföldre kényeszerít.

Kívánatos keresztyénség – Egy téglagyáros, aki nagyon kövér ember volt, hirdetés tett közzé egy kifutó fiúért. A fiú megjelent és a következő kérdéseket tette föl: „Mennyit fizet?” – hangzott az első kérdés: „Ennyit meg ennyit, plusz ennivalót.” „Milyen ennivalót?” – kérdezte a pályázó. A testes és jó kinézésű gyáros kijelentette: „Én is azt eszem.” „Adja nekem a munkát!” – válaszolta mosolyogva a fiú. A téglagyáros jó hirdetése volt gyárának. Ha valakinek ajánljuk, hogy legyen keresztyén, vajon meglátja-e életünkben az evangélium credményeit, hogy ezt mondja: „Akarom a keresztyénséget!”? Más szóval úgy nézünk, beszélünk és cselekszünk, mintha egyetérténénk a vallásunkkal és a vallásunk is azonos lenne velünk? Vajon mások is szeretnének azokkal a

javakkal táplálkozni, amelyek minket is egészségben és frissességben tartanak?

A kérés előnye – Valaki autóval igyekezett a munkaközvetítő hivatalba, de tizenöt percet késett, mert útközben meglátott egy középkorú asszonyt, aki az útszélen állt kocsijával. és segített neki kicserélni a hibás gumiabroncsot. Ezt mondta magában: „Lelkiismeretem leállított. Kicseréltem gumiját, és igyekeztem a munkaközvetítőbe egy interjúra, arra gondolva, hogy már biztosan más kapta meg a munkahelyet.” A hivatalba érkezve mégis kitöltötte a folyamodványt és odament a hivatalnokhoz az irattal. Vajon megkapta a munkát? Természetesen, megkapta, hiszen nagy meglepetésére a hivatalnok éppen az az asszony volt, akinek a gumiját kicserélte útközben.

Maradandót építsünk! – *„Ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, feltámadtak a szelek, és nekidőltek annak a háznak, de nem omlott össze, mert kősziklára volt alapozva”* (Mt 7:25). Egy-egy épület állandósága három tényezőtől függ: a felhasznált anyagtól, az építkezési szaktudástól és az alapozástól. Rossz építőanyagból a legjobb szakember sem alkothat maradandót. Ha a legjobb anyagot hányaveti módon rakják össze, akkor nem lesz tartós az építmény. Ezenkívül fontos az is, hogy szilárd legyen a fundamentum. Ugyanez az igazság érvényes az életben. Gondosan kell kiválasztanunk az anyagokat és bölcsen kell beépítenünk az élet építményébe. Ezenkívül legyen jó az alapozás. A hegyi beszédben Jézus felszólítja hallgatóit, hogy építsenek az örökkévalóságnak. Tegyék félre az önzést, képmutatást, lustaságot és gyűlöletet. Ezek csak romlásba döntenek az embert. Krisztus leírja, hogy milyen anyagok állják ki az időt és az örökkévalóságot. Hangoztatja az alázatot, szelidséget, igazságot, irgalmat és tisztaságot. Ezek maradandósága és értéke mellett évszázadok, sőt évezredek bizonyítanak.

„Isten felesége vagy?” – Egy ember cipőüzletben dolgozott Nova Scotián. Megfigyelte, hogy egy mezítlábás kisgyerek állt a mellettük levő péküzlet szellőző nyílásánál, ahol egy kicsit fölmelegíthette magát. A férfi figyelte a gyereket, amikor hirtelen egy középkorú nő megszólította a fiút, aztán bevitte a cipőüzletbe, vett neki cipőt és zoknit. A gyermek megkérdezte az asszonytól: „Te Isten felesége vagy?” A nő ezt válaszolta: „Nem, csak az egyik gyermeke.” A kisfiú így folytatta: „Tudtam, hogy valamilyen rokonságban lehetsz Istennel.” Az ismeretlen asszony jól képviselte Krisztus ügyét, és a kisfiú, meg a cipőüzletben dolgozó férfi felismerhette benne a Krisztusra mutató vonásokat.

Kalapács-kereszténynek – Olyan keresztényekre van szükség, akik kitartóan és eredményesen végzik munkájukat, mint a kalapács. A jó kalapács rászorul a nyelére, nem esik le róla; kitartóan végzi az ütéseket; rátalál a szögre és beleveri a fába. Talán még az is fontos, hogy a kalapács az egyetlen kopogtató a világon, ami hasznosat cselekszik. Gondolj a kalapácsra, és kövesd példáját, aminaponta együttjárj Krisztussal!

Az orvos szemével nézve – Egy navajo indián asszonyt súlyos állapotban kórházba szállítottak. Ott gondos kezelés

ben részesítették a szükséges ideig. Végül, amikor úgy látszott, hogy kezdi visszanyerni életerejét, egy misszionárius egyszerű szavakkal bemutatta neki Krisztust. Az asszony nem válaszolt. Teljes csöndben feküdt, de nyilvánvaló volt, hogy gondolkodik a hallottakon. Egy kis idő múlva nyílt az ajtó, és az orvos pillantott be, hogy lássa, minden rendben van-e betegével. A beteg fölnevezett, ragyogó szemével kifejezte hálóját, és halkán ezt mondta: „Ha Jézus olyan, mint a doktor úr, akkor örökre bízom az Úr Jézusban.” Jézust látta megtestesülni abban az emberben, és szívét átadta a Megváltónak.

Az aranyrögök hazájában – Sok évvel azelőtt, hogy az ausztráliai aranymezőket megnyitották volna, szakértők csoportját küldték ki a területre, hogy tájrják fel a vidéket és az aranyásás lehetőségeit. Jelentésükben leírták véleményüket, hogy aranymezők vannak a vidéken, de valahogy senki sem törődött a kutatás ismertetésével. Senki nem vitatta a következtetéseket, és senki nem indult el az aranylelőhely felé. Nemsokára azonban egy piaci napon bizonyos pásztorgyerekek mentek Melbourne utcáira a bozótosból, és a zsebükből sárga ércet vittek magukkal. Akiknek megmutatták az aranyrögöket, azok felkiáltottak: „Ez arany. Hol találtátok?” Elmondták, hogy hol találták a sárga ércet, és másnap reggel minden épkézláb ember nekiindult, hogy aranyat leljen a mutatott irányban. Talán valaki nem képes prédikálni Krisztusról, de életével rámutathat arra az útra, ahol aranya lehet találni.

A keresztényesség útja – A keresztény útja nem „középút” a szélsőségek között, hanem „keskeny út” a szakadékok között. – Nem arról van szó, hogy a keresztényiséget kipróbálták, és hiányosnak találták. Az a helyzet, hogy nehéznek találták, és ezért sohasem próbálták ki igazán. – *Mahatma Gandhi* mondta: „Bárcsak Krisztushoz hasonló lehetnék anélkül, hogy keresztényné legyek!”

Győzött a Galileai – Julianus, aki római császár volt Kr. u. 360-tól 363-ig, rendeletbe foglalta, hogy a keresztényiséget törvényen kívül kell helyezni, és igyekezett azt elpusztítani. Egy idős keresztény mellett elhaladva egy napon Julianus így szólt: „Hol van most a ti Krisztusotok?”

Az idős ember ezt válaszolta: „Készíti a koporsót a római birodalomnak.” Végül a haldokló Julianus felkiáltott: „Ó, Galileai, győztél!”

Prédikálás útközben – Az *Assisi Ferenc élete* című könyvben szó van arról, hogy Assisi Ferenc egyszer meghívott egy fiatal szerzetest, hogy menjenek a városba és prédikáljanak. Nagy megtiszteltetésnek tekintve a meghívást, a szerzetes készségesen csatlakozott Ferenchez. Egész nap jártak az utcákat, mellékutakat, sikátorokat és a külvárosokat. Sok száz emberrel találkoztak. A nap végeztével hazaindultak. Ferenc egyetlen egyszer sem prédikált a tömegnek, és nem beszélt senkinek az evangéliumról. Fiatal társa nagy kiábrándultsággal mondta: „Azt gondoltam, hogy prédikálni megyünk a városba.” Ferenc ezt válaszolta: „Fiam, prédikáltunk. Prédikáltunk, amikor mentünk. Sokan láttak bennünket, és magatartásunkat élesen megfigyelték. Semmi haszna sincs

annak, ha elmegyünk valahova prédikálni, amíg nem prédikálunk mindenütt, ahova megyünk.”

A valódi és álkeresztyén – Valaki egyszer illusztrációt mondott arról, hogy mi a különbség a névleges keresztyén és az igazi keresztyén között. Az illusztrációban megemlítette, hogy ha az álkeresztyént kiteszik a gyülekezetből, akkor úgy cselekszik, mint az a malac, amely próbálja kifordítani a malacolat a helyéből. A másik azonban a bárányhoz hasonlóan vágyakozik vissza az akolba, hogy ismét bent legyen a többi bárány között.

Keresztyén egység – Amikor a francia királyság egyik megyéjének protestáns kormányzója találkozott a dán nagykövettel, kifejezte reményét aziránt, hogy nemso-kára egész Franciaországban szabadon hirdetik majd az evangéliumot. A nagykövet, aki buzgó lutheránus volt, hangoztatta azt a reményét, hogy inkább Luther és nem Kálvin tanait fogják prédikálni. A kormányzó válaszul a következőt mondta: „Luther és Kálvin negyven pontban egyetértett, és csak egy pontban tért el egymástól. Akik tehát követik e két reformátor tanait, egyesítsék erőiket a közös cél érdekében, és ha majd lesz rá idejük, akkor foglalkozzanak különbségeikkel.”

Rejtett keresztyénség – Az elrejtett keresztyénség nem ad tisztességet az egyház Fejének. Valaki megkérdezte utastársát a vonaton: „Ön keresztyén?” A kérdezett személy ezt válaszolta: „Igen, uram, én csomagtartós keresztyén vagyok.” „Mi ennek a jelentése?” „Feleségem és én gyülekezeti tagok vagyunk. Elköltöztünk egy másik városba, és a csomagtartóba tettük tagsági igazolványunkat.” A csomagtartó veszélyes helye a keresztyénségnek. De kint az életben keresztyénségünk világossá válik mindenki előtt, amint emlékezünk Pál szavaira: „*Meghaltatok és a ti életek el van rejtve a Krisztussal együtt az Istenben*” (Kol 3:3).

Mit tud ajánlani? – Amikor Garibaldi elhatározta, hogy felszabadítja Itáliát, látott fiatalokat az utcasarkon, és megkérdezte tőlük, hogy szeretnének-e csatlakozni hozzá. Megkérdezték: „Mit tud ajánlani?” „Ajánlani? – kérdezte Garibaldi. – Nehézséget, éhínséget, pokrócot, szomjúságot, álmatlan éjszakákat, a hosszú menetelésben kisebesedett lábakat, kifejezhetetlen nehézségeket és végül győzelmet a legnemesebb ügyben, amivel valaha találkoztatok.” Itália fiatalsága felsorakozott mögötte, és győztek! Urunk mondta: „Ha valaki utánam akar jönni, vegye fel az ő keresztyét, és úgy kövessen engem!”

Hogyan él a keresztyén? – A keresztyén kedvesebben néz – úgy, mint Jézus. A keresztyén nagyobb szívvel ad – úgy, mint Isten. Tisztább nyelven beszél – úgy, mint Krisztus. Készségebben szolgál – úgy, mint Jézus. Nagyobb hittel jár – úgy, mint az Úr. Agapé szeretettel szeret – úgy, mint a mennyei Atya. Lelki módon gondolkodik – úgy, mint Krisztus. Együttérzéssel veszi észre mások szükségleteit – úgy, mint Jézus. Szeretettel gyógyítja mások sebeit – úgy, mint a Mester. A keresztyén csak akkor képes mindezekre, ha Jézus uralkodik az életében.

A keresztyénség és más vallások – A különbség a keresztyénség és az összes más vallási rendszer között főként a következőben fejezhető ki: az összes egyéb vallásban az emberek keresik Istent, míg a keresztyénségben a hangsúly azon van, hogy Isten keresi az embereket az Úr Jézus Krisztus által.

Az igazi gazdagság – Egyszer egy adóbecsüs odament egy keresztyénhez, hogy kiszámítsa, mennyi adót kell fizetnie. A keresztyén ezt mondta: „*Ó, én nagyon gazdag vagyok. Kérem, írja fel az értékeimet!* Először, örök életem van (Jn 3:16). Másodsor, örökkévaló házam van a mennyben (Jn 14:2). Harmadsor, olyan békességem van, amely minden értelmet felülhalad (Fil 4:7). Negyedsor, kibeszélhetetlen az örömem (1Pt 1:8). Ötödször, isteni szeretet tölt be, ami soha el nem fogy (1Kor 13:8). Hatodsor, van hűségem, hívő feleségem (Péld 31:10). Hetedsor, egészséges, boldog, engedelmes gyermekeim vannak (2Móz 20:12). Nyolcadsor, igazi, hű barátaim vannak (Péld 18:24). Kilencedsor, ének van az ajkamon még éjszaka is (Zsolt 42:8). Tizedsor, az élet koronája vár rám (Jak 1:12).” Az adóbecsüs bezárta könyvét, és ezt mondta: „Valóban, ön nagyon gazdag ember, de értékei nem adóztathatók.”

Krisztus testének tagja – Egy idős asszony elfogadta Krisztust Megváltójának, és olyan nagy örömet talált ebben, hogy állandóan dicsőítette Istent, és elmondta másoknak is az örömét. Egy napon az egyik barátja így szólt hozzá: „Úgy látszik, túlságosan bizonyos vagy az üdvösségedben. Én nem lennék annyira biztos, mert tegyük fel, az Úr megengedné, hogy kicsússz a kezéből.” Az idős asszony ezt felelte: „Nem teheti, mert én vagyok az egyik ujja.”

Ki a keresztyén? – A keresztyén értelmé által Krisztus gondolkodik, hangja által Krisztus beszél, szíve által Krisztus szeret és keze által Krisztus segít.

A keresztyén és a veszély – Valaki nagyon különös zajra ébredt egy reggel. Amikor odament az ablakhoz, látta, hogy az ablaküvegen belül volt egy lepke, amit kívülről egy veréb próbált elkapni az üvegen át. A lepke nem látta az üveglapot, és minden pillanatban attól tartott, hogy megfogja a veréb, de a veréb sem látta az üveget. A veréb minden pillanatban azt hitte, hogy megfogja a lepkét, pedig egész idő alatt biztonságban volt a lepke, mert az üveg távol tartotta a verébtől. Az a keresztyén, aki Krisztusban él, Isten védelmét élvez minden veszélyben.

Keresztyén jellem – A japán–kínai háború idején egy japán gépet lelőttek Nanking felett, és a pilótát sérülten vitték be egy kínai kórházba. Néhány nap után így szólt az ápolóknak: „Meglepődve látom, hogy itt mindenki olyan kulturált és kedves, pedig azt mondták, hogy barbárokat kell bombáznunk. Mi ennek az oka?” Az ápolók ezt felelték: „Mi keresztyének vagyunk.” „Keresztyének? – kiáltott a japán katona. – Én is az vagyok. Amikor elküldtek, hogy bombázzam a védetlennépet, úgy éreztem, nem tudom megtenni, ezért a bombákat a városon kívüli mezőre szórtam.”

Ki a keresztyén? – A Biblia sok kifejezést használ a keresztyének leírására: gyermekek, Isten gyermekei, a világosság fiai, a nappal fiai, az engedelmesség fiai, hívők, barátok, testvérek, juhok, szentek, katonák, biznyságtévők, szolgák, polgártársak, a világ világossága, Isten választottai, nagykövetek, szolgák, tanítványok, örökösök, örököstársak, ágak, a test tagjai, élő kövek, levelek, templomok, szeretettek, követők, győzedelmesek, győztesek és így tovább. Mindegyik kifejezés gazdag jelentésű, ezért ezek összefoglalásául valamilyen különös szó felelne meg, hogy kifejezze, ki a keresztyén.

Pascal tanácsa – „Tedd a kicsiny feladatokat úgy, mintha nagyok lennének, az Úr Jézus Krisztus fensége miatt, aki benned lakik; és tedd a nagy feladatokat úgy, mintha kicsinyek és könnyűek lennének, mert ő mindenható!”

Krisztus nyomában – Képzeljünk el egy mezőt, amit friss hó takar! Az egyik oldalon két személyt figyelhetünk meg, akik elindulnak a mezőn. Az első nagyobb, mint a második, talán ő az apa, és a kisebbik a fia. Amint haladnak a mezőn, megfigyelhetjük, hogy az apa nem fordít különös figyelmet arra, hogy hova lépjen, de fia közvetlenül mögötte halad, és nagy igyekezettel édesapja lábnyomaiba lép. Miután a két személy távozik a színről, megfigyelhető, hogy csak egy nyomvonal van a mezőn, jöllehet két ember haladt végig rajta. A keresztyén élete ilyen. Napi életünkben követnünk kell Krisztus példáját, különösen a szenvedések idején. Ha valaki megfigyeli életed hófödte mezejét, vajon csak egy személy lábnyomait látja rajta, vagy kettőét, az egyik Krisztusé és a másik kifejezetten a tied?

„Jó leszek!” – 1830. március 11-én egy kis angol lány készítette leckéit az oktatójával, és azon a napon a királyi család genealógiáját tanulmányozták egy könyv alapján. Akkor döbbsen rá arra a valóságra, hogy ő következik a királyi trónon! Először sírt, aztán rátekintett oktatójára és ezt mondta: „Jó leszek!” Az a tudat, hogy a kis Viktória egy napon királynő lesz, magasabb szintű életre ösztönözte már gyermekkorában. Mi, mint keresztyének a Király gyermekei vagyunk. Egy napon vele együtt uralkodunk, és királyi székében ülünk, mint ahogy ő is mennyei Atyja királyi székében ül!

Hálátlan társadalom – A mai társadalomban ritkán állunk meg azért, hogy megköszönjük az élet egyszerű áldásait. Az egyik oka ennek az, hogy annyi mindenünk megvan. Egyszerűen feltételezzük, hogy az élet tartozik nekünk ezekkel a javakkal. A másik oka hálátlanságunknak az, hogy sérti büszkeségünket a köszönetmondás. Nem akarjuk elismerni, hogy Isten visel gondot minden jó adományról és tökéletes ajándékról. Egyszerűen az ő sáfárai vagyunk. A hálaadás megköveteli az alázatosságot és az Istenben való hitet. Amikor ezek megvannak bennünk, akkor nem hiányzik a hálaadás sem.

Köszönöm, hogy látok! – Adtunk-e már hálát Istennek a látásunkért? Látogatók csoportja figyelte egy nyári üdülőhelyen a naplementét egy szálloda erkélyéről. Egy kövér, nem valami

megnyerő kinézésű ember hosszasan nézte a természeti csodát, míg az utolsó sugár is elhalványult. Az egyik vendég, aki megfigyelte a szemlélődőt, csodálkozott ezen, és vacsora közben odament az emberhez, majd így szólította meg: „Ön bizonyára élvezte a naplementét. Ugye ön művész?” „Nem, asszonyom, vízvezeték-szerelő vagyok – válaszolta a férfi. – De vak voltam öt éven át.”

Hála azért, hogy életben maradt – A világháborúban meghalt fiukra emlékezve egy házaspár nagyobb összeget adott egyháznak pénztárába. Amikor ezt látta egy másik édesanya, odasúgta férjének: „Adjuk mi is oda ugyanazt az összeget a mi fiunk emlékére!” Az apa így válaszolt: „Miért, miről beszélsz? A mi fiunk nem vesztette életét a háborúban.” Az édesanya ezt mondta: „Éppen azért adjunk, mert nem halt meg!”

Isten elfelejtett áldásai – Keresztyén vagyok, de néha elfelejtem megköszönni Istennek azt, ami nem történt meg. De nem így ebben az évben. Hálás vagyok balesetekért, amelyek nem történtek meg; a betegségekért, amelyek nem okoztak kárt szervezetemben. Sokszor kirabolhattak volna, de hálás vagyok érte, hogy nem tették. A házam leégthetett volna, amikor öt órán át bekapcsolva hagytam a vasalómat. Hálás vagyok azért, hogy amikor nyitva hagytam a garázsajtót egész éjszaka, semmit nem vittek el belőle. Néha nem adok hálát Istennek az elektromosságért, de most ezt sem felejttem el. Hálás vagyok a vízvezetékért, a sebész által használt érzéstelenítőért. Hálás vagyok minden eseménytelen napért. Hálás vagyok a 100. zsoltár jegyében: „Menjetek be kapuin hálaénnel, udvaraiha dicsérettel! Adjatok hálát neki, áldjátok nevét! Mert jó az Úr, örökké tart szeretete, és hűsége nemzedékről nemzedékre.”

VIDÁM ESETEK

Gyűjtötte: dr. Gerzsenyi László

Az új pap próbált bevezetni bizonyos liturgiai reformát a nagyon régimódi egyházközségben azáltal, hogy új válaszokra tanította a templomlátogatókat. Ezt mondta nekik: „Ha így szólok: Az Úr legyen veletek! – akkor mindnyájan így válaszoljatok: És a te lelkeddel!” Eljött a nap az új liturgia bevezetésére. Valami történt a mikrofonnal és a pap, miközben próbálta megigazítani a készüléket, elég hangosan ezt mondta: „Valami baj van ezzel a mikrofonnal!” A gyülekezet hangosan válaszolta: „És a te lelkeddel!”

Mark Twain mondta: „A szent tehenekből készűl a legjobb hamburger.”

Egy amerikai kongregacionalista lelkész telefonhívást kapott egy asszonytól, aki kérte, hogy temesse el nemrég elhunyt macskáját, Samanthát. A lelkész elmondta, hogy ez szemben állna a kongregacionalista szabályokkal, de ajánlotta, hogy szóljon egy metodista lelkésznek. Később megtudta, hogy a metodista lelkész átadta az ügyet egy presbiteriánus lelkésznek, ő pedig megint valaki másnak. Egy nappal később visszatért az asszony azzal, hogy senki nem vállalta a temetést, pedig elhatározta, hogy tízezer dollárt ad annak az egyházközségnek, amelynek a lelkésze eltemeti Samanthát. A lelkész így szólt hozzá: „Miért nem mondta, hogy Samantha a mi egyházközségünkhöz tartozott az első helyen?”

Egy nagyon méltóságteljes lelkipásztor meglátogatott az öregotthonban egy tolókoesis idős hölgyet. Mielőtt távozott, az asszony kérte, hogy imádkozzék. Szeliden megfogta a hölgy kezét és kérte Istent, hogy adjon neki vigasztalást, erőt és gyógyulást. Amikor áment mondott, az asszony arca kezdett ragyogni és halkán így szólt: „Lelkipásztor testvér, lenne szíves lábra állítani?” Mivel nem tudta, hogy mit tegyen, a lelkész segített az asszonynak, aki először megtett néhány bizonytalan lépést, aztán kezdett ugrándozni, táncolni, kiabálni és ujjongani az örömtől, amíg az egész öregotthon izgalomba nem jött. Miután az asszony lecsillapodott, a méltóságteljes lelkipásztor kisietett kocsijához, bezárta az ajtót, megragadta a kormányt és ezt a kis imádságot mondta: „Uram, kérlek, ne tedd ezt velem ismét!”

Egy lángszavú prédikátor befejezte hatalmas beszédét a Tízparancsolatról. Az egyik gyülekezeti tag egy ideig nagyon lehangolódott, de hamar erőre kapott és így szólt: „Végeredményben, sohasem készítettem faragott képet...”

A lelkipásztor kiválasztott egy százforintos tárgyat az egyik üzletben, de fölfedezte, hogy semmi pénz nincs nála. Ezt mondta: „Meghívnám önt, hogy viszonzásul hallgassa meg a prédikációm, de attól tartok, hogy nincsenek száz-

forintos prédikációim.” Az boltos megjegyezte: „Talán akkor elmehetnek kétszer.”

Billy Graham beszélt egy tüzesetről, amely egy kisvárosi gyülekezetben ütött ki. Amikor a tűzoltók szirénázva a helyszínre érkeztek, a lelkipásztor felismerte az egyik tűzoltót és így szólt: „Hello, Jim. Nem láttalak a gyülekezetben már régóta.” A verejtékező tűzoltó, miközben küzdött a vastag víztömlővel, ezt válaszolta: „Már nagyon régóta nem volt semmilyen tűz ebben a gyülekezetben.”

Úgy tűnt, hogy az előző lelkipásztor példája volt az érénynek. Az emberek várakozásának megfelelően élt, ráadásul nagyon alacsony fizetésért. Szeretett dolgozni a lakás körül, és rendben tartotta házát és a körülötte levő kertet. De az új lelkipásztor nem ilyen volt. Valakit fölfogadott, hogy végezze a munka nehezét, ideértve a fűvágást is az imaház és a lelkipásztorlakás körül. Természetesen ez több pénzbe került. A gyülekezet presbiterci egyszer odamentek az új lelkipásztorhoz és próbáltak diplomatikusan beszélni vele. Ezt mondták: „Ön tudja, hogy az előző lelkipásztor maga vágta le a fűvet. Nem gondolkozott még erről a megközelítésről?” Az új lelkipásztor így válaszolt: „Igen, tudatában vagyok ennek. Már kértem is őt erre, de nem akarja többé csinálni.”

Egy igehirdető éppen prédikált, amikor a legutolsó padból valaki a füléhez tette a kezét és ezt kiáltotta: „Hangosabban!” A prédikátor megemelte hangját, folytatta beszédét, ami nem volt túl lenyűgöző. Néhány perc múlva a férfi megint felkiáltott: „Hangosabban!” Az igehirdető még jobban erőlködött, de ekkorra már nagyon unalmassá lett a beszéde. A férfi felkiáltott: „Hangosabban!” Ennél a pontnál valaki az első sorból fölállt és hátra kiáltott: „Mi baj van, nem hall?” A férfi ezt felelte: „Nem.” „Akkor üljön beljebb, mert hátramegyek és csatlakozom önhöz.”

A lelkipásztor megbetegedett, és egy olyan prédikátort hívott meg helyettesként, aki híres volt véget nem érő prédikációiról. Amikor a vendég lelkipásztor felállt a szószéken, zavarta az, hogy csak tizen voltak az imaházban, beleszámítva az énekkart is. Az istentisztelet végén így panaszkodott az egyik jelenlevőnek: „Ez nagyon kis hallgatóság. Csak nem tudták meg, hogy én jövök?” „Ó, dehogya, azonban valami kiszivároghatott.”

A First Baptist Church-ben mindig kávéznak a vasárnapi istentisztelet után. Egy napon a prédikátor hosszabb beszédet mondott a szokásosnál, és elvegyült a kávé és süteményt fogyasztók körében. Egy vezető család tagjaival beszélgetett, és megkérdezte az egyik hétéves gyermeket, hogy tudja-e, mi-

ért kávéznak az istentisztelet után. A kisfiú ezt mondta: „Azt hiszem, ez felébreszti az embereket, mielőtt hazahajtanának.”

Az előző lelkipásztor következetesen annyi fő pontra bontotta fel a prédikációját, amilyen szám található volt a prédikáció bibliai szövegében. Például egyszer arról prédikált, hogy két angyal látogatta meg Lótot Sodomában, ezért beszéde két részből állt. Beszélt arról a három emberről, akik az irgalmas samaritánus példázatában jöttek elő, és természetesen három pontból állt a prédikációja. Aztán prédikált az Apostolok cselekedetei alapján arról a történetről, hogy a viharban hánykódó hajóról négy horgonyt vetettek ki a tengerészek, ezért négy részből állt a beszéde. Aztán beszélt Dávid öt sima kövecskéjéről, és ötpontos lett a beszéde. Egy vasárnap délelőtt a gyülekezet nagyon megrémült, amikor a prédikátor bejelentette, hogy János 21. fejezete alapján arról prédikál, hogy Péter kivetette a hálót, és azzal 153 halat fogott.

A 12 éves Marci nagyon elkeseredett, amikor nem őt választották Józsefnek a karácsonyi csoportjelenetben. Ehelyett csak a vendégfogadó szerepét adták neki. A próbák heteiben azon morfondírozott, hogy miként álljon bosszút Jancsin, akit József szerepével jutalmaztak meg. Az előadás napján Jancsi és leánytestvére, Kati, belépett és kopogtatott a vendégfogadó ajtaján. Marci (a vendéglős) kicsit megnyitotta az ajtót és gyanakodva kitekintett. József könyörgött: „Tudna nekünk szállást és ételmezt adni az éjszakára?” Ezután várt és számított az elutasításra. De Marci nem hiába töprengett heteken át a bosszún, ezért tágra nyitotta az ajtót, mosolyogva felkiáltott: „Jöjjenek be, jöjjenek! A legjobb szobát adom önöknek, ami ebben a szállodában található!” Hosszú szünet következett. Aztán nagy lélekjelenléttel Jancsi odafordult Katihoz: „Várj egy kicsit! Először szétnézek a szállodában.” Betekintett, aztán fejét rázva ezt mondta: „Nem viszem a feleségemet egy ilyen koszos helyre. Gyere, Mária, inkább elmegyünk egy istállóba!” A csoportjelenet ezután zökkenőmentesen folytatódott tovább.

Egy kaliforniai elmebeteg intézetben egy vasárnap délelőtt az ápoltak egyik csapatát a katolikus, a másikat a protestáns kápolnába kísérték. Az egyik elmebeteg nem lépett be egyik kápolnába sem, hanem haladt tovább a főkapu felé. Amikor a kapuőr utolérte, megkérdezte tőle, hogy hova siet. A beteg így válaszolt: „Azt mondták, hogy abba a kápolnába mehetek, amelyikbe akarok. Én a New York-it választottam.”

Egy kisleány hazatért a vasárnapi iskolából. Édesanyja megkérdezte, hogy emlékszik-e az aznapi bibliai leckére. A leányka ezt válaszolta: „Persze hogy emlékszem! Még tudom az irányítószámot is – Lukács 19:40.”

A gondnok takarította a lelkészi irodát egy késő esti órában. A lelkipásztor kórházlátogatást végzett, és előzőleg otthagya prédikációjának kéziratát az íróasztalán. A gondnok beletekintett, és látta a margón a következő eligazításokat: „Itt tartás szünetet! Itt húzd össze a szemöldököd! Szorítsd ökölbe a kezéd! Emeld föl tekintetedet!” A kézirat végén volt egy hosszú bekezdés, aminek a margójára a gondnok ezt írta nagy betűkkel: „*Gyenge az érvelés. Ordíts olyan erősen, ahogyan csak tudsz!*”

Egy asszony bírálta D. L. Moodyt evangélizálási módszereiért, amelyekkel próbálta megnyerni az embereket az Úrnak. Moody ezt mondta neki: „Egyetértek önnel. Én sem szeretem azt, ahogy csinálom. Mondja meg nekem, ön hogy csinálja?” Az asszony így válaszolt: „Én egyáltalán nem csinálom.” Moody megjegyezte: „Akkor jobban szeretem azt, ahogy én csinálom, mint azt, ahogy ön nem csinálja.”

Nagyon sajnálom Mózeset. Negyven éven át vándorolt a pusztaságban, semmi mást nem evett, csak a földön található kenyeret és néha madarat, és mindennap millióan odamentek hozzá és megkérdezték: „Ott vagyunk-e már?”

A Biblia azt mondja, hogy szeressük felebarátainkat, és azt is, hogy szeressük ellenségeinket, talán azért, mert általánosságban ezek ugyanazok az emberek.

Amikor Jézus elindította gyülekezetét, a lelkipásztort (Jézust) kivégezték. A bizottsági elnököt (Pétert) átkozódáson érték, és ő letagadta tisztségét. A pénztáros (Júdás) öngyilkosságot követett el, miután kimerítette a pénztárt. A többi vezetőségi tag (a tanítványok) elfutottak. Végül csak néhányan maradtak meg a női bibliakör tagjai közül. Láthatod, a te gyülekezeted azért nem annyira rossz!

Fiú: „Apu, ki a vallásos áruoló?”

Apa: „Az a személy, aki elhagyja gyülekezetünket, és egy másik gyülekezethez csatlakozik.”

Fiú: „Apu, minek nevezed azt a személyt, aki egy másik gyülekezetet hagy el és a miénkhez csatlakozik?”

Apa: „Megtérő, fiam, áldott megtérő!”

Az Úr ezt mondta Noénak: „Hol van a bárka, aminek megépítésére parancsot kaptál tőlem?” Noé ezt mondta az Úrnak: „Bizony, mind a három ácsom megbetegedett. A góferfát szállító kereskedő cserbenhagyott, pedig már tizenkét hónapja megrendeltem a góferfát. Mit tehetek, ó, Uram?” Az Úr így szólt Noénak: „Azt akarom, hogy a bárkát fejezd be hét nap és hét éjjel!” Noé ezt válaszolta: „Úgy lesz, Uram.” Mégsem lett úgy. Az Úr megint megszólította Noét: „Mi volt a baj ezúttal?” Noé ezt mondta az Úrnak: „Az alvállalkozó csődbe jutott. A szurok, amire nézve azt parancsoltad, hogy kenjem be vele a bárka külsejét és belsejét, nem érkezett meg. A vízvezeték-szerelő sztrájkba lépett. Sém, aki segített a bárkaépítésben, zenecsoportot alakított testvérelével, Hámmal és Jáfettel. Uram, nem tudtam bevégezni a munkát.” Az Úr haragosan szólt ezután: „Mi történt az állatokkal, a hímekkel és nőstényekkel, amiket össze kellett gyűjtened, hogy utódaik maradjanak a föld színén?” Noé ezt mondta: „Rossz címre szállították őket, de meg kell érkezniük péntekre!” Az Úr megint kérdést tett föl Noénak: „Mi lett az egyszarvúakkal, és az ég madaraival, amelyekből hét párat kellett begyűjtened?” Noé tördelte a kezét és siránkozva mondta: „Uram, az egyszarvúak a kihalt állatfajok közé tartoznak; nem tudtam megszerezni őket sem a szép szavammal, sem a pénzemért. Az ég madarait meg csak féltucatonként árulják. Uram, Uram, tudod, hogy ez hogy van.” Az Úr bölcsességében megszólalt: „Noé fiam, tudok mindent. Mit gondolsz, mi másért döntöttem úgy, hogy özönvíz árasza el a földet?”